ანა კლდიაშვილი
ნინო ღაღანიძე

ხელოვნება

5

მასწავლებლის წიგნი

ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები

საქართველოში ზოგადი განათლების სისტემა მიზნად ისახავს შექმნას ხელსაყრელი პირობები ეროვნული და ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების მატარებელი, თავისუფალი პიროვნების ჩამოყალიბებისათვის. ამასთან ერთად, განათლების სისტემა უვითარებს მოზარდს გონებრივ და ფიზიკურ უნარ-ჩვევებს, აძლევს საჭირო ცოდნას, ამკვიდრებს ჯანსალი ცხოვრების წესს, მოსწავლეებს უყალიბებს ლიბერალურ და დემოკრატიულ ღირებულებებზე დამყარებულ სამოქალაქო ცნობიერებას და ეხმარება მათ ოჯახის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს წინაშე საკუთარი უფლება-მოვალეობების გაცნობიერებაში.

საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემაში მიღებული გამოცდილების საფუძველზე მოზარდმა უნდა შეძლოს:

ა) ქვეყნის ინტერესების, ტრადიციებისა და ღირებულებების მიმართ საკუთარი პასუხისმგებლობის გააზრება;

ბ) ბუნებრივი გარემო პირობების შენარჩუნება და დაცვა;

გ) ტექნოლოგიური თუ სხვა ინტელექტუალური მიღწევების ეფექტიანად გამოყენება; ინფორმაციის მოპოვება, დამუშავება და ანალიზი;

დ) დამოუკიდებლად ცხოვრება, გადაწყვეტილების მიღება;

ე) იყოს შემოქმედი, თავად შექმნას ღირებულებები და არ იცხოვროს მხოლოდ არსებულის ხარჯზე;

ვ) საკუთარი შესაძლებლობებისა და ინტერესების უწყვეტი განვითარება მთელი ცხოვრების განმავლობაში და მათი მაქსიმალური რეალიზება როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის საზღვრებს გარეთაც;

ზ) კომუნიკაცია ინდივიდებთან და ჯგუფებთან;

თ) იყოს კანონმორჩილი, ტოლერანტი მოქალაქე.

ანა კლდიაშვილი, ნინო ღაღანიძე

ხელოვნება

V კლასი

მასწავლებლის წიგნი

გრიფმინიჭებულია საქართველოს განათლებისა
და მეცნიერების სამინისტროს მიერ 2018 წელს

კლიო

გამომცემლობა „კლიო“

ანა კლდიაშვილი, ნინო ღაღანიძე

ხელოვნება

V კლასი, მასწავლებლის წიგნი

რედაქტორი **ნანა კუპრაშვილი**
თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო
აკადემიის პროფესორი,
ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ირმა ლიპარტელიანი

© გამომცემლობა „კლიო“, 2018
© ანა კლდიაშვილი, ნინო ღაღანიძე, 2018

ყველა უფლება დაცულია

ISBN 978-9941-441-40-0

შპს „გამომცემლობა კლიო“
ალმაშენებლის გამზ. 181,
თბილისი, 0112
ტელ.: (+995 32) 234 04 30
E-mail: book@klio.ge
www.klio.ge

სარჩევი

1. სახელმძღვანელოების სერიის კონცეფცია......................6
2. ზოგადი ინფორმცია V კლასის მოსწავლის სახელმძღვანელოს შესახებ..7
3. V კლასის სტანდარტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში 17
4. სტანდარტის შედეგების მიღწევისა და შინაარსის ურთიერთკავშირის მატრიცა 21
5. მასწავლებლის წიგნის მიმოხილვა..................................27
6. მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა საგნის სწავლების პროცესში, სამიზნე ასაკის თავისებურებები 28
7. სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლე.................33
8. სპეციფიკური, საგნობრივი და ზოგადი გამჭოლი უნარები 34
9. მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი სტრატეგიები, რასაც ეყრდნობა სახელმძღვანელო 35
11. მოსწავლის შეფასების პრინციპები 43
12. აქტივობების ჩატარებასთან დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები...50
13. მოსწავლის წიგნის პრაქტიკული ნაწილი.......................52
15. მასწავლებლის წიგნთან დაკავშირებული შენიშვნები 53
15. გაკვეთილების სავარაუდო სცენარები 54

1. სახელმძღვანელოების სერიის კონცეფცია

წიგნების წინამდებარე სერია საგანში „სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება“, რომელიც ზოგადსაგა-მანათლებლო სკოლის საბაზო საფეხურის I-VI კლასების სახელმძღვანელოებს მოიცავს, მოწოდებულია შეიყვანოს მოსწავლე ხელოვნების სამყაროში; ორიენტირებულია, ხელი შეუწყოს მოსწავლის, როგორც ჰარმონიული ადამიანის, ინდივიდის ჩამოყალიბებას ხელოვნებასთან ზიარების გზით.

ამ სერიის კონცეფცია სამ ძირითად პრინციპს ემყარება:

1. მისცეს მოსწავლეს გარკვეული თეორიული ცოდნა ხელოვნების შესახებ;
2. გაუღვივოს/განუვითაროს მოსწავლეს შემოქმედებითი აქტივობის სურვილი.
3. გამოუმუშაოს მას პრაქტიკული უნარები;

სერიის ერთ-ერთი ძირითადი მახასიათებელია “მოძრაობა” მარტივიდან რთულისაკენ, მოსწავლის ასაკობ-რივი თავისებურებების კვალად და მათი გათვალისწინებით. აქედან გამომდინარე, სერია ისეა აგებული, რომ I-IV კლასებში ძირითადი აქცენტი კეთდება მოსწავლის პრაქტიკულ-შემოქმედებით საქმიანობაში ჩაბმაზე. საგნის სწავლების ამ ეტაპზე სახელმძღვანელოების პრაქტიკული ნაწილი ითვალისწინებს შემოქმედებითი საქმიანობის დროს ტექნიკურ საშუალებათა ფართო სპექტრის გამოყენებას და, შედეგად, მოტორიკის განვითარებასა და დახვეწას. ცხადია, არანაკლები მნიშვნელობა ენიჭება თეორიულ ცოდნასაც, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ცალკეული ელემენტებისა და პრინციპების გაცნობას და ხელოვნების ნი-მუშთან „ურთიერთობის“ სურვილის გაღვივებას, მის შესახებ მსჯელობის უნარ-ჩვევის გამომუშავებას.

V-VI კლასებში თეორიული გაკვეთილების წილი გაზრდილია, მოსწავლეები ეცნობიან სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის ხელოვნებას, მხატვრულ მიმდინარეობებსა თუ ცალკეულ მხატვართა შემოქმედებას, მსოფლიო ხელოვნების მრავალ ღირშესანიშნავ ნაწარმოებს, სახელგანთქმულ მუზეუმებსა და მათ საგანძურს. ეს აფართოვებს მათ თვალსაწიერს და ხელს უწყობს დამოუკიდებელი აზროვნებისა და ლოგიკური მსჯელო-ბის უნარ-ჩვევის გამომუშავებას. ამ ეტაპზე კვლავ გრძელდება პრაქტიკული შემოქმედებითი უნარების განვითარება – მოსწავლის მიერ სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა მხატვრული ტექ-ნიკისა თუ ხერხის ათვისება, მრავალფეროვანი ბუნებრივი თუ ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენება და სხვ.

I-VI კლასის სახელმძღვანელოთა სერია მოწოდებულია დაანახოს მოსწავლეს, რომ ხელოვნება არის სამყაროს შემეცნების ერთ-ერთი საშუალება და, ამავე დროს, თვითრეალიზაციის და თვითგამოხატვის შესანიშნავი ასპარეზი; რომ ხელოვნების საშუალებით ისინი ეზიარებიან კაცობრიობის მიერ საუკუნეთა განმავლობაში ჩამოყალიბებულ ღირებულებებს, რაც მათ სამყაროს შესახებ ფართო მსოფლმხედველობ-რივი ხედვის ჩამოყალიბებაში დაეხმარება.

2. ზოგადი ინფორმცია V კლასის მოსწავლის სახელმძღვანელოს შესახებ

(მიზნები, სტრუქტურა, შინაარსი, მეთოდოლოგია, კომპლექტაცია)

მიზნები

შემოთავაზებული სახელმძღვანელო განკუთვნილია დაწყებითი სკოლის V კლასისათვის.

სახელმძღვანელო აცნობს მოსწავლეს სხვადასხვა ეპოქის ხელოვნებას, ასწავლის ამა თუ იმ მხატვრული მიმდინარეობის თავისებურებებს; აზიარებს მას სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვაგვარ მხატვრულ ტექნიკასა და ხერხს, უვითარებს მრავალფეროვანი ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენების პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს. თეორიული და პრაქტიკული მასალის ერთობლიობა, ასაკის თავისებურებათა გათვალისწინებით, ხელს უწყობს მოსწავლის ბუნებრივი შესაძლებლობების შემოქმედებითად განვითარებას და ფართო გასაქანს აძლევს მას.

სახელმძღვანელოს სტრუქტურა და აღწერა

სახელმძღვანელო შედგება მოსწავლის წიგნისა და მასწავლებლის წიგნისაგან. მოსწავლის წიგნი მოიცავს 62 გაკვეთილს, რომლებიც თემატიკის მიხედვით 5 თავადაა დაყოფილი; პირველ თავში მოცემულია 12 გაკვეთილი, მეორეში – 13, მესამეში – 12, მეოთხეში – 11, მეხუთეში – 13. ამას ემატება ყოველი თავის ბოლო ჩასატარებელი, მასწავლებლის წიგნში გაწერილი 5 შემაჯამებელი გაკეთილი. მოსწავლის წიგნს წინ უძღვის შინაარსი და გაკვეთილის სტრუქტურა რუბრიკით „როგორ გამოვიყენოთ წიგნი“, რომელშიც დეტალურადაა განმარტებული სახელმძღვანელოში გამოყენებული, ყველა გაკვეთილში განმეორებადი ერთგვაროვანი სტრუქტურული ელემენტების დანიშნულება. წიგნს ბოლოში ერთვის პროექტი „სკოლის ეზო“ და ლექსიკონი.

ყოველი გაკვეთილი იწყება მოკლე ტექსტით, რომელშიც მოსწავლისთვის გასაგებ ენაზეა განსაზღვრული ამ გაკვეთილის თემა. ტექსტი იმგვარადაა აგებული, რომ ამაღლდეს მოსწავლის მოტივაცია და მას ამ თემისადმი ინტერესი გაუჩნდეს. ფაქტობრივად, ტექსტი სვამს საკითხს, რომელსაც შემდგომ მთელი გაკვეთილი ეხება.

ამდენად, მოსწავლე თანდათანობით ემზადება ახალი ცნების, მოვლენის ან ფაქტის გასაცნობად. ახალი მასალა მას ეტაპობრივად მიეწოდება და გაკვეთილის მანძილზე საშუალება ეძლევა თავად გააკეთოს დასკვნები, დააკვირდეს და აღმოაჩინოს კანონზომიერება, გამოიყენოს შეთავაზებული ხერხი/ტექნიკა და შეაფასოს მიღებული შედეგი. ამასთანავე, ხშირად ახალი მასალა უკავშირდება უკვე გავლილ თემებს, რაც საშუალებას აძლევს მასწავლებელს კიდევ ერთხელ შეამოწმოს, რამდენად აქვს ათვისებული მოსწავლეს გავლილი მასალა და, ამავე დროს, თვალნათლივ წარმოაჩინოს, როგორ უკავშირდება ხელოვნების ნაწარმოების ყველა ელემენტი (მაგ. კომპოზიცია, ფერთა გრადაცია, ფაქტურა და სხვ.) ერთმანეთს.

სახელმძღვანელოს ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტია წითელი ხაზოვანი ჩარჩო (კუთხეში დასმული კითხვის ნიშნით), რომელშიც შესაბამის თემასთან და ილუსტრაციებთან დაკავშირებული კონკრეტული და ყველაზე აქტუალური შეკითხვებია მოცემული.

ინტერაქტივის შეკითხვები, წინა კლასების სახელმძღვანელოებისგან განსხვავებით, განლაგებულია არა გაკვეთილის ბოლოს, არამედ ზუსტად იმ ადგილას, სადაც ისინი უნდა დაისვას გაკვეთილის მსვლელობისას. მასწავლებლის წიგნში კი მოცემულია პასუხი უკლებლივ ყველა კითხვაზე.

გაკვეთილის მსვლელობისას ინტერაქტივის მეთოდის გამოყენება საშუალებას აძლევს მასწავლებელს აქტიურად ჩართოს თითოეული მოსწავლე გაკვეთილის პროცესში; ეს კი, თავის მხრივ, ახალი თეორიული თუ პრაქტიკული მასალის სათანადოდ ათვისების წინაპირობაა. ინტერაქტივის

შეკითხვები მოსწავლეებს საკუთარი აზრის გამოთქმის, მსჯელობის საშუალებას აძლევს და ეხმარება იმაში, რომ სახელმძღვანელოში და სამუშაო რვეულში წარმოდგენილი ილუსტრაციები უკეთ გაიაზროს, შეძლოს გადმოსცეს დაკვირვების შედეგად შექმნილი განწყობილება და თავად გააკეთოს შესაბამისი დასკვნები.

კიდევ ერთი ელემენტია ლურჯი ჩარჩო (კუთხეში დასმული წიგნის გამოსახულებით), რომელშიც ლექსიკონისთვისაა განკუთვნილი და რომელშიც ახალი ტერმინების მარტივი განმარტებაა მოცემული. ეს ელემენტი მხოლოდ იმ გაკვეთილებშია ჩართული, რომლებშიც რაიმე ახალი ცნება შემოდის.

ტექსტის სახითაა მოცემული კლასში შესასრულებელი დავალება და, ასევე, რამდენიმე ყველაზე არსებითი შეკითხვა, რომლებიც მოსწავლეს საილუსტრაციო მასალისა და გაკვეთილის თემის ურთიერთდაკავშირებაში დაეხმარება.

ტექსტები იმ მოცულობისაა, რაც მეხუთე კლასელი მოსწავლის ასაკს შეესაბამება, ისინი მარტივი და იოლად აღსაქმელია.

თანაფარდობა ტექსტსა და ილუსტრაციებს შორის ყველა გაკვეთილში ერთნაირია. ილუსტრაციები თითოეული თემისათვის საგანგებოდაა შერჩეული და კონკრეტულ მიზანს ემსახურება.

სახელმძღვანელოში შესული საილუსტრაციო მასალა შერჩეულია რამდენიმე კრიტერიუმის მიხედვით:

1. ნიმუშის მაქსიმალური ტიპურობა განსახილველ თემასთან მიმართებით;

2. მასალის მრავალფეროვნება (გამოყენებულია როგორც ფერადი რეპროდუქციები, ისე ამავე ასაკის მოსწავლეთა ნამუშევრები)

V კლასის სახელმძღვანელოში გაზრდილია ხელოვნების კლასიკური ნიმუშების წილი, რათა მოსწავლე ეზიაროს ჭეშმარიტი ხელოვნების ნიმუშებს, შეძლოს მათი აღქმა და მათ შესახებ მსჯელობა ასაკის შესაბამისად.

წიგნს მეხუთეკლასელი მოსწავლისათვის გასაგები, ნათელი სტრუქტურა აქვს. რამდენიმე სტრუქტურული ელემენტის საშუალებით ხდება განშლის მოწესრიგება და, რაც მთავარია, ეს ელემენტები სისტემატურია ანუ ყველა გაკვეთილში მეორდება და ერთსა და იმავე ადგილასაა განთავსებული, რათა ამ ასაკის მოსწავლემ იოლად, მასწავლებლის დაუხმარებლად მოახერხოს ორიენტირება წიგნში.

პრაქტიკული დავალება სიტყვითაა გაწერილი, ყვითელ ჩარჩოშია მოცემული და საგანგებო ნიშნებითაა აღნიშნული. დავალების ტექსტი მოკლე და შეძლებისდაგვარად სხარტია. დავალებები მრავალფეროვანია, სხვადასხვა სირთულისაა. მათი ფორმატი საშუალებას აძლევს მასწავლებელს გამოიყენოს მუშაობის სხვადასხვა სტრატეგია, გამოუმუშაოს მოსწავლეს როგორც ინდივიდუალური, ასევე მეწყვილესთან მუშაობის და ჯგუფური მუშაობის უნარ-ჩვევები. ტიპიური გაკვეთილების სანიმუშო სცენარებში მოცემულია მაგალითები, თუ როგორ სრულდება ამგვარი დავალებები, გაკვეთილის რომელ კონკრეტულ მონაკვეთშია მიზანშეწონილი დავალების შესრულება და რამდენი დრო ეთმობა მას. ხოლო დამოუკიდებელი სამუშაოს დაწყებამდე მისაცემი ინსტრუქცია, რომელიც შეიცავს როგორც შემოქმედებითი ხასიათის რჩევებს (მაგ. კონკრეტულ მხატვრულ ტექნიკასთან ან პროცედურასთან დაკავშირებით), ასევე, სამუშაოს უსაფრთხოების და ჰიგიენის წესების დაცვასთან დაკავშირებულ რჩევებს, დაწვრილებით არის გაწერილი.

დავალებები პირობითად რამდენიმე ჯგუფად შეიძლება დაიყოს:

1. სამუშაო, რომელიც გაკვეთილში მოცემული ძირითადი თემის პრაქტიკულად გამოყენებას ისახავს მიზნად და განამტკიცებს მოსწავლის თეორიულ ცოდნას.

2. სამუშაო, რომლის შესასრულებლადაც მოსწავლეს არა მარტო ახალი, არამედ უკვე გავლილი მასალის (ტექნიკის, ხერხის, ელემენტების და ა. შ.) გამოყენება უხდება.

3. დავალება, რომლის შესასრულებლადაც მოსწავლე ინფორმაციის მოპოვების სხვადასხვა გზას მიმართავს (მოსაპოვებელი მასალის აუცილებელი მინიმუმი მოსწავლის სამუშაო რვეულში წარმოდგენილი ილუსტრაციების სახითაა მოცემული, ხოლო მასწავლებლის წიგნს თან ახლავს ყველასათვის ხელმისაწვდომი ინტერნეტსაიტების მისამართები). მათ შორისაა სკოლის ბიბლიოთეკაში, სახლში მოძიებული გამოცემები და საილუსტრაციო მასალა, ინტერნეტით მოპოვებული ინფორმაცია და სხვა.

4. დავალება, რომელიც მოპოვებული მასალის დახარისხებას და თვალსაჩინოდ წარმოდგენას გულისხმობს (მაგ. შეთავაზებულ თემაზე საინფორმაციო სტენდის შექმნა). ამგვარი დავალების შესასრულებლად სხვადასხვა ტიპის ინფორმაციის და მასალის მოპოვების უნართან ერთად (მაგ., კონკრეტული ხელოვანის ბიოგრაფია და მისი ნამუშევრები, ძეგლის ისტორია და მისი ფოტოები) მოსწავლეს მარტივი შრომითი უნარ-ჩვევებიც უვითარდება (სტენდის შექმნა).

5. დავალება, რომელიც შექმნილი ნამუშევრის ან მოპოვებული ინფორმაციის/მასალის პრეზენტაციას გულისხმობს და, შესაბამისად, უვითარებს მოსწავლეს ხელოვნების ნაწარმოების შეფასების და ინტერპრეტაციის უნარს, ასევე საკუთარი ნამუშევრის წარდგინების, საკუთარი მოსაზრებების არგუმენტირების უნარ-ჩვევებს.

დავალებების ერთი ნაწილი სრულდება სახლში ან იწყება გაკვეთილზე და შემდეგ შინ გრძელდება. ასეთ შემთხვევაში მასწავლებელი თავად გეგმავს, თუ როდის ხდება შესრულებული დავალების წარდგენა კლასში და ამ მიზნისათვის იყენებს თავისუფალი მუშაობისათვის საგანგებოდ დატოვებულ დროს.

მოსწავლის სახელმძღვანელოს თითოეული გაკვეთილის ტექსტი, საილუსტრაციო მასალა, ინტერაქტივის შეკითხვები და მრავალფეროვანი დავალებები მიზნად ისახავს შეძლებისდაგვარად გაუადვილოს მოსწავლეს ახალი თეორიული და პრაქტიკული მასალის ათვისება. საგაკვეთილო პროცესში გათვალისწინებულია მასალის ათვისების რამდენიმე ეტაპი; კერძოდ, წვდომა, გავარჯიშება; დაუფლება, და გაკვეთილი იგეგმება ამ ფაზების მონაცვლეობით.

მოსწავლეთა მოტივაციას უთუოდ აამაღლებს ის გარემოება, რომ მათ მიერ შესრულებული ნამუშევრები, საინფორმაციო სტენდები და დეკორატიული პანოები საკლასო ოთახის, სკოლის, ეზოსა თუ საკუთარი საცხოვრებლის შესამკობად იქნება გამოყენებული. სასწავლო წლის განმავლობაში ნასწავლი ხერხის, ტექნიკისა თუ პრინციპის გამოყენება მათ რეალურ ცხოვრებაში სხვადასხვა პრობლემის გადაჭრაში დაეხმარება.

ყოველი თავის ბოლოს შემაჯამებელი გაკვეთილების უმეტესობა მოიცავს სავარჯიშოების რამდენიმე ტიპს. მათ შორისაა, როგორც თეორიული ცოდნის ათვისების ხარისხის შესამოწმებელი ტესტური სახის დავალებები, ასევე, ტერმინების ათვისების შესამოწმებელი კროსვორდები. ეს სავარჯიშოები მოცემულია მასწავლებლის წიგნის ბოლოს. ეს საშუალებას აძლევს მასწავლებელს შეამოწმოს, როგორ აითვისა მოსწავლემ განვლილი მასალა, რამდენად გაიგო მოსწავლემ სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში შემოტანილი ახალი ტერმინებისა თუ ცნებების არსი. მასწავლებელს თავად შეუძლია შეადგინოს ანალოგიური ხასიათის ტესტები და დაამატოს წიგნში მოცემულს. გარდა ამისა, შემაჯამებელ გაკვეთილებში არის პრაქტიკული დავალებებიც, რომელთა შესრულების დროსაც მოსწავლეებს ყველა იმ მასალის, ტექნიკური ხერხისა თუ მეთოდის გამოყენება უწევთ, რომლებიც სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში ისწავლეს. ამით მასწავლებელს საშუალება ეძლევა შეამოწმოს, თუ რამდენად გამოუმუშავდათ მოსწავლეებს ის უნარ-ჩვევები, რომლებიც სახელმძღვანელოს ამ ნაწილის გავლის შედეგად მიზნად იყო დასახული.

მასწავლებლის წიგნში მოცემულია თვითშეფასების კითხვარი (რუბრიკით „ცოდნის სკივრი“), რომელსაც მოსწავლეები მასწავლებლის მითითებით პერიოდულად ავსებენ და რომელიც მათ საშუალებას აძლევს თავადვე შეაფასონ საკუთარი ცოდნა და გამოიმუშავონ თვითშეფასების უნარი.

სახელმძღვანელოში თემების უმეტესობა ორ განშლაზეა განლაგებული, ზოგი თემა კი ერთ გვერდს მოიცავს. ზოგიერთი თემა ერთ გაკვეთილზე შეიძლება ამოიწუროს, ზოგი კი ორ გაკვეთილზე გადანაწილდეს. იმის გადაწყვეტა, თუ რამდენ გაკვეთილზე გადაანაწილებს მასწავლებელი თემას, მისი პრეროგატივაა.

შინაარსი

შინაარსი სტანდართან შესაბამისობაშია და მოიცავს ყველა იმ თემას, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების ერთობლიობას, რომლებიც სტანდარტითაა გათვალისწინებული ამ ასაკობრივი ჯგუფისათვის.

თავი I ეხება კომპოზიციის რაობის გაცნობას, მის ტიპებს, ფორმატის შერჩევას, საუსრათო სიბრტყეზე გამოსახულებების გამნაწილების ხერხებს დასახული ამოცანიდან გამომდინარე ანუ ამ

თავში მოსწავლეები მიიღებენ თეორიულ ცოდნას სურათის კომპოზიციური აგების პრინციპების შესახებ, ასევე, გამოიმუშავენ ამ საკითხში პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს, რაც სრულად შეესაბამება სტანდარტის I და II პუნქტებს. პირველ თავში ასევე განხილულია სივრცის გადმოცემის და სხვადასხვა ფაქტურის მიღების ხერხები და მათი პრაქტიკაში გამოყენება, რაც ასევე განსაზღვრულია სტანდარტით.

II თავში შედის სტანდარტით გათვალისწინებული ისეთი საკითხები, როგორიცაა ნამუშევრის დანიშნულება, ფიგურები და გარემო (მრავალფიგურიანი კომპოზიციის აგების ხერხები), ლიტერატურული ნაწარმოების მითოსური სიუჟეტის დასურათება და სხვ. ასევე, მრავალი პრაქტიკული ხასიათის გაკვეთილი, რომელზეც მოსწავლეები მარტივი კონსტრუქციების შექმნის, სხვადასხვა მასალით ხატვისა და აპლიკაციის თუ ანაბეჭდის მიღების უნარ-ჩვევებს გამოიმუშავებენ.

III თავში მოცემულია სტანდარტით გათვალისწინებული ისეთი საკითხები, როგორიცაა დინამიკა და რიტმი, გრაფიკა და ხელოვნების ნიმუშის განხილვა კონტექსტში (ქვეყანა, ეპოქა). ამ თავში მოსწავლეები ასევე გაეცნობიან ფერწერული პორტრეტის შექმნის სპეციფიკას, გამოიმუშავენ საახალწლო ზეიმის მოწყობის ჩვევას და სხვ.

IV თავი ეთმობა საგნის პროპორციის და სხვდასხვა საგნების პროპორციული ურთიერთდამოკიდებულების შესწავლას და გამოიმუშავებენ დაკვირვების უნარს – ნატურმორტის შექმნისას პროპორციულ თანაფარდობათა დაცვის უნარ-ჩვევას. ასევე, გაეცნობიან ბატალურ ჟანრს და და გამოიმუშავებენ ნამუშევრიდან მიღებული შთაბეჭდილების შესახებ საუბრის უნარს.

V თავში მოსწავლეები გაეცნობიან ფერის გრადაციას და მისი გამოყენებით ისწავლიან საგნის მოცულობის გადმოცემას საკუთარ ნამუშევარში. იმუშავებენ სხვადასხვა მასალით: თიხით, ქსოვილით, აკვარელით და შექმნიან ნამუშევრებს და სხვ.

ყველა თავში თითო გაკვეთილი "ყველა ჩემი სამშობლოა", რომლებშიც განხილულია საქართველოს სხვადასხვა კუთხის არქიტექტურული ძეგლები თუ სხვა ღირსშესანისნაობები.

წიგნს ბოლოში ერთვის პროექტი "სკოლის ეზო", რომელიც გულისხმობს მოსწავლეების მიერ სკოლის ესოს გაფორმების კონცეფციის შექმნას და საკუთარი ხელით მის განხორციელებას.

სულ ბოლოს კი წიგნს ერთვის ლექსიკონი.

ზოგიერთ გაკვეთილში შესასრულებელი დავალება ინდივიდუალურია, ზოგიერთში კი – ჯგუფური ან ინდივიდუალური, რაც მოსწავლეს თანამშრომლობის უნარს უვითარებს. ეს კი სრულ შესაბამისობაშია სტანდარტის III პუნქტან.

გაკვეთილების უმეტესობაში მოცემულია კონკრეტული გაკვეთილის თემასთან დაკავშირებული ცნობილი მხატვრების ნამუშევრები, რომელთა ანალიზი მოსწავლეს გაუადვილებს ხელოვნების აღქმას კონტექსტში (სტანდარტის V პუნქტი).

თითქმის ყველა გაკვეთილზე მოსწავლეები აკეთებენ საკუთარი ნამუშევრების პრეზენტაციას, ან საუბრობენ მეგობრების ნამუშევრებზე, რაც საპრეზენტაციო უნარების გამომუშავებას ემსახურება და სტანდარტის III პუნქტს ფარავს.

მეთოდოლოგია

სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, სახელმძღვანელო მოიცავს სწავლა-სწავლების მეთოდთა ერთობლიობას, კერძოდ: წინარე ცოდნის დიაგნოსტირების მეთოდი, ახსნა-განმარტებითი მეთოდი, გონებრივი იერიშისა და ანალიზის მეთოდები, დისკუსია, დებატები და ჯგუფური მუშაობის მეთოდები, დემონსტრირებისა და შედარების მეთოდები.

ყველა გაკვეთილში მოცემულია ინტერაქტივის რამდენიმე კითხვა, რომელიც საშუალებას აძლევს მოსწავლეს, გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება, ხოლო მასწავლებელს საშუალებას აძლევს მიმართულება მისცეს დისკუსიას თუ კონკრეტული მოსწავლის მსჯელობას.

ქვემოთ გთავაზობთ სწავლა/სწავლების რამდენიმე ცნობილ მეთოდს, რომელთა გამოყენება ყველა ტიპის გაკვეთილზე შესაძლებელია კლასის რიცხოვნების და საჭიროებების გათვალისწინებით.

სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების გაკვეთილებზე გამოსაყენებელი მეთოდოლოგია

„დიაგრამა“

ეს მეთოდი საშუალებას აძლევს მოსწავლეს განსახილველი საკითხები დაუპირისპიროს ერთმანეთს და ინფორმაცია დაახარისხოს. მაგ. დადებითი და უარყოფითი. ფორმატზე/დაფაზე/თაბახის ფურცელზე იხაზება

დიაგრამა, ჯერ ივსება სქემის მარცხენა მხარე, შემდეგ კი მარჯვენა მხარეს იწერება საპირისპირო მოსაზრებები.

„მოზაიკა“

მასწავლებელი დიდ თემას ანაწილებს ჯგუფებში; მოსწავლეები ამზადებენ თემას, ჯგუფები ცალ-ცალკე წარმოადგენენ თემას. შემდეგ ამთლიანებენ და განიხილავენ თემას მრავალი კუთხიდან. მაგ. ძველი ეგვიპტის ხელოვნების განხილვისას მწვრთნელი ერთ ჯგუფს სთავაზობს გამოიკვლიონ (განიხილონ) ეგვიპტური არქიტექტურა; მეორე ჯგუფმა უნდა განიხილოს ეგვიპტური ქანდაკება, მესამე ჯგუფმა კი კედლის მხატვრობა. ჯგუფები წარმოადგენენ ძველი ეგვიპტის ხელოვნების ნაწილებს, რითაც მთლიანად მოიცავენ ძველ ეგვიპტურ ხელოვნებას.

„წრე“

მოსწავლეები დიდი ზომის ფორმატზე სხვადასხვა მასალის და ტექნიკის გამოყენებით ქმნიან ფონებს, იყენებენ სხვადასხვა ფაქტურას (შესაძლებელია იყოს სხვადასხვა ტიპის ხაზები, გეომეტრიული ფორმები, იყენებენ სველ საღებავზე ფუნჯის ტარს, კბილის ჯაგრისის გამოყენებით აშხეფებენ საღებავს, იყენებენ საღებავიან ღრუბელს ეფექტის მისაცემად) ამ სამუშაოსთვის განსაზღვრული დროის ამოწურვის შემდეგ (მასწავლებელი აკონტროლებს დროს) თითოეული მოსწავლე აწოდებს მისგან მარცხნივ მყოფ თანაკლასელს, რომელიც მუშაობს ამ ფორმატზე (შესაძლებელია რაიმე კონკრეტული გამოსახულება შექმნან, მოსწავლეები თავად ირჩევენ შესასრულებელ გამოსახულებებს) განსაზღვრული დროის შემდეგ ისევ აწოდებენ მათ მარცხნივ მჯდომ თანაკლასელს. ეს აქტივობა გრძელდება მანამ, სანამ ნამუშევარი არ დაუბრუნდება მის პირველ ავტორს. (სასურველია, დაწყების წინ მოსწავლემ ფორმატის კუთხეში თავისი გვარი დაწეროს) მოსწავლეს უბრუნდება ნამუშევარი, რომელზეც სხვა მოსწავლეებმა იმუშავეს და დაუმატეს ფერები, ფორმები. მოსწავლე აგრძელებს საკუთარ ნამუშევარზე მუშაობას. შესაძლებელია სხვაგვარადაც შესრულდეს: მოსწავლეები მხოლოდ ფონებს ქმნიან და არა გამოსახულებებს და როდესაც პირველ ავტორს უბრუნდება, იგი გამზადებულ ფონზე გამოსახულებებს ქმნის. (ეს შეიძლება იყოს პეიზაჟი, ნატურმორტი და სხვა).

„რაფტის მეთოდი“

ეს გამოიყენება როგორც ინდივიდებთან, ისე ჯგუფთან სამუშაოდ. გაკვეთილის/გაკვეთილების მიზნიდან გამომდინარე ვარჩევთ თემას. დაფაზე/ფორმატზე გამოსახულია რაფტის ცხრილი და გონებრივი იერიშის მეთოდით მოსწავლეები ასახელებენ სავარაუდო როლებს, მასწავლებელი დასახელებულ როლებს წერს პირველ სვეტში. შემდეგ ისევ გონებრივი იერიშის მეთოდით მოსწავლეებმა უნდა გამოავლინონ ის სავარაუდო ჯგუფები ან ადამიანები, რომლებსაც შეიძლება მიმართონ მოსწავლეებმა. მასწავლებელი ავსებს მეორე სვეტს. შემდეგ გონებრივი იერიშის მეთოდით ხდება სავარაუდო ძირითადი იდეების გამოვლენა და მასწავლებელი ავსებს მესამე სვეტს. მეოთხე სვეტი ივსება თუ რა სავარაუდო ფორმას ან ჟანრს გამოიყენებენ მოსწავლეები თემის წერისას (გონებრივი იერიშის მეთოდით უნდა გამოვლინდეს ჟანრი და ფორმა––მონოლოგი, დიალოგი) მასწავლებელი კითხულობს შევსებულ სქემას, შემდეგ ანაწილებს ჯგუფებში მოსწავლეების მიერ დასახელებულ როლებს, ფორმასა და სავარაუდო ადრესატს. მასწავლებელი აძლევს ინსტრუქციას: გამოიყენეთ თქვენი წარმოსახვისა და ფანტაზიის უნარი და ის ცოდნა, რომელიც თქვენ გაქვთ ამა თუ იმ ეპოქისა თუ მიმდინარეობის შესახებ.

15-20წთ-ის განმავლობაში ჯგუფები მუშაობენ და შემდეგ წარმოადგენენ აუდიტორიის წინაშე. შესაძლებელია ეს მეთოდი გამოვიყენოთ განსხვავებულად : ჯგუფის თითოეული წევრი წერს აღნიშნულ თემას (დროის რეგლამენტი – 10 წთ) შემდეგ ჯგუფში განიხილება თემები, მოსწავლეები შეარჩევენ მათი აზრით საუკეთესოს და ხვეწენ თემას. რის შემდეგაც წარადგენენ აუდიტორიის წინაშე.

წარმოგიდგენთ ამ მეთოდის ადაპტირებულ ვარიანტს, რომელიც სპეციალურად სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნებისთვისაა შექმნილი:

მოსწავლეებმა გაიარეს ძველი ეგვიპტის ხელოვნება. (რამდენიმე გაკვეთილი დაუთმეს ამ თემას) და მასწავლებელი იყენებს რაფტის მეთოდს და სთხოვს მოსწავლეებს შეარჩიონ როლები ძველი ეგვიპტიდან (პერიოდს ასახელებენ თავად – -ძველი სამეფოს ხანა, შუა სამეფო, ახალი სამეფო, უახლესი სამეფო) მოსწავლეები ასახელებენ სავარაუდო როლებს და მასწავლებელი ავსებს რაფტის სქემის პირველ სვეტს; შემდეგ ავსებს მეორე სვეტს, სადაც იწერება თუ ვის შიძლება მიმართონ სავარაუდო პერსონაჟებმა; მესამე სვეტში იწერება სავარაუდო ძირითადი იდეები და მასწავლებელი ავსებს მეოთხე სვეტს, რომელშიც მითითებული იქნება მიმართვის ფორმა. მოსწავლეები თავად არჩევენ მოცემული ცხრილიდან ერთ-ერთს და მუშაობენ ინდივიდუალურად. მასწავლებელი ეუბნება მათ, რომ გამოიყენონ წარმოსახვისა და ფანტაზიის უნარი და ის ცოდნა, რომელიც მათ მიიღეს ამ ქვეყნის შესახებ, მოსწავლეებმა უნდა შექმნან მათ მიერ დაწერილი თემის ერთი ან რამდენიმე ილუსტრაცია. (გრაფიკული) მუშაობის დასრულების შემდეგ მოსწავლეები წარმოადგენენ თემებს აუდიტორიის წინაშე. შესაძლებელია პრეზენტაციები შემდეგ გაკვეთილზე გაკეთდეს, რათა ყველამ შეძლოს საკუთარი ნაშრომის წარმოდგენა და მოსწავლეებმა შეძლონ მისი განხილვა. შესაძლებელია თითოეული თემის შემდეგ წერილობით ანონიმურად განიხილონ (3წთ) მოსწავლეებმა და მასწავლებელმა წაიკითხოს მათი მოსაზრებები. წერამდე მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, რომ მათი მოსაზრებები კორექტული ფორმით იყოს წარმოდგენილი.

შესაძლებელია სხვაგვარად ჩატარება: მოსწავლეები ასახელებენ სავარაუდო როლებს (მათ უნდა შეარჩიონ როლები ძველი ეგვიპტიდან) და მასწავლებელი ავსებს რაფტის სქემის პირველ სვეტს; შემდეგ ავსებს მეორე სვეტს, სადაც იწერება თუ ვის შიძლება მიმართონ სავარაუდო პერსონაჟებმა; მესამე სვეტში იწერება სავარაუდო ძირითადი იდეები და მასწავლებელი ავსებს მეოთხე სვეტს, რომელშიც მითითებული იქნება მიმართვის ფორმა. განხილვის შემდეგ გამოვლინდება (ყველაზე ხშირად დასახელებული) როლი, რომელზეც მოსწავლეები იწყებენ მუშაობას. დასრულებისას მოსწავლეები წარმოადგენენ საკუთარ ნაშრომებს. ეს მეთოდი ხელს უწყობს ერთი და იგივე როლზე განსხვავებული თვალთახედვის გამოსავლენას.

„პროექტი“

პროექტზე მუშაობა მოითხოვს შემოქმედებითობას, ხელს უწყობს დაგროვილი ცოდნის გააქტი-ურებას; ემყარება მიღებული ცოდნის დაკავშირებასა და ავითარებს კომპლექსურად აზროვნების უნარს. პროექტის თემის შესარჩევად უნდა შეირჩეს პრობლემური საკითხი. პროექტზე მუშაობა უვითარებს მოსწავლეებს:

- პრობლემის ანალიზის უნარ-ჩვევებს;
- მიზნების შესაბამისი ამოცანების დასახვის უნარ-ჩვევებს;
- ამოცანების გადასაჭრელად შესაბამისი ქმედებების დაგემვისა და შესაბამისი რესურსების მოძიების უნარ-ჩვევევბს;
- ცოდნის შემოქმედებითად გამოყენების უნარ-ჩვევებს
- ურთიერთთანამშრომლობის უნარ-ჩვევებს;
- დროის გადანაწილებისა და შეფასების უნარ-ჩვევებს;

პროექტის შედგენის სქემა

1. პრობლემის ანალიზი – გულისხმობს სიტუაციის ანალიზს;

2. პრობლემის განსაზღვა – გულისხმობს იმ პრობლემის განსაზღვრას, რომლის საპასუხოდაც იგეგმება პროექტი;

3. მიზანი – მოკლედ ჩამოყალიბებული აზრი, პრობლემა, თუ რის მიღწევას ემსახურება პროექტი (პრობლემის გადაჭრა);

4. ამოცანები – კონკრეტული ნაბიჯები, რომელიც გდაიდგმება მიზნის მისაღწევად;

5. განხორციელების გზები – პროცესი, რომელმაც უნდა უპასუხოს კითხვებს: როგორ, ვინ;

6. ჩამონათვალი, რომელიც სამუშაო გეგმაა – გაწერილი დროში;

7. რესურსები (ბიუჯეტი) – იმ რესურსების ჩამონათვალი, რომელთა დახმარებითაც უნდა განხორციელდეს პროექტი;

8. შედეგები – ყოველი ამოცანის გადაჭრის შემდეგ მიიღება კონკრეტული შედეგი, რომელიც დაიყოფა რაოდენობრივი მაჩვენებლების მიხედვით;

9. შეფასება – კრიტერიუმების ჩამონათვალი, რომელიც მასწავლებლისა და მოსწავლეების მიერ ერთობლივად იქნება შემუშავებული.

მუშაობა წყვილში

მუშაობის ამ ფორმას სხვაგვარადაც მოიხსენიებენ: ვფიქრობთ – ვწყვილდებით – ვუზიარებთ. ჩატარების ეტაპებია:

1 ეტაპი (ვფიქრობთ) – ინდივიდუალურად ანხორციელებს თითოეული მოსწავლე. მაგ. შესასრულებელი პრაქტიკული სამუშაოსთვის, სადაც ერთობლივად შესაქმნელია ცივი და თბილი ფერებისაგან (ცივი და თბილი ერთად) აპლიკაცია, რომელშიც გამოყენებული იქნება ხატვისა და აპლიკაციის ტექნიკა, მოსწავლეებმა უნდა ჩაინიშნონ თავისი იდეები;

2 ეტაპი – ამ ეტაპზე დაწყვილებული მოსწავლეები ერთმანეთს აცნობენ თავის იდეებს, თანხმდებიან საერთო ვარიანტზე. ყველაფერი სრულდება დროის ლიმიტისა და დისციპლინის დაცვის თვალსაზრისით, რომელსაც მასწავლებელი უწევს კოორდინაციას. მოსწავლეები ანაწილებენ ფუნქციებს. მაგ. ერთი მოსწავლე ცივი ფერების გამოყენებით ქმნის ჩარჩოს ან რომელიმე გამოსახულებას, მეორე – თბილი ფერებისგან.

3. ეტაპი – მოსწავლეები გამზადებულ ნაწილებს ერთ საერთო ფორმატზე ანაწილებენ კომპოზიციური განაწილების პრინციპების დაცვით. წყვილები წარმოადგენენ საერთო ნამუშევარს და საუბრობენ მის შესახებ.

ჯგუფური მუშაობა

ჯგუფური მუშაობა უნდა შეესაბამებოდეს გაკვეთილის მიზნებს. იგი ხელს უწყობს მოსწავლეთა თანამშრომლობისა და სოციალიზაციის უნარის განვითარებას. ის სწავლობს სხვისი აზრის გათვალისწინებასა და იმის გაცნობიერებას, რომ ყველას აქვს სუსტი და ძლიერი მხარეები. ჯგუფური მუშაობისას აუცილებელია მასწავლებელმა ზუსტი ინსტრუქციები მისცეს მოსწავლეებს.

მაგ. მოსწავლეები ქმნიან ქალაქის კონსტრუქციას, იყენებენ სხვადასხვა მასალას (სხვადასხვა ზომის მუყაოს, პლასტმასისა და რკინის კოლოფებს, თავად ქმნიან მუყაოსაგან კონსტრუქციებს) თანხმდებიან, როგორი სახე ექნება საბოლოო ნამუშევარს, ინაწილებენ ფუნქციებს ან მასწავლებელი ათამაშებს ფერად ბარათებს, რომელზეც დასახელებულია რომელიმე ობიექტი. მაგ. კინოთეატრიან ხეების გამოსახულება (ნამუშევრის საერთო სახეზე, ესკიზზე შეთანხმების შემდეგ) შესაძლებელია ერთ (მაგ. ხეებზე) ობიექტზე რამდენიმე მოსწავლემ იმუშაოს. შემდეგ მოსწავლეები კომპოზიციურად ანაწილებენ სიბრტყეზე მათ მიერ შექმნილ კონტრუქციებს (მათი პირვანდელი იდეის ან ესკიზის შესაბამისად). მოსწავლეებმა შესაძლებელია, ესკიზებზე მანამდე იმუშაონ. საუკეთესო ესკიზის შესარჩევად, სასურველია, ჩატარდეს კონკურსი.

„სივრცე“

სტრუქტურულ-თემატური დისკუსიის ფორმაა, რომლის დროსაც მოსწავლეები ერთმანეთთან ახლოს, ნახევარწრეზე უნდა განლაგდნენ. ნაკლებად ფორმალური ატმოსფერო ხელს უწყობს მოსწავლეთა მოტივაციასა და მათ ჩართვას დისკუსიაში. მასწავლებელი უნდა შეეცადოს ყველა მოსწავლის დისკუსიაში ჩართვას.

„სწრაფი დისკუსია“

ეს მეთოდი ტარდება წყვილში და ამ მეთოდის გამოყენების მიზანია, ყველა მოსწავლე ჩაერთოს სადისკუსიო პროცესში. ეს მეთოდი ეფექტურია, მაშინ, როდესაც კითხვას ან პრობლემას აქვს მარტივი პასუხი და მასწავლებელს სურს, მიიღოს მოსწავლეებისაგან სწრაფი პასუხი.. პრობლემის ან შეკითხვის დასმის შემდეგ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, შებრუნდნენ გვერდზე მჯდომი მოსწავლისკენ და გამართონ დისკუსია პასუხის მოსაძებნად. მოსწავლეებს უნდა მიეცეთ ამისათვის მცირე დრო (1 წთ). მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს, რომ წყვილებში ერთი მოსწავლე დომინანტურია მეორეზე და მასწავლებელმა ხელი უნდა შეუწყოს ყველა მოსწავლის (შედარებით

პასიური მოსწავლეების) ჩართვას პროცესში. შესაძლოა მოსწავლეებისათვის თავდაპირველად ასეთი დავალების მიცემამ კლაში ხმაური გამოიწვიოს, მაგრამ დროთა განმავლობაში მასწავლებელი და მოსწავლეები ერთობლივად მოახერხებენ ამ პროცესის მართვას.

„ჭადრაკის დაფა“

ამ მეთოდით გაკვეთილის ჩატარების დროს მასწავლებელი სთხოვს წყვილებს, 30 წამის განმავლობაში დამოუკიდებლად იფიქრონ შეკითხვაზე ან პრობლემაზე და ამის შემდეგ დაიწყონ დისკუსია ერთმანეთში. მასწავლებელი, დისკუსიის მიმდინარეობიდან გამომდინარე, ეხმარება დროის დარეგულირებაში. შემდეგ ეტაპზე წყვილები იცვლებიან და ახალი წყვილები ერთმანეთს უზიარებენ სხვა წყვილებში გამოთქმულ მოსაზრებებს და მხოლოდ ამის შემდეგ ხდება მთელ კლასთან მოსაზრებების გაზიარება. წყვილებს დაწესებული აქვთ დროის ლიმიტი. მნიშვნელოვანია ის, რომ მასწავლებელმა თვალყური ადევნოს ახალ წყვილებში დისკუსიას და თუ რამდენად იცავენ წყვილები დროის ლიმიტს. მასწავლებელი აკვირდება პროცესს და მან უნდა განსაზღვროს, არის თუ არა წყვილებს შორის დისკუსია კონსტრუქციული. მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს სიტუაციას და სასურველია თუ მოკლე ჩანაწერებს გააკეთებს, რომლის საფუძველზე შეაჯამებს პროცესს.

„აკვარიუმი“

მოსწავლეებმა საკუთარი მოსაზრებები უნდა დააფიქსირონ თანმიმდევრულად, წრიული მიმდევრობით. დისკუსიის დაწყებამდე მასწავლებელი მოსწავლეებთან ერთად თანხმდება დროის რეგლამენტზე. მაგ. 2 წუთიანი რეგლამენტი თითო გამომსვლელს და მასწავლებელი წინასწარ აძლევს ინსტრუქციას:

- მოძებნეთ ასოციაცია მოცემულ თემაზე;
- კითხვაზე გაეცით მხოლოდ ერთი შესაძლო პასუხი და დაასაბუთეთ;
- დაასრულეთ მასწავლებლის მიერ დაწყებული წინადადება.

„სიმპოზიუმი“

დისკუსიის ასეთი ფორმის ჩატარებისათვის მოსწავლეებმა უნდა მოამზადონ ინფორმაციები და წარსდგნენ აუდიტორიის წინაშე. გამომსვლელები პასუხობენ თანაკლასელთა შეკითხვებს. მოსწავლეებმა, შესაძლებელია, შეარჩიონ ერთი მოსაზრება (დასკვნა), რომელიც მომავალში მთელ კლასში ახალი დისკუსიის საგანი გახდება.

„დებატები“

დებატების ჩატარება აგებულია მონაწილეთა წინასწარ დაგეგმილ და მომზადებულ გამოსვლებზე. წარმომადგენლებს ირჩევენ ჯგუფებში. კამათი იწყება ორი დაპირისპირებული მხარის თითო წარმომადგენლის გამოსვლით. შემდეგ ეტაპზე თითოეული მხარის დანარჩენი მონაწილეები გამოთქვამენ მოსაზრებებს, აკეთებენ კომენტარებს. მასწავლებელი ადევნებს თვალყურს, რომ გამომსვლელებმა დაიცვან დროის რეგლამენტი.

„სასამართლო სხდომა“

ასეთი ფორმა წარმოადგენს საქმის განხილვის იმიტირებას. სიტუაციის სიმულაცია საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს სადისკუსიო საკითხების უკეთ გააზრებასა და ქმედებების უკეთ გაგებაში. მასწავლებელი უნდა ეცადოს, ძირითადი აქცენტი გადატანილი იყოს დისკუსიაზე და იდეების შეფასება მოხდეს მოსწავლეებთან შეთანხმების გზით.

„ჯიქსოუ“

ამ მეთოდის ჩასატარებლად მასწავლებელი ყოფს დავალებას ნაწილებად. კლასს ყოფს 3-5 წევრიან ჯგუფებად და თითოეულ წევრს მხოლოდ დავალების ერთ ნაწილს აძლევს. შემდეგ იქმნება ახალი ჯგუფები იმ წევრებისგან, რომლებსაც ერთი და იმავე დავალების ნაწილი აქვთ მიცემული და ჯგუფში იმართება დისკუსია. საკითხის განხილვის შემდეგ თითოეული მოსწავლე უბრუნდება თავის ძველ ჯგუფს. ამ შემთხვევაში ყველა მოსწავლის მიერ მოტანილი იდეები და ინფორმაცია თანაბრად მნიშვნელოვანია დავალების შესასრულებლად, რაც ჯგუფის წევრებს ერთმანეთზე დამოკიდებულს ხდის.

„ალამი“

მასწავლებელი დისკუსიის დაწყებამდე ურიგებს მოსწავლეებს სხვადასხვა ფერის სამ პატარა ალამს; მოსწავლეები ფერად ალმებს პატარა ღრუბლის ნაჭერში არჭობენ და თავიანთ მერხზე ათავსებენ; ალმები კარგად უნდა ჩანდეს; მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს თამაშის წესებს. თითოეულ მოსწავლეს უფლება აქვს, დისკუსიის მსვლელობის დროს მხოლოდ სამჯერ გამოთქვას აზრი. ყოველი პასუხის შემდეგ მოსწავლემ უნდა ამოიღოს ალამი და გადადოს გვერდზე. როდესაც მას არც ერთი ალამი აღარ დარჩება, იგი მხოლოდ მსმენელის როლს შეასრულებს.

„განხილვა“

მოსწავლეები წინასწარ ამზადებენ საშინაო დავალებას. წერენ მოკლე ანალიზს და დასკვნას, მიცემულ საკითხთან დაკავშირებით. კლასში დაბრუნებულები ჯგუფში ან წყვილში განიხილავენ თითოეულს და დისკუსიის საფუძველზე აფასებენ ნამუშევარს წინასწარ შემუშავებული შეფასების კრიტერიუმებით, რომელიც მასწავლებლის და მოსწავლეების ერთობლივი მუშაობის შედეგად წინასწარ შეიქმნება.

„სივრცული“

ამ მეთოდის გამოყენების დროს მწვრთნელი ყოფს კლასს ორ ნაწილად, ერთი ნაწილი უნდა იყოს დამცველი რომელიმე ეპოქის/მიმდინარეობის/მხატვრის/ნამუშევრის. მეორე ნაწილმა კი საპირისპირო მოსაზრება უნდა დაამტკიცოს. მაგ. მოსწავლეთა ერთი ნაწილი ამტკიცებს, რომ მუნკის ყვირილი შედევრია და მოყავს არგუმენტები. მეორე ნაწილი კი ეწინააღმდეგება ამ მოსაზრებას. ორივე მხარე ასაბუთებს თავის მოსაზრებებს და იცავს საკუთარ პოზიციას.

„მოგზაურები“

აუდიტორია იყოფა სამ ჯგუფად, ერთი ჯგუფი წარმოადგენს მაგ. რენესანსის ეპოქის იტალიას, მეორე ჯგუფი მე-19ს-ის საფრანგეთს, მესამე ჯგუფი კი მოგზაურებს წარმოადგენენ. თითოელმა ჯგუფმა უნდა წარმოაჩინოს თავისი ქვეყანა: სოციალურ-ეკონომიკური, ხელოვნების კუთხით. მოგზაურები წინასწარ ადგენენ კითხვარს/კრიტერიუმებს, რომლის მიხედვითაც შეაგროვებენ ინფორმაციას ამა თუ იმ ქვეყნის შესახებ. პრეზენტაციას აკეთებენ მოგზაურები.

„გააგრძელე“

მასწავლებელი უყვება მოსწავლეებს რაიმე ისტორიას (ამბავს) არ ასრულებს და სთხოვს მოსწავლეებს, თავად მოიფიქრონ დასასრული და დაასურათონ (მოახდინონ ვიზუალიზაცია)

„გააგრძელე 2“

მასწავლებელი ურიგებს წყვილებს რეპროდუქციას, წყვილებმა უნდა მოიფიქრონ რაიმე ამბავი რეპროდუქციაზე ასახული სიუჟეტის მიხედვით და შექმნან მათ მიერ მოფიქრებული ამბის ილუსტრაცია/ილუსტრაციები.

„ასოციაცია“

მასწავლებელი ასახელებს სიტყვებს. მოსწავლეებმა უნდა დახატონ ის ასოციაციები, რაც კონკრეტული სიტყვების მოსმენისას გაუჩნდებათ. მაგ. ღრუბელი, ქოლგა. ცისფერი

„აქტიური ლექცია“

აქტიური ლექცია ხელს უწყობს მოსმენისა და ინფორმაციის აღქმის და დახარისხების უნარ-ჩვევების გამომუშავებას, ცოდნის გამოყენების, ანალიზისა და დასკვნების გაკეთების უნარ-ჩვევების განვითარებას.

1. პირველ ეტაპზე მასწავლებელი გაკვეთილის მიზნიდან გამომდინარე ასახელებს ლექციის თემას და აღნიშნავს, რომ ლექცია შედგება ორი ნაწილისაგან და სვამს კითხვას ლექციისპირველინაწილიდან. მოსწავლეების მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებს (პასუხებს კითხვაზე) აფიქსირებს დაფაზე/ფორმატზე და სთხოვს მოსწავლეებს ყურადღებით მოუსმინონ მას და მზად იყვნენ მოსაზრებების გამოსათქმელად.

2. პირველი ნაწილის დასრულების შემდეგ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს მათ მიერ

მოსმენილი ინფორმაცია შეადარონ მათ მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებს, რომელიც დაფაზე/ფორმატზე დაფიქსირდა ინფორმაციის მოსმენამდე.

3. მოსწავლეთა მოსაზრებების მოსმენის შემდეგ მასწავლებელი სვამს შეკითხვას ლექციის მეორე ნაწილიდან და მოსწავლეთა პასუხებს კვლავ აფიქსირებს დაფაზე/ფორმატზე და აგრძელებს აქტიური ლექციის მეორე ნაწილზე.

4. მეორე ნაწილის დასრულების შემდეგ მასწავლებელი კვლავ სთხოვს მოსწავლეებს ლექციის მეორე ნაწილში მათ მიერ მოსმენილი ინფორმაციები შეადარონ ლექციამდე მათ მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებს, რომლებც დაფაზე/ფორმატზეა დაფიქსირებული.

5. შედარების შემდეგ მასწავლებელი აძლევს საკვანძო საკითხს, რომელზეც მოსწავლეებმა უნდა დაწერონ ესე. სამუშაოს დასრულების შემდეგ მოსწავლეები წაროადგენენ ესეს (შესაძლებელია ზოგიერთი ესე წაკითხული იქნას და არა ყველა) ეს აქტივობა გამოიყენება მთელ კლასთან სამუშაოდ.

აქტიური ლექცია2

მასწავლებელი წინასწარ ყოფს სალექციო ინფორმაციას რამდენიმე ნაწილად. პირველ ეტაპზე თავად კითხულობს/უყვება; მეორე ეტაპზე მოსწავლე კითხულობს შემდეგ ნაწილს და უსვამს შეკითხვებს თანაკლასელებს, შეაჯამებს აღნიშნულ ტექსტს და შემდეგ ნაწილს სხვა მოსწავლე კითხულობს და უსვამს კითხვებს თანაკლასელებს.

„გონებრივი იერიში"

გონებრივი იერიში ხელს უწყობს დიდი რაოდენობის იდეების გენერაციას დროის მცირე მონაკვეთის განმავლობაში. ეს მეთოდი ხელს უწყობს საკომუნიკაციო, შემოქმედებითი აზროვნების, ინფორმაციის დახარისხების, მსჯელობის, ანალიზისა და შეფასების უნარ-ჩვევების განვითარებას.

მასწავლებელი სასწავლო მიზნიდან გამომდინარე წინასწარ არჩევს თემას და შეკითხვის ფორმით აყალიბებს მას. შეკითხვა უნდა იყოს გასაგები და მკაფიო ფორმით ჩამოყალიბებული. გონებრივი იერიში ორი ეტაპისაგან შედგება.

1. იდეების გენერაციის ეტაპი. სასწავლო მიზნიდან გამომდინარე მასწავლებელი სვამს შეკითხვას და მოსწავლეები თავისუფლად გამოთქვამენ მოსაზრებებს. მოსაზრებების გამოთქმის დროს არ დაიშვება კამათი, მოსაზრებების კრიტიკა ან შეფასება. ჲყველა მოსაზრება მისაღებია. იდეების გენერაციის სტადიაზე მნიშვნელოვანია იდეების რაოდენობა და არა მათი ხარისხი. ხარისხზე მსჯელობა – შეფასების ეტაპი ხდება იდეების გენერაციის დასრულების შემდეგ.

ყველა იდეა, მიუღებელიც კი იწერება ფორმატზე/დაფაზე.

შესაძლებელია იდეების შეფასება იმავე გაკვეთილზე ან მომდევნო დღეს მოხდეს, ამ შემთხვევაში მოსწავლეთა მიერ გამოთქმული მოსაზრებები უნდა ეწეროს დაფაზე/ფორმატზე.

2. იდეების შეფასების ეტაპი. ამ ეტაპის დაწყებისას უნდა მოხდეს გამოთქმული მოსაზრებების მიმოხილა და მსგავსი იდეების გაერთიანება და განზოგადება. ამის შემდეგ იმართება ხდება მათი რანგირება. თითოეულ მოსწავლეს ეძლევა ეძლევა საშუალება რამდენიმე მათი აზრით მნიშვნელოვანი იდეის შერჩევა და მათი მნიშვნელობის მიხედვით განლაგება-შეფასება.

(ყველაზე მნიშვნელოვანი იდეა ყველაზე მაღალი ქულით ფასდება) ქულების შეჯამების შედეგად გამოიკვეთება რამდენიმე ყველაზე ღირებული იდეა. შესაძლებელია შეფასების ეტაპიდან აქცენტი გადატანილი იყოს დისკუსიაზე.

„როლური თამაში"

როლური თამაში ეფექტური ტექნიკაა, რომელიც საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს დახვეწონ კონსტრუქციული დიალოგის უნარები, ეხმარება მოსწავლეებს საკითხის გააზრებაში, საპრეზენტაციო, სადისკუსიო და შემოქმედებითი უნარ-ჩვევების განვითარებაში, საკითხის ღრმა წვდომაში, ინფორმაციის ხანგრძლივი დროით დამახსოვრებაში, ინფორმაციის შეფასებასა და ორგანიზებაში.

- როლური თამაშის, როგორც მეთოდის მაქსიმალური შედეგის მისაღებად საჭიროა სცენარის მომზადება, რომელიც ისე უნდა აიგოს, რომ იკვეთებოდეს გადასაჭრელი პრობლემა.
- როლების განაწილება შესაძლებელია მოხდეს ფერადი ბარათების დარიგებით, რომელზეც მითითებულია მათ მიერ შესრულებული როლები.

• ინსტრუქციის მიცემა მოთამაშეებისა და დამკვირველებლებისათვის. დამკვირვებლის მომზადება (თუ რას უნდა დააკვირდნენ, შესაძლებელია დამკვირვებლები არ ყავდეთ გათვალისწინებული და როლები მთელ კლასზე გადანაწილდეს)

• თამაშის მსვლელობა

• როლიდან გამოსვლა – ეს ეტაპი მნიშვნელოვანია, ვინაიდან მოსწავლეებს შესაძლებლობა უნდა მიეცეთ იმსჯელონ, თუ რა გამოცდილება მიიღეს როლში ყოფნის დროს.

• დამკვირვებლების კომენტარი

• მასწავლებელი აჯამებს შედეგებს და აკავშირებს თამაშის მიზნებთან.

„სიმულაციები“

ამ მეთოდის გამოყენებისას მასწავლებელმა რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი უნდა გაითვალისწინოს: მან უნდა წაახალისოს მოსწავლეები იმპროვიზაციისთვის, შესაძლებელია, მოსთხოვოს მათ სცენარის ტიპის მარტივი მონახაზის წერილობით დაფიქსირება; შესაძლებელია მარტივი დეკორაციის, თვითნაკეთი რესურსების, კოსტიუმების ელემენტების გამოყენებაც. უაღრესად საინტერესო იქნება, თუკი მოსწავლეები შემოქმედებითად გამოიყენებენ ტექნოლოგიურ საშუალებებსაც: კომპიუტერს, ვიდეო/აუდიო საშუალებებს, დაამზადებენ პოსტერებს და ა. შ.

„ასოციაციური კავშირების რუკა“

ეს არის საშუალება რომელიც მოსწავლეებს ყურადღების კონცენტრაციის, ინფორმაციის შეკრება-დაჯგუფების, თემის გააზრების, ასოციაციების შექმნისა და ლოგიკური აზროვნების უნარ-ჩვევებს უვითარებს. ამ მეთოდის გამოყენება შესაძლებელია ინდივიდუალურად, წყვილში და ჯგუფური მუშაობისას.

მეთოდი რამდენიმე ეტაპისაგან შედგება:

• ფორმატის/დაფის ცენტრში სასწავლო მიზნიდან გამომდინარე იწერება სიტყვა, ფრაზა ან გამოსახულება;

• მოსწავლეები დაწერილ სიტყვას/ფრაზას/გამოსახულებას ლოგიკურად აკავშირებენ აღნიშნულ თემასთან აღძრულ ასოციაციებს (აზრებს)

• შემდეგ მოსწავლეები აღნიშნავენ კავშირს იმ სიტყვებთან და აზრებთან, რომლებიც მათი აზრით ერთმანეთთანაა დაკავშირებული.

• ასოციაციური კავშირების რუკის შედგენა გრძელდება იქამდე, სანამ ამ საკითხის გარშემო აზრები ან განკუთვნილი დრო არ ამოიწურება.

3. V კლასის სტანდარტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში

წლის ბოლოს მისაღწევი შედეგები მიმართულების მიხედვით

მიმართულება: შემოქმედებითობა და პრაქტიკა

ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

• კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

მიმართულება: კომუნიკაცია და ინტერპრეტაცია

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მიმართულება: ხელოვნების აღქმა კონტექსტში

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

შინაარსი და რეკომენდაციები

სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტები და პრინციპები:

ხაზი: სხვადასხვა ტიპის და სისქის ხაზი, კონტური და შტრიხი.

აქტივობები ხაზით:

მხოლოდ შავი ფანქრის საშუალებით მრავალი დეტალის გამოყენებით მოსწავლე გამოსახავს საკუთარ თავსა და სხვებს სხვადასხვა რეალურ და გამოგონილ სიტუაციაში, იყენებს სხვადასხვა სისქის ხაზს, კონტურს.

ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს ფუნჯით და ერთი ფერის საღებავით. ამისთვის ჯერ ვარჯიშობს სხვადასხვა ტიპის ხაზის ფუნჯით შესრულებაში (მასწავლებელმა უნდა აჩვენოს, როგორ იცვლება ხაზის სისქე ფუნჯზე დაწოლის რეგულირებით). შთაგონებისთვის შესაძლებელია დაათვალიეროს ჩინური და იაპონური გრაფიკის ნიმუშები.

ფერი: ძირითადი და შედგენილი, ცივი და თბილი, კონტრასტული ფერები, ტონალობა – თეთრის ან შავი ფერის დამატებით მიღებული ტონი, ნახევარტონები, ფერის გრადაცია.

აქტივობები ფერით და ხაზით:

მოსწავლე შავი ფლომასტერით ფურცელზე, ხელის აუღებლად ხატავს კონტურულ მონახაზს (ხაზი მრავალჯერ უნდა გადაიკვეთოს ისე, რომ გადაკვეთის ადგილებზე მიღებული ფორმები არ იყოს ძალიან პატარა ზომის). მიღებულ შემოფარგლულ ფორმებს აფერადებს საპირისპირო (კონტრასტული) და მონათესავე ფერებით. იმისთვის, რომ ნახატი უფრო ეფექტური იყოს, გაფერადებული მონაკვეთები შეიძლება დაიშტრიხოს, დაიკოპლოს, ჩაიხატოს რაიმე დეტალები; ხაზებს ზოგ ადგილას დაემატოს სისქე და ა.შ.

ფორმა: 2D და 3D – ბრტყელი და მოცულობითი, სიმეტრიული და ასიმეტრიული.

აქტივობები ფორმით:

მცირე ზომის კოლოფებს (ასანთის, სუნამოს) მოსწავლეები ღებავენ თეთრი საღებავით, ან აწებებენ გარშემო თეთრ ქაღალდს, ასევე, თეთრი ფურცლისგან აკეთებენ კონუსს და პირამიდას. გეომეტრიულ მოდელებზე აკვირდებიან, თუ როგორ ეცემა მათზე სინათლის სხივი. ასევე მასწავლებელმა დაფაზე სქემატურად შეიძლება აჩვენოს საგნები და სხვადასხვა კუთხით დაცემული ჩრდილები. შემდეგ, მოსწავლეები ხატავენ გეომეტრიულ მოდელებს სხვადასხვა განათებით (პირდაპირი და გვერდიდან) და აფერადებენ ჩრდილებს (ჩრდილების გაფერადებისას არ მოეთხოვებათ ჩრდილების გრადაცია – საკმარისია, ერთი გვერდი მეორეზე მუქი დაიხატოს).

პრინციპები: კომპოზიციური განაწილების საფუძველი (ვერტიკალური ან ჰორიზონტალური ფორმატის შერჩევა, ფორმატზე გამოსახულების განაწილება); რიტმი, ძირითადის გამოყოფა, სიმეტრია და ასიმეტრია, სტატიკა, დინამიკა, კონტრასტი, პროპორცია, სივრცე (პერსპექტივის კანონები – წინა და უკანა ხედები).

გამოყენებული პრინციპები:

მოსწავლე გამოსახავს ადამიანის ფიგურას ძირითადი პროპორციების გათვალისწინებით (მარტივად);

აკვირდება, როგორ იცვლება ობიექტის ზომა, ფერი, სიმკვეთრე დამკვირვებლისგან დაშორების მიხედვით და ასახავს ნამუშევარში;

ხატავს პეიზაჟს წინა და უკანა ხედების გამოყენებით.

მოსწავლე ეცნობა სასურათე სიბრტყის გამოყენებისა და კომპოზიციის ელემენტარულ წესებს (ფურცელზე საგნები და ფიგურები უნდა განაწილდეს თანაბრად, ისე, რომ «თვალს არ აღიზიანებდეს» გადატვირთული, ან ცარიელი ადგილები. გამოსახული საგნები არ უნდა იყოს ძალიან პატარა, ან ისეთი ზომის, რომ ვერ ეტეოდეს ფურცელზე).

მასალა და იარაღი: ფანქარი (ფერადი, უბრალო), პასტელი, ფლომასტერი, გუაში, აკვარელი, ნახშირი, სანგინა, ფერადი ქაღალდი, მუყაო, ქსოვილი, ძაფი, თოკი, მავთული, პლასტილინი, თიხა, ბუნებრივი, ხელოვნური, ტრადიციული და არატრადიციული მასალა (პლასტმასის და მინის ბოთლები, ლითონის ნივთები, მუყაოს და პოლიეთილენის პარკები და სხვ.), ფუნჯი, მაკრატელი, წებო, სადურგლო, სამეთუნეო, საქსოვი, სამკერვალო იარაღი და სხვა.

ტექნიკა და პროცედურა: ფერწერა, გრაფიკა და მათი ტექნიკები (მონასმი, ლაქა, ანაბეჭდი), გრაფიტი, ძერწვა, აპლიკაცია, ქაღალდის ნაკეთობები, მოზაიკა, კოლაჟი, მონოტიპია, მოდელირება, კონსტრუქცია, ფარდაგი, თექა, გობელენი, ნაქარგობა, კომპიუტერული ტექნოლოგიები (სახატავი პროგრამა, ტექსტური რედაქტორი); დაჭრა, დაწებება, ამოკაწვრა, ღუნვა, გრეხვა, დაწვნა.

გამოყენებული მასალა და ტექნიკა:

მოსწავლეს სახლიდან მოაქვს პატარა ზომის ნაჭრები რაიმე მოხატულობით და ზევიდან საღებავით ახატავს, აგრძელებს, ამთავრებს მის მოხატულობას (იმისთვის, რომ გუაშის საღებავი არ გადავიდეს, ფერებს უნდა შეერიოს რამდენიმე წვეთი წყალგამძლე (პვა) წებო).

პლასტილინის (რომელიც ხმება) ან მარილიანი ცომისგან მოსწავლე ამზადებს ნებისმიერი ფორმის ჩარჩოს – მრგვალი, ოვალური, მართკუთხა... ჩარჩოზე ამოკაწრავს ორნამენტებს. როდესაც ჩარჩო გაშრება, იგი უნდა დაწებდეს შესაფერისი ფორმის მუყაოს ნაჭერზე და გაუკეთდეს საკიდი.

ზოგადი აქტივობები:

მოსწავლე აკვირდება გარემოში საგნებს, ობიექტებს, მოვლენებს და ასახავს ნამუშევარში;

ხატავს პორტრეტს, ნატურმორტსა და პეიზაჟს ნატურიდან და მეხსიერებით მეტი დეტალის გამოყენებით;

წარმოსახვით ქმნის პერსონაჟებს;

ასახავს თავისი ცხოვრების საინტერესო, ან მნიშვნელოვან მომენტებს და ცდილობს გადმოსცეს საკუთარი გრძნობები მათ მიმართ;

ირჩევს მხატვრულ ხერხებს გარკვეული იდეის გადმოსაცემად (მაგალითად, ქმნის პლაკატს ეკოლოგიურ ან სხვა თემაზე);

გამოსახავს ახლობელ ადამიანებს (ოჯახის წევრები, მეგობრები და სხვ.), საყვარელ ლიტერატურულ გმირებს და ცდილობს მათ მიმართ საკუთარი დამოკიდებულების გადმოცემას.

სავარაუდო თემები: "მზის ჩასვლა ზღვაში", "შემოდგომის/გაზაფხულის წვიმა", "რთველი", "მშობლიური კუთხე" "ქვის ხანის ადამიანი", "დინოზავრები", "მითოლოგიური გმირები", "სემირამიდას დაკიდული ბაღები", "საყვარელი ისტორიული გმირი", "დედამიწა – ჩემი სახლი", "ერთგულება", "ექსკურსია" და სხვ. (შეიძლება იყოს ადგილობრივი საწარმოს, არქიტექტურული ძეგლის, ადგილობრივი და უცხოური ტრადიციის ამსახველი თემებიც, ყოფითი სცენები, რეალურად მომხდარი საზოგადო მოვლენები, პირადი მნიშვნელობის მქონე ფაქტები, ასევე, თემები საკუთარი ფანტაზიის მიხედვით და სხვა.

საგნის სწავლების მიზანი, ამოცანები.

საგნის სწავლების მიზანია, აღიზარდოს ჰარმონიულად განვითარებული ადამიანი, რომელსაც ექნება ხელოვნების შესახებ ზოგადი თეორიული ცოდნა, გაღვივებული ექნება ხელოვნების ნიმუშთან „ურთიერთობის" სურვილი, ზოგადად ხელოვნებისადმი ემოციური დამოკიდებულება, კონკრეტული ნიმუშის აღქმისა და საკუთარი აზრის გამომუშავების, მკაფიოდ გამოთქმის უნარ-ჩვევა;

ამ საგნის ამოცანაა, დაანახვოს მოსწავლეს, რომ ხელოვნება არის სამყაროს შემეცნების ერთ-ერთი საშუალება და, ამავე დროს, საკუთარი თავის რეალიზაციის, თვითგამოხატვის შესანიშნავი ასპარეზი.

4. სტანდარტის შედეგების მიღწევისა და შინაარსის ურთიერთკავშირის მატრიცა

1. არდადეგები	**მიზანი:** დავადგინოთ, რა ცოდნას და უნარ-ჩვევებს ფლობენ მოსწავლეები, მოვახდინოთ მოსწავლეთა შესაძლებლობების დიაგნოსტირება; განვსაზღვროთ, რამდენად აქტიურად იყენებენ ისინი წინა წელს ნასწავლ პრინციპებს, ელემენტებს, ტექნიკასა და პროცედურას საკუთარი შთაბეჭდილებებისა და ემოციების გადმოსაცემად. მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ საკუთარი შთაბეჭდილებების, ემოციების გადმოცემისა და მეხსიერებით ხატვის უნარი; განვუვითაროთ წყვილში მუშაობისა (თანამშრომლობის) და საპრეზენტაციო უნარები.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
2. რა არის კომპოზიცია	**მიზანი:** მოსწავლეს გავახსენოთ/გავაცნოთ ტერმინი კომპოზიცია და ავუხსნათ მისი მნიშვნელობა; გავახსენოთ სიმეტრიული და ასიმეტრიული კომპოზიციის ტიპები; გავაცნოთ კომპოზიციაში წონასწორობის ცნება; გამოვუმუშავოთ კომპოზიციური განაწილების სხვადასხვა ხერხის ნამუშევარში გამოყენების უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
3. შეარჩიე ფურცელი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ჩანაფიქრის შესაბამისად ფურცლის ფორმის და სასურათე არეს (ვერტიკალური/გრძივი, ჰორიზონტალური/განივი) და სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტების და პრინციპების შერჩევის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
4. ფერები სივრცეში	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ფერების გაღიავების საშუალებით წინა და უკანა ხედის დიფერენცირების და სივრცის გადმოცემის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
5. ზღვა და სივრცე	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა სახატავი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით ნამუშევარში სივრცის გადმოცემის, მისი ასახვის უნარი, რათა მან შეძლოს ზღვის სივრცისა და შესაბამისი განწყობილების გადმოცემა; განვუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
6. მხიარული კაცუნები	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ადამიანის ფიგურის სქემატურად აგების უნარი და მისი მოძრაობაში გამოსახვის უნარ-ჩვევა. ასევე, ექსპერიმენტის გზით გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით ფაქტურის შექმნის, თანამშრომლობისა და პრეზენტაციის უნარ-ჩვევები.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.

7. სინათლე ფანჯრებში	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით ექსპერიმენტის ჩატარების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია, განვუვითაროთ აპლიკაციის ხერხის გამოყენების უნარი
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
8. ქართველი ხელოვანები პარიზში	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ მე-20 საუკუნის დასაწყისში პარიზში მოღვაწე ქართველი მხატვრები: ფერმწერი ლადო გუდიაშვილი და მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძე. მოსწავლეს განვუვითაროთ მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი, განვუმტკიცოთ ასოციაციური აზროვნების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.3., ს.გ.V.4., ს.გ.V.6.
9. შემოდგომის პეიზაჟი	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ მეხსიერებით ხატვის უნარი; სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით განსხვავებული ფაქტურის და განწყობილების, შთაბეჭდილების, ემოციებისა და წელიწადის ამ დროსთვის დამახასიათებელი ფერადოვნების გადმოცემის უნარი. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ნამუშევარზე, მასში გამოყენებულ ხერხებზე საუბარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
10. სად დავსვათ ფისო	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ გამოსახულების სასურათო სიბრტყეზე გააზრებულად განაწილების უნარი; ასევე, გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ხერხით ნამუშევარში მთავარის გამოყოფის უნარი, ნამუშევრის კომპოზიციური აგების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
11. ზოოპარკის ბინადარნი	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ბუნებასა და გარემოზე დაკვირვების უნარი, ხელოვნური და ბუნებრივი მასალის გამოყენების უნარი; ჩანახატის გაკეთების უნარ-ჩვევა, განვუვითაროთ მეხსიერებით ან/და წარმოსახვით ხატვის უნარი. განვუმტკიცოთ მეწყვილესთან ერთად მუშაობის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
12. ყველა ჩემი სამშობლოა...	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული სხვადასხვა დროის ძეგლები, ხელოვნების ნიმუშები და გამოვუმუშავოთ მათი ანალიზის უნარი; განვუვითაროთ ძეგლის შესახებ ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევა, ასევე, გამოვუმუშავოთ რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების ცალკეული ეპიზოდების საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4., ს.გ.V.6.
13. ზედაპირი და ფაქტურა	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ქაღალდზე სხვადასხვა ფაქტურის მიღებისა და ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა, რათა მან სხვადასხვაგვარი ეფექტებით და მონასმებით შეძლოს განწყობილების გადმოცემა.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
14. ნამუშევრის დანიშნულება	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ანალიტიკური აზროვნების უნარი, ხელოვნების ნიმუშის დანიშნულების შესახებ მსჯელობის უნარი; განვუმტკიცოთ დეკორატიული დანიშნულების ნივთის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
15. ტყე შეუნახე შვილებსა...	**გაკვეთილის მიზანი:** მოსწავლეს გავუღვივოთ მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის გრძნობა ეკოლოგიურ თემებზე მსჯელობის და ამ პრობლემატიკის საკუთარ ნამუშევარში ასახვის უნარი, უკვე ნასწავლი პრინციპებისა და ელემენტების გამოყენებით; ასევე, კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში მუშაობის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
16. ძველი სამყაროს ქანდაკება	**გაკვეთილის მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ ძველი სამყაროს სხვადასხვა კულტურისა თუ ცივილიზაციის ქანდაკება; დავანახვოთ ამ დარგის სპეციფიკა და დამახასიათებელი ნიშნები და გამოვუმუშავოთ ქანდაკების ნიმუშებზე მსჯელობის, მათი გაანალიზების უნარი, ინფორმაციის მოგროვების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.5.

17. ღიმილი საჩუქრად	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ კომპიუტერის მეშვეობით სხვადასხვა ემოციის ამსახველი ნახატის შექმნის უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ მიმიკაზე დაკვირვების უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
18. ანაბეჭდი ცილინდრით	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ არატრადიციული ხერხებით ფერადი ანაბეჭდის მიღების უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
19. წვიმიანი ამინდი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ აპლიკაციის ხერხით სხვადასხვა განწყობილების მქონე ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენების უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
20. ოთხფეხა მეგობარი	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ აკვარელის საღებავით სასურველ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი, განვუმტკიცოთ გარემოზე, ნატურაზე დაკვირვების უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
21. ყველა ჩემი სამშობლოა...	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული სხვადასხვა დროის ძეგლები, ხელოვნების ნიმუშები და გამოვუმუშავოთ მათი ანალიზის უნარი; განვუვითაროთ ძეგლის შესახებ ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევა, ასევე, გამოვუმუშავოთ რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების, წყაროებში დაცული ცალკეული ეპიზოდების საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4., ს.გ.V.6.
22. წითელქუდა სოკოები	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა სახის ხელოვნური რესურსის გამოყენებით დეკორატიული სამგანზომილებიანი ნამუშევრის შექმნის უნარი; სამუშაოს თანმიმდევრულად დაგეგმვისა და სხვებთან თანამშრომლობის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
23. ფიგურები და გარემო	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ მრავალფიგურიანი კომპოზიციის ცნება, მისი აგების სხვადასხვა პრინციპი; განვუვითაროთ, ასევე, ახლო და შორი ხედვის წერტილის აღქმისა და გაანალიზების უნარი, გამოვუმუშავოთ მრავალფიგურიანი კომპოზიციის შექმნის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
24. დასურათებული „ოდისეა“	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ სახითი ხელოვნების ნიმუშში ლიტერატურული ან მითოსური პერსონაჟების ამოცნობის უნარი; ლიტერატურული ნაწარმოების კონკრეტული ეპიზოდის სხვადასხვა ხერხითა და საშუალებით დასურათების უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
25. მარაო	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ დეკორატიულ-გამოყენებითი ნივთის მარტივად შექმნის უნარი; გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშის ამა თუ იმ სოციალური ფენისათვის მიკუთვნების უნარი, დეკორატიულ-გამოყენებითი ნივთის ამა თუ იმ კულტურისათვის მიკუთვნების უნარი, ანალიზისა და არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
26. პორტრეტი	**მიზანი:** მოსწავლეს გავუღვივოთ ხელოვნების ნაწარმოებიდან (პორტრეტი) ინფორმაციის ამოკითხვის უნარი (ეპოქა, ქვეყანა, სოციალური კუთვნილება); ასევე, გამოვუმუშავოთ პორტრეტის შექმნის უნარ-ჩვევა და მასში დეტალების ასახვის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
27. სახალისო სარჭები	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით ექსპერიმენტის ჩატარების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია, ხელოვნური და ბუნებრივი მასალის გამოყენების უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.

28. ინტერიერის ესკიზი	**მიზანი:** მოსწავლემ შექმნას ინტერიერის ესკიზი, განვუვითაროთ სახვითი ხელოვნების პრინციპებისა და ელემენტების გამოყენებით შეთავაზებულ თემაზე მუშაობისა და გამოსახულებების კომპოზიციური განაწილების უნარი. განვუვითაროთ ფანტაზია და დასმული ამოცანისადმი შემოქმედებითი მიდგომის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
29. სურათი, ეპოქა, ქვეყანა	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოების მეშვეობით ეპოქისა და ქვეყნის დამახასიათებელი ნიშნების ამოცნობის უნარი. განვუმტკიცოთ მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. განვუვითაროთ პრაქტიკულ ნამუშევარში ეპოქის, ქვეყნის დამახასიათებელი ნიშნების ასახვის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
30. მსოფლიოს ცნობილი კოშკები	**მიზანი:** მოსწავლეს გავუღვივოთ ინტერესი მსოფლიო მნიშვნელობის არქიტექტურული ძეგლების მიმართ, განვუვითაროთ მათი საზოგადოებრივი დანიშნულებისა და ფუნქციის ამოცნობის უნარი. გამოვუმუშავოთ დამოუკიდებელი და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.5.
31. მომავლის კოშკი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნური მასალის გამოყენებით სივრცითი კონსტრუქციის აგების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ მასალისადმი შემოქმედებითი მიდგომის უნარი, პრაქტიკული სამუშაოს შესრულებისას ორიგინალური გადაწყვეტილების მიღების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
32. ახალი წელი	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ბუნებრივი და ხელოვნური მასალით ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია; ასევე, გამოვუმუშავოთ კონკრეტული ამოცანის გადასაჭრელად შესასრულებელი სამუშაოს თანმიმდევრულად დაგეგმვის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
33. საახალწლო კარნავალი	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის დამოუკიდებლად არჩევის უნარი, სხვადასხვა მასალითა და ფაქტურით ნამუშევარში განწყობილების გადმოცემის უნარი; ასევე, თეატრალური კოსტიუმის ცალკეული დეტალის დამზადების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
34. გრაფიკა	**მიზანი:** მოსწავლეს გავახსენოთ სახვითი ხელოვნებისა ერთ-ერთი დარგი – გრაფიკა და დავანახვოთ მისი მხატვრული შესაძლებლობების ფართო დიაპაზონი; გამოვუმუშავოთ ამ დარგის სახვითი საშუალებების პრაქტიკულ ნამუშევარში გამოყენების უნარი. თავისუფალი თემის შემოქმედებითად ინტერპრეტირების უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
35. დინამიკა	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ბუნების მოვლენებზე დაკვირვების შედეგად მიღებული შთაბეჭდილებებისა და დინამიკის გადმოცემის უნარი, მარტივი მხატვრული ხერხების პრაქტიკულად გამოყენების უნარი. განვუმტკიცოთ საკუთარ ნამუშევარში გამოყენებული ხერხების შესახებ მსჯელობის უნარი, ნამუშევრის კრიტიკულად შეფასების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
36. რიტმი მხატვრობაში	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ რიტმის ცნება მხატვრობაში. გამოვუმუშავოთ კონკრეტული ნამუშევრის ანალიზის, მასზე მსჯელობის უნარი; საკუთარ ნამუშევარში რიტმული კომპოზიციის აგების უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
37. ნახატი კენჭებზე	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი, გავუღვივოთ ფანტაზია, გამოვუმუშავოთ მას მეხსიერებით პორტრეტის ხატვის და პორტრეტში მიმიკის ასახვის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.

38. ყველა ჩემი სამშობლოა...	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუმტკიცოთ მშობლიური კულტურის, ისტორიის უმნიშვნელოვანესი მოვლენების ცოდნა, განვუვითაროთ ქართული მატერიალური კულტურის შესახებ არსებული ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარ-ჩვევა; გავუღვივოთ ინტერესი საქართველოს ისტორიული მხარეების წარსულისა და აწმყოსადმი.
	შედეგი:, ს.გ.V.3., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
39. პროპორცია	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ საგანთა პროპორციაზე დაკვირვების და მისი პრაქტიკულად ასახვის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
40. სხვადასხვა ზომის ნივთები	**მიზანი:** მოწავლეს განვუვითაროთ საგნებზე დაკვირვების, მათი ზომების ურთიერთშეფარდების უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
41. კიდევაც დაიზრდებიან...	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოების აღქმის, ანალიზის და მისი დედააზრის ამოკითხვის უნარი, პირველწყაროსთან (ლიტერატურულ ტექსტთან) მისი მიმართების გაანალიზების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
42. სურათი და შთაბეჭდილება	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ მისთვის სასურველ თემაზე ნაწარმოების შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ თემის შესაბამისი სახვითი ელემენტების შერჩევისა და გამოყენების უნარი, განვუვითაროთ ნაწარმოების წარდგენისა და მასზე მსჯელობის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
43. მრუდე სარკე	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ადამიანის ძირითად პროპორციებზე დაკვირვებისა და მისი პრაქტიკულად გამოყენების უნარი ფიგურის ხატვის დროს.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
44. ბატალური სცენები	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა კულტურაში ერთი და იმავე თემაზე შექმნილი ნამუშევრების შედარების უნარი, განვუმტკიცოთ ნაწარმოებების მეშვეობით ინფორმაციის მიღების უნარ-ჩვევა. განვუვითაროთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ ნამუშევარში მარტივად გამოყენების უნარი (ბატალური სცენა საქართველოს ისტორიიდან აღებულ რომელიმე ეპიზოდზე).
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
45. საჩუქარი დედას	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი; გავუღვივოთ ფანტაზია; ასევე, გამოვუმუშავოთ სამუშაოს თანმიმდევრულად დაგეგმვის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
46. საკლასო სტენდი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ საკუთარი შემოქმედების წარმოჩენის უნარი, განვუმტკიცოთ მატერიალური კულტურის ძეგლების შესახებ ინფორმაციის მოძიების და წარმოდგენის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
47. აღდგომა	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ქართული რელიგიური და კულტურული ტრადიციების ცოდნა, განვუვითაროთ მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვების უნარი, პრაქტიკულ ნამუშევარში ტრადიციული ელემენტების გააზრებულად გამოყენების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
48. ყველა ჩემი სამშობლოა...	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხე და იქ დაცული ქართული კულტურის ძეგლები; გამოვუმუშავოთ მასალის შეგროვების, გაანალიზებისა და საკუთარი ნაშრომის ფართო აუდიტორიის წინაშე წარდგენის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.3., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.

49. ძველი და ახალი ქალაქი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ არქიტექტურულ ნაგებობებზე დაკვირვების, მათი დახასიათების უნარი, გავუღრმავოთ ცოდნა ძველი და თანამედროვე არქიტექტურული ნაგებობების თავისებურებათა თვალსაზრისით, განვუმტკიცოთ არქიტექტურული ესკიზის, გამოსახულების შექმნის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
50. მონასმი და ფერის გრადაცია	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ ფერის გრადაციის ცნება და განვუვითაროთ მისი პრაქტიკულად გამოყენების უნარ-ჩვევა; განვუმტკიცოთ მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვებისა და მისი ანალიტიკური გააზრების უნარი, გავუღრმავოთ ნამუშევრით აღძრული შთაბეჭდილებების ჩამოყალიბებისა და ნაწარმოებთან მათი დაკავშირების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
51. „ძველი“ და „ახალი“ ფერწერა	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების, შედარებითი ანალიზის უნარი, განვუვითაროთ სხვადასხვა პერიოდის მხატვრობის ნიმუშთა თავისებურებების „ამოკითხვის უნარი; განვუმტკიცოთ განსხვავებული მხატვრულ ხერხებზე მსჯელობის უნარ-ჩვევა. გამოვუმუშავოთ მრავალფეროვანი მხატვრული ხერხებით ნამუშევრის შექმნის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
52. როგორ დავხატოთ ვაშლი	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ შუქ-ჩრდილის, ბლიკის (ათინათის) და დაცემული ჩრდილის ცნებები. მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სიბრტყეზე მრგვალი საგნის ასახვის უნარ-ჩვევა შუქ-ჩრდილის, ბლიკის (ათინათის) და დაცემული ჩრდილის საშუალებით.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
53. გიგანტური ქანდაკებები	**მიზანი:** მოსწავლეს გავაცნოთ მსოფლიოს ცნობილი გიგანტური ქანდაკებების შექმნის ისტორია, გამოვუმუშავოთ მათი დახასიათების უნარ-ჩვევა. განვუვითაროთ ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების, სისტემატიზაციის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
54. აპლიკაცია ქსოვილით	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა ხელოვნური რესურსისა და ტრადიციული სახატავი მასალის სინთეზის მეშვეობით აპლიკაციის შექმნის უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
55. საქართველოს მეფეები	**მიზანი:** მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოებში ქართველ ისტორიულ პირთა ამოცნობის უნარი, განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების აღწერა-ანალიზის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
56. აკვარელი – ფაქიზი და მსუბუქი საღებავი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ გარემოზე დაკვირვების უნარი და დაკვირვების შედეგების პრაქტიკულ ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა; გამოვუმუშავოთ აკვარელის საღებავით ქალაქის ან სოფლის პეიზაჟის შექმნის უნარი, სხვადასხვა ეფექტისა და ფაქტურის შექმნის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.1., ს.გ.V.4.
57. ყველა ჩემი სამშობლოა...	**მიზანი:** მოსწავლეს გავუღვივოთ ინტერესი ქართული კულტურისადმი, განვუვითაროთ ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოპოვების უნარი. განვუვითაროთ ინფორმაციის მოძიების, დახარისხების და წარდგენის უნარები
	შედეგი:, ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
58. საგამოფენო დარბაზი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების აღქმის, ანალიზის უნარი, განვუმტკიცოთ სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტების – კომპოზიციის, ფერის, ხაზის და ა. შ. გაანალიზებისა და შთაბეჭდილებასთან დაკავ-შირების უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.4., ს.გ.V.5.
59. ადამიანი, საქმიანობა, გარემო	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების მეშვეობით სხვადასხვა სოციალური ფენის წარმომადგენელთა ამოცნობის უნარი, განვუმტკიცოთ სურათზე ასახული გარემოსა და დეტალების პერსონაჟებთან დაკავშირების უნარი.
	შედეგი:, ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.

60. ვმუშაობთ თიხით	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ თიხით პლასტიკური ფორმების შექმნის უნარი; გავუღრმავოთ დეკორატიული და გამოყენებითი საგნების შექმნის უნარი, გამოვუმუშავოთ სხვადახვა მასალით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.4.
61. აკვარიუმი	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუვითაროთ ქაღალდის პლასტიკითა და აპლიკაციის ხერხით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი, განვუმტკიცოთ ფაქტურის სხვადასხვა ხერხით მიღების უნარ-ჩვევები.
	შედეგი:, ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4.
62. საქართველოს ხედები	**მიზანი:** მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ხელოვნების ნაწარმოეზე დაკვირვების უნარი, მისი დახასიათების და ანალიზიც უნარი, განვუვითაროთ პეიზაჟის ხატვის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
პროექტი – სკოლის ეზო	**მიზანი:** მოსწავლეებს გამოვუმუშაოთ პრობლემის განსაზღვრისა და ერთმანეთთან თანამშრომლობის გზის პრობლემის გადაჭრისა და შესასრულებელი სამუშაოსადმი შემოქმედებითად მიდგომის უნარი.
	შედეგი: ს.გ.V.2.
I თავის შემაჯამებელი გაკვეთილი	**მიზანი**: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების დონის შემოწმება.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.2., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
II თავის შემაჯამებელი გაკვეთილი	**მიზანი**: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების დონის შემოწმება.
	შედეგი: ს.გ.V.2., ს.გ.V.3., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
III თავის შემაჯამებელი გაკვეთილი	**მიზანი**: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.
	შედეგი: ს.გ.V.1., ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
IV თავის შემაჯამებელი გაკვეთილი	**მიზანი**: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.
	შედეგი: ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.
V თავის შემაჯამებელი გაკვეთილი	**მიზანი**: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.
	შედეგი: ს.გ.V.4., ს.გ.V.5., ს.გ.V.6.

5. მასწავლებლის წიგნის მიმოხილვა

კომპლექტაციის შემადგენლობა

გამოყენების მითითებები

V კლასის „სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების“ საგნის კომპლექტაცია წარმოდგენილია მოსწავლის წიგნითა და მასწავლებლის წიგნით. მოსწავლის წიგნში (სახელმძღვანელო) სრულადაა შეტანილი ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული ყველა თემა და უზრუნველყოფილია სწავლის შედეგების მიღწევა.

მასწავლებლის წიგნში მოცემულია:

- ზოგადი ინფორმცია V კლასის მოსწავლის სახელმძღვანელოს შესახებ (მიზნები, სტრუქტურა, შინაარსი, მეთოდოლოგია, კომპლექტაცია);
- V კლასის სტანდარტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში;
- სტანდარტის შედეგების მიღწევისა და შინაარსის ურთიერთკავშირის მატრიცა;

• მასწავლელის წიგნის მიმოხილვა, კომპლექტაციის შემადგენლობა, გამოყენების მითითებები;

• მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა საგნის სწავლების პროცესში,სამიზნე ასაკის თავისებურებები;

• სპეციფიკური, საგნობრივი და ზოგადი გამჭოლი უნარები;

• მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი სტრატეგიები, რასაც ეყრდნობა სახელმძღვანელო;

• საგანმანათლებლო რესურსები;

• მოსწავლის შეფასების პრინციპები;

• აქტივობების ჩატარებასთან დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები;

• გაკვეთილის დაგეგმვის ზოგადი პრინციპები

• გაკვეთილების სანიმუშო სცენარები (სულ 16 გაკვეთილის სცენარი, აქედან პირველ თავში 12 სცენარია, მომდევნო ოთხ თავში კი თითო-თითო);

• შემაჯამებელი გაკვეთილების მასალა: ტესტები და კროსვორდები, ასევე, მათი პასუხები. ასევე, მოცემულია რუბრიკა მოსწავლის თვითშეფასებისათვის – „ცოდნის სკივრი“.

საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დამატებით მომზადებულია მდიდარი საილუსტრაციო მასალა ელექტრონული რესურსის სახით, რომელიც ატვირთული იქნება გამომცემლობის ვებ და ფბ-გვერდებზე.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხი მასწავლებლის წიგნში შესაბამისი ნომრითაა აღნიშნული და დადასტურებულია სარჩევში.

6. მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა საგნის სწავლების პროცესში, სამიზნე ასაკის თავისებურებები

ბავშვის განვითარების თავისებურებები

ფიზიკური განვითარება და მისი გავლენა უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვის ფსიქიკურ განვითარებაზე.

5-6 წლის ბავშვი

უმცროსი სასკოლო ასაკი მოიცავს პერიოდს 5-6 წლიდან 11 წლამდე. ამ პერიოდში ადგილი აქვს ბავშვის ცხოვრებაში ისეთ მნიშვნელოვან გარემოებას, როგორიცაა – სწავლის დაწყება.

ამ პერიოდში მიმდინარეობს ბავშვის ორგანიზმის ინტენსიური ბიოლოგიური ზრდა-განვითარება (ცენტრალური და ვეგეტატიური ნერვული სისტემის, ძვალ-კუნთოვანი სისტემის, შინაგანი ორგანოების). ამ პერიოდში მატულობს ნერვული პროცესების აქტივობა. ნერვული პროცესების აგზნება ჭარბობს შეკავების პროცესს და ეს განაპირობებს, უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვების ისეთ მახასიათებლებს, როგორიცაა, მომატებული ემოციური აგზნებადობა და მოუსვენრობა. ბავშვისთვის ერთი მხრივ, დამახასიათებელია მომატებული ფიზიკური გამძლეობა და მეორე მხრივ, სწრაფი დაღლა და ნერვულ-ფსიქიკური პროცესების მოწყვლადობა.

მათი შრომისუნარიანობა 25-30 წუთის შემდეგ, ჩვეულებრივ ქვეითდება. ასევე, ბავშვები იღლებიან გახანგრძლივებულ ჯგუფში დარჩენისას და ემოციურად დატვირთული გაკვეთილებისა და ღონისძიებების შედეგად.

ვინაიდან, კუნთური სისტემის და მისი მართვის პროცესების განვითარება არ მიმდინარეობს სინქრონულად, ამ ასაკის ბავშვებს ახასიათებთ, მოტორული აქტივობის განვითარების თავისებურებები. მსხვილი კუნთების განვითარება უსწრებს წვრილი კუნთების განვითარებას, ამიტომ, ბავშვებს უკეთ აქვთ განვითარებული მსხვილი მოტორული უნარები, ვიდრე ნატიფი მოტორული უნარები (მაგალითად, წერა).

6-8 წლის ბავშვი

6 წლის ასაკის ბავშვს, ისევე როგორც სკოლამდელი ასაკის ბავშვს ძალიან უყვარს თამაში, მაგრამ ახლა მისი ძირითადი აქტივობაა – ახალი, კონკრეტული ჩვევის დაუფლება.

6-8 წლის ასაკის ბავშვი ფიზიკურად – ენერგიულია. მას აქვს ჭარბი ენერგია, ბევრს მოძრაობს. მართალია, ის ფიზიკურად განვითარებულია, მაგრამ მისი ზრდის პროცესი არათანაბრად მიმდინარეობს. გული არ იზრდება სხეულის პროპორციულად. ამიტომ, მას არ შეუძლია დიდხანს შეასრულოს დაძაბული ფიზიკური აქტივობა. მას ჭირდება დასვენების პერიოდები.

9-11 წლის ბავშვი

ამ ასაკის ბავშვი ფიზიკურად – **აქტიურია,** ენერგიული, რაც ფიზიკური აქტივობის საფუძველს წარმოადგენს. უყვარს თავგადასავლები, შთაბეჭდილებები, ფიზიკური ვარჯიშები. ამ ასაკის ბავშვი იმდენადაა დაკავებული თავისი ყოველდღიური თავგადასავლებით, რომ შეიძლება ყურადღების მიღმა დარჩეს – საკუთარი ნივთების, ტანსაცმლის მოვლა. საჭიროა ამ საკითხებზე მისი ყურადღების გამახვილება.

კოგნიტური (შემეცნებითი) პროცესების განვითარება

უმცროს სასკოლო ასაკში ადგილი აქვს, შემეცნებითი ფსიქიკური პროცესების უნებლიე ფორმიდან (ხორციელდება თამაშის ან პრაქტიკული აქტივობის დროს), ფსიქიკური აქტივობის ნებისმიერ, დამოუკიდებელ ფორმაზე გადასვლას, რომელსაც აქვს თავისი მიზანი, მოტივი, განხორციელების ხერხები და საშუალებები.

აღქმა

უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვის აღქმა არასაკმარისად დანაწევრებულია, ამიტომ ამ ასაკის ბავშვი ხანდახან ურევს მსგავსი მოხაზულობის მქონე ასოებსა და ციფრებს (6-9; შ-წ). ამიტომ, აღქმის განვითარებას დიდი მნიშვნელობა აქვს, წერისა და კითხვის სწავლებისთვის.

6-9 წლის ბავშვი

ამ ასაკის ბავშვი, ხშირად ვერ ცნობს ფიგურას, თუ ის სივრცეში ცოტათი სხვანაირად იქნება განლაგებული. მაგალითად, ზოგი ბავშვი ვერ აღიქვამს სწორ ხაზს, როგორც სწორს, თუ ის მოცემული იქნება დახრილად ან ვერტიკალურად.

ბავშვი აღიქვამს ნიშნის, სიმბოლოს ზოგად გამოსახულებას და ვერ ხედავს, მის ელემენტებს.

ამ ასაკის ბავშვის აღქმა განისაზღვრება პირველ რიგში, თვითონ ობიექტის მახასიათებლებით. ამიტომ, ბავშვები საგანში ამჩნევენ არა მთავარს, მნიშვნელოვანს, არამედ, საგნის თვალში საცემ, „მკვეთრ" თვისებებს (ფერი, ფორმა, ზომა).

დაკვირვების უნარი

მნიშვნელოვანია ვასწავლოთ ბავშვებს დაკვირვება. მასწავლებელს ძალიან მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა შეუძლია ბავშვის აღქმის განვითარებაში, თუ სწორად შეურჩევს ნახატებს, სურათებს და დაეხმარება მას აღქმის ორგანიზებაში – სთხოვს, დაათვალიეროს ნახატის დეტალები გარკვეული თანმიმდევრობით, იპოვოს ნახატში სხვადასხვა დეტალი,ააწყოს ნაწილებიდან მთელი და ა. შ. უმცროს სასკოლო ასაკში ვითარდება **სინთეზური აღქმა – აღქმული ობიექტის ელემენტებს შორის კავშირის დამყარება.** თუ მანამდე ნახატის აღწერისას ბავშვი ასახელებდა ნახატზე გამოსახულ ობიექტებს, ახლა (6-7 წელი) მას შეუძლია ნახატის აღწერა, შემდგომში (8 წელი) კი შეძლებს ინტერპრეტაციას. მასწავლებელი უნდა ეცადოს ინტერპრეტაციის უნარის განვითარებას მრავალფეროვანი დავალებებით.

სწავლების შედეგად ამ ასაკის ბავშვის აღქმა ხდება ანალიზური, ვინაიდან იძენს ორგანიზებული დაკვირვების ხასიათს. მასწავლებელმა უნდა განუვითაროს ბავშვს ობიექტის არსებითი ნიშნების, საგნებისა და მოვლენების თვისებების გამოვლენის უნარი. ერთ-ერთი ეფექტური მეთოდი აღქმის განვითარებისა – შედარებაა.

აღქმისათვის ასევე დამახასიათებელია ემოციურობა. ბავშვზე განსაკუთრებით დიდ გავლენას ახდენს, მასწავლებლის ემოციური შექება, შეფასება, ვიდრე ნეიტრალური ტონით ნათქვამი თუნდაც პოზიტიური გამონათქვამები.

აღქმის შემდეგი თავისებურებაა – აღქმის კავშირი მოქმედებასთან

6-7 წლის ასაკის ბავშვის აღქმა მჭიდროდაა დაკავშირებული ბავშვის პრაქტიკულ საქმიანობასთან. საგნის აღქმა ბავშვისთვის ნიშნავს აქტივობის განხორციელებას ამ საგნის გამოყენებით, რაღაცის შეცვლას, ხელში აღებას. ამიტომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვების სწავლებისას გაკვეთილზე დიდი დრო უნდა დაეთმოს საგნებზე პრაქტიკულ მოქმედებას და თვალსაჩინო მასალაზე მუშაობას.

ვითარდება **აღქმის „სოციალიზაცია"**, ბავშვი უპირატესობას ანიჭებს ადამიანიდან წამოსულ სიგნალებს.

აღქმის განვითარებაში ასეთი წინსვლის მიუხედავად, ამ პერიოდში წამყვანი მაინც საგნის გარეგნული, თვალსაჩინო მახასიათებლებია. ამას ბავშვი ხშირად შეცდომაში შეჰყავს, რადგან დასკვნას გარეგნული, თვალსაჩინო თვისებების დაყრდნობით აკეთებს. მაგალითად, ამ ასაკის ბავშვისთვის თუ საგანი დიდია, ამიტომ ის მძიმეც უნდა იყოს.

უმცროს სასკოლო ასაკში, დროისა და სივრცის აღქმას გარკვეული მახასიათებლები გააჩნია, რაც გათვალისწინებული უნდა იქნას – ბუნების, ისტორიის, გეოგრაფიის სწავლებისას. დროისა და სივრცის აღქმა უმცროს კლასელებთან მჭიდროდაა დაკავშირებული მათ პირად გამოცდილებასთან, რაც საკმად მცირეა ამ ასაკში. მაგალითად, ბავშვმა, რომელმაც იცის, რომ მისი ბაბუა 60 წლისაა, შეიძლება მას კითხოს: – „შენ დინოზავრი გინახავს?". ვინაიდან მისთვის ბაბუის დაბადება და დინოზავრები, ორივე „ძალიან ადრე" მოხდა, ან ბავშვს, რომ ვკითხოთ – „რამდენი კილომეტრია შენ სახლამდე?". მან შეიძლება გვიპასუხოს 1000 კმ. ვინაიდან, მისთვის 20, 500, 1000 კმ. – ნიშნავს „ძალიან შორს.

უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვის აღქმის განვითარება შესაძლებელია ისეთი აქტივობებით, როგორიცაა: ხატვა; სურათების დათვალიერება, მათი აღწერა, მსაგვსება-განსხვავების პოვნა; ძერწვა; ზღაპრებისა, ლექსების, მოთხრობების მოსმენა და შეთხზვა; გამოცანების გამოცნობა და ა. შ. ამ აქტივობების განხორციელებისას ბავშვი ეჩვევა ობიექტური მასალის გარდაქმნას და იძულებულია ანგარიში გაუწიოს საგნის ობიექტურ თვისებებს. შესაბამისად, აღქმა უფრო დანაწევრებული და ორგანიზებული ხდება.

ყურადღება

ბავშვს უნდა შეეძლოს ყურადღების კონცენტრირება სასწავლო ამოცანაზე, იმისთვის რომ გარკვეული დროით შეინარჩუნოს ინტენსიური ყურადღება, გადაიტანოს ყურადღება ერთი ობიექტიდან მეორეზე. მაგრამ, 5-8 წლის და 9-11 წლის ასკში ნებისმიერი ყურადღება აღმოცენდება, მხოლოდ მისი ძალების მობილიზაციისა და ძლიერი დაძაბულობის, ან გარედან მოქმედი ძალისხმევის შედეგად. ჩვეულებრივ სიტუაციაში ბავშვს უჭირს ყურადღების ნებისმიერად მართვა.

უმცროსი სასკოლო ასაკისთვის დამახასიათებელია, სუსტად განვითარებული ნებისმიერი ყურადღება. სამაგიეროდ კარგად არის განვითარებული უნებლიე ყურადღება. ყველაფერი ახალი, მოულოდნელი, საინტერესო, ნათელი იქცევს ბავშვის ყურადღებას. ბავშვმა შეიძლება არ შეაჩეროს ყურადღება სასწავლო მასალაში არსებით დეტალებზე და შეაჩეროს არაარსებითზე, იმიტომ, რომ მათ მიიქციეს ბავშვის ყურადღება.

გარდა ამისა, ბავშვის ყურადღება მჭიდროდაა დაკავშირებული აზროვნებასთან, ამიტომ მას უჭირს ყურადღების კონცენტრაცია მისთვის გაუგებარ, ბუნდოვან მასალაზე.

პირველკლასელებს და ნაწილობრივ მეორეკლასელებს არ შეუძლიათ დიდხანს, ერთი მიმართულებით ყურადღების წარმართვა. განსაკუთრებით, თუ სამუშაო უინტერესოა და მონოტონური. შედეგად, ბავშვი ვერ ასრულებს დავალებას, ტოვებს ასოებს სიტყვაში, სიტყვას წინადადებაში. 5-6 წლის ასაკის ბავშვს ერთი მიმართულებით ყურადღების წარმართვა შეუძლია 15-20 წუთის განმავლობაში. 1-2 კლასში ყურადღება უფრო მტკიცეა გარეგანი აქტივობის შესრულებისას, ვიდრე გონებრივი აქტივობის დროს. ამიტომ საჭიროა გონებრივი აქტივობის ჩანაცვლება პრაქტიკული აქტივობებით (ხატვა, ძერწვა, სიმღერა, ვარჯიში). მხოლოდ, მესამეკლასელებს შეუძლიათ შეინარჩუნონ ყურადღება მთელი გაკვეთილის განმავლობაში. ყურადღების ამ თვისებას ფსიქოლოგიაში ეწოდება – **ყურადღების სიმტკიცე (ყურადღების ხანგრძლივი წარმართვა ერთი და იგივე მიმართულებით, ერთი და იმავე ობიექტზე).**

უმცროს სასკოლო ასაკში ცუდი დისციპლინის და სწავლის სირთულეების ერთ-ერთი მიზეზია, ნებისმიერი ყურადღების სისუსტე. ამიტომ, მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა, თუ როგორ ხდება

ნებისმიერი ყურადღების ფორმირება და როგორ შეიძლება მისი განვითარება. მიჩნეულია, რომ ნებისმიერი ყურადღება, უნებლიესგან განსხვავებით არ არის ორგანიზმის მომწიფების პროდუქტი. მისი ფორმირება ხდება სოციალურ კონტექსტში, ბავშვისა და უფროსის, მასწავლებლის ურთიერთობის შედეგად. ნებისმიერი ყურადღების ფორმირებისთის მნიშვნელოვანია ბავშვის აქტივობის ორგანიზაცია.

გარემოს შემეცნებისას ბავშვი პირველად გამოყოფს, მხოლოდ გარკვეულ ობიექტებს, შემდეგ შეძლებს სრული სიტუაციის აღწერას და ბოლოს ინტერპრეტაციას. ამასთანავე, პირველად ბავშვს ნებისმიერად ყურადღების წარმართვა შეუძლია იმ მიზანზე, რასაც სვამს მის წინაშე უფროსი და შემდეგ იმაზეც, რასაც თვითონ დაისახავს მიზნად. ნებისმიერი ყურადღების განვითარების ადრეულ სტადიაზე, მოზრდილი სიტყვით, ან ჟესტით გამოყოფს გარემოში ობიექტს და ასე წარმართავს ბავშვის ყურადღებას. მაგალითად, მასწავლებელი ამბობს – „მოამზადეთ, ამოიღეთ ფერადი ფანქრები, სახატავი რვეულები“.

მეხსიერება

მეხსიერება 5-6 წლის ბავშვის წამყვანი ფსიქიკური პროცესია. ამ ასაკში მეხსიერება ატარებს უნებლიე ხასიათს, რაც განპირობებულია იმით, რომ ბავშვს ჯერ-ჯერობით კარგად არ აქვს განვითარებული დასამახსოვრებელი მასალის გააზრების უნარი, ნაკლებად იყენებს ასოციაციებს, აქვს მცირე გამოცდილება და არ იცის დამახსოვრების ტექნიკები.

თუ რაიმე მოვლენა ბავშვისთვის ემოციურად მნიშვნელოვანი იყო და მასზე შთაბეჭდილება მოახდინა, ამ შემთხვევაში, უნებლიე მეხსიერებას ახასიათებს დიდი სიზუსტე და სტაბილობა.

ცნობილია, რომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვმა შეიძლება ადვილად დაიმახსოვროს „უაზრო“ მასალა; ობიექტურად აზრიანი, მაგრამ მისთვის გაუგებარი სიტყვები, ფრაზები, ლექსები. ამის მიზეზია, ამ მასალის ჟღერადობისადმი ბავშვის განსაკუთრებული ემოციური დამოკიდებულება (თუ ის ჩართულია თამაშის აქტივობაში). ამასთანავე, თვითონ გაუგებარმა ინფორმაციამაც შეიძლება გამოიწვიოს ბავშვის ცნობისმოყვარეობა და მიიქციოს ყურადღება.

უმცროს სასკოლო ასაკში მეხსიერების წამყვანი ფორმებია – **ემოციური და თვალსაჩინო-ხატოვანი მეხსიერება**. ბავშვები ადვილად და მყარად იმახსოვრებენ თვალში საცემ, ნათელ, საინტერესო მასალას, რომელმაც მათზე ემოციური ზეგავლენა მოახდინა.

რაც შეეხება თვალსაჩინო-ხატოვან მეხსიერებას, ბავშვები უკეთესად იმახსოვრებენ კონკრეტულ საგნებს, მოვლენებს, სახეებს, ვიდრე განმარტებას, აღწერას, ახსნას. ამიტომ, სასწავლო მასალის უკეთ დასამახსოვრებლად გამოყენებული უნდა იქნას დიდი რაოდენობით თვალსაჩინო მასალა. თუმცა, დამახსოვრებულმა ხატმა შეიძლება გარკვეული დროის შემდეგ განიცადოს ცვლილებები – იკარგება, ან გაზვიადდება ცალკეული დეტალები.

ე. ი უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები ყველაზე კარგად იმახსოვრებენ კონკრეტულ მოვლენებს, რომელსაც თან ახლავს ემოციური კომპონენტი.

როცა ჩვენ ვსაუბრობთ, რომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვებს აქვთ კარგი თვალსაჩინო-ხატოვანი მეხსიერება (როგორც ვიზუალური, ასევე აკუსტიკური), უნდა გვახსოვდეს, რომ მეხსიერების ეს ფორმა ძნელად ექვემდებარება ნებისმიერ აღდგენას. ამავე დროს ეს არ ნიშნავს, რომ ბავშვს ზოგადად აქვს კარგი მეხსიერება. კარგი მეხსიერება ტრადიციულად გულისხმობს სიტყვების, შინაარსის დამახსოვრებას. ხოლო უმცროს მოსწავლეებს, განსაკუთრებით პირველ და მეორე კლასში სიტყვიერი ინფორმაციის დასწავლისას, აღენიშნებათ მისი მექანიკური დამახსოვრება. შინაარსის აღდგენა ტექსტთან ახლოს, ფასდება უფროსების მხრიდან, რომ ბავშვმა კეთილსინდისიერად შეასრულა საშინაო დავალება და იმსახურებს მაღალ შეფასებას. ეს კი უბიძგებს ბავშვს მოყვეს შესასწავლი მასალა, რაც შეიძლება ტექსტთან ახლოს. თანაც, მათ ჯერ არ შეუძლიათ განზოგადება, არ აქვთ ისე განვითარებული მეტყველება, რომ თავისი სიტყვებით გადმოსცენ დასწავლილი შინაარსი. ამიტომ, ეშინიათ რა შეცდომის დაშვების, ისინი სიტყვა-სიტყვით აღადგენენ ტექსტს.

უმცროს სასკოლო ასაკში პედაგოგმა უნდა იმუშაოს ვერბალური და ლოგიკური დამახსოვრების განვითარებაზე, ანუ სიმბოლური მეხსიერების განვითარებაზე. **ვერბალური მეხსიერება** დაკავშირებულია მეტყველებასთან და საბოლოოდ ფორმირდება 10-13 წლის ასაკში. მისი მახასიათებელია შინაარსის ზუსტი აღდგენა საკუთარი სიტყვებით.

ლოგიკური მეხსიერების მახასიათებელია ტექსტის დედა-აზრის დამახსოვრება. ამიტომ, ლოგიკური მეხსიერება მჭიდროდაა დაკავშირებული აზროვნებასთან. ლოგიკური დამახსოვრების ერთ-ერთი ხერხია მასალის აზრობრივი დაჯგუფება. უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები ამ ტექნიკას დამოუკიდებლად ვერ იყენებენ (არ შეუძლიათ ტექსტის ანალიზი, ვერ გამოყოფენ მთავარს, არსებითს).

მასწავლებელი უნდა დაეხმაროს ბავშვს მეხსიერების ამ ფორმის განვითარებაში. უნდა მოხდეს მასალის ანალიზი, გამოიყოს ცალკეული ნაწილები (აზრობრივი, რთულად დასამახსოვრებელი). მნიშვნელოვანია დასასწავლი მასალის გაგება, სწავლის მოტივაციის ფორმირება.

თანდათანობით ნებისმიერი მეხსიერება ხდება ის შემეცნებითი ფსიქიკური პროცესი, რომელსაც სასწავლო პროცესი ეყრდნობა.

მასალის დამახსოვრებისთვის 8-10 წლის ასაკის ბავშვები აქტიურად იყენებენ გამეორების ტექნიკას, რასაც არ აკეთებენ 5-6 წლის ბავშვები. თუ 5-6 წლის ასაკის ბავშვას ვასწავლით მასალის დამახსოვრებისთვის გამეორების ტექნიკის გამოყენებას, ისინი მას გამოიყენებენ, რაც მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს დამახსოვრებას. თუმცა, ახალი მასალის მიწოდებისას ამის შეხსენება აუცილებლად სჭირდებათ (არ იყენებენ სპონტანურად).

7-8 წლის ბავშვები იყენებენ აგრეთვე დაჯგუფების ტექნიკას. მაგალითად, ვთქვათ გვჭირდება 6 ციფრის დამახსოვრება – 3, 5, 4, 8, 7 და 1. მათი ადვილად დამახსოვრების მიზნით, შეიძლება ისინი 3 ჯგუფად (35-48-71) ან 2 ჯგუფად (354-871) დავანაწილოთ. ინფორმაციის დამახსოვრებაზე გავლენას ახდენს ნაწილების რაოდენობა და არა მოცულობა. ასევე შეიძლება დავაჯგუფოთ მსგავსი ობიექტები. მაგალითად, ხილი და ბოსტნეული. 5-6 წლის ბავშვმა შეიძლება სპონტანურად გამოიყენოს ეს ტექნიკა, მაგრამ ბოლომდე ვერ აცნობიერებს (ვერ ხედავს სარგებელს), თუ როგორ შეიძლება მისი გამოყენება. მსგავს სიტუაცია შეიძლება იყოს 8-9 წლის ბავშვებთანაც და მოზარდებთანაც.

აზროვნება

აზროვნება არის შემეცნებითი ფსიქიკური პროცესი, რომლის საშუალებითაც ხდება მიზეზ-შედეგობრივი კავშირებისა და მიმართების დამყარება, გარე სამყაროს მოვლენებსა და ობიექტებს შორის.

ბავშვის შემეცნებითი აქტივობა და ცნობისმოყვარეობა მიმართულია გარემოს შემეცნებაზე. აზროვნება უშუალოდაა დაკავშირებული მეტყველებასთან. რაც უფრო მაღალია ბავშვის გონებრივი აქტივობა, მით უფრო ბევრ და მრავალფეროვან კითხვას სვამს იგი – ეს რა არის? ვინ არის? რატომ? რისთვის? რისგან? ვის? და ა. შ.

როგორც წესი, კითხვის დასმისას უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები წარმოიდგენენ რეალურ სიტუაციას. **აზროვნების ფორმას, რომლის დროსაც ამოცანის გადაწყვეტა ხორციელდება შინაგან პლანში, აღქმისა და წარმოდგენის საფუძველზე, ეწოდება თვალსაჩინო-ხატოვანი აზროვნება..** სწორედ, აზროვნების ეს ფორმაა დამახასიათებელი უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვებისათვის. ბავშვებს უჭირთ სიტყვიერად გამოთქმული აზრის გაგება, თუ მას არ აქვს თვალსაჩინო დასაყრდენი. რა თქმა უნდა, ამ ასაკის ბავშვს შეუძლია ლოგიკური აზროვნებაც, მაგრამ ბავშვი უფრო მგრძნობიარეა ისეთი სწავლებისადმი, რომელიც ეყრდნობა თვალსაჩინოებას.

6-8 წლის ასაკის ბავშვი – **დამკვირვებელია.**

მართალია, პირველკლასელი ძალიან დაკვირვებულია, მაგრამ მას არ ესმის ყველაფერი, რასაც ხედავს, ვინაიდან მისი ინტელექტუალური შესაძლებლობები ჯერ კიდევ არ არის სრულყოფილი. უფროსებმა შეიძლება გადააფასონ მისი ინტელექტუალური შესაძლებლობები, იმის გამო, ბავშვი ხშირად ამჩნევს ისეთ დეტალებს, რასაც არ აქცევენ ყურადღებას მოზრდილები. პირველკლასელი აზროვნებს „აქ“ და „ეხლა“ კატეგორიებით. უჭირს დროის, სივრცის და რიცხვის გაგება. მას შეუძლია ახალი მასალა აითვისოს, თუკი იგი დაკავშირებუ; ლი იქნება, მისთვის ნაცნობ ინფორმაციასთან. ამიტომ, პედაგოგმა უნდა კარგად იცოდეს, თუ რა იცის ბავშვმა და დააკავშიროს ახალი ცოდნა – ძველთან.

9-11 წლის ბავშვი – **მკვლევარია.**

ამ ასაკის ბავშვიც ასევე კარგი დამკვირვებელია, მაგრამ უფრო ყურადღებით აკვირდება და ლოგიკურად აზროვნებს. სვამს ბევრ კითხვებს და შეუძლია თვითონ იპოვოს მათზე პასუხი.

ამ ასაკის ბავშვი აგროვებს ყველაფერს, მისთვის მნიშვნელოვანია რაოდენობა და არა ხარისხი. 11 წლამდე ის არ აკეთებს, თავისი კოლექციის კლასიფიკაციას (თუ რა თქმა უნდა, მას ამაში უფროსი არ დაეხმარა). პედაგოგმა შეიძლება გამოიყენოს ბავშვის ეს თვისება საგანმანათებლო მიზნით. ბავშვი ხდება

უფრო დაკვირვებული, ხოლო კოლექციის განხილვისას ან გაცვლისას, კი უმჯობესდება პიროვნებათშორისი ურთიერთობები.

ბავშვს უყვარს იმის გამოკვლევა, რაც მისთვის უცნობია. ამ ასაკში მას უკვე ესმის მიზეზ-შედეგობრივი დამოკიდებულება, აქვს დროის (ქრონოლოგიური და ისტორიული განცდა), სივრცის, ადგილმდებარეობის, მანძილის კარგი აღქმა. ის მსჯელობს იმის შესახებ, რაც ესმის და ხედავს.

7. სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლე

თუ კლასში არის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე (სსსმ – იგულისხმება როგორც შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე, ასევე, განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული მოსწავლეები), მასწავლებელი უნდა ეცადოს, დაეხმაროს თითოეულ მოსწავლეს საკუთარი შესაძლებლობების გამოვლენასა და რეალიზებაში. განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლე მასწავლებელმა არ უნდა მოაქციოს ყურადღების ცენტრში და არ გამოხატოს ზედმეტი ყურადღება თუ თანაგრძნობა მის მიმართ. მასწავლებელმა უნდა უზრუნველყოს თანასწორუფლებიანობა კლასში, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნებისა თუ სხვა საგნების გაკვეთილებზე. **მასწავლებელმა მოსწავლეთა ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით, უნდა უზრუნველყოს თითოეული მოსწავლის მაქსიმალური ჩართულობა და შესაბამისად, ხელი შეუწყოს მათ განვითარებასა თუ მიღწევების გაუმჯობესებას.** მიუხედავად მისი განსხვავავებული შესაძლებლობებისა, მოსწავლეს უნდა ესმოდეს, რისი გაკეთება მოეთხოვება სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების გაკვეთილზე. საჭიროებებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია როგორც ზეპირი, ასევე წერილობითი ან კომბინირებული ადაპტირებული ინსტრუქციები. საჭიროების შემთხვევაში მასწავლებელმა უნდა გამოიყენოს სხვა თვალსაჩინო საშუალებებიც.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა განსაზღვრას, დიდი სიფრთხილით უნდა მოვეკიდოთ, რათა თავიდან იქნეს აცილებული, ერთის მხრივ მოსწავლის ქცევის თავისებურების **არასწორი ინტერპრეტაცია,** ხოლო მეორეს მხრივ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების სტატუსის არამართებულად მინიჭება იქ, სადაც ამის საჭიროება არ არსებობს. რაც თავის მხრივ სასწავლო პროცესის არა ეფექტურ დაგეგმვას, ჩარევის არასწორი სტრატეგიებისა და არა ეფექტური ღონისძიებების განხორციელებას გულისხმობს.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავებამდე აუცილებელია ბავშვის როგორც ფსიქოლოგიური, ასევე აკადემიური შეფასება, ძლიერი და სუსტი მხარეების, გამოვლენა – რა შეუძლია, რა არ შეუძლია. შეფასებაზე დაყრდნობით უნდა მოხდეს ბავშვისთვის შესაბამისი გრძელვადიანი და მოკლევადიანი მიზნების შემუშავება.

სკოლა სასწავლო წლის დაწყებიდან ერთი კვირის განმავლობაში განსაზღვრავს იმ მოსწავლის ან მოსწავლეთა სიას, რომლებიც მოდიფიცირებული სასწავლო გეგმით საჭიროებენ სწავლას. სსსმ მოსწავლის გამოვლენიდან ერთი თვის განმავლობაში სკოლა ქმნის სამუშაო ჯგუფს და შეიმუშავებს ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას მოსწავლის საჭიროებიდან გამომდინარე; გუნდში ერთიანდებიან ის პედაგოგები, რომლებიც უშუალოდ ასწავლიან მოსწავლეს (სხვა საგნის მასწავლებლებთან ერთად მონაწილეობას იღებს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების მასწავლებელი) აგრეთვე: მშობელი/მეურვე, ფსიქოლოგი, ექიმი და სხვა დამხმარე პერსონალი. სამუშაო ჯგუფს ზედამხედველობას უწევს

კლასის დამრიგებელი; მულტიდისციპლინური გუნდის შეხვედრები მოეწყობა სემესტრში მინიმუმ ორჯერ მაინც, რომელზეც გააანალიზებენ მიმდინარე პროცესებს, ისაუბრებენ შედეგებზე და შეიმუშავებენ მოკლე და გრძელვადიან ამოცანებს; ყოველი სემესტრის ბოლოს მოეწყობა ერთი შემაჯამებელი შეხვედრა; ყველა შეხვედრა აღირიცხება ოქმით და და ინახება მოსწავლის პირად საქმეში; ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას ამტკიცებს პედაგოგიური საბჭო.

8. სპეციფიკური, საგნობრივი და ზოგადი გამჭოლი უნარები

სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სპეციფიკურ, საგნობრივ კომპეტენციებს ავითარებს ამ საგნის შემადგენელი თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის ცოდნა და გამოსამუშავებელი უნარ-ჩვევები. საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე მოსწავლეს უვითარდება როგორც კონკრეტულად მხატვრული შემოქმედების სფეროს აღქმა/გაცნობიერების, ასევე, საკუთარი იდეების, ემოციების, განწყობილებების გადმოცემის, თვითრეალიზების კომპეტენციები, რომელთათვისაც აუცილებელია იგი ფლობდეს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ძირითად პრინციპებსა და ტექნოლოგიებს, იცნობდეს და იყენებდეს მის ხერხებს, ელემენტებსა და პროცედურებს. გამოსამუშავებელ უნარ-ჩვევათაგან უმნიშვნელოვანესია ის კომპეტენციები, რომლებიც ხელოვნების როლისა და დანიშნულების გააზრებას უწყობს ხელს ზოგადად მსოფლიო კულტურის კონტექსტში **(ანალიზისა და კრიტიკული ანალიზის უნარი)**, ასწავლის და აჩვევს მოსწავლეს შემოქმედებითად მიუდგეს სხვადასხვა ტიპის პრობლემის გადაჭრას **(პრობლემის გადაჭრის უნარი)**, უვითარებს მას ნებისმიერ სფეროში საკუთარი იდეების და განცდების გამოხატვის და მათზე მსჯელობის ჩვევას **(თვითგამოხატვის და შემოქმედებითი აზროვნების უნარი)**, უღვივებს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში წვლილის შეტანის სურვილს **(აქტიური სამოქალაქო პოზიციისა და ეროვნული თვითშეგნების ამაღლება)**, უვითარებს ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოპოვების, მისი გაცნობიერების, ინტერპრეტაციის ჩვევებს **(კვლევა-ძიების უნარი)**, ასწავლის თანამშრომლობითი სწავლის და მუშაობის, საზოგადოებასთან ურთიერთობის გზებს **(კომუნიკაციის უნარი)**, აჩვევს იყოს ობიექტური და თვითკრიტიკული საქმიანობის ნებისმიერ სფეროში **(თვითშეფასებისა და სწავლის უნარი)**.

ამდენად, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების შესწავლა უვითარებს მოსწავლეს სპეციფიკურ საგნობრივ კომპეტენციებს, რომელთა საბოლოო მიზანს წარმოადგენს: მშვენიერების განცდის განვითარება, წარმოსახვისა და ფანტაზიის გაღვივება, ხელოვნების ნაწარმოების აღქმის უნარ-ჩვევა, ხელოვნების უნივერსალური ენის გაცნობიერების უნარი, რაც ქართული და მსოფლიო კულტურის ფასეულობათა ერთ მთლიანობაში აღქმის საშუალებას აძლევს მას და უვითარებს ესთეტიკური აღქმის მყარ საფუძვლებს.

პრიორიტეტული გამჭოლი კომპეტენციები

წიგნიერება, რაც გარდა კითხვის, წერის, მოსმენისა და ლაპარაკის მიზნით ენის გამოყენების უნარისა გულისხმობს ცვალებად კონტექსტში კითხვის, წერის, ინფორმაციის დამუშავების, იდეებისა და მოსაზრებების გამოთქმის, გადაწყვეტილების მიღებისა და პრობლემების მოგვარების უნარს იმ ცოდნის საფუძველზე, რომელსაც ადამიანი მთელი ცხოვრების განმავლობაში იძენს;

მედიაწიგნიერება-ტრადიციულ ტექსტებთან ერთად მულტიმედიური ტექსტების (ანუ ისეთი ტექსტის, რომელიც ერთდროულად იყენებს ენობრივ, ხმოვან და ვიზუალურ საშუალებებს) აღქმა/გაცნობიერების უნარი. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ამგვარი მულტიმედია ტექსტების აღქმა-გააზრება, ინტერპრეტირება, გამოყენება და შექმნა. ამასთან, მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლემ შეძლოს მედია სამყაროში მიღებული ინფორმაციის კრიტიკულად შეფასება, რაც კრიტიკული აზროვნების განვითარების საწინდარია.

ციფრული ანუ კომპიუტერული წიგნიერება, რაც თანამედროვე სამყაროში შემოქმედებითი და ინოვაციური მიდგომების გამომუშავებას განაპირობებს მოსწავლეებში; ამდენად, სრულ შესაბამისობაშია საგნის დარგობრივ კომპეტენციებთან

რაოდენობრივი წიგნიერება – რიცხვის არსის გააზრება,რიცხვებს შორის მიმართებების გაგებას, რაოდენობათა შედარება მოსწავლეს მათემატიკის და სხვა საგნების შესწავლაში ეხმარება.

ეკოლოგიური წიგნიერება გარემოსადმი ადამიანის ჯანსაღი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას გულისხმობს და რადგან გარემო, მასზე დაკვირვება სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების შესასწავლად ინფორმაციის უმნიშვნელოვანეს წყაროს წარმოადგენს, ეკოლოგიურ წიგნიერებას განსაკუთრებული როლი ენიჭება სწავლის პროცესში.

მრავალენობრივი კომპეტენცია ენების დაუფლების და გამოყენების უნარია, რომლის განვითარება ნებისმიერი საგნის ფარგლებშია შესაძლებელი.

სემიოტიკური კომპეტენცია ინფორმაციის ნიშანთა ერთი სისტემიდან მეორეში გადატანას გულისხმობს. საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე სწორედ ეს კომპეტენციაა უმნიშვნელოვანესი დარგობრივ კომპეტენციათა მსგავსად, რადგან საშუალებას აძლევს მოსწავლეს ინტერპრეტირება გაუკეთოს ვერბალურ ან არავერბალურ (სქემა, რუკა, მელოდია და სხვ.) ინფორმაციას და საკუთარი ნააზრევი ან შთაბეჭდილება ხელოვნების მეშვეობით გამოხატოს. მაგალითად, სიტყვიერ ტექსტში ან მუსიკალურ ნაწარმოებში გადმოცემული აზრის ილუსტრაციით გამოხატვის, სიტყვიერი ტექსტისა და ნახატის ერთმანეთთან დაკავშირების უნარია, რომელსაც უპირატესად უვითარებს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების საგანი. სწავლის სწავლა არის სწავლის პროცესის დამოუკიდებლად მართვის უნარი, რომელიც სასწავლო პროცესის აუცილებელი კომპონენტია. მასწავლებელმა უნდა მიმართოს მოსწავლის ყურადღება სწავლის პროცესზე, მის მიმდინარეობაზე; დაეხმაროს მოსწავლეს იმ ფაქტორებისა და პირობების გაცნობიერებაში, რომლებიც აფერხებს ან ხელს უწყობს სასწავლო პროცესის მსვლელობას; აღმოაჩენინოს ის ხერხები და მიდგომები, რომლებიც აუმჯობესებს სწავლის შედეგებს და გამოუმუშავოს სწავლის სტრატეგიების დამოუკიდებლად გამოყენების უნარი;

სოციალური და სამოქალაქო კომპეტენცია გულისხმობს სამოქალაქო ცხოვრებაში ინტეგრირებისათვის აუცილებელი ისეთი უნარებისა და ღირებულებების ჩამოყალიბებას, როგორებიცაა: კონსტრუქციული თანამშრომლობა, პრობლემების მოგვარება, კრიტიკული და შემოქმედებითი აზროვნება, გადაწყვეტილების მიღება, შემწყნარებლობა, სხვისი უფლებების პატივისცემა, დემოკრატიული პრინციპების აღიარება და სხვა. ხელოვნების სწავლების პროცესში განსხვავებული ესთეტიკის და შემოქმედებითი მიდგომების არსებობა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს მოსწავლისათვის ამ კონპეტენციის განვითარებას.

9. მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი სტრატეგიები, რასაც ეყრდნობა სახელმძღვანელო

„სტრატეგია 3, 2, 1“

ეს სტრატეგია გამოიყენება ფილმის ნახვის, თვალსაჩინოების დათვალიერების, ტექსტის გაცნობის, პროექტის დასრულების შემდეგ. ეს მეთოდი აძლიერებს მოტივაციას, აყალიბებს აქტიურ მსმენელად და მკითხველად, უვითარებს კრიტიკულ აზროვნებას. ეს მეთოდი სამი ეტაპისგან შედგება:

1. სასწავლო მიზნიდან გამომდინარე მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტის წაკითხვას, ფილმის ნახვას ან თვალსაჩინოების დათვალიერებას.

2. მეორე ეტაპზე მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დაწერონ 3 საკითხი, რამაც დააინტერესათ; აქედან ამოარჩიონ 2 საკითხი, რაზეც უნდათ მეტი გაიგონ; და შეთანხმდნენ იმ ერთ საკითხზე, რაზეც მომავალში იმსჯელებდნენ.

3. მოსწავლეები წარმოადგენენ საკუთარ ნამუშევრებს.

„სტრატეგია: რა დამამახსოვრდება კლასის დატოვების შემდეგ“

მასწავლებელი გაკვეთილის დასრულებამდე 10 წუთით ადრე

ურიგებს მოსწავლეებს მცირე ზომის ფურცლებს და ავალებს მათ, რომ გააფორმონ იგი (დააწერონ თავიანთი სახელი და გვარი და ა. შ.), შემდეგ კი ერთი მომცრო აბზაცის მეშვეობით, მწყობრად და მართლწერის ნორმების დაცვით, ჩამოაყალიბონ თავიანთი აზრი, გამოხმაურება იმის შესახებ, თუ რა ასწავლა და გააგებინა მათ ამ კონკრეტულმა გაკვეთილმა, წაკითხულმა ტექსტმა, ან ნანახმა ფილმმა. რა დაამახსოვრდებათ მას შემდეგ, როცა საკლასო ოთახს დატოვებენ.

კოგნიტური დიაგრამებით მუშაობა მოსწავლეებს გაკვეთილზე მიწოდებული მნიშვნელოვანი ინფორმაციის აღქმაში ეხმარება. მოსწავლეებს ხელთ ეძლევათ იდეის, საკითხის კონტროლის მექანიზმი, რომელიც ნაწილისა და მთელის, ცნებისა და დეტალების ურთიერთმიმართების დადგენასა

და ვიზუალურად დანახვაში დაეხმარებათ. კოგნიტური დიაგრამებით მუშაობა მოსწავლეთა აქტივობისა და დამოუკიდებლობის ზრდის კარგი საშუალებაა. სწავლების პროცესში კოგნიტური დიაგრამების გამოყენებამ მნიშვნელოვნად შეცვალა პედაგოგის როლი და ფუნქცია, გაუადვილა მასწავლებლებს სტრუქტურირებული, საქმიანი გაკვეთილების დაგეგმვა, ხელთ მისცა აკადემიური პროგრესის და უნარ-ჩვევების გამომუშავების კონტროლისა და შეფასების საკმაოდ მოქნილი ტექნიკა, სწავლებისა და სწავლის პროცესი უფრო მრავალფეროვანი და შემოქმედებითი გახადა. შედარების დროს, ძირითადად, ორი ტიპის გრაფიკული სქემა გამოიყენება – ვენის დიაგრამა და შედარების მატრიცა.

შედარება წარმოადგენს საგნებს ან იდეებს შორის მსგავსებისა და განსხვავებების იდენტიფიკაციის პროცესს.

კლასიფიკაცია წარმოადგენს საგანთა კატეგორიებად დაჯგუფების პროცესს, რომელიც ეფუძნება მათ მხასიათებლებს.

იგი გულისხმობს ელემენტების ჯგუფურად დაყოფას, მათ შორის მსგავსების საფუძველზე. კლასიფიკაციის დროს მთავარია იმ წესების იდენტიფიკაცია, რომელიც კლასსა და კატეგორიაში კუთვნილებას განსაზღვრავს. კლასიფიკაციის სავარჯიშოებზე მუშაობისას მოსწავლეებმა მზა ელემენტების კლასიფიკაცია უნდა მოახდინონ. მასწავლებელი მოსწავლებს აძლევს ინფორმაციას იმ კატეგორიების (ჯგუფი, დარგი, ჟანრი, სტილი) შესახებ, რომელთა მიხედვითაც მოსწავლეებმა მოცემული ელემენტების კლასიფიკაცია უნდა მოახდინონ. ასეთ სავარჯიშოში მთავარია მოსწავლემ ზუსტად განსაზღვროს ელემენტის კატეგორია და გაიაზროს, თუ რატომ მიაკუთვნა ესა თუნის ელემენტი ამა თუ იმ კატეგორიას.

შედარების პროცესი ეფექტურია მაშინ, როდესაც მასწავლებლის მიზანია მოსწავლეებმა ერთსა და იმავე მახასიათებლებს შორის არსებული მსგავსება-განსხვავება დაინახონ. ეს პროცესი შედეგიანი რომ იყოს, მასწავლებლმა კარგად მოფიქრებული სტრუქტურიზებული სავარჯიშო უნდა შესთავაზოს მოსწავლეებს. რაც გულისხმობს, რომ მასწავლებელმა მოსწავლეებს უნდა მიუთითოს ის მახასიათებლები, რის მიხედვითაც უნდა შეადარონ მოვლენები და ხელოვნების ნიმუშები. ასეთი სავარჯიშოები საშუალებას აძლევს მასწავლებელს მოსწავლის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები შესაბამისი (საჭირო) დასკვნების გასაკეთებლად მიმართოს.

1. „ვენის დიაგრამა“ ეს მეთოდი დიაგრამა შედარებითი ანალიზის საშუალებას იძლევა და ძალიან ეფექტურია სხვადასხვა ეპოქის, სტილისა და მიმდინარეობის (ნიმუშების) ნამუშევრების შედარებისას. შედგება ორი ან მეტი რგოლისაგან. ვენის დიაგრამა შემდეგნაირად უნდა შეივსოს: პირველ და მეორე ნაწილში განსხვავებული ნიშნები, ფაქტები, მოვლენები იწერება, მესამეში კი მსგავსი.

შესაძლებელია სქემის განსხვავებულად შევსება. ცალ-ცალკე ივსება პირველი და მეორე ნაწილი, ხოლო ის, რაც ორივეში ერთნაირი აღმოჩნდება, გადადის მესამეში.

დიაგრამა 2. ვენის დიაგრამა

2. შედარების მატრიცა დეტალური მიდგომის დროს უფრო გამოიყენება, ვიდრე ვენის დიაგრამა. მსგავსებისა და განსხვავების აღმოჩენა მნიშვნელოვანია კლასიფიკაციის დროსაც, რადგან გარკვეული ელემენტების კლასიფიკაცია სწორედ მსგავსებისა და განსხვავების იდენტიფიკაციით იწყება. კლასიფიკაცია გულისხმობს ელემენტების ჯგუფებად დაყოფას, მათ შორის მსგავსების საფუძველზე. მაგ. მოსწავლეები იკვლევენ არქიტექტურულ ფორმებს – უძველესი ცივილიზაციებიდან თანამედროვე არქიტექტურის ნიმუშებამდე (ჩათვლით) მათი შედარების საფუძველზე. მოსწავლეები ადარებენ ერთმანეთს ხეოფსის პირამიდას და მინის პირამიდას პარიზში.

მახასიათებლები	შესადარებელი ნიმუშები			
	№ 1	№ 2	№ 3	
1				მსგავსებები
				განსხვავებები
2				მსგავსებები
				განსხვავებები
3				მსგავსებები
				განსხვავებები
4				მსგავსებები
				განსხვავებები

„სტრატეგია: ვიცი – მინდა ვიცოდე – რა გავიგე“

თუკი მასწავლებლის მიზანია, რომ მაქსიმალურად მიიპყროს მოსწავლეების ყურადღება და დააფიქროს ისინი ამა თუ იმ საკითხზე, მასწავლებელი მოსწავლეს სტრუქტურას და საფეხურეობრივ მიდგომას სთავაზობს, ეს მეთოდი ყურადღების კონცენტრირებას უწყობს ხელს; ხელს უწყობს მოსწავლეს ყურადღების მობილიზებაში; ააქტიურებს მის წინა ცოდნას; ეხმარება მასალის მთლიანობაში გააზრებაში; უვითარებს კრიტიკულ აზროვნებას; უვითარებს კითხვის დასმის უნარ-ჩვევას; უჩვენებს, რა არის მნიშვნელოვანი მოცემულ მასალაში; მიუთითებს, რა ისწავლა მან ამ მასალის დამუშავებით; უმაღლებს მოტივაციას.

მასწავლებელი ავალებს თითოეულ მოსწავლეს, მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით ინფორმაციის გაცნობამდე, შეავსოს პირველი და მეორე გრაფა, ინფორმაციის გაცნობის შემდეგ კი – მესამე.

ვიცი	მინდა ვიცოდე	რა გავიგე

დიდაქტიკური თამაშები და მოზარდის კოგნიტური და ასაკობრივი განვითარება

საყოველთაოდ აღიარებული და მეცნიერულად დადასტურებულია, რომ თამაშს, როგორც ქცევას, საფუძვლად უდევს სიამოვნება. ბავშვისთვის თამაშის ძირითადი მოტივი აქტივობისაგან სიამოვნების მიღებაა. თამაშზე საუბრისას აუცილებელია, შევეხოთ მის ფსიქოლოგიურ და კოგნიტურ საფუძვლებს.

თამაშის დროს ქცევის იმპულსი ფუნქციონალურია, ანუ ბავშვის ქცევას წარმართავს ფუნქციური სიამოვნება. ამიტომ, როდესაც ბავშვი შედის სკოლაში და იწყებს სწავლას, მისი ინტელექტუალური ფუნქციების ასამოქმედებლად უფრო ეფექტური იქნება თამაშის გამოყენება, ანუ სწავლის წარმართვა თამაშით.

ცოდნის მიღების, განმტკიცებისა და სასწავლო უნარ-ჩვევების განვითარებისთვის ხშირად გამოიყენება სახალისო, შემეცნებითი სავარჯიშოები – დიდაქტიკური თამაშები.

დიდაქტიკური თამაშები მრავალფეროვანია. ეს თამაშები შეიძლება იყოს:

1. სახალისო
2. სააზროვნო
3. ლოგიკური
4. განმავითარებელი
5. შემეცნებითი
6. სიმულაციური
7. ინტელექტუალური

დიდაქტიკური თამაშები, კოგნიტური განვითარების თეორიების მიხედვით, ორ ჯგუფად იყოფა:

1. ჯგუფი	2. ჯგუფი
ამ ტიპის დიდაქტიკური თამაშის დროს ბავშვის აზროვნება ლოგიკური ხდება, მაგრამ მაინც აღქმით არის განსაზღვრული. გასათვალისწინებელია, რომ ბავშვი პრობლემას მხოლოდ საკუთარი მოლოდინის მიხედვით განიხილავს.	ამ ტიპის დიდაქტიკური თამაშის დროს ბავშვები აღარ უშვებენ შეცდომებს კლასიფიკაციის დროს, იმიტომ, რომ აზროვნება აღარ არის მხოლოდ აღქმით შემოფარგლული. დიდაქტიკური თამაშის გართულება იმით არის გამოწვეული, რომ ამ ასაკში (7-11 წ.) მოზარდის ცნობიერებაში ჩნდება მასის, მოცულობისა და წონის მუდმივობის ძირითადი ცნებები. მეორე მხრივ, ლოგიკური ოპერაციების შესრულება შესაძლებელია მხოლოდ რეალურ საგნებზე. ამიტომ ბავშვები ხშირად წყვეტენ ამოცანებს რეალურ საგნებზე, მაგრამ ამას ვერ ახერხებენ ფორმალურ დონეზე – აზრობრივად, წარმოსახვით.

დიდაქტიკური თამაში „მებაღე“

„მებაღე“ მოსწავლემ უნდა დაასახელოს მისი საყვარელი 3, 4, 5 ხილის სახელი.

მოსწავლეები ასახელებენ სხვადასხვა ხილს. ერთი და იმავეს გამეორება შეიძლება. მასწავლებელი დაფაზე წერს მოსწავლეთა მიერ დასახელებულ სახელებს და დაფაზე „ბაღის პანორამა“ ჩნდება.

შემდეგ მასწავლებელი იწყებს სახალისო შეკითხვებით თამაშს. ის სვამს შეკითხვებს:

მარწყვი რომ მოწყვიტო, ხეზე უნდა ახვიდე?

მოცხარი რომ მოწყვიტო, ხეზე უნდა ახვიდე?

ბალი ბალახია? რომ მოწყვიტო, ბალახის ფოთლები უნდა გადაწიო და იქ იპოვი?

შემდეგ მასწავლებელი დაფაზე ხაზავს სამსვეტიან ცხრილს და შიგ წერს: ხე, ბუჩქი ბალახი. მოსწავლეები სახალისო კითხვა-პასუხის შედეგების მიხედვით ავსებენ ცხრილს, ანუ ხდება რანჟირება.

ხე	ბუჩქი	ბალახი
ვაშლი მსხალი ატამი კომში	მოცხარი ჟოლო მაყვალი	მარწყვი

დიდაქტიკური თამაში სწავლების ისეთი საშუალებაა, რომელიც შესაძლებლობას იძლევა, სასწავლო ამოცანის შენიღბვის მეშვეობით ბავშვი წინასწარი განზრახვის გარეშე დაეუფლოს ცოდნას.

მაგალითად განვიხილოთ მკითხველთა თეატრი. ის ისეთი დიდაქტიკური თამაშია, რომელიც კითხვის დასახვეწად გამოიყენება – ამა თუ იმ ნაწარმოების ზეპირი შესრულებით ხომ მოსწავლეები გაუცნობიერებლად ვარჯიშობენ კითხვაში. გარდა ამისა, ისინი ოსტატდებიან საუბარში, მეტი ინტერესი უჩნდებათ ლიტერატურისადმი.

საჭიროა მცირე ზომის ტექსტი, რომელიც 10-15 წუთში იკითხება და შედგება დიალოგებისაგან, რაც მოსწავლეებისთვის როლების განაწილების საშუალებას იძლევა.

მკითხველთა თეატრის მოსაწყობად უნდა განხორციელდეს შემდეგი პროცედურები:

- კლასში ტექსტის წასაკითხად უნდა შეირჩნენ მოხალისეები;
- თითოეულ მკითხველს უნდა მიეცეს ასლი და მასწავლებელმა უნდა მოისმენოს მხატვრულად წაკითხული ვარიანტი;
- ამის შემდეგ მასწავლებელმა უნდა წაიკითხოს ტექსტი კლასთან ერთად;
- მან უნდა სთხოვოს მოსწავლეებს, წაიკითხონ ტექსტი ჟესტებით, მიმიკებით, ინტონაციებით;
- მოსწავლეებმა ტექსტი თეატრალურად უნდა წაიკითხონ;
- მათ უნდა გაიმეორონ სცენები რამდენჯერმე, რათა მათი წაკითხული უფრო დრამატული და გამართული გახდეს.

გასაკვირი არაა, რომ ბავშვებს თამაში განსაკუთრებით უყვართ. ამ დროს ისინი ითავისებენ სასიცოცხლოდ აუცილებელ უნარებს და ჩვევებს, იმდიდრებენ სოციალურ წარმოდგენებს და ეცნობიან რთული და პრობლემური სიტუაციებიდან თავის დაღწევის გზებს. დიდაქტიკური თამაში სწავლების განსაკუთრებული საშუალებაა. მისი გამოყენებით მასწავლებელს შეუძლია ლამაზად შენიღბოს სასწავლო ამოცანა და მოსწავლე ბუნებრივად, სტრესის გარეშე დაეუფლოს ცოდნას. აღნიშნული სტრატეგიის გამოყენება ეფექტური იქნება იმ ტიპის გაკვეთილის წარმართვისას, სადაც მუშაობა ჯგუფური ფორმით მიმდინარეობს, ფუნქციები განაწილებულია.

დიფერენციაციის თეორია და მისი გამოყენება სასწავლო პროცესში

დიფერენციაციის თეორია ეყრდნობა დასკვნას, რომლის მიხედვითაც მოსწავლეებს შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებები არსებობს (კ. ტომლინსონი). ამ დასკვნის საფუძველზე დიფერენციაციის თეორია გვთავაზობს სტრატეგიებს, რომლებიც ეხმარება მასწავლებელს, განსაკუთრებული პირობები შეუქმნას თითოეულ მოსწავლეს კარგად სწავლისთვის. ამისთვის მასწავლებელი იყენებს სხვადასხვა სასწავლო მასალას, განსხვავებულ დავალებებს და სხვაგვარ პრაქტიკას.

დიფერენციაციის თეორიის პრაქტიკული გამოყენებისას მასწავლებელი ხელმძღვანელობს კლასის ფასილიტაციის ზოგადი პრინციპებით, რომლებიც ეფექტურია თითოეულ მოსწავლესთან მიმართებაში. ამ თეორიის მიხედვით, სწავლებისას გაკვეთილზე განხორციელებული აქტივობების

- შინაარსი
- პროცესი
- პროდუქტი

სისტემატურად იცვლება გამომდინარე იქიდან, თუ რისთვის არიან მზად მოსწავლეები. დიფერენციაციის თეორიის პრაქტიკაში გამოყენებისას:

1. მასწავლებელმა ზუსტად იცის, რა არის მნიშვნელოვანი გაკვეთილში;
2. მასწავლებელი აცნობიერებს, აფასებს და ეყრდნობა მოსწავლეთა შორის განსხვავებას;
3. სწავლება და შეფასება ურთიერთკავშირშია;
4. მასწავლებელი აკვირდება და არეგულირებს შინაარსს, პროცესსა და შედეგს;
5. მოსწავლეთა ინდივიდუალური წარმატება და წარმატების მაქსიმალური ზრდა ორი მთავარი მიზანია;
6. სწავლების ყველა ეტაპზე (დაგეგმვა, სწავლება, შეფასება) ლავირება აუცილებელია დიფერენციაციის განსახორციელებლად.

საკლასო ოთახში დიფერენციაციის თეორიის პრაქტიკული გამოყენებისას მასწავლებელი ახდენს შემდეგი კომპონენტების მოდიფიცირებას:

- სასწავლო მასალების;
- სასწავლო რესურსების;
- საწავლო გარემოს.

მოდიფიკაცია სამი ძირითადი ასპექტის გამოა აუცილებელი:

1. სწავლის შესაძლებლობა;
2. სწავლის მოტივაცია;
3. სწავლის ეფექტიანობა.

ეს სამივე ასპექტი აუცილებლად უნდა დავუკავშიროთ:

- მოსწავლის მზადყოფნას;
- ინტერესს;
- სწავლას.

ფაქტია, რომ ყველა მოსწავლე განსხვავებულია. არ არსებობს „სტანდარტული“ მოსწავლე და არ არსებობს იდეალური ხერხი, რომლითაც მასწავლებელი ყველა მოსწავლის პრობლემებს გაუმკლავდება. სწორედ აქ გვეხმარება დიფერენციაციის თეორია, რომელიც მოსწავლეებს შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებების არსებობას აღიარებს. სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას მას შემოაქვს დიფერენცირებული მიდგომები სწავლის მოდალობების თვალსაზრისით. მათზე დაყრდნობით მასწავლებელს ადვილად შეუძლია მოსწავლეთა განსხვავებების გამოყენება სასწავლო მიზნით გათვლისწინებული შედეგების მიღწევისთვის.

სწავლის მოდალობებია:
- სმენითი;
- ვიზუალური;
- კინესთეტიკური.

ვიზუალურად შემსწავლელები

ვიზუალურად შემსწავლელები კლასის უმსხვილეს ჯგუფს წარმოადგენენ. ამგვარმა მოსწავლეებმა უნდა „დაინახონ“ სასწავლი მასალა იმისათვის, რომ იგი გასაგები გახდეს. მნიშვნელოვანია, გვქონდეს ვიზუალური დამხმარე საშუალებები, რომელთა მეშვეობითაც ისინი შეძლებენ ინფორმაციის დანახვას. ამისთვის მათ სჭირდებათ სურათები, გრაფიკული სახელმძღვანელოები, ოთახში გამოკრული ინფორმაცია და ვიზუალიზაციის ხელშემწყობი პირობები.

ტომლინსონი გვთავაზობს ვიზუალურად შემსწავლელთა შემდეგ დახასიათებას:

- მოსწავლეებს უჭირთ სახელების დამახსოვრება, თუმცა ადამიანის შესახებ სხვა დეტალებს უკეთესად აღიქვამენ;
- ისინი შესანიშნავად ითვისებენ ცოდნას, თუკი ვიზუალური საშუალებები ხელმისაწვდომია ამ ცოდნის ასახსნელად;
- მათ ურჩევნიათ, თავად წაიკითხონ ტექსტი და არა სხვამ წაუკითხოს;
- ისინი ჩამოწერის მეშვეობით ალაგებენ აზრებს;
- უჭირთ სმენით მიღებული დირექტივების დამახსოვრება;
- ხშირად ამჟღავნებენ ემოციებს სახის გამომეტყველებით;
- უყვართ „ფაზლები“ და მსგავსი გასართობები.

უნდა გვახსოვდეს, რომ კლასში ვიზუალური სტიმულის შემოტანით ჩვენ ხელს ვუწყობთ ამგვარ მოსწავლეებს წარმატების მიღწევაში. უნდა გვახსოვდეს, რომ მათთვის მნიშვნელოვანია ინფორმაციის „დანახვა“.

სმენით შემსწავლელები

სმენით შემსწავლელები კლასის უმცირეს ჯგუფს წარმოადგენენ. შესაძლოა მულტიმედიის, დღევანდელი ტექნიკური საშუალებების ბრალია ის, რომ იმ მოსწავლეების რაოდენობა, რომლებსაც სწავლა ჯდომისა და მოსმენის მეშვეობით ურჩევნიათ, ასე შემცირდა. ამგვარი მოსწავლეებისთვის მნიშვნელოვანია ინფორმაციის მოსმენა – იქნება ეს ლექცია თუ დისკუსია – მაგრამ მათ უნდა მივცეთ ლაპარაკის საშუალებაც.

სპრენჯერი წერს: „როდესაც ამ კატეგორიის მოსწავლეები კითხულობენ ტექსტს, ან ზოგჯერ მაშინაც კი, როდესაც არ კითხულობენ, ხშირად შევამჩნევთ, რომ ისინი ამოძრავებენ ტუჩებს ან ბუტბუტებენ. საერთოდ, ასეთ მოსწავლეებს საკუთარ თავთან ლაპარაკისკენ მიდრეკილება აქვთ“.

ასეთი მოსწავლეები ხანდახან სმენით ინფორმაციას თანმიმდევრულად ინახავენ და ამ ინფორმაციის აღდგენაც თანმიმდევრულად უნდა მოხდეს. მასწავლებლები, რომლებიც თითქმის მთლიანად სმენით სწავლებას ეყრდნობიან, შესაძლოა პრობლემის წინაშე აღმოჩნდნენ, თუ სხვა მოდალობების მოსწავლეებთან ექნებათ საქმე, გასაკუთრებით კი კინესთეტიკურებთან.

მეცნიერები გვთავაზობენს სმენით შემსწავლელთა შემდეგ დახასიათებას:

- სმენით შემსწავლელები სახელებს უკეთესად იმახსოვრებენ, ვიდრე სახეებს;
- მოუსვენრობას ავლენენ, თუკი საკლასო ოთახში დიდხანს უწევთ ჯდომა;
- რეაგირებენ ფიზიკურ წახალისებაზე, როგორიცაა, მაგალითად, მხარზე ხელის გადასმა;
- ურჩევნიათ კონკრეტული თემის შესახებ ჯგუფურ დისკუსიაში მონაწილეობა, ვიდრე მის შესახებ წაკითხვა.

უნდა გვახსოვდეს, რომ ისინი გრძნობენ საკლასო ოთახის კომფორტულობის დონეს და ექცევიან ამ მახასიათებლის გავლენის ქვეშ; ადვილად ეფანტებათ ყურადღება ხმაურისაგან; კარგი მეზღაპრეები არიან; წერით სამუშაოს ამჯობინებენ ზეპირ გამოსვლას.

კინესთეტიკურად შემსწავლელები

სპრენჯერი ამბობს: „ყოველი გაკვეთილი უნდა შეიცავდეს მოძრაობას. აიღეთ ეს მოძრაობა და ხშირად გაიმეორეთ იგი. ბოლოს იგი მუდმივ მეხსიერებად იქცევა". სიმართლე რომ ვთქვათ, პედაგოგები, რომლებიც ლექციური ტიპის გაკვეთილებს ანიჭებენ უპირატესობას, დიდ სირთულეებს წააწყდებიან კინესთეტიკურად შემსწავლელებთან ურთიერთობისას. ამგვარ მოსწავლეებს მოძრაობა სჭირდებათ. მათ აგრეთვე სჭირდებათ სასწავლო მოდელები, რომლებსაც ისინი ხელში დაიჭერენ და შეეხებიან. ამგვარ მოსწავლეებს სჭირდებათ პრაქტიკულ აქტივობებში მონაწილეობა და პრაქტიკული სწავლა იმისათვის, რომ სასწავლი მასალა მათთვის გასაგები იყოს.

მკვლევარები გვთავაზობენ კინესთეტიკურად შემსწავლელთა შემდეგ დახასიათებას:

- უკეთესად იმახსოვრებენ, როდესაც თავად ქმნიან. ეს ურჩევნიათ ნახვას ან მოსმენას;
- პრობლემის გადაჭრისას ხშირად ირჩევენ ისეთ ხერხს, რომელიც მაღალ ფიზიკურ აქტიურობას საჭიროებს;
- არ უყვართ ისეთი პროცესი, რომელიც მხოლოდ ყურებას ითხოვს;
- უყვართ იმიტაციები, დრამატული ინსცენირებები და აქტივობები ღია ცის ქვეშ.

უნდა გვახსოვდეს, რომ მათ უყვართ მოდელები და ხშირად აგებენ მოდელებს დამოუკიდებელი პროექტებისათვის; თავიანთ ემოციებს გამოხატავენ „სხეულის ენით".

მთავარია, სწავლებისას სხვადასხვაგვარ მეთოდიკას მივმართოთ – ისეთ მეთოდებს, რომლებიც ითვალისწინებს მოსწავლეთა ხედვის, სმენის და მოძრაობის გამოყენებას სასწავლო აქტივობებში.

როგორც ცნობილია, ყველა შემომავალ მონაცემს გონება უმკლავდება პერცეპტუალური რეგისტრატორის ან რეტიკულაციური აქტივაციის სისტემის (ღАშ) მეშვეობით. ეს მძლავრი სისტემა სწრაფად წყვეტს, ღირს თუ არა მისთვის ყურადღების მიქცევა. თუ სენსორულ მეხსიერებაში არსებული ინფორმაცია სწრაფად არ იქნა კოდირებული, იგი დაიკარგება. რის კოდირებას ახდენენ მოსწავლეები, დამოკიდებულია იმაზე, თუ რას აქცევენ ყურადღებას. დიფერენციაციის თეორიის გამოყენებისას მასწავლებელი გეგმავს აქტივობებს სხვადასხვა მოდალობის მოსწავლეებისთვის, ქმნის ეფექტურ სასწავლო გარემოს, რითაც ეხმარება კლასში მყოფ სხვადასხვა შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეებს, ისწავლონ. როდესაც მოსწავლეს სასწავლო მასალა მიეწოდება შესაბამის მოდალობაში, ხდება ინფორმაციის სწრაფად კოდირება და ის არ იკარგება.

საკლასო ოთახში დიფერენციაციის თეორიის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვა ფორმატში:

1. სასწავლო მასალა და აქტივობები ყველა მოდალობის მოსწავლეზეა გათვლილი;
2. კლასში ჯგუფების ფორმირება ხდება სწავლის მოდალობის მიხედვით და თითოეული ჯგუფისთვის შექმნილია შესაბამისი სავარჯიშო.

პირველი ფორმატი ეყრდნობა იმ მოსაზრებას, რომ მოსწავლე სწავლობს ყველა მოდალობით, მაგრამ დომინანტური ერთ-ერთი მოდალობაა და ამ ფორმატით სწავლების დროს მასალის მაქსიმალურ გააზრებას იმ აქტივობით მიაღწევს თითოეული მოსწავლე, რომელი მოდალობაცაა მისთვის დომინანტური. ამიტომ ამ ფორმატით სწავლების წარმატება დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად სწორად ახერხებს მასწავლებელი აქტივობების დონეზე დიფერენციაციის თეორიის რეალიზებას.

მეორე ფორმატი ეყრდნობა იმ მოსაზრებას, რომ მთავარია, მოსწავლემ იმ მოდალობით ისწავლოს, რომელიც მისთვის დომინანტურია. ამ ფორმატით სწავლების ეფექტურობა დამოკიდებულია ორ ფაქტორზე:

1. რამდენად სწორად მოახერხა მასწავლებელმა ჯგუფების დაკომპლექტება შესაბამისი მოდალობის მიხედვით;
2. რამდენად სწორაადა ადაპტირებული სასწავლო აქტივობა კონკრეტული მოდალობის ფარგლებში.

პრაქტიკაში მეორე მოდალობა უფრო პოპულარულია, თუმცა განათლების სპეციალისტები მუდმივად აღნიშნავენ პირველი ფორმატის ეფექტურობას. ასაკობრივ განვითარებასთან ერთად შერეული მოდალობით სწავლების ხარისხი იზრდება, თუმცა დომინანტური მოდალობა ადამიანს ბოლომდე უნარჩუნდება. შესაძლოა, გაკვეთილის დაგეგმვა დაეყრდნოს იმ მოსაზრებას, რომ მოსწავლე ყველა მოდალობით სწავლობს, თუმცა თითოეული აქტივობის ფარგლებში გამოჩნდება, რომ ერთი

მოდალობაა დომინანტური, ანუ დიფერენციაციის თეორია აქტივობების დონეზე რეალიზდება. მნიშვნელოვანია, დავსვათ შეკითხვა:

რა ხდება შემდეგ, ანუ რამდენად აქტუალურია დიფერენციაციის თეორია საკითხის ღრმა გააზრების, მაღალი სააზროვნო უნარების განვითარების თვალსაზრისით; როგორ ახერხებს მოსწავლე ანალიზს, სინთეზს და შეფასებას – რამდენად დინამიკური და ტრანსფერულია შეძენილი ცოდნა? მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები მიიღებენ და გადაამუშავებენ ინფორმაციას, ის გონების ფილტრებში გაივლის. სწორედ გონება გადაწყვეტს, თუ რა უნდა მოუხერხდეს ამ ინფორმაციას. აზროვნების პროცესი განსაზღვრავს იმ ფაქტორებს, რომლებიც ეხმარება მოსწავლეებს, უკეთესად შეძლონ მასალის ღრმად გააზრება და ერთმანეთთან დაკავშირება. ამისთვის კი მასწავლებელს სხვადასხვა როლის შესრულება უწევს: 1. ზოგიერთი მოსწავლისათვის ის კოლეგა ხდება აღმოჩენების პროცესში. 2. ზოგიერთი მოსწავლისათვის მასწავლებელი მწვრთნელის როლს ასრულებს. 3. არიან მოსწავლეები, რომლებისთვისაც ის წამქეზებლის როლს ასრულებს. 4. მასწავლებლი ვალდებულია, შინაარსის გამოტანაში დაეხმაროს ზოგიერთ მოსწავლეს. მასწავლებლის სხვადასხვა როლი სასწავლო პროცესისადმი დიფერენცირებული მიდგომიდან გამომდინარეობს, რადგან დიფერენციაციის თეორია აღიარებს მოსწავლეებს შორის არსებულ მნიშვნელოვან განსხვავებებს და თითოეული მოსწავლის უნიკალურობას.

10. საგანმანათლებლო რესურსები

საგანგებოდ ამ სახელმძღვანელოსათვის მომზადებული შემდეგი სახის საგანმანათლებლო რესურსები:

- ელექტრონული რესურსი (საილუსტრაციო მასალა თითოეული გაკვეთილისათვის);
- სახატავი პროგრამები;
- ხელოვნების შესახებ აუდიო/ვიდეო მასალა (ლინკები)

ეს რესურსები ატვირთული იქნება გამომცემლობის ვებგვერდზე და ხელმისაწვდომი იქნება ნებისმიერი მასწავლებლისათვის.

მასწავლებელს შეეძლება თითოეული გაკვეთილისათვის დამატებითი საილუსტრაციო მასალის გამოყენება საგანგებოდ V კლასის სახელმძღვანელოსათვის შექმნილი ელექტრონული რესუსრსიდან, რომელიც გამომცემლობის ვებგვერდზე იქნება ატვირთული. გარდა ამისა, ვებ გვერდზევე იქნება მითითებული სახატავი პროგრამებისა და აუდიო და ვიდეო მასალის ლინკები. ამ მასალების გამოყენება უზრუნველყოფს სწავლების მიზნის წარმატებით განხორციელებას და შედეგების ეფექტურად მიღწევას.

11. მოსწავლის შეფასების პრინციპები

სწავლის შედეგების მიღწევის უზრუნველყოფა და სწავლა/სწავლების ხარისხის მართვა მოსწავლის შეფასებით ხორციედება. შეფასება უნდა განხორციელდეს მრავალფეროვანი მეთოდით და დიდი ინტენსივობით, რაც მოსწავლის შესაძლებლობების შემდგომი განვითარების წინაპირობას წარმოადგენს.

V კლასის პირველ სემესტრში, ისევე, როგორც I-IV კლასებში, არ ხდება მოსწავლის ნიშნით შეფასება, მეორე სემესტრიდან კი უკვე შემოდის ნიშნები. სწორედ ამიტომ, შეფასების ფორმები პირველი სემესტრისთვის იგივეა, რაც I-IV კლასებში და თავდაპირველად გთავაზობთ ნიშნის გარეშე შეფასების სისტემას. აქ მოცემულია მიმდინარე შეფასების სისტემა ცხრილის სახით, რომლის მიხედვითაც მასწავლებელს გაუადვილდება მოსწავლის განვითარებაზე დაკვირვება და სასწავლო პროცესის კორექცია, თითოეული მოსწავლის ინდივიდუალობის გათვალისწინება, მასთან სწორი პედაგოგიური ტაქტიკის შემუშავება.

შემოთავაზებული ცხრილი შეიცავს შემდეგ კომპონენტებს: საშინაო დავალება, საკლასო დავალება, შემაჯამებელი დავალებები. მასწავლებელი ასეთ ცხრილს თითოეული მოსწავლისათვის ადგენს და ყოველ

გაკვეთილზე ინიშნავს მის აქტივობას თითოეული კომპონენტის მიხედვით. დაწყებითი კლასებისათვის და V კლასის პირველ სემესტრში გამართლებულია ამ მიზნით პირობითი ნიშნების შემოღება. მაგ., საუკეთესო ++, საშუალო +, სუსტი –, ძალიან სუსტი – 0.

თუ მოსწავლეს მთელი სემესტრის განმავლობაში ამ ცხრილში ძირითადად პლიუსები (++, +) დაუგროვდა, ეს ნიშნავს, რომ იგი ყველა კომპონენტს აკმაყოფილებდა მთელი სემესტრის განმავლობაში და იგი წარმატებულ მოსწავლედ შეიძლება ჩაითვალოს; დახასიათებაში კი დაიწეროს, რომ ამ საგანში მოსწავლემ გარკვეულ წარმატებას მიაღწია. იგი მთელი სემესტრის განმავლობაში იჩენდა გულმოდგინებას, აქტიურად იყო ჩართული სასწავლო პროცესში, ორგანიზებული იყო და მოდიოდა საჭირო აღჭურვილობით, გულისყურით მუშაობდა, აქტიურ მონაწილეობას იღებდა კითხვა-პასუხში; გუნდური მუშაობის დროს წარმატებით თანამშრომლობდა თანაკლასელებთან; პრეზენტაციის დროს ნათლად და არგუმენტირებულად წარმოაჩენდა საკუთარ ნამუშევარს. სასურველია, დახასიათების ბოლოს რამდენიმე წამახალისებელი სიტყვაც დაიწეროს მომავალში მოსწავლის მოტივაციის ასამაღლებლად.

თუ მოსწავლეს მთელი სემესტრის განმავლობაში ცხრილში დაუგროვდა უფრო მეტი მინუსები (– –, –), ამ შემთხვევაში, მასწავლებელი უნდა დააკვირდეს ცხრილს და განსაზღვროს, რომელ კომპონენტში აქვს მეტი მინუსი მოსწავლეს, ანუ სად აქვს მას პრობლემა. ამის მიხედვით მასწავლებელმა უნდა შეიმუშავოს ამ მოსწავლესთან მოქმედების გარკვეული ტაქტიკა (როგორ მიუდგეს მოსწავლეს აღნიშნული ხარვეზების აღმოსაფხვრელად). თუ მოსწავლემ ეს ხარვეზები გამოასწორა, მასწავლებელმა საბოლოო დახასიათებაში იგი აუცილებლად უნდა შეაქოს წახალისების მიზნით. თუ ხარვეზები არ გამოსწორდა, მასწავლებელმა ობიექტურად უნდა მიუთითოს მოსწავლეს მათზე და გამოთქვას სურვილი და იმედი, მომავალში მათი აღმოფხვრის თაობაზე.

მიმდინარე შეფასების ცხრილი

	კომპონენტი	1.09	4.09	8.09	12.09	16.09	20.09	22.09	25.09	28.09	31.09	4.10	8.10	11.10	15.10
		გაკვ.1	გაკვ.2	გაკვ.3	გაკვ.4	გაკვ.5	გაკვ.6	გაკვ.7	გაკვ.8	გაკვ.9	გაკვ.10	გაკვ.11	გაკვ.12	გაკვ.13	გაკვ.14
ბავშვის სახელი და გვარი	საკლასო დავალება	+	++	++	+	++	++	+	–	+	++	++	+	++	++
	საშინაო დავალება		+		–	+		+	+	+		+	+	+	
	შემაჯამებელი დავალება						++					+			

მიმდინარე შეფასების ეს ცხრილი დაეხმარება პედაგოგს, რათა მოსწავლეს მის საფუძველზე მისცეს რეკომენდაცია ხარვეზების დასაძლევად. დაკვირვების ჩანაწერები მოიცავს მუდმივ შენიშვნებს მოსწავლის წინსვლის შესახებ. ასეთი ტიპის ჩანაწერების წარმოება მიმდინარე შეფასების ნაწილს წარმოადგენს. გთავაზობთ რეკომენდაციის სავარაუდო ნიმუშს.

რეკომენდაცია

(ბავშვის სახელი და გვარი)

შეეცადე უფრო ყურადღებით იყო გაკვეთილზე.

ისწავლე მე-8 გაკვეთილი.

მეტი გასაქანი მიეცი საკუთარ ფანტაზიას. შენ ეს შეგიძლია.

სემესტრისა და წლის ბოლოს მასწავლებელმა თითოეულ მოსწავლეს უნდა დაუწეროს შემაჯამებელი კომენტარი ტექსტის სახით, სადაც დაახასიათებს მოსწავლის წარმატებებს და მისცემს რჩევებს საკუთარი შესაძლებლობების უკეთ გამოვლენისათვის. აქ მნიშვნელოვანია, რომ ძალიან ფრთხილად მოვეკიდოთ მოსწავლის პრობლემებს და შევთავაზოთ გაუმჯობესების გზები.

შეფასების ფორმები და ხერხები უნდა მიესადაგებოდეს საგნობრივ სტანდარტს. მასწავლებლის მიერ გამოყენებული შეფასების სხვადასხვა ხერხი გამომდინარეობს სასწავლო მიზნიდან.

შეფასების ფორმებისა და ხერხების შერჩევისას უნდა განისაზღვროს:

1. რა ცოდნის შეძენას და რა უნარ-ჩვევების განვითარებას ითვალისწინებს სასწავლო მიზანი, რითაც დადგინდება თუ რა უნდა შეფასდეს;

2. შეფასების რომელ ხერხს გამოიყენებს მასწავლებელი, ანუ რომელი აქტივობით შეაფასებს მოსწავლის ცოდნასა და უნარ-ჩვევას;

შეფასების ფართოდ გამოყენებული ხერხებია: დაკვირვების ჩანაწერები, მიღებული შედეგების ანალიზი, კითხვა-პასუხი, ტესტები, კროსვორდი, პორტფოლიო (მოსწავლის სხვადასხვა სახის ნამუშევრებით შედგენილი საქაღალდე), გამოფენა, განმავითარებელი კომენტარი.

რას ითვალისწინებს თითოეული კომპონენტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში

ა) საშინაო დავალებები

შეიძლება შეფასდეს შემდეგი დავალებების მიხედვით:

მასალის მოძიება, რეფერატი, პრაქტიკული სამუშაო

ბ) მიმდინარე საკლასო დავალებები

მოიცავს შემდეგი ტიპის აქტივობებს:

1. კონკრეტული პრაქტიკული სამუშაოს შესრულება ან ნამუშევრის შექმნა გარკვეულ თემაზე, რაც შეიძლება შეფასდეს შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

ორგანიზებულობა (სისტემურობა, დროის ლიმიტის დაცვა, საჭირო მასალის, აღჭურვილობის ქონა)

ტექნიკის, მასალის ფლობა

შემოქმედებითობა (გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღება, საკუთარი ხელწერის, ხედვის, დემონსტრირება)

თანამშრომლობა ჯგუფური მუშაობის დროს

2. საკუთარი და სხვისი ნამუშევრების განხილვაში მონაწილეობა;

- აქტიური მონაწილეობა
- საკუთარი აზრის დასაბუთებულად წარმოჩენა
- სხვისი აზრის მიმართ პატივისცემის დემონსტრირება

4. საკუთარი და სხვების ნამუშევრების პრეზენტაცია (აუდიტორიისთვის წარდგენა), რაც შეიძლება შეფასდეს შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

- სათქმელის ნათლად და გასაგებად გადმოცემა, აუდიტორიასთან კონტაქტი
- თვალსაჩინოებისა და ტექნიკური საშუალებების გამოყენება
- კითხვებზე შესაბამისი პასუხის გაცემა

გ) შემაჯამებელი დავალებები

შეიძლება შეფასდეს შემდეგი აქტივობებით:

ტესტირება, გამოფენა, პრაქტიკული სამუშაო, პროექტები

გთავაზობთ მოსწავლეთა ცოდნის შესაფასებელი რუბრიკის ნიმუშს, ვინაიდან IVკლასში მოსწავლე ქულებით არ ფასდება, შესაძლებელია, ჩვენ მიერ მოცემული შეფასების კრიტერიუმების დაკმაყოფილების დონე განისაზღვროს პირობითი ნიშნებით. მაგალითად, თითოეული კრიტერიუმისათვის განისაზღვროს მაქსიმალური შეფასება სამი პლიუსის (+++) სახით. კრიტერიუმი დაკმაყოფილებულია თუ მოსწავლის პრაქტიკული ნამუშევარი ფასდება მინიმუმ ერთი პლუსით. მასწავლებელს შეუძლია თავად შეიმუშავოს პრაქტიკული ნამუშევრის შეფასების სხვა კრიტერიუმები და იხელმძღვანელოს მათი დაკმაყოფილების დონის განსაზღვრის ამავე წესით.

რუბრიკების ნიმუშები

პრაქტიკული სამუშაოს (ნამუშევრის) შეფასება

თარიღი: ______________________________ სამუშაოს (ნამუშევრის) სახეობა: ____________________________________

მოსწავლე	შეფასების კრიტერიუმი			
	ორგანიზებულობა (დროის ლიმიტის დაცვა, საჭირო აღჭურვილობის ქონა)	მასალის, ტექნიკის და მხატვრულ-გამომსახველობითი საშუალებების ფლობა	შემოქმედებითობა (რამდენად ეფექტურად იყენებს ტექნიკას, მასალას და მხატვრულ-გამომსახველობით ხერხებს ჩანაფიქრის გადმოსაცემად)	თანამშრომლობა ჯგუფური მუშაობის დროს
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

თეორიული სამუშაოს შეფასება

თარიღი: ________________________ სამუშაოს სახეობა (რეფერატი, ესე, მოხსენება...): ________________________

მოსწავლე	შეფასების კრიტერიუმი			
	ორგანიზებულობა (დროის ლიმიტის დაცვა, საჭირო აღჭურვილობის ქონა)	ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ინფორმაციის მოცულობა და სიზუსტე	მოპოვებული ინფორმაციის კლასიფიცირების და ანალიზის უნარი, დასკვნის გაკეთების უნარი	საპრეზენტაციო უნარები, კომუნიკაცია აუდიტორიასთან
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

პრაქტიკული სამუშაოს შეფასების კრიტერიუმები – 1

მოსწავლის სახელი, გვარი____

ორგანიზებულობა საჭირო რესურსის/მასალის ქონა	მასალის, ტექნიკის ფლობა	ტექნიკისა და მასალის შემოქმედებითად გამოყენების უნარი	თანამშრომლობის უნარი

პრაქტიკული სამუშაოს შეფასების კრიტერიუმები – 2

მოსწავლის სახელი, გვარი ______________________________
მასალა ____
თარიღი ____

კომპოზიცია	ფორმა/მოცულობა	ფერი	ფაქტურა	სივრცე
რამდენად ახერხებს დასახატი ობიექტების სასურათე სიბრტყეზე კომპოზიციურ განაწილებას (კომპოზიციური ბალანსის დაცვას და ა.შ.) და ურთიერთთანაფარდობის გადმოცემას	რამდენად იცავს საგნის პროპორციებს და რამდენად ახერხებს მათი მოცულობის გადმოცემას შუქ-ჩრდილის საშუალებით	რამდენად შეესატყვისება ფერთა გამა დასახატ ობიექტებს, ან რამდენად შემოქმედებითად არის გადაწყვეტილი ფერის ამოცანა ნამუშევარში	რამდენად ახერხებს დასახატი ობიექტების (საგნების, დრაპირების (ქსოვილის) ფაქტურის გადმოცემას	რამდენად ახერხებს სივრცის ეფექტის შექმნას (წინა პლანი, შუა პლანი, უკანა პლანი (ფონი))

საპრეზენტაციო უნარების შეფასების კრიტერიუმები

მოსწავლის სახელი, გვარი____

საკუთარი ნამუშევრის შესახებ საუბ-რისას აღწერს ეტაპებს, გამოყოფს ძირითადს	შეუძლია სათქმელის ნათლად და გასაგებად გადმოცემა	შეუძლია კითხვებზე შესაბამისი პასუხის გაცემა

მოსწავლის თვითშეფასება

შენი ნამუშევარი:	
ორგინალურია?	
უნიკალურია?	
დეტალურია?	
საინტერესოა?	
შენი საკუთარი იდეაა?	
შენი ნამუშევარი ფერადოვანია?	
იდეის/დავალების შესაბამისია?	
დარწმუნებული ხარ რომ ნამუშევარი დასრულებულია?	

მოსწავლის განვითარების შეფასების რუბრიკები (მ.ბარტელის მიხედვით)

მასწავლებელი——

მოსწავლე——

დახასიათება———

		კარგი	საშუალო	საჭიროებს გაუმჯობესებას
ზრდა, სიახლე და გაუმ-ჯობესება	• შეესაბამება თუ არა ნამუშევარი იმავე მოსწავლის წინა ნამუშევარს? • ჩანს თუ არა მასში მეტი ემოციურობა და გამომსახველობა? • ჩანს თუ არა ახალი იდეა,მეტი ნააზ-რევი? • ჩანს თუ არა მეტი ოსტატობა?	შემოქმედე-ბითობა და მოულოდნელი აღმოჩენები		
დავალების შესრულება	• რამდენად ინოვაციური,ორგინალურია ნამუშევარი? • წინა ნამუშევართან შედარებით ჩანს თუ არა რაიმე ცვლილება?			
გულმოდგინება	• დავალებაში რამდენად კარგადაა გადაჭრილი დასახული ამოცანა/პრობ-ლემა? • თუ მოსწავლის მიერ შესრულებუ-ლი დავალება განსხვავებულადაა აქვს გადაწყვეტილი, ჰონდა თუ არა სერიო-ზული მიზეზი?			
გულმოდგინება	ნამუშევრის სტილი შესაბამისად და გააზრებულადაა შესრულებული და ოს-ტატურადაა შესრულებული			

ძირითადი მოსაზრებები განმავითარებელი შეფასების შესახებ

განათლების სპეციალისტებმა განმავითარებელი შეფასების არაერთი განმარტება შემოგვთავაზეს მას შემდეგ, რაც პირველად გამოიყენეს ეს ტერმინი. თუ ამ დეფინიციებს შევაჯამებთ,

დაახლოებით ასეთ განმარტებას ჩამოვაყალიბებთ: განმავითარებელი შეფასება არის პროცესი, რომელიც გულისხმობს სხვადასხვა აქტივობით, სწავლების სტრატეგიითა თუ სხვა საშუალებებით ინფორმაციის შეგროვებას მოსწავლეთა გაგების/გააზრების დონეზე და ამ ინფორმაციის გამოყენებას მათი პროგრესის ხელშესაწყობად. იმ საშუალებებს, რითაც მსგავს ინფორმაციას ვაგროვებთ, განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტებს ვუწოდებთ.

ნებისმიერი აქტივობა თუ სწავლების სტრატეგია შეიძლება იქცეს განმავითარებელი შე- ფასების ინსტრუმენტად, თუკი იგი ეხმარება მოსწავლეებს, გაიაზრონ, რისი გაგება უჭირთ და რატომ, გააცნობიერონ საკუთარი სუსტი და ძლიერი მხარეები, ნათელი წარმოდგენა შეიქმნან, თუ რა გზით უნდა წავიდნენ სასურველი შედეგის მისაღწევად. მეორე მხრივ, ერთი და იგივე აქტივობა ან სტრატეგია ზოგჯერ შეიძლება ემსახურებოდეს განმავითარებელი შეფასების პროცესს და ზოგჯერ – არა. მაგალითად, კითხვების დასმა

ცნობილია, როგორც განმავითარებელი შეფასების მძლავრი ინსტრუმენტი. თუმცა ზოგ შემთხვევაში კითხვების დასმა ქმნის განმავითარებელი შეფასების საფუძველს, ზოგ შემთხვევაში კი – არა. ეს იმაზეა დამოკიდებული, რამდენად გვაძლევს საშუალებას კითხვები, გავიგოთ მოსწავლეთა გაგების/გააზრების დონე (იხ. მაგალითი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტების ქვეთავში).

მსგავსი ლოგიკით თუ ვიმსჯელებთ, განმსაზღვრელი შეფასების ინსტრუმენტიც (მაგ., ტესტი) ზოგ შემთხვევაში შეიძლება იქცეს განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად. მაგალითად, თუ ტესტში ქულებს კი არ დავწერთ, არამედ მოსწავლეებს დავყოფთ მცირე ჯგუფებად და ვთხოვთ, პასუხები შეადარონ წყვილებში, შეარჩიონ პასუხი, რომელიც, მათი აზრით, უფრო შესაბამისია და ახსნან, რატომ ჩათვალეს ასე – ეს აქტივობა უკვე შეიძლება ჩაითვალოს განმავითარებელი შეფასების პროცესად. ამ პროცესის საფუძვლად სწორედ განმსაზღვრელი შეფასების ინსტრუმენტი იქცა.

როგორ ეხმარება განმავითარებელი შეფასება მასწავლებელს? განმავითარებელი შეფასება მას აძლევს საშუალებას, შეამოწმოს მოსწავლეების გაგების/გააზრების დონე და შესაბამისად დაგეგმოს სწავლების პროცესი. მასწავლებელს შეუძლია დაფიქრდეს სასწავლო პრაქტიკაზე და თითოეული ბავშვის მიღწევებზე; იმაზე, თუ რა დაეხმარება მას თითოეული მოსწავლის საჭიროებების დაკმაყოფილებაში.

ძირითადი განსხვავება განმსაზღვრელ და განმავითარებელ შეფასებებს შორის ისაა, რომ განმავითარებელი შეფასება ხდება უშუალოდ სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის დროს. ეს არის ინტერვენცია რეალურ დროში, რაც გვეხმარება, დროულად აღმოვაჩინოთ მოსწავლის სუსტი მხარეები და მიმართულება მივცეთ მას, სანამ ცოდნას ნიშნით/ქულით შევაფასებთ.

შესაბამისად, ასეთი შეფასება არ გამოიხატება ნიშნით/ქულით, მაშინ როცა განმსაზღველი შეფასება უკვე კონკრეტული მასალის ათვისებას/უნარების განვითარებას აფასებს სკალის გამოყენებით და ნიშნით/ქულით გამოიხატება.

არასწორი შეხედულებები განმავითარებელი შეფასების შესახებ

ქვემოთ გთავაზობთ რამდენიმე არასწორ შეხედულებას განმავითარებელ შეფასებასთან დაკავშირებით.

1. განმავითარებელი შეფასება მასწავლებლისგან დიდ დროს და ძალისხმევას მოითხოვს

სინამდვილეში განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტები სულაც არ მოითხოვს ბევრ დროს. მაგალითად, მასწავლებლები ისედაც უსვამენ კითხვებს მოსწავლეებს და შეიძლება ეს კითხვები ისე დავსვათ, რომ მათ განმავითარებელი ფუნქცია შეიძინონ.

2. განმავითარებელი შეფასება არის მასწავლებლის კომენტარი

კომენტარი, როგორც წერილობითი, ასევე ზეპირი, არის განმავითარებელი შეფასების მხოლოდ ერთ-ერთი ინსტრუმენტი.

3. განმავითარებელი შეფასება არის მოსწავლის შექება

თუკი მოსწავლეს ვეტყვით: „ყოჩაღ“, „კარგი გოგო/ბიჭი ხარ“ და ზუსტად არ განვუმარტავთ, რა გააკეთა კარგად, მაშინ შექება ვერ იქნება განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი.

4. კლასის წინაშე დასმული კითხვა „გასაგებია?“ არის განმავითარებელი შეფასება

კითხვები განმავითარებელი შეფასების კარგი ინსტრუმენტია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მაღალი დონის სააზროვნო უნარებზეა გათვლილი. შესაბამისად, კლასის წინაშე დასემული ისეთი კითხვები, როგორიცაა „გაიგეთ?“ ან „არის რამე, რაც ვერ გაიგეთ?“ არ არის განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი.

განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტები

ის, თუ რა გამოდგება განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად, თავადაც შეგიძლიათ მოიფიქროთ. არსებობს უამრავი ინსტრუმენტი, რომლებიც მასწავლებლებმა შემოგვთავაზეს – გამოსცადეს და გაუზიარეს უამრავ სხვა მასწავლებელს. რაც შეეხება უკვე გამოცდილ განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტებს, მათ შორისაა ერთწუთიანი ესე, შემაჯამებელი ბარათები, თვითშეფასება, თანატოლთა შეფასება, „შუქნიშანი" და ა. შ. გთავაზობთ რამდენიმე საკმაოდ ცნობილ ინსტრუმენტს, რომლებსაც დღეს უამრავი მასწავლებელი იყენებს.

შემაჯამებელი ბარათები

გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს პატარა ფურცლებს – „შემაჯამებელ ბარათებს", სთხოვს, ანონიმურად უპასუხონ ერთ ან ორ შეკითხვას და დატოვონ მაგიდაზე. ბარათებს რომელიმე მოსწავლე აგროვებს.

კითხვები შეიძლება იყოს ქვემოთ მოცემულის მსგავსი, ან სულაც თქვენ მიერ შერჩეული.

- დაწერეთ ორი ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი, რაც დღეს პირველად გაიგეთ. რატომ არის ეს საკითხები ყველაზე მნიშვნელოვანი?
- რა ვისწავლე დღეს?
- როგორ გამოვიყენებ ამ ცოდნას ყოველდღიურ ცხოვრებაში?
- რომელი საკითხი დარჩა ბუნდოვანი და რატომ?

შემაჯამებელი ბარათები გამოგადგებათ, გაარკვიოთ, თუ რა უჭირთ მოსწავლეებს, როგორ წარიმართა თქვენი გაკვეთილი, მიაღწიეთ თუ არა მიზნებს. მომდევნო გაკვეთილზე აუცილებლად გააკეთეთ წინა გაკვეთილის მცირე შეჯამება და ყურადღება გაამახვილეთ იმ საკითხებზე, რომლებიც მოსწავლეებმა აღნიშნეს ბარათებში. იმის მიხედვით, თუ რომელ კლასში შეგაქვთ შემაჯამებელი ბარათები, პასუხები შესაძლოა განსხვავდებოდეს. ზოგჯერ მოსწავლეები შეიძლება ზერელედ მოეკიდონ ბარათების შევსებას, თუმცა თუ მათ დაანახებთ, რა შედეგი მოჰყვება პასუხების გაცემას, მათი დამოკიდებულებაც შეიცვლება.

კითხვების დასმა

კითხვების დასმა განმავითარებელი შეფასების ერთ-ერთი ყველაზე მძლავრი ინსტრუმენტია, თუმცა საგულისხმოა ის, რომ ნებისმიერი კითხვა ვერ ემსახურება განმავითარებელ შეფასებას. თუ კითხვა მაღალი დონის სააზროვნო უნარებს კი არა, მხოლოდ ფაქტობრივ ცოდნას ამოწმებს, მასწავლებელი ვერ იგებს, რამდენად გაიაზრა მოსწავლემ ახალი მასალა. მაგალითად, კითხვა – „რომელ წელს შეიქმნა რომელიმე კონკრეტული ნაწარმოები?. თუმცა შემდეგი კითხვა – „რომელი მხატვრული ხერხებია გამოყენებული საზეიმო განწყობის, სასიხარულო ემოციების გადმოსაცემად: ნათელი მკვეთრი ფერები თუ პირქუში, მუქი ფერთა გამა? „შეიძლება გამოვიყენოთ განმავითარებელი შეფასების მიზნით. როცა მოსწავლეებმა ფერის გამოყენების პრინციპები იციან, ასეთი კითხვა ნამდვილად დაგვანახებს, რამდენად ღრმად აქვთ გააზრებული საკითხი.

აუხსენი შენზე პატარას/აუხსენი ბებიას

მოსწავლეებს სთხოვეთ, აუხსნან უმცროს მეგობარს (წარმოსახვითს, ან წარმოიდგინონ, რომ ეს უმცროსი მეგობარი გვერდით მჯდომი მოსწავლეა) ახალი ცნება ან მასალა უფრო მარტივად, ვიდრე მასწავლებელმა აუხსნა მათ. განუმარტეთ მოსწავლეებს, რომ წარმოსახვითი მეგობარი, მათ შორის არსებული ასაკობრივი სხვაობის გამო, შესაძლოა ბევრად უფრო ნაკლებ ცოდნას ფლობდეს. ამიტომ მათ მთავარ ამოცანას წარმოადგენს ის, რომ შეძლონ მოცემული ცნების ახსნა ბევრად უფრო მარტივი ენით, ვიდრე ეს გააკეთა მასწავლებელმა. დააკვირდით, როგორ ხსნიან მოსწავლეები ახალ ცნებებს, რათა გაიგოთ, რამდენად ღრმად გაიგეს/გაიაზრეს საკითხი. თუ გადაწყვეტთ, რომ ამით მოსწავლებთა ბებიებს შეურაცხყოფას არ მიაყენებთ, შეგიძლიათ ეს აქტივობა ასე გადააკეთოთ: „აუხსენით ბებიას".

თანატოლთა შეფასება

არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ თანატოლთა შეფასება შესანიშნავი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტია და მასწავლებლისგან დიდ ძალისხმევას არ მოითხოვს. სთხოვეთ მოსწავლეებს,

გადახედონ ერთმანეთის საშინაო დავალებებს და არასწორ პასუხებს დაურთონ კომენტარები (და არა ქულები. თუ მაინც გადაწყვეტთ ქულების გამოყენებას, მათ აუცილებლად უნდა ახლდეს კომენტარები). კომენტარი უნდა აღწერდეს არა მარტო იმას, თუ რა არის არასწორი, არამედ ნაშრომის გაუმჯობესების გზებსაც. ეს სტრატეგია მასწავლებელს უკეთეს წარმოდგენას შეუქმნის იმაზე, თუ რამდენად კარგად გაიგეს მასალა მოსწავლეებმა.

ტექნოლოგიები და განმავითარებელი შეფასება

ასევე შეგიძლიათ სცადოთ შემდეგი აქტივობა, რომელიც მოსწავლეების მიერ ტექნოლოგიების გამოყენებას წაახალისებს და თან განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტადაც გამოდგება: დაავალეთ მოსწავლეებს, გააკეთონ რეკლამა ახლად შესწავლილ ცნებასთან დაკავშირებით. მათ უნდა მოიფიქრონ ტექსტი და შესაბამისი ვიზუალიზაცია ახალ მასალაში გამოყენებული ცნებების გასაგებად. ეს აქტივობა დაგეხმარებათ, მეტი გაიგოთ იმის თაობაზე, თუ რა და როგორ გაიგეს მოსწავლეებმა.

კომენტარი/უკუკავშირი

კომენტარი/უკუკავშირი განმავითარებელი შეფასების ყველაზე ცნობილი და გავრცელებული ინსტრუმენტია. მკვლევარებმა 600-ზე მეტი კვლევის საფუძველზე დაასკვნეს, რომ არსებობს წამახალისებელი უკუკავშირი და უკუკავშირი, რომელიც უარყოფითად მუშაობს – წახალისების ნაცვლად გულს უცრუებს სწავლაზე მოსწავლეს და აუარესებს აკადემიურ შედეგებს. მსგავსად ფორმულირებულმა უკუკავშირმაც კი შეიძლება სხვადასხვაგვარად იმუშაოს მოსწავლეზე, რომელიც წარმატებაზე ორიენტირებულია (მისთვის უკუკავშირი მნიშვნელოვანია, რათა გააუმჯობესოს მოსწრება) და მოსწავლეზე, რომელიც ყველა გზით ცდილობს, თავი აარიდოს წარუმატებლობას. ამიტომ მასწავლებელმა უნდა ეცადოს, ისე მიაწოდოს უკუკავშირი ცუდი შედეგის მქონე მოსწავლეს, რომ ეს შედეგი არ იქნას ინტერპრეტირებული, როგორც წარუმატებლობა. მეორე მხრივ, მასწავლებელმა უნდა დაანახოს მოსწავლეებს, რომ ძალისხმევა და გაუმჯობესებული შედეგი ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირი.

დაკვირვება, როგორც განმავითარებელი შეფასება

დაკვირვება ასევე ითვლება განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად. ამ დროს მასწავლებელს შეუძლია აირჩიოს დაკვირვების რამდენიმე ობიექტი, ან დააკვირდეს მთელ კლასს, მაგრამ აირჩიოს კონკრეტული თემა (მაგ., კომუნიკაცია). მასწავლებელს შეუძლია მთელი კლასის წინაშე გააკეთოს კომენტარები, ან ინდივიდუალურად გაესაუბროს მოსწავლეებს, შეაჯამოს დაკვირვების შედეგები და გამოიყენოს სწავლა/სწავლების პროცესის გასაუმჯობესებლად.

და ბოლოს, ყველაზე მნიშვნელოვანი, რაც უნდა გავითვალისწინოთ, არის ის, რომ ნებისმიერი აქტივობა თუ სტრატეგია განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი ხდება მხოლოდ მაშინ, თუკი მასწავლებელი და მოსწავლე (გარდა იმისა, რომ გაარკვევენ, როგორია მოსწავლის პროგრესი, რას ვერ იგებს ის) იპოვიან გზებს, როგორ უნდა გაიაზროს მოსწავლემ ესა თუ ის საკითხი. შესაბამისად, განმავითარებელი შეფასების ვერ ერთი ინსტრუმენტის გამოყენება ვერ ჩაითვლება ეფექტურად, თუკი საბოლოო შედეგი არ იქნება საკითხის/ცნების ღრმად გაგება/გააზრება თუ უნარის ათვისება.

როგორც აღვნიშნეთ, თავად შეგიძლიათ შექმნათ/შემოგვთავაზოთ განმავითარებელი შეფასების აქტივობები, გამოსცადოთ, თუ როგორ მუშაობს ეს კლასში და გაუზიაროთ სხვა მასწავლებლებს. ეს იქნება შესანიშნავი შესაძლებლობა მოსწავლეთა შედეგების გაუმჯობესებისა და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობისთვის.

12. აქტივობების ჩატარებასთან დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები

გაკვეთილის დაგეგმვის ზოგადი პრინციპები

1. მოტივაცია

მოსწავლეთა მოტივაციის ასამაღლებლად საჭიროა შესატყვისი გარემოს შექმნა, რისთვისაც აუცილებელია სხვადასხვა ტიპის საგანმანათლებლო რესურსების მოფიქრება და მომზადება.

რესურსები შესაძლებელია შეირჩეს შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

- საჭიროება
- ხელმისაწვდომობა
- შენახვის უზრუნველყოფა
- დახმარება

რესურსის შექმნამდე მასწავლებელმა უნდა განსაზღვროს:

- რა არის მის მიერ მოფიქრებულ რესურსში ისეთი, რაც ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლებას;
- რა არის მის მიერ მოფიქრებულ რესურსში ისეთი, რაც ხელს შეუწყობს გამოცდილების საფუძველზე სწავლას (სწავლა კეთებით);
- შეუწყობს თუ არა ეს რესურსი ნასწავლის უფრო უკეთ გააზრება-გაგებას;

საგანმანათლებლო რესურსები სხვადასხვა გზით შეიძლება შეიქმნას:

- ხელმისაწვდომი და სკოლაში არსებული რესურსების მოძიება და გამოყენება;
- საგანმანათლებლო რესურსები შესაძლებელია თავად მასწავლებელმა შექმნას. რესურსების შექმნისას შესაძლებელი და სასურველია თანამშრომლობა სასწავლო რესურსების გაცვლის გზით როგორც სხვა საგნების პედაგოგებთან ერთი სკოლის ფარგლებში, ასევე, სხვა სკოლებთანაც.
- რესურსი, ასევე, შეიძლება შეიქმნას მოსწავლეების მიერ და ეს იქცეს სასწავლო პროცესის ნაწილად. მოსწავლეთა ჩართვა სასწავლო რესურსების შექმნის საქმეში სხვადასხვაგვარად შეიძლება.

რეკომენდაცია: შეიძლება, მასწავლებელმა დაავალოს მოსწავლეებს ამა თუ იმ თემასთან დაკავშირებული ბუნებრივი მასალის შეგროვება.

მასწავლებელი უნდა დაეხმაროს თითოეულ მოსწავლეს შექმნას საკუთარი პორტფოლიო, რომელშიც შევა მის მიერ შესრულებული ყველა პრაქტიკული დავალება და საშინაო დავალებები.

2. მასწავლებლის მიერ ჩატარებული წინასწარი სამუშაო

მასწავლებელმა მკაფიოდ უნდა განსაზღვროს გაკვეთილის მიზანი ძირითადი საკითხიდან გამომდინარე. აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოს წინარე ცოდნა. ასევე, მასწავლებელმა უნდა გაიაზროს შედეგი, რომლის მიღწევასაც აპირებს (იხ. შინაარსისა და მიზნების რუკა). ამის მიხედვით მასწავლებელმა უნდა შეარჩიოს რესურსები, დაგეგმოს აქტივობები და განსაზღვროს აქტივობებისათვის საჭირო დრო.

3. საკითხის დასმა, ამოცანის განსაზღვრა

მასწავლებელი გაკვეთილის დასაწყისში ნათლად განსაზღვრავს და აცნობს მოსწავლეებს გაკვეთილის მიზანს და უსახავს კონკრეტულ ამოცანას.

4. ძირითადი და დამხმარე სასწავლო მასალა

საკითხის დასმისა და ამოცანის განსაზღვრის შემდგომ მასწავლებელი გადადის კონკრეტულ მასალაზე. შესაძლებელია, გაკვეთილი პირდაპირ აქტივობით დაიწყოს. ამ საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გაკვეთილის ამ ეტაპზე განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება განსახილველი თემის შესაბამის ილუსტრაციასაც. მისი გაცნობის შემდეგ მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს, რითიც უბიძგებს მოსწავლეებს გამოთქვან სურათიდან მიღებული პირველი შთაბეჭდილება, აღწერონ სურათი, გააანალიზონ იგი, იმსჯელონ და საკუთარი აზრი გამოთქვან მის შესახებ. დამხმარე სასწავლო მასალად მასწავლებელს შეუძლია გამოიყენოს CD-ზე მოცემული სხვადასხვა სახის რესურსი.

5. დამოუკიდებელი სამუშაო

თითქმის ყველა თემა შეიცავს პრაქტიკულ სამუშაოს, რომელსაც მოსწავლე დამოუკიდებლად, წყვილებში ან ჯგუფურად ასრულებს გაკვეთილის მსვლელობისას; დამოუკიდებელი სამუშაო სრულდება ან სახატავ რვეულში ან სახელმძღვანელოს თანმხლებ მოსწავლის სამუშაო რვეულში.

ამის შედეგად მასწავლებელს საშუალება ეძლევა, შეამოწმოს, როგორ გაიგეს მოსწავლეებმა ახსნილი მასალა და როგორ გამოიყენეს ეს ცოდნა პრაქტიკულად. აქ ყურადღება უნდა მიექცეს იმ გარემოებას, რომ შესრულებული სამუშაოს ხარისხი თანაბარი ვერ იქნება, მაგრამ თუ მოსანავლე ახერხებს გაკვეთილზე შეძენილი ცოდნის რაიმე სახით დემონსტრირებას, თუნდაც სიტყვიერი კომენტარით, შეგვიძლია ჩავთვალოთ, რომ მიზანი მიღწეულია.

6. სავარჯიშოები

ყოველი გაკვეთილის ბოლოს მოცემულია შეკითხვები, რომლებიც მასწავლებელს შეუძლია გაკვეთილის მსვლელობისას დასვას და ამით გაააქტიუროს მოსწავლეები და შეამოწმოს ახალი მასალის ათვისების ხარისხი.

7. დამაგვირგვინებელ ეტაპზე შესასრულებელი სამუშაო

ყოველი თემატურ ბლოკს აგვირგვინებს შემაჯამებელი გაკვეთილი, რომელიც ორი ტიპის დავალებას – პრაქტიკულს და ტესტურს მოიცავს, მათი საშუალებით მოწმდება როგორც მასალის ათვისების, ასევე, შესაბამისი უნარ-ჩვევების გამომუშავების ხარისხი.

მასწავლებლის წიგნში თითქმის ყველა გაკვეთილის სცენარია, თუმცა, შევნიშნავთ, რომ ჩვენ მხოლოდ სავარაუდო სცენარებს გთავაზობთ, თქვენ შეგიძლიათ თავისუფლად, საკუთარი შეხედულების მიხედვით დაგეგმოთ ნებისმიერი გაკვეთილი.

ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით და თითოეული გაკვეთილის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ზოგ შემთხვევაში მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს საშინაო დავალებას. მასწავლებლის წიგნში ზოგიერთ სავარაუდო სცენარში წარმოდგენილია საშინაო დავალება და ინსტრუქცია, რომელსაც მასწავლებელი აძლევს მოსწავლეებს. ბუნებრივია, მასწავლებელს საკუთარი შეხედულებისამებრ შეუძლია ზოგიერთ გაკვეთილში დაამატოს საშინაო დავალება.

13. მოსწავლის წიგნის პრაქტიკული ნაწილი

მოსწავლის წიგნის (სახელმძღვანელოს) სტრუქტურის ძირითადი ელემენტია თავი, რომელიც ცალკეული გაკვეთილებისგან შედგება. თითოეულ თავში გაერთიანებული გაკვეთილის თემები მიზნად ისახავს როგორც სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ძირითადი პრინციპებისა და ელემენტების შესწავლას, ასევე, ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, გარკვეული თეორიული ცოდნის ათვისებას. გაკვეთილების ანუ ცალკეული თემების მონაცვლეობა გულისხმობს გავლილი მასალის ათვისების ხარისხის დიაგნოსტიკას, რაც ახალი ცოდნის და უნარების განვითარების წინაპირობას შეადგენს. გაკვეთილის აგების პრინციპი ამ ასაკის მოსწავლისათვის ბუნებრივი ცნობისმოყვარების გაღვივებას, უკვე არსებულ გამოცდილებაზე ახალი ცოდნის დაშენების პრინციპს ეფუძნება, რაც მოსწავლისათვის სწავლის მოტივაციის შექმნის საუკეთესო საშუალებაა. გაკვეთილის მსვლელობისას ხდება მასალის ათვისების პერმანენტული შემოწმება/შეფასება (საჭიროების შემთხვევაში, ხდება შედეგის კორექცია, რაც სავარაუდო სცენარებშია ასახული); ყოველი თავის ბოლოს შემაჯამებელი გაკვეთილის მეშვეობით ხდება მთელი თავის მასალის შეჯერება და შეფასება შემაჯამებელი დავალებების (პრაქტიკული სამუშაო, ტესტი, თეორიული სამუშაო). მასწავლებლის წიგნში დამატებით მოცემულია მოსწავლის თვითშეფასების რუბრიკების ნიმუშები, რომლითაც მოსწავლე თავად ახდენს მიღწეული შედეგის გაცნობიერებას, ნაკლოვანების/ სიძნელის/ პრობლემის ან მისაღწევი ამოცანის დაფიქსირებას.მოსწვლის წიგნის თითოეულ თავში შესასწავლი მასალა მოცემულია წინარე ცოდნის და გამოცდილების გათვალისწინებით,ასევე მჭიდრო კავშირში სხვა სასკოლო საგნებთან (ბუნებისმეტყველება, ქართული, გეოგრაფია, ისტორია და სხვ.). ახალი ცოდნის შეძენის და უნარების გამომუშავების მყარ საყრდენს შეადგენს თემატიკის დაკავშირება ყოველდღიურ ცხოვრებასთან

და მოსწავლის პრაქტიკულ გამოცდილებასთან. ცოდნის განმტკიცების და შეფასების ერთ-ერთი მექანიზმი სხვადასხვა სახის ტესტური დავალებებია (ვიზუალური ტესტი, თეორიული ტესტი, შერეული ტიპის ტესტი), რომლებიც სრული სახით წარმოდგენილია მასწავლებლის წიგნში.

პრაქტიკულ ნაწილში წარმოდგენილი მოსწავლის წიგნის პირველი თავის თორმეტივე გაკვეთილის სავარაუდო სცენარები, ხოლო მომდევნო ოთხი თავიდან თითო-თითო სცენარი. სავარაუდო სცენარები შერჩეულია ისე, რომ წარმოდგენილი იყოს ყველა ტიპის გაკვეთილი საკუთარი შეფასების მექანიზმებითა და ინსტრუმენტებით: დავალებები, ინტერაქტივი, დისკუსია და ა.შ.... მასწავლებლის წიგნში წარმოდგენილია ყველა გაკვეთილის თემა, მიზანი და სწავლის შედეგის კავშირი ესგ-ის სტანდარტის შედეგთან კონკრეტული ინდიკატორის მითითებით.ყველა გაკვეთილში მითითებულია გაკვეთილის ორგანიზების ფორმები და შესაბამისი რესურსი; სავარაუდო სცენარებში დეტალურად არის გაწერილი აქტივობები და თითოეული აქტივობის კავშირი ესგ-ის სწავლის შედეგთან კონკრეტული საგაკვეთილო დროის მითითებით. ყველა გაკვეთილს ახლავს შეფასების ფორმა და შეფასების კრიტერიუმები, რეკომენდაცია (ძირითადად სწავლა/სწავლების განსხვავებული სტრატეგიის მითითებით), შენიშვნა და ტერმინების განმარტება. სხვადსხვა სახის დავალებები (საკლასო და საშინაო დავალებები, საკლასო დისკუსია, ინტერაქტივი და სხვ.)ორიენტირებულია სხვადასხვა შესაძლებლობისა და საჭიროებების მქონე მოსწავლეებზე,. მასწავლებელს ეძლევა სარეკომენდაციო აქტივობები, როგორც დავალების გართულების, ასევე მისი გამარტივების სახით.მასწავლებლის წიგნში (გაკვეთილის სცენარებში) მოცემულია საკლასო და საშინაო დავალებების9პრაქტიკული სამუშაო და თეორიული სამუშაო) შეფასების კრიტერიუმები, ასევე, შემაჯამებელი დავალებების შეფასების რუბრიკები, დავალების კონკრეტული ტიპის გათვალისწინებით. სცენარების სარეკომენდაციო ნაწილში შეთავაზებულია საშინაო დავალებების შესრულების სხვადასხვა ფორმა და სტრატეგია.

საკმაოდ ფართოა დამატებითი რესურსების – ბეჭდვითი პროდუქცია, ელექტრონული რესურსი(მიზანმიმართულად შერჩეული ელექტრონული რესურსი აიტვირთება გამომცემლობის ვებ-გვერდზე პრაქტიკულად სახელმძღვანელოში განხილულ თითოეულ თემაზე- ეპოქა, კულტურა, მხატვრული ტექნიკა, შემოქმედი, ნაწარმოები და სხვ.)

მასწავლებლის წიგნში წარმოდგენილია აგრეთვე დამოუკიდებელი პროექტების განხორციელების ძირითადი პარამეტრები:მიზანი, შედეგი და კავშირი ესგ-ის შედეგთან, ორგანიზების ფორმა, აუცილებელი რესურსი, რეკომენდაციები. მრავალფეროვანია სხვადასხვა სახის ტესტური დავალებების ნიმუშები. ამდენად, მასწავლებლის წიგნი პრაქტიკული თვალსაზრისით მოსწავლის წიგნის თანმდევ მეთოდოლოგიურ მხარდაჭერას ახორციელებს და საშუალებას აძლევს მასწავლებელს ისარგებლოს წიგნის ავტორების მიერ შეთავაზებული სავარუდო სცენარებით; ამავე დროს, აუცილებელ თავისუფლებას ანიჭებს მას წარმართოს საგაკვეთილო პროცესი შემოქმედებითად და კლასის რეალური საჭიროებებიდან გამომდინარე.

14. მასწავლებლის წიგნის დასკვნითი ნაწილი

მოსწავლის წიგნში თითოეული გაკვეთილი ინტერაქტიური ხასიათისაა; გაკვეთილის საკმაოდ დიდი ნაწილი ეთმობა ინტერაქტივის კითხვებს, რომელიც მასწავლებელს საშუალებას აძლევს შეამოწმოს როგორც უკვე გავლილი მასალის ათვისების ხარისხი, ასევე ზოგადი ცოდნა (ინტეგრაცია სხვა საგნებთან, კავშირი ყოფით გამოცდილებასთან), ამასთანავე მოსწავლისათვის წარმოადგენს გარკვეულ ასპარეზს საკუტარი მოსაზრების, ვარაუდის თავისუფლად გამოთქმისათვის. ინტერაქტივის პასუხები მასწავლებლის წიგნის პრაქტიკულ ნაწილში, სავარაუდო სცენარებსადა თითოეულ გაკვეთილში წარმოდგენილია აბრევიატურით პიკ-პასუხი ინტერაქტივის კითხვებზე.

ცოდნის გამდიდრებისა და გაღრმავებისათვის წიგნში წარმოდგენილია დამატებითი ინფორმაცია მასწავლებლისათვის – დიმ, რომელსაც მასწავლებელი, საკუთარი შეხედულებით, საგაკვეთილო პროცესის კონკრეტულ მონაკვეთში აცნობს მოსწავლეს. წიგნს თან ერთვის უცხო სიტყვათა და ტერმინთა ლექსიკონი.

15. მასწავლებლის წიგნთან დაკავშირებული შენიშვნები

1. მასწავლებლის წიგნში გაწერილია ყველა გაკვეთილის მიზანი, შეფასება, გაკვეთილისათვის საჭირო რესურსი, მუშაობის ფორმა და გაკვეთილის შედეგები. შენიშვნა რეკომენდაციები

მასწავლებლის წიგნში მოცემულია 47 გაკვეთილის სავარაუდო სცენარი. ასევე, ელექტრონულ მატარებელზე წარმოდგენილია სხვადასხვა ტიპის დამატებითი მასალა.

3. მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებელმა გაკვეთილის დაგეგმვის დროს გაითვალისწინოს წინარე ცოდნა, რაც იმას გულისხმობს, რომ მან აუცილებლად უნდა მოამზადოს წინასწარ ის შეკითხვები, რომლითაც გამოვლინდება კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებული უკვე განვლილი მასალის ცოდნა და ასევე წინა პერიოდში გამომუშავებული უნარ-ჩვევები. სწორედ ესაა ის ბაზისი, რომლებზეც შემდგომ მასწავლებელმა ახალი მასალა უნდა დააშენოს და შესაბამისი პრაქტიკული უნარ-ჩვევები გამოუმუშავოს მოსწავლეს.

4. მნიშვნელოვანია, რომ ყოველი გაკვეთილის ბოლოს მოსწავლეებმა მოაწესრიგონ სამუშაო ადგილი, რათა სასწავლო პროცესი სუფთა გარემოში გაგრძელდეს. მოსწავლეებმა სამუშაო ადგილი – მერხები, კლასი – ყოველ ჯერზე უნდა დაასუფთაონ. მასწავლებელმა ამ ჩვევის გამომუშავებაზე ყურადღება უნდა გაამახვილოს და საჭიროებისამებრ, შეახსენოს მოსწავლეებს ამ მოვალეობის შესახებ.

4. მასწავლებელი უნდა ეცადოს, აღზარდოს მოსწავლეებში საკუთარ და სხვის ნამუშევართან ფაქიზად და გულისყურით მოპყრობის კულტურა.

5. გაკვეთილის სცენარებში ყველა აქტივობის დრო სავარაუდოა. მასწავლებელს, საკუთარი შეხედულებისამებრ, კლასის შესაძლებლობიდან გამომდინარე, შეუძლია შეცვალოს თითოეული აქტივობის ხანგრძლივობა. თუ მასწავლებელი ჩათვლის, რომ პრაქტიკულ სამუშაოს მეტი დრო უნდა დაუთმოს და პრეზენტაციისათვის დრო აღარ რჩება, მას შეუძლია ის მომდევნო გაკვეთილზე გადაიტანოს.

6. წიგნის ბოლოს მოცემული სამი პროექტიდან (ჩვენი გამოფენა, გავალამაზოთ სკოლის ეზო და მუსიკა და მხატვრობა) ერთ-ერთი – „ჩვენი გამოფენა“ სასურველია სასწავლო წლის ბოლოს მოეწყოს, ხოლო დანარჩენი მასწავლებელს შეუძლია საკუთარი შეხედულებისამებრ ნებისმიერ დროს განახორციელოს.

15. გაკვეთილების სავარაუდო სცენარები

მოსწავლის წიგნის შინაარსი

როგორ გამოვიყენოთ წიგნი 5

I თავი
1. არდადეგები 6
2. რა არის კომპოზიცია 8
3. შეარჩიე ფურცელი 10
4. ფერები სივრცეში 12
5. ზღვა და სივრცე 13
6. მხიარული კაცუნები 14
7. სინათლე ფანჯრებში 15
8. ქართველი ხელოვანები პარიზში 16
9. შემოდგომის პეიზაჟი 18
10. სად დავსვათ ფისო 19
11. ზოოპარკის ბინადარნი 20
12. ყველა ჩემი სამშობლოა... 22

II თავი
13. ზედაპირი და ფაქტურა 24
14. ნამუშევრის დანიშნულება 26
15. ტყე შეუნახე შვილებსა... 28
16. ძველი სამყაროს ქანდაკება 30
17. ღიმილი საჩუქრად 32
18. ანაბეჭდი ცილინდრით 33
19. წვიმიანი ამინდი 34
20. ოთხფეხა მეგობარი 35
21. ყველა ჩემი სამშობლოა... 36
22. წითელქუდა სოკოები 38
23. ფიგურები და გარემო 40
24. დასურათებული „ოდისეა“ 42
25. მარაო 44

III თავი
26. პორტრეტი 46
27. სახალისო სარჭები 48
28. ინტერიერის ესკიზი 49
29. სურათი, ეპოქა, ქვეყანა 50
30. მსოფლიოს ცნობილი კოშკები 52
31. მომავლის კოშკი 54
32. ახალი წელი 55
33. საახალწლო კარნავალი 56
34. გრაფიკა 58
35. დინამიკა 60
36. რიტმი მხატვრობაში 62
37. ნახატი კენჭებზე 63
38. ყველა ჩემი სამშობლოა... 64

IV თავი
39. პროპორცია 66
40. სხვადასხვა ზომის ნივთები 67
41. კიდევაც დაიზრდებიან... 68
42. სურათი და შთაბეჭდილება 69
43. მრუდე სარკე 70
44. ბატალური სცენები 72
45. საჩუქარი დედას 74
46. საკლასო სტენდი 75
47. აღდგომა 76
48. ყველა ჩემი სამშობლოა... 78

V თავი
49. ძველი და ახალი ქალაქი 80
50. მონასმი და ფერის გრადაცია 82
51. „ძველი“ და „ახალი“ ფერწერა 84
52. როგორ დავხატოთ ვაშლი 86
53. გიგანტური ქანდაკებები 88
54. აპლიკაცია ქსოვილით 90
55. საქართველოს მეფეები 92
56. აკვარელი – ფაქიზი და მსუბუქი საღებავი 94
57. ყველა ჩემი სამშობლოა... 96
58. საგამოფენო დარბაზი 98
59. ადამიანი, საქმიანობა, გარემო 100
60. ვმუშაობთ თიხით 102
61. აკვარიუმი 103
62. საქართველოს ხედები 104

პროექტი – სკოლის ეზო 106

შემაჯამებელი გაკვეთილი – 1...............107
შემაჯამებელი გაკვეთილი – 2...............108
შემაჯამებელი გაკვეთილი – 3...............110
შემაჯამებელი გაკვეთილი – 4...............112
შემაჯამებელი გაკვეთილი – 5...............114

ლექსიკონი..118

1. არდადეგები

გაკვეთილის მიზანი: დავადგინოთ, რა ცოდნას და უნარ-ჩვევებს ფლობენ მოსწავლეები, მოვახდინოთ მოსწავლეთა შესაძლებლობების დიაგნოსტირება; განვსაზღვროთ, რამდენად აქტიურად იყენებენ ისინი წინა წელს ნასწავლ პრინციპებს, ელემენტებს, ტექნიკასა და პროცედურას საკუთარი შთაბეჭდილებებისა და ემოციების გადმოსაცემად. მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ საკუთარი შთაბეჭდილებების, ემოციების გადმოცემისა და მეხსიერებით ხატვის უნარი; განვუვითაროთ წყვილში მუშაობისა (თანამშრომლობის) და საპრეზენტაციო უნარები.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავუაქტიუროთ წარმოსახვის, მეხსიერებით ხატვის უნარი, განვუვითაროთ რეალურ ამბავზე დაყრდნობით მხატვრული ნამუშევრის ჩაფიქრების უნარი.

აქტივობის შედეგი:

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, არდადეგების დროს გადაღებული ფოტოები

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს, თუ სად დაისვენა თითოეულმა მათგანმა. მოსწავლეები ასახელებენ იმ ადგილებს, სადაც მათ არდადეგები გაატარეს. შემდეგ მასწავლებელი ესაუბრება მოსწავლეებს იმის შესახებ, თუ რამდენ ახალ შთაბეჭდილებას იღებს ადამიანი, როდესაც დასასვენებლად მიდის, ნახულობს ახალ ადამიანებს, ახალ გარემოს, ბუნებას, ხვდება განსხვავებულ წეს-ჩვეულებებს, უჩვეულო თავგადასავალიც კი შეიძლება გადახდეს თავს.

შენიშვნა: შესაძლებელია, მასწავლებელმა საკუთარი ცხოვრებიდან საინტერესო ამბავიც კი მოუყვეს მოსწავლეებს, რომელიც დასასვენებლად ყოფნის დროს თავს გადახდა.

მასწავლებელი უხსნის ბავშვებს, რომ სახვითი ხელოვნება ადამიანებს შორის ურთიერთობის საუკეთესო საშუალებაა და ახლა მათ შეუძლიათ ნახატების საშუალებით მოუყვნენ ერთმანეთს, თუ რა გაიგეს ახალი და რა გადახდათ თავს ამ ზაფხულს, გაუზიარონ შთაბეჭდილებები ერთმანეთს ფორმისა და ფერის გამოყენებით. მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, თავად შეარჩიონ მასალა და ტექნიკა ნამუშევრის შესასრულებლად. მასწავლებელი ახსენებს მოსწავლეებს, რომ მათ შეუძლიათ იმ სახატავი მასალის, ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსისა და ტექნიკის გამოყენება, რომელსაც წინა კლასებში ეუფლებოდნენ. მაგ: ღრუბლისა და ჯაგრისების, ჩხირების, მუყაოს გამოყენება და სხვ. მოსწავლეები ჩამოთვლიან იმ ეფექტებს, რომელთა მიღება შესაძლებელია ხელოვნური რესურსის გამოყენებით ნამუშევარში.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ჩანაფიქრის შესაბამისი სახატავი მასალის და რესურსის არჩევის უნარი.განვუვითაროთ მეხსიერებით ხატვის უნარი, სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტებისა და ტექნიკის, ხელოვნური და ბუნებრივი რესურსის ეფექტურად გამოყენების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა, ბუნერივი ან ხელოვნური მასალა, წებო, მაკრატელი.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები მუშაობენ ინდივიდუალურად. მუშაობის დასრულების შემდეგ წყვილები ცვლიან ნამუშევრებს და ცდილობენ, ამოიცნონ ერთმანეთის ნამუშევრების თემა, სიუჟეტი, მასში ასახული ემოცია, შთაბეჭდილება.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ საკუთარი და მეწყვილეს ნამუშევრის წარდგენის, ჩანაფიქრის ამოცნობის, განწყობილების აღწერის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ინდიკატორი:

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს თითოეულმა გაუცვალოს მეწყვილეს ნამუშევარი. წყვილები აკეთებენ ერთმანეთის ნამუშევრების პრეზენტაციას: მეწყვილეები საუბრობენ ერთმანეთის ნამუშევრებში გადმოცემულ შთაბეჭდილებებზე, ემოციებზე, იმაზე, თუ რა ხერხები გამოიყენა მათ გადმოსაცემად მეწყვილემ; სად იყო იგი და, მათი აზრით, რისი ასახვა სურდა ნამუშევარში; აფასებენ მეგობრების ნამუშევარს. მსჯელობენ, რამდენად კარგად მოახერხა მათმა მეწყვილემ ნამუშევარში ჩანაფიქრის გადმოცემა.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, მოაწესრიგონ სამუშაო ადგილი და მადლობას უხდის მათ.

მასწავლებელი ათვალიერებს მოსწავლეთა ნამუშევრებს, აკეთებს ჩანაწერებს თითოეული ნამუშევრის შესახებ და ინახავს პორტფოლიოში.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ფასდება, თუ რამდენად შეძლო მოსწავლემ წინა წლებში ათვისებული მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით შთაბეჭდილებების, ემოციების ასახვა; მეხსიერებით ხატვის უნარი, თანამშრომლობის უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

2. რა არის კომპოზიცია

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავახსენოთ/გავაცნოთ ტერმინი კომპოზიცია და ავუხსნათ მისი მნიშვნელობა; გავახსენოთ სიმეტრიული და ასიმეტრიული კომპოზიციის ტიპები; გავაცნოთ კომპოზიციაში წონასწორობის ცნება; გამოვუმუშავოთ კომპოზიციური განაწილების სხვადასხვა ხერხის ნამუშევარში გამოყენების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ

ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავუაქტიუროთ წარმოსახვის, მეხსიერებით ხატვის უნარი, განვუვითაროთ რეალურ ამბავზე დაყრდნობით მხატვრული ნამუშევრის ჩაფიქრების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

დრო: 15 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფანქრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებელი ესაუბრება მოსწავლეებს იმის თაობაზე, რომ ნებისმიერ სახვით ნამუშევარს რაიმე ტიპის კომპოზიცია აქვს ანუ მისი ელემენტები გარკვეული წესით არიან დაკავშირებული, განლაგებული. სწორედ ელემენტთა ამ განლაგებას, დაკავშირებას ეწოდება კომპოზიცია. მოსწავლეებს წინა წლებში უკვე ნასწავლი აქვთ კომპოზიციის გარკვეული ტიპები და ახსენებს მათ ისეთ ცნებებს, როგორიცაა სიმეტრია, ასიმეტრია, სიმეტრიის ღერძი. მოსწავლეები საუბრობენ ამ ცნებების თაობაზე, იხსენებენ, რას ნიშნავს თითოეული მათგანი. მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს, რომლებსაც მოსწავლეები პასუხობენ,

პ.ი.კ. 1. 1 და 2 ფოტოზე წარმოდგენილი კომპოზიციები სიმეტრიულია.

2. სიმეტრიის ღერძი – რაიმე ფორმის, კომპოზიციის ცენტრში გავლებული ღერძი, რომლის ორივე მხარეს თანაბარზომიერი ფორმებია განლაგებული.

3. სან აპოლინარე ნუოვოს მოზაიკაზე მაცხოვრის გამოსახულება სიმეტრიის ღერძს წარმოადგენს.

შემდეგ მასწავლებელი და მოსწავლეები მსჯელობენ წონასწორობის ცნების შესახებ.

4. ა ფოტოზე წარმოდგენილი გეომეტრიული ფორმების კომპოზიცია სიმეტრიულია.

5. ამავეა ფოტოზე კომპოზიცია გაწონასწორებულია.

6. მე-3 კომპოზიცია ასიმეტრიულია.

7. ასიმეტრიულობის მიუხედავად კომპოზიცია გაწონასწორებულია.

8. მე-4 და მე-5 კომპოზიციები ასიმეტრიული, თუმცა გაწონასწორებულია, ხოლო მე-6 კომპოზიცია სიმეტრიულიცაა და გაწონასწორებულიც.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს ფურცელზე ფანქრით შეასრულონ ასეთივე სიმეტრიული, ასიმეტრიული, გაწონასწორებული კომპოზიციები მათთვის სასურველი გეომეტრიული ფორმების ან ნებისმიერი სხვა ბუნებრივი ფორმის გამოყენებით. დათქმული დროის განმავლობაში (5 წთ) მოსწავლეები ასრულებენ დავალებას. შემდეგ მასწავლებელი სთხოვს მათ, წარმოადგინონ რიგ-რიგობით: სიმეტრიული, ასიმეტრიული და გაწონასწორებული კომპოზიციის ნიმუშები. კლასელები ათვალიერებენ შესრულებულ ნიმუშებს, აკეთებენ კომენტარებს. საჭიროების შემთხვევაში მასწავლებელი უსწორებს მოსწავლეებს, ამეორებინებს მათ გაკვეთილზე გავლილ ცნებებს.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი სიმეტრიისა და ასიმეტრიის, წონასწორობის პრინციპების გამოყენებით.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა

და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები მუშაობენ ინდივიდუალურად. მუშაობის დასრულების შემდეგ წყვილები ცვლიან ნამუშევრებს და ცდილობენ, ამოიცნონ ერთმანეთის ნამუშევრების თემა, სიუჟეტი, მასში ასახული ემოცია, შთაბეჭდილება.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ საკუთარი და მეწყვილეს ნამუშევრის წარდგენის, ჩანაფიქრის ამოცნობის, განწყობილების აღწერის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ინდიკატორი:

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს თითოეულმა გაუცვალოს მეწყვილეს ნამუშევარი. წყვილები აკეთებენ ერთმანეთის ნამუშევრების პრეზენტაციას: მეწყვილეები საუბრობენ ერთმანეთის ნამუშევრებში გადმოცემულ შთაბეჭდილებებზე, ემოციებზე, იმაზე, თუ რა ხერხები გამოიყენა მათ გადმოსაცემად მეწყვილემ; სად იყო იგი და, მათი აზრით, რისი ასახვა სურდა ნამუშევარში; აფასებენ მეგობრების ნამუშევარს. მსჯელობენ, რამდენად კარგად მოახერხა მათმა მეწყვილემ ნამუშევარში ჩანაფიქრის გადმოცემა.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, მოაწესრიგონ სამუშაო ადგილი და მადლობას უხდის მათ.

მასწავლებელი ათვალიერებს მოსწავლეთა ნამუშევრებს, აკეთებს ჩანაწერებს თითოეული ნამუშევრის შესახებ და ინახავს პორტფოლიოში.

ტერმინები: კომპოზიცია ლათინური სიტყვაა და ნიშნავს შედგენას, დაკავშირებას

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კომპოზიციის ცნებისა და კომპოზიციის სხვადასხვა ტიპის თეორიული ცოდნა და მათი ნამუშევარში პრაქტიკულად გამოყენების უნარი.

3. შეარჩიე ფურცელი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ჩანაფიქრის შესაბამისად ფურცლის ფორმის და სასურათე არეს (ვერტიკალური/გრძივი, ჰორიზონტალური/განივი) და სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტების და პრინციპების შერჩევის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ სხვადასხვა ტიპის სასურათე არე-განივი ან გრძივი ფურცელი ჩანაფიქრის შესაბამისი კომპოზიციის შესაქმნელად.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფანქრები, საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები ეცნობიან სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ხელოვნების ნაწარმოებებს, მათ ფორმას. ოთკუთხა, განივი, გრძივი და მრგვალი ფორმის სასურათე არე კომპოზიციის ხასიათსაც განაპირობებს. მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს, რომ მხატვარი ჩანაფიქრის შესაბამისად ირჩევს ფორმას და ანაწილებს ზედ ფიგურებს თუ ობიექტებს. მოსწავლეები აღწერენ ნამუშევრებს,ყურადღებას ამახვილებენ ფიგურების რაოდენობაზე და მათ პოზებზე. მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს, რომელსაც მოსწავლეები პასუხობენ.

პ.ი.კ. 1.ამ ნამუშევარს მრგვალი ფორმა აქვს. ასეთ ფორმას ტონდო ეწოდება.

2.ყველაზე მეტი ფიგურა ლეონარდო და ვინჩის „საიდუმლო სერობის" კომპოზიციაშია გამოსახული, რაც იდეალურად არის ასახული განივ სასურათე არეზე.

3. მეორე ნამუშევარი წარმოგვიდგენს საცხოვრებელ ოთახს. მართალია, პერსონაჟები წინა პლანზე არიან გამოსახული, მაგრამ მაყურებელი კარგად ხედავს ოთახის ინტერიერს, დეტალებს. თითქოს მაყურებელიც იმყოფება იმავე სივრცეში.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი განსხვავებული ფორმატის ფურცლის გამოყენებით.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ორი ფურცელი, ფანქრები, საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს შეასრულონ ორი ნამუშევარი გრძივი და განივი ფორმატის გამოყენებით. ფურცლის ფორმა გააზრებულად აირჩიონ ჩანაფიქრის შესაბამისად.მოსწავლეები მუშაობენ ინდივიდუალურად. მუშაობის დასრულების შემდეგ ემზადებიან ნამუშევრების პრეზენტაციისათვის.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ საკუთარი ნამუშევრის წარდგენის, ჩანაფიქრზე და სასურათე არეს ფორმაზე საუბრის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ინდიკატორი:

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს და ცდილობენ დაასაბუთონ, თუ რატომ აირჩიეს ფურცლის ესა თუ ის ფორმა. კლასელები და მასწავლებელი ყურადღებას აქცევენ, როგორაა გამოყენებული/ათვისებული სასურათე არე, როგორ „მოერგო" კომპოზიცია ფორმატს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კომპოზიციის ცნებისა და კომპოზიციის სხვადასხვა ტიპის თეორიული ცოდნა და მათი ნამუშევარში პრაქტიკულად გამოყენების უნარი.

4. ფერები სივრცეში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ფერების გალიავების საშუალებით წინა და უკანა ხედის დიფერენცირების და სივრცის გადმოცემის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო,

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები ეცნობიან სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ გაკვეთილის ტექსტს და ვიზუალურ მასალას, საუბრობენ იმის შესახებ, რომ სიბრტყეზე სივრცის გადმოსაცემად მხატვრები ფერის გალიავების მეთოდს იყენებენ. ათვალიერებენ ნამუშევ-

რებს და საუბრობენ, როგორ გამოისახება წინა ხედზე მკვეთრის ფერებით პეიზაჟი, ხოლო ბაცი, გაფერმკრთალებული ფერებით უკანა ხედი.მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს.

პ.ი.კ. 1.შორ მანძილზე მაყურებელსა და რაიმე ობიექტს შორის ჰაერის დიდი მასაა.

2. ჰაერის მასა ხშირად გამჭვირვალე არაა და ამიტომ უკანა, შორი ხედი ბუნდოვნად მოსჩანს.

3.პირველ ნმუშევაზე ხეები და მიწა პირველ პლანზე უფრო მკვეთი ფერებითაა გამოსახული.

4.ამ ხერხით მხატვრები სივრცის, სიღრმის შთაბეჭდილებას ქმნიან ნამუშევარზე.

აქტივობა II

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა, ფურცელი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები ასრულებენ დავალებას, ფერების გალიავების საშუალებით ცდილობენ, გადმოსცენ წინა და უკანა პლანი პეიზაჟში, იყენებენ სივრცის გადმოცემის ყველა ნაცნობ ხერხს. დათქმული დროის გასვლის შემდეგ მოსწავლეები ემზადებიან ნამუშევრების წარსადგენად.

აქტივობა III

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები აწყობენ საკლასო გამოფენას, ათვალიერებენ ერთმანეთის ნამუშევრებს. საკუთარი ნამუშევრის წარდგენისას სუბრობენ სივრცის გადმოცემს ხერხებზე; აღნიშნავენ, ვის გამოუვიდა ეს ყველაზე კარგად.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

5.ზღვა და სივრცე

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა სახატავი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით ნამუშევარში სივრცის გადმოცემის, მისი ასახვის უნარი, რათა მან შეძლოს ზღვის სივრცისა და შესაბამისი განწყობილების გადმოცემა; განვუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის უარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის შედეგი: აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფანქრები, საშლელი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი გაკვეთილს იწყებს საუბრით: „ზღვის ნაპირზე ყოფნისას, ალბათ გიფიქრიათ, როგორი უკიდეგანო სივრცე იშლება თქვენ თვალწინ“. მასწავლებელი სვამს შეკითხვას: „როგორ ფიქრობთ, ზღვის სივრცის გამოსახვა ფურცლის ბრტყელ ზედაპირზე როგორ არის შესაძლებელი?” მოსწავლეების პასუხის შემდეგ, მასწავლებელი ახსენებს მოსწავლეებს ჰორიზონტის ხაზს, რომელიც მათ წინა წელს ისწავლეს.

მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს, სანამ დამოუკიდებელ ნამუშევარს შექმნიან, შექმნან ზღვის პეიზაჟის ესკიზი.

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, პირველ რიგში, ფურცელზე ფანქრით ჰორიზონტის ხაზი გაავლონ, რათა წინა და უკანა პლანები ერთმანეთისაგან გამიჯნონ.

ამის შემდეგ კი მათ შეუძლიათ სხვა დეტალებიც დაამატონ: პალმები, ნავები, გემები, სახლები, მზე და ა.შ. ეს არის მოსამზადებელი სამუშაო, ერთგვარი სავარჯიშო, რომელიც მოსწავლეს დამოუკიდებელი ნამუშევრის შესრულებამდე სივრცის გადმოცემის გარკვეულ გამოცდილებას შესძენს.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი ჰორიზონტის ხაზის, წინა და უკანა პლანის გამოსახვის პრინციპების გამოყენებით.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, აკვარელის სახატავი სპეციალური ფურცელი ან ჩვეულებრივზე სქელი ფურცელი, ფანქრები,ფლომასტერები საღებავები, ფუნჯი, ღრუბელი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი მოსწავლეებს ზღვის პეიზაჟის დამოუკიდებელი ნამუშევრის აკვარელის საღებავებით შექმნას ავალებს. სასურველია, ეს სამუშაო აკვარელით სპეციალურ ან უფრო სქელ ფურცელზე დაიხატოს. მოსწავლეებმა ჩანაფიქრის შესაბამისად უნდა აირჩიონ ფორმატი (ჰორიზონტალური თუ ვერტიკალური).

მასწავლებელი მოსწავლეებს სამუშაოს დაწყებამდე აცნობს აკვარელის სველ ტექნიკას, თანმიმდევრულად უყვება აკვარელით მუშაობის ეტაპების შესახებ. თავდაპირველად, მოსწავლეებმა ფანქრით მკრთალად უნდა მონიშნონ სხვადასხვა დეტალი: ჰორიზონტის ხაზი და სანაპირო ზოლი. შემდეგ ფურცელი ღრუბლის საშუალებით უნდა დაასველონ, ოდნავ შეშრობის შემდეგ, სხვადასხვა ფერის საღებავით იმუშაონ; როცა საღებავი შეშრება, წინა პლანზე პალმების და, ასევე, სხვა გამოსახულებები გამშრალ ზედაპირზე აკვარელით უნდა დაიხატოს. შესაძლებელია, აკვარელით, ფერადი ფანქრით ან პასტელით დამუშავდეს წინა პლანის დეტალები.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ საკუთარი ნამუშევრის წარდგენის, ჩანაფიქრის და განწყობილების აღწერის, ტერმინების გააზრებულად გამოყენების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს და ცდილობენ დაასაბუთონ, თუ რატომ აირჩიეს ფურცლის ესა თუ ის ფორმა., რა ხერხი გამოიყენეს ბრტყელ ფურცელზე სივრცის გადმოსაცემად. გააზრებულად იყენებენ ტექნიკის ამსახველ ტერმინებს, ყვებიან, გაუჭირდათ თუ არა აკვარელის საღებავებით მუშაობა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა სახატავი მასალისა და აკვარელის სველი ტექნიკის გამოყენებით ნამუშევარში სივრცის ასახვისა და განწყობილების გადმოცემის უნარი, საპრეზენტაციო უნარი.

6. მხიარული კაცუნები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ადამიანის ფიგურის სქემატურად აგების უნარი და მისი მოძრაობაში გამოსახვის უნარ-ჩვევა. ასევე, ექსპერიმენტის გზით გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით ფაქტურის შექმნის, თანამშრომლობისა და პრეზენტაციის უნარ-ჩვევები.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ფიგურების პოზის, მოძრაობის მიხედვით ნამუშევრის დახასიათების უნარ-ჩვევა, გავუვარჯიშოთ წარმოსახვა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო,

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი მიმართავს მოსწავლეებს და ახსენებს, რომ მათ უკვე აქვთ ერთმანეთთან ნამუშევრებით საუბრის გამოცდილება (ახსენებს პირველ გაკვეთილს, სადაც წყვილებს ერთმანეთის ნამუშევრებში უნდა ამოეცნოთ, სად დაისვენა და რა ნახა საინტერესო მათმა მეწყვილემ); იგი სთხოვს, გადაშალონ სახელმძღვანელო და გაეცნონ აქ წარმოდგენილ ილუსტრაციებს, რომლებზეც ავტორმა ერთი კაცუნას ამბავი გადმოსცა. მოსწავლეების ამოცანაა დაახასიათონ სხვადასხვა ფოტოზე გამოსახული კაცუნა. ამისათვის, მათ პასუხი უნდა გასცენ ინტერაქტივის კითხვებს.

პ.ი.კ. 1. პირველ სურათზე კაცუნა წევს, მეორეზე – ზის და ისვენებს, მესამეზე – რაღაცას ეყრდნობა მარჯვენა ხელით, რომელზეც თავი დაუდევს, მარცხენათი დოინჯი შემოუყრია, ფეხები გადაჯვარედინებული აქვს, მეოთხეზე – ფეხები განზე გაუდგამს და ხელები ზემოთ ალუმართავს.

2. მოსწავლეებმა შესაძლოა სხვადასხვაგვარი მნიშვნელობა მისცენ თითოეულ პოზას, მაგრამ ძირითადად ისინი ასე დაახასიათებენ გამოსახულებებს: პირველ სურათზე კაცუნას ძინავს (ან წევს, წამოწოლილია), მეორე სურათზე კაცუნა ზის და ფიქრობს, მესამეზე – დგას და ფიქრობს, მეოთხე სურათზე კაცუნამ, როგორც იქნა, მოიფიქრა, რა ქნას და მისი პოზა გამოხატავს ამას.

3. სავარაუდოდ, მოსწავლეები აქ წარმოდგენილი კაცუნას გამოსახულებების მიხედვით მოყვებიან, როგორ მოიფიქრა მან გამოსავალი რაღაც პრობლემიდან.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ წარმოსახვით ხატვის, თანამშრომლობით მუშაობის უნარები.განვუვითაროთ შეთხზული ამბის დასურათების, სხვადასხვა ფაქტურის გამოსახვის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, ჯგუფებში

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, პასტელი, სანთელი, პლასტილინი, გუაში ან ნებისმიერი სხვა რესურსი, ჩხირი, ფანქარი, ღრუბელი, პლასტმასის ერთჯერადი ჩანგალი.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი და მოსწავლეები კლასში მერხებს წრიულად ალაგებენ, შემდეგ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დაარქვან კაცუნას სახელი, შეთხზან ამბავი მის შესახებ და დაასურათონ მათ მიერ მოფიქრებული ისტორია (ვინ არის, სად მიდის, რა შეემთხვა და ა. შ.). თავდაპირველად მათ უნდა გამოიყენონ უჯრედებიანი რვეულის ფურცელი. მსხვილი ფერადი ხაზით შემოხაზონკვადრატი, რომლის თითოეული გვერდი 6 უჯრიანი იქნება. მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს მათ და ეხმარება დავალების შესრულებაში. ეს გვერდი დაეხმარება მათ საკუთარი იდეის ჩამოყალიბებაში. ამ გვერდზე მოსწავლემ შეიძლება არა მხოლოდ ესკიზი, არამედ თავად საბოლოო ნამუშევარიც კი შექმნას, თუმცა ასეთი ტიპის აქტივობისთვის უმჯობესია, უფრო სქელ და დიდ ფორმატზე შეასრულოს ეს პრაქტიკული სამუშაო.

სამუშაო რვეულში გავარჯიშების შემდეგ, მოსწავლეს შეუძლია გამოიყენოს რვეულში მოცემული ფიგურების ნიმუში დიდ ფორმატზე მუშაობისას. შეთხზული ამბის შესაბამისად, მოსწავლე ხაზავს უჯრედების კონკრეტულ რაოდენობას (თუ 4 მოქმედება უნდა აისახოს, იქნება 4 უჯრა, თუ 6 – მაშინ 6 და ა. შ.). მოსწავლეს შეუძლია, თითოეული უჯრა სხვადასხვა მასალით დაფაროს, სხვადასხვა ფაქტურა შექმნას (მაგ. ერთი უჯრა პასტელით, მეორე ღრუბლის გამოყენებით დაფაროს გუაშის საღებავით, მესამე – კბილის ჯაგრისით და ა. შ.). ფაქტურის შექმნის შემდეგ მოსწავლე ხატავს, კანრავს, აწებებს და ასე ყვება თავისი კაცუნას ამბავს. სამუშაოს დასრულების შემდეგ ნამუშევარს აწოდებს

მის მარცხნივ მყოფ მეგობარს. ყველა მოსწავლე ერთმანეთის ნამუშევარს რაიმე დეტალს უმატებს, მაგ., ჩიტი, რაიმე ცხოველი, სამოსის დეტალი და ა. შ. ასე მოივლის თითოეული მოსწავლის ნამუშევარი მთელ კლასს და ბოლოს ეს ნამუშევარი უბრუნდება ავტორს. ამგვარად, მთელი კლასი ჩართულია „ნახატებით დიალოგში“ და პატარა კაცუნების ისტორიები ერთიანდება.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ერთობლივი ნაშრომების წარდგენის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარსდგებიან კლასის წინაშე და საუბრობენ თავისი ნამუშევრის შესახებ, როგორი იყო მათი კაცუნას ამბავი და რა დაემატა მას სხვა მოსწავლეებთან თანამშრომლობის შედეგად.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ადამიანის ფიგურის სქემატურად აგების, დინამიკა-მოძრაობის გადმოცემის, სხვადასხვანაირი ფაქტურის შექმნის უნარი, გუნდური მუშაობის პრინციპები.

7. სინათლე ფანჯრებში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით ექსპერიმენტის ჩატარების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია, განვუვითაროთ აპლიკაციის ხერხის გამოყენების უნარი

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;
- ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ

მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავახსენოთ აპლიკაციის ტექნიკა, რათა ამ ტექნიკის გამოყენებით შექმნას ნამუშევარი მოცემულ თემაზე.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

დრო: 30 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, ფერადი ქაღალდები, ფანქრები ან ფლომასტერები, წებო, მაკრატელი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს გაკვეთილის ტექსტს და ილუსტრაციებს. მოსწავლეები საუბრობენ იმ ტექნიკის და მასალის შესახებ, რომელიც ამ ნამუშევრების შექმნისას არის გამოყენებული. მასწავლებელი ახსენებს მათ, რომ სხვადასხვა მასალის ერთ ნამუშევარში გამოყენებას, გამოჭრილი ფორმების დაწებებას ერთ საერთო ფორმატზე აპლიკაცია ეწოდება. მასწავლებელი დეტალურად არჩევს, როგორ არის შექმნილი ესა თუ ის ფორმა:სახლი, ხე, ღრუბლები.... იგი სთხოვს მოსწავლეებს წყვილებად დაიყონ, მოამზადონ სახატავი მასალა და ხელოვნური რესურსი, რათა გაკვეთილზე აპლიკაციის ტექნიკით შექმნან ნამუშევარი თემაზე „სინათლე ფანჯრებში“.

მოსწავლეები იყოფინ წყვილებად და ინაწილებენ ფუნქციებს, ამზადებენ ფორმატს, ფერად ქაღალდებზე შემოხაზავენ ხეების, სახლების კონტურებს, აწებებენ მათ ფორმატზე.მოცემული თემის სესაბამისად მატ ამავე ტექნიკის გამოყენებით უნდა გამოსახონ განათებული ფანჯრები. ამ ეფექტის გადმოსაცემად ისინი ყვითელი ან ნარინჯისფერი ქაღალდის მართკუთხა ფორმებს ჭრიან და აწებებენ კონტურით მონიშნული ფანჯრების შიგნით.ასე მიიღებენ სინათლის ეფექტს, რომელიც ფენჯრებიდან მოჩანს.მოსწავლეებს შეუძლიათ შემოქმედებითად მიუდგნენ ჩანაფიქრს, დაამატონ დეტალები, გამოიყენონ ხელოვნური რესურსის სხვა შესაძლებლობები. მეწყვილეები ეხმარებიან ერთმანეთს ერთობლივი ნამუშევრის შექმნაში.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 15 წთ

რესურსი: კლასში შექმნილი ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარადგენენ ერთობლივ ნამუშევარს, როგორ გაინაწილებს წყვილებში ფუნქციები, საუბრობენ, რა მასალის და ტექნიკის გამოყენებით შექმნეს ნამუშევარი, რა თანმიმდევრობით მუშაობდნენ, რამდენად კმაყოფილი არიან შედეგით...

ტერმინები: აპლიკაცია-გამოსახულების მიღების ხერხი, როდესაც ერთ საერთო საფუძველზე სხვადასხვა მასალისა და ფორმის ელემენტები წებდება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: აპლიკაციის ხერხით ნამუშევრის შექმნის უნარი, წყვილებში მუშაობის და ერთობლივი ნამუშევრის შექმნის უნარი.

8. ქართველი ხელოვანები პარიზში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ მე-20 საუკუნის დასაწყისში პარიზში მოღვაწე ქართველი მხატვრები: ფერმწერი ლადო გუდიაშვილი და მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძე. მოსწავლეს განვუვითაროთ მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი, განვუმტკიცოთ ასოციაციური აზროვნების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: **ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.**

- უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის,

იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეებს გავაცნოთ მე-20 საუკუნის დასაწყისში პარიზში მოღვაწე ქართველი მხატვრების შესახებ ინფორმაცია

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს იმის შესახებ, რომ XX საუკუნის დასაწყისში პარიზი მსოფლიო კულტურის ცენტრი იყო და აქ სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩასული ახალგაზრდა შემოქმედები იყვნენ თავშეყრილი; მათ შორის იყვნენ ქართველი მხატვრებიც – ლადო გუდიაშვილი, დავით კაკაბაძე, ელენე ახვლედიანი, შალვა ქიქოძე, ქეთევან მაღალაშვილი და სხვ.

შემდეგ მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს, იმის შესახებ, თუ როგორ მიიქცია ლადო გუდიაშვილმა ყურადღება პარიზში თავისი ნამუშევრებით და როგორი წარმატება ხვდა მას წილად.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლემ გააანალიზოს კონკრეტული ფერწერული ნამუშევრები, იმსჯელოს მათ შესახებ, პასუხი გასცეს ინტერაქტივის შეკითხვებს.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 15 წთ.

რესურსი: სახელმძღვანელო

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დააკვირდნენ გაკვეთილის პირველ გვერდზე წარმოდგენილ ნამუშევრებს და პასუხი გასცენ ინტერაქტივის შეკითხვებს.

პ.ი.კ. 1. მოსწავლეები აღწერენ ლ. გუდიაშვილის სურათებს „თევზი ცოცხალი" და „ქეიფი ეტლით".

2. აღწერისას ყურადღება მახვილდება პერსონაჟების ჩაცმულობაზე, ეტლზე; ეს დეტალები მოსწავლეებს ეხმარება სურათებზე ასახული სცენების იდენტიფიცირებაში. სავარაუდოდ, მოსწავლეები სურათებზე ასახულ სცენებს XIX საუკუნის დასასრულსა და XX საუკუნის დასაწყისს აკუთვნებენ.

3. ამგვარი სამოსის ხილვა დღეს შეიძლება ქართული ცეკვის კონცერტებზე, ან თეატრში

ამ პერიოდის თემაზე დადგმულ სპექტაკლებში. მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს, რომ ძველებური, ე. წ. ქალაქური სამოსი, რომელიც თბილისელ ყარაჩოხელებსა და კინტოებს ეკუთვნოდათ, ამჟამად მუზეუმებში ინახება. სპეციალურ გამოცემებში (ალბომებში) დაფიქსირებულია საზოგადოების სხვადასხვა ფენის წარმომადგენელთა სამოსი. ეს აუცილებელია, რადგან კოსტიუმი ჩვენი ისტორიის განუყოფელი ნაწილია. ამგვარად დაფიქსირებული ისტორიული კოსტიუმი ფასდაუდებელ დახმარებას უწევს თეატრისა და კინოს რეჟისორებსა და მხატვრებს ისტორიული ჟანრის ნაწარმოებების შექმნისას.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ გამოჩენილი ქართველი მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძე და მისი ცნობილი ნამუშევრები.

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი

დრო: 5 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

გაკვეთილის ამ მონაკვეთში მასწავლებელი მოსწავლეებს კიდევ ერთ პარიზში მოღვაწე ქართველ შემოქმედზე, მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძეზე აცნობს ინფორმაციას, რომ ისიც XX საუკუნის დასაწყისში პარიზში იმყოფებოდა და ცნობილი ფრანგი მოქანდაკის როდენის სახელოსნოში მუშაობდა; მასწავლებელი ასევე, აცნობს მოსწავლეებს ი. ნიკოლაძის ბიოგრაფიას და მის მიერ შესრულებულ ნამუშევრებს.

აქტივობა IV

აქტივობის მიზანი: მოსწავლემ გააანალიზოს იაკობ ნიკოლაძის წიგნში მოცემული ნამუშევრები, იმსჯელოს მათ შესახებ, პასუხი გასცეს ინტერაქტივის შეკითხვებს.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

- უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

- საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;
- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 15 წთ.

რესურსი: სახლმძღვანელო

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დააკვირდნენ გაკვეთილის მეორე გვერდზე წარმოდგენილ ნამუშევრებს და პასუხი გასცენ ინტერაქტივის შეკითხვებს.

პ.ი.კ. 1. მოსწავლეები აღწერენ ი. ნიკოლაძის „ჩახრუხაძის პოტრტრეტს“. აღწერისას ყურადღება უნდა გამახვილდეს პოეტის სახის გამომეტყველებაზე, იმ შთაბეჭდილებაზე, რომელსაც ეს სახე ქმნის.

2. მოსწავლეებმა პორტრეტის საფუძველზე უნდა დაახასიათონ მოქანდაკის მიერ შექმნილი პოეტის მხატვრული სახე, ამოიკითხონ მასში ძლიერი, მოაზროვნე ადამიანისათვის დამახასიათებელი ნიშნები.

3. მოსწავლეებმა უნდა აღწერონ ილია ჭავჭავაძის საფლავის მონუმენტი „მგლოვიარე საქართველო“. ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ ქალის ფიგურა საქართველოს განზოგადებულ სახეს წარმოადგენს და მისი პოზა, საერთო მდგომარეობა გლოვიას, სევდასა და დარდს გამოხატავს და კარგად შეესაბამება მონუმენტის არსს.

4. ილია ჭავჭავაძის სიკვდილის შესახებ ინტერაქტივის კითხვაზე შესაძლოა მოსწავლეებს არ ჰქონდეთ ინფორმაცია. ამიტომ მასწავლებელმა მისი სიკვდილის ისტორია მოსწავლეებს უნდა გააცნოს; უნდა უამბოს, მისი მკვლელობის შესახებ წიწამურის გზაზე.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: 1. ნამუშევრის აღწერა-ანალიზის უნარი; 2. მსჯელობისა და საკუთარი მოსაზრების არგუმენტირების უნარი; 3. სხვისი აზრის მოსმენისა და კამათის უნარი.

9. შემოდგომის პეიზაჟი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ მეხსიერებით ხატვის უნარი; სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით განსხვავებული ფაქტურის და განწყობილების, შთაბეჭდილების, ემოციებისა და წელიწადის ამ დროსთვის დამახასიათებელი ფერადოვნების გადმოცემის უნარი. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ნამუშევარზე, მასში გამოყენებულ ხერხებზე საუბარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: სავარჯიშო – სხვადასხვაგვარი ფაქტურის მიღება სხვადასხვა ხერხით

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

დრო: 15 წთ

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი და ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი დაფაზე წერს სიტყვას „შემოდგომა" და სთხოვს მოსწავლეებს, უპასუხონ, თუ რა ახსენდებათ ამ სიტყვაზე. მასწავლებელი ჩამოწერს დაფაზე იმ სიტყვებსა თუ მოვლენებს, რომელიც მოსწავლეებს გაახსენდათ სიტყვა შემოდგომის ხსენებისას. შესაძლებელია, ეს იყოს კონტრასტული ფერები (რომელიც ნამდვილად ახასიათებს შემოდგომას), ბუნების მოვლენები (წვიმა, ფოთოლცვენა) და სხვ.

ამის შემდეგ მასწავლებელი ყურადღებას ამახვილებს კონტრასტულ ფერებზე, რომელთა გამოყენებითაც მოსწავლეებმა უნდა შექმნან შემოდგომის პეიზაჟი, გამოიყენონ სხვადასხვა მასალა, მონასმები, შექმნან განსხვავებული ფაქტურა, გადმოსცენ განწყობილება.

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, გადაშალონ სახელმძღვანელო, დააკვირდნენ წიგნში მოცემულ ნიმუშებს. მასწავლებელი რჩევას აძლევს მოსწავლეებს, შეარჩიონ და დახატონ პეიზაჟის ისეთი მოტივი, რომელზეც წინა და უკანა პლანი იქნება ასახული. ასევე მასწავლებელი ურჩევს მოსწავლეებს სხვადასხვა ხერხით შექმნან ფაქტურა, ამისათვის მასწავლებელი ერთგვარი სავარჯიშოს გაკეთებას სთავაზობს მოსწავლეებს – კბილის ჯაგრისის, დიდი ფუნჯის, ღრუბლის გამოყენებით ივარჯიშონ განსხვავებული ფაქტურის შექმნაზე. ეს იქნება ესკიზი, რომლის შექმნის გამოცდილებაც მოსწავლეებს უკვე აქვთ. ეს იქნება ერთგვარი ვარჯიში, მომზადება, რათა შემდეგ ამ ხერხების გამოყენებით მოსწავლეებმა შექმნან დამოუკიდებელი ნამუშევარი – შემოდგომის პეიზაჟი.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლემ შეძლოს მეხსიერებით დახატოს შემოდგომის პეიზაჟი, წელიწადის ამ დროისათვის დამახასიათებელი ფერადოვნების გადმოცემით; ასევე სექმნას სივრცის ეფექტი ნამუშევარში და გამოიყენოს ფაქტურის სესაქმნელად სხვადასხვა ხერხი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: სამუშაო რვეული, ფორმატი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები დამოუკიდებლად ქმნიან შემოდგომის პეიზაჟს, მათი ამოცანაა შექმნან სივრცის შთაბეჭდილება პეიზაჟში სხვადასხვა ხერხით, გამოიყენეონ ასხვადასხვა ფაქტურა.

აქტივობა III – პრეზენტაცია

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

დრო: 10 წთ.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

სამუშაოს დასრულების შემდეგ მოსწავლეები აკეთებენ პრეზენტაციას, საუბრობენ საკუთარ ნამუშევარზე, მასში გამოყენებულ ხერხებზე, ცდილობენ შეაფასონ საკუთარი და მეგობრების ნამუშევრები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: 1. მეხსიერებით ხატვის უნარი (ფერადოვნება, რომელიც ამ დროს ახასიათებს);

2. ნამუშევარში გამოყენებული სხვადასხვა ხერხით შექმნილი ფაქტურა;

3. სივრცის გადმოცემის უნარი;

4. გამოსახულებები და მათი საშუალებით გადმოცემული შთაბეჭდილებები, განწყობილება;

5. საპრეზენტაციო უნარები

10. სად დავსვათ ფისო

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ გამოსახულების სასურათო სიბრტყეზე გააზრებულად განაწილების უნარი; ასევე, გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ხერხით ნამუშევარში მთავარის გამოყოფის უნარი, ნამუშევრის კომპოზიციური აგების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I – შესავალი საუბარი, კითხვა-პასუხი

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ დაკვირვების უნარი მარტივი კომპოზიციის აღწერისა და ანალიზის გზით.

დრო: 10 წთ.

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი, ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, გადაშალონ სახელმძღვანელო, დააკვირდნენ აქ გამოსახულ რამდენიმე კომპოზიციას და პასუხი გასცენ ინტერაქტივის კითხვებს.

პ.ი.კ. 4. მე-4 კითხვაზე პასუხის გაცემისას, მოსწავლეებმა აუცილებლად უნდა დაასაბუთონ თავიანთი მოსაზრება, თუ რატომ მოსწონთ ესა თუ ის კომპოზიციური გადაწყვეტა.

აქტივობა II – პრაქტიკული სამუშაო

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს ექსპერიმენტის გზით გამოვუმუშაოთ გამოსახულების სასურათო სიბრტყეზე გააზრებულად განაწილების უნარი; ასევე, გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ხერხით ნამუშევარში მთავარის გამოყოფის უნარი, ნამუშევრის კომპოზიციური აგების უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფორმატი, ფერადი ქაღალდები, მაკრატელი, წებო, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს დავალებას: მათ წინასწარ უნდა მოიფიქრონ, თუ რა გამოსახულებისა და ფიგურებისაგან იქნება შემდგარი მათი კომპოზიცია. ფერადი ფურცლისაგან გამოჭრან ერთი, ყველაზე მთავარი გამოსახულება, მისი რამდენიმე სხვადასხვა ზომის ვარიანტი და ამოძრაონ ფორმატზე. ამ ხერხით მოუძებნონ გამოსახულებას ადგილი ფორმატზე. შემდეგ სხვა გამოსახულებები გაანაწილონ ნებისმიერი ხერხით (დახატონ, დააწებონ) და ამ გზით შექმნან კომპოზიცია.

აქტივობა III – პრეზენტაცია

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ.

აქტივობის მოკლე აღწერა

საკუთარი ნამუშევრის პრეზენტაციისას მოსწავლეები საუბრობენ, თუ როგორ მოუძებნეს ადგილი ფორმატზე მთავარ გამოსახულებას, რა ხერხით შექმნეს კომპოზიციის დანარჩენი გამოსახულებები. როგორი კომპოზიცია სექმნეს (სიმეტრიული, ასიმეტრიული)

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: 1. გამოსახულების სასურათო სიბრტყეზე გააზრებულად განაწილების უნარი;

2. სხვადასხვა ხერხით ნამუშევარში მთავარის გამოყოფის უნარი;

3. ნამუშევრის კომპოზიციური აგების უნარ-ჩვევა;

4. საპრეზენტაციო უნარები.

ტერმინები: ფაქტურა

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

11. ზოოპარკის ბინადარნი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ბუნებასა და გარემოზე დაკვირვების უნარი, ხელოვნური და ბუნებრივი მასალის გამოყენების უნარი; ჩანახატის გაკეთების უნარ-ჩვევა, განვუვითაროთ მეხსიერებით ან/და წარმოსახვით ხატვის უნარი. განვუმტკიცოთ მეწყვილესთან ერთად მუშაობის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: შესავალი საუბარი და კითხვა-პასუხი

დრო: 10 წთ.

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი

რესურსი: სახელმძღვანელო, ექსკურსიისას გაკეთებული ჩანახატები

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი საუბრობს იმ ადგილების შესახებ, სადაც მოსწავლეებს ცხოველებისა და ფრინველების ნახვა შეუძლიათ (მაგ. ტყეში, სოფელში, ზოოპარკში). შესაძლოა, კლასი ერთადაც იყო ექსკურსიაზე ან მომავალში გეგმავს ასეთი ადგილების მონახულებას. ასეთ შემთხვევაში თადარიგიან ადამიანს ყოველთვის თან უნდა ჰქონდეს ფურცლები (რვეული, უბის წიგნაკი) და ფანქარი, რათა იმ ფრინველისა თუ ცხოველის ჩანახატი გააკეთოს, რომელიც დააინტერესებს და მოეწონება. ჩანახატებს მხატვრებიც ხშირად აკეთებენ, ხოლო შემდეგ სახელოსნოში მათი დახმარებით დასრულებულ ნამუშევრებს ქმნიან. მასწავლებელი საუბრობს იმის შესახებ, რომ ჩანახატი სწრაფად სრულდება და საშუალებას აძლევს ადამიანს ქაღალდზე დააფიქსიროს ესა თუ ის სახასიათო დეტალი, ჩანიშნოს დასამახსოვრებელი მოძრაობა ან რომელიმე ელემენტი, რომელიც შემდეგ მუშაობისას გამოადგება.

მოსწავლეები იხსენებენ იმ ადგილებს, სადაც მათ საინტერესო ცხოველები და ფრინველები ჰყავთ ნანახი, აღნიშნავენ, აქვთ თუ არა შესრულებული მათი ჩანახატები.

შენიშვნა: სასურველია, მასწავლებელმა გაკვეთილის ჩატარებამდე ერთობლივი ექსკურსიის დროს დაავალოს მოსწავლეებს ჩანახატების გაკეთება, ხოლო შემდგომ გაკვეთილზე გამოიყენოს ისინი.

მოსწავლეები მასწავლებლის თხოვნით ეცნობიან სახელმძღვანელოში მოცემულ მითითებებს და მათი გათვალისწინებით გეგმავენ შესასრულებელი სამუშაოს.

აქტივობა II – პრაქტიკული სამუშაო

აქტივობის შედეგი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ბუნებასა და გარემოზე დაკვირვების უნარი, ხელოვნური და ბუნებრივი მასალის გამოყენების უნარი; განვუმტკიცოთ მეწყვილესთან ერთად მუშაობის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, თაბახის ფურცლები, ფანქარი, აკვარელის საღებავი ან გუაში, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, დიდი ფორმატი, წებო, ბუნებრივი და ხელოვნური მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი ყოფს მოსწავლეებს წყვილებად და აძლევს დავალებას. თითოეულმა მოსწავლემ უნდა შეასრულოს ფრინველის გამოსახულება ნატურიდან გაკეთებული ჩანახატის საფუძველზე (უმჯობესია, ჩანახატი ნატურიდან გაკეთდეს, მაგრამ თუ ამის შესაძლებლობა არ ჰქონდათ მოსწავლეებს, ფოტოს ან ვიდეოფილმის გამოყენებაც შეიძლება). ამის შემდეგ მეწყვილეებმა უნდა შეაერთონ ნამუშევრები და ფერადი ფონებისა და ჩარჩოების მეშვეობით ერთობლივ დეკორატიულ ნამუშევრად აქციონ.

აქტივობა III – პრეზენტაცია

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

დრო: 10 წთ.

აქტივობის მოკლე აღწერა

დეკორატიული ნამუშევრების პრეზენტაციისას მოსწავლეები საუბრობენ იმ ფრინველებზე, რომლებიც გამოსახეს. აღნიშნავენ, ზუსტად გამოსახეს რეალური ფრინველი, თუ საკუთარი ფანტაზიით შეუცვალეს მას იერი, რა მასალა გამოიყენეს და ა. შ.

შენიშვნა:

გაკვეთილის დასასრულს კლასში ეწყობა დეკორატიული ნამუშევრების გამოფენა. მოსწავლეების სურვილისამებრ, შესაძლოა, კლასში მოეწყოს ზოოლოგიური კუთხე, რომელიც დროდადრო ახალი ნამუშევრებით შეივსება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: 1. გარემოზე დაკვირვების უნარი; 2. ჩანახატის გაკეთების უნარ-ჩვევა ან მეხსიე-

რებით ხატვის უნარი; 3. მეწყვილესთან მუშაობის უნარ-ჩვევა, თანამშრომლობა; 4. საპრეზენტაციო უნარები.

12. ყველა ჩემი სამშობლოა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული სხვადასხვა დროის ძეგლები, ხელოვნების ნიმუშები და გამოვუმუშავოთ მათი ანალიზის უნარი; განვუვითაროთ ძეგლის შესახებ ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევა, ასევე, გამოვუმუშავოთ რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების ცალკეული ეპიზოდების საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული სხვადასხვა დროის ძეგლები, ხელოვნების ნიმუშები (ამ შემთხვევაში კახეთის) და გამოვუმუშავოთ მათი ანალიზის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს სახელმძღვანელოს ერთ პრინციპს, რომ ისინი წელს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეს და მათ ღირსშესანიშნაობებს გაეცნობიან მთელი წლის განმავლობაში. დღევანდელი გაკვეთილის თემა კი კახეთია. მოსწავლეები იხსენებენ კახეთის მდებარეობას, მის ბუნებას. ამის შემდეგ მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის შეკითხვებს.

პ.ი.კ. 2. 1. მოსწავლეებს შეიძლება გაახსენდეთ კახეთის რომელიმე ძეგლი (ალავერდი, გრემი, და სხვ.), ან რთველი, ვაზი, ჩურჩხელა და ა.შ.

2. წინა წელს გავლილი მასალიდან მათ უნდა გაიხსენონ ელენე ახვლედიანის მიერ შექმნილი კახეთის პეიზაჟები.

3. მოსწავლეებმა კახეთის ისტორიიდან, შესაძლოა, სხვადასხვა პიროვნება გაიხსენონ და მათ შორის – ერეკლე მეფეც.

ამის შემდგომ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს დააკვირდნენ სახელმძღვანელოში მოცემულ მერაბ ბერძენიშვილის მიერ შექმნილ ერეკლე II-ის ძეგლს თელავში, აღწერონ ის და იმსჯელონ მის შესახებ. პასუხი გასცენ ინტერაქტივის კითხვებს.

პ.ი.კ. 5. ერეკლე II-ის ძეგლი საგანგებოდ ნაშენ მომრგვალებული ფორმის პოსტამენტზე დგას. მეფე ცხენზე გამართული ზის, მარჯვენა ზემოთ აწეულ ხელში ხმალი უჭირავს. ოღონდ ეს საბრძოლველად შემართული ხმალი როდია. ერეკლეს ხმალი ბასრი პირით უჭირავს, ხოლო მისი ვადა ზემოთაა მიმართული, ისე, რომ შორიდან ის ჯვრის სილუეტს ქმნის. ამგვარად აღმართული ხმალი არა ბრძოლის, არამედ თანხმობის, მშვიდობის სიმბოლოა. ცხენი მოძრავია, თითქოს ცმუკავს, ცალი ფეხი აწეული აქვს, კისერი კი ძლიერად აქვს გადრეკილი.

6. აქ მოსწავლეებმა უნდა დაახასიათონ ერეკლე II როგორც პიროვნება და შეადარონ ქანდაკებაში ასახულ მეფის სახეს.

აქტივობა II

აქტივობის შედეგი: მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული სხვადასხვა დროის ძეგლები, ხელოვნების ნიმუშები (ამ სემთხვევაში კახეთის) და გამოვუმუშავოთ მათი ანალიზის უნარი; წმ. ნინოს მოღვაწეობისა ბოდბეს მონასტრის გაცნობა

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი

დრო: 5 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი მოსწავლეებს უყვება კახეთის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მონასტრის ბოდბეს შესახებ, რომლის დაარსება წმ. ნინოს სახელთანაა დაკავშირებული. იგი აცნობს მოსწაავლეებს ინფორმაციას ბოდბესთან ახლოს წმ. ნინოს მიერ წყაროს სასწაულებრივად გაჩენაზე და უკითხავს მათ ნაწყვეტს წმ. ნინოს ცხოვრებიდან.

დ.ი.მ. ნაწყვეტი წმ. ნინოს ცხოვრებიდან (დავალებისათვის).

„და ეგრეთვე მოვიდეს მთით კახეთისათ. და თქუეს: „ვიხილეთ ვარსკულავი აქათ მომავალი, და დაადგრა დაბასა ბოდესა კუხეთისასა“...

...და მივედით ბორცუსა მას ქუეშე: წყაროსა მას ზედა ათიეს ღამე, და ილოცეს ღმრთისა მიმართ, და ნეტარი ნინო ცრემლითა შეაზავებდა წყაროს მას, და იქმნებოდეს კურნებანი და სასწაულნი დიდნი.“

აქტივობა III – პრაქტიკული სამუშაო

აქტივობის შედეგი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების ცალკეული ეპიზოდის საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ.

რესურსი: ნებისმიერი სახატავი მასალა, ფორმატი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს დავალებას, რომ მათ დაასურათონ წყაროს აღმოცენების ეპიზოდი წმ. ნინოს ცხოვრებიდან.

შენიშვნა: მასწავლებელმა უნდა მისცეს რჩევა მოსწავლეებს, რომ მათ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ, თუ რომელ ეპოქაში ხდებოდა ეს ფაქტი. გაითვალისწინონ ეს გარემოს თუ პერსონაჟთა სახეების, ჩაცმულობის შექმნისას.

აქტივობა IV – პრეზენტაცია

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკ-

ლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ.

აქტივობის მოკლე აღწერა

საკუთარი ნამუშევრის პრეზენტაციისას მოსწავლეები საუბრობენ, თუ როგორ, რა ხერხებით დაასურათეს წყაროს სასწაულებრივი აღმოცენების ეპიზოდი წმ. ნინოს ცხოვრებიდან; როგორ შეასხეს ხორცი მათ ამ იდეას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული ძეგლებისა და ხელოვნების ნიმუშების ცოდნა; ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი; რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების ცალკეული ეპიზოდების საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი. საპრეზენტაციო უნარები.

13. ზედაპირი და ფაქტურა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ქაღალდზე სხვადასხვა ფაქტურის მიღებისა და ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა, რათა მან სხვადასხვაგვარი ეფექტებით და მონასმებით შეძლოს განწყობილების გადმოცემა.

შედეგი: **ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.**

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: სხვადასხვა სახატავი მასალით სხვადასხვაგვარი ფაქტურის მქონე ზედაპირის აღქმა და აღწერა

აქტივობის შედეგი: დრო: 10 წთ.

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი, ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, გადაშალონ სახელმძღვანელო და დააკვირდნენ აქ წარმოდგენილ სამ პეიზაჟს, რომელთაგან პირველი შავი ფანქრითაა შესრულებული, მეორე – პასტელით, ხოლო მესამე – ზეთის საღებავით. აქვე მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს ინფორმაციას ზეთის საღებავის შესახებ: სად და როდის წარმოიშვა და ვინ გამოიყენა ის პირველად.

ამის შემდგომ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, პასუხი გასცენ ინტერაქტივის შეკითხვებს.

პ.ი.კ. 1. 1. ნამუშევრების დახასიათებამდე აუცილებლად უნდა აღინიშნოს, რომ სამივე სურათზე ერთი და იგივე მოტივია ასახული.

პირველ ნახატზე მთებს თეთრად დატოვებული ქაღალდი ქმნის, მეორე ნახატზე პასტელით შესრულებული მთები პირველთან შედარებით უფრო მასიურად გამოიყურება, მესამეზე კი ისინი მძიმე და რელიეფურია.

2. ცხადია, სხვადასხვა მასალით შესრულებული ერთი და იგივე ხედი განსხვავებულ შთაბეჭდილებას ქმნის.

ამის შემდგომ, მასწავლებელი აჯამებს კლასში გამოთქმულ მოსაზრებებს და სვამს ინტერაქტივის მომდევნო შეკითხვას.

პ.ი.კ. 2. მასალის გარდა ამ განსხვავებულ შთაბეჭდილებას ქმნის ამ მასალებით შექმნილი განსხვავებული თვისების მქონე ზედაპირები.

მასწავლებელი ახასიათებს თითოეული სურათის ზედაპირის თვისებას. პირველ სურათზე ზედაპირი გლუვი და სადაა, მეორეზე – ხაოიანი და მსუბუქი, მესამეზე კი – მკვრივი და რელიეფური. ამის შემდგომ მას შემოაქვს ახალი ცნება – ფაქტურა და ამბობს: „ზედაპირის თვისებას, მისი დამუშავების ხასიათს ფაქტურას უწოდებენ" და ამ შემთხვევაში სამივე სურათზე, ერთი და იმავე მოტივის შემთხვევაში სხვადასხვა მასალით სრულიად განსხვავებული ფაქტურა გვაქვს, შესაბამისად შთაბეჭდილებაც განსხვავებულია.

აქტივობა II – პრაქტიკული სამუშაო, სავარჯიშო

აქტივობის მიზანი: სხვადასხვა ტიპის ფაქტურის მიღება სხვადასხვა ხერხით

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, აკვარელის საღებავები, ფანქარი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ღრუბელი, სარეცხის სარჭი, ხელსახოცები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, თავადაც სცადონ და ერთ ნამუშევარში, ერთი მასალით – აკვარელის საღებავით – შექმნან სხვადასხვა ფაქტურა.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, გადაშალონ სახელმძღვანელო და გაეცნონ მუშაობის ეტაპებსა და ხერხებს. მასწავლებელი რჩევებს აძლევს მოსწავლეებს, რომ მათ სხვადასხვა ფაქტურის შესაქმნელად, ფუნჯის გარდა, ღრუბლისა და სარეცხის სარჭის გამოყენება მოუწევთ, ისე, როგორც ეს წიგნშია ნაჩვენები. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, გადაშალონ სამუშაო რვეული და იქ გრაფიკულად მოცემულ პეიზაჟზე სცადონ სხვადასხვაგვარი ფაქტურის შექმნა.

აქტივობა III – პრაქტიკული სამუშაო, ნამუშევრის შექმნა სხვადასხვა ფაქტურის გამოყენებით ნებისმიერ თემაზე

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ნამუშევარში ჩანაფიქრის შესაბამისი ფაქტურის შერჩევისა და პრაქტიკულად გამოყენების უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: იმადივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, აკვარელის საღებავები, ფანქარი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ღრუბელი, სარეცხის სარჭი, ხელსახოცები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

ამ სავარჯიშოს დასრულების შემდეგ მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს დავალებას: შექმნან ნამუშევარი ნებისმიერ თემაზე, რომელშიც მოსწავლეები სხვადასხვა ფაქტურის შექმნის ხერხებს გამოიყენებენ. მასწავლებელი ურჩევს მათ, თავდაპირველად მოტივი ფანქრით დახატონ, შემდეგ კი საღებავით იმუშავონ.

აქტივობა IV – პრეზენტაცია

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკ-

ლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ.

აქტივობის მოკლე აღწერა

საკუთარი ნამუშევრის პრეზენტაციისას მოსწავლეები საუბრობენ, თუ რა თემაზე შექმნეს ნამუშევარი და რომელი ფაქტურები შეუსაბამეს ამ თემას, რომელი ხერხი, მასალა გამოიყენეს სხვადასხვა ფაქტურის მისაღებად და როგორ შედეგს მიაღწიეს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

ტერმინები: ფაქტურა

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ქაღალდზე სხვადასხვა ფაქტურის მიღებისა და ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა; სხვადასხვაგვარი ეფექტებით და მონასმებით შეძლოს განწყობილების გადმოცემა; საპრეზენტაციო უნარები

14. ნამუშევრის დანიშნულება

მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ანალიტიკური აზროვნების უნარი, ხელოვნების ნიმუშის დანიშნულების შესახებ მსჯელობის უნარი; განვუმტკიცოთ დეკორატიული დანიშნულების ნივთის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I – შესავალი საუბარი ხელოვნების ნიმუშის დანიშნულებაზე

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს ვაჩვენოთ სხვადასხვა ეპოქისა და დროის ხელოვნების ამა თუ იმ

ნიმუშის დანიშნულება, გამოვუმუშაოთ ამ ნიმუშების დანიშნულებაზე მსჯელობის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: მთელი კლასი, ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დაწყებისთანავე მასწავლებელი აჩვენებს კლასს წინასწარ მომზადებულ რეპროდუქციებს. რომლებზეც ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნაწარმოებებია აღბეჭდილი. იგი სთხოვს მოსწავლეებს, დააკვირდნენ რეპროდუქციებს და რიგრიგობით დაასახელონ ხელოვნების რომელ დარგს მიეკუთვნება წარმოდგენილი ნაწარმოები, რა მასალისგან არის ის შექმნილი, აღწერონ ფერები და ფორმები, გამოთქვან ვარაუდი, რა დანიშნულება აქვს მათ. მოსწავლეები ამოიცნობენ ხელოვნების დარგებს, აღწერენ გამოყენებულ ფერებსა და ფორმებს. ამა თუ იმ ნივთის დანიშნულების ამოცნობისას, შესაძლოა, მათი აზრები გაიყოს კიდეც. შედარებით ადვილად ამოსაცნობია თანამედროვე გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშები და, სავარაუდოდ, მოსწავლეები ადვილად მოახერხებენ ამ დავალების შესრულებას. მასწავლებელი სვამს კითხვას: „როგორ ფიქრობთ, ყოველთვის ადვილია ხელოვნების ამა თუ ნიმუშის დანიშნულების ამოცნობა? დააკვირდით სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ფოტოებს, ხომ არ იცით, რომელი ქვეყნის ხელოვნებას გახსენებთ ისინი და შეეცადეთ ამოიცნოთ, რა დანიშნულება შეიძლება ჰქონოდათ მათ“. მოსწავლეებს გარკვეული ცოდნა უკვე აქვთ ეგვიპტური ხელოვნების შესახებ, ფიგურათა იერით, ვარცხნილობითა და სამოსით, შესაძლებელია ამოიცნონ, რომ ქანდაკებები ეგვიპტური კულტურის კუთვნილებაა. მათი მოსაზრებები ამ ნივთების დანიშნულების შესახებ სხვადასხვაგვარი შეიძლება იყოს.

გაკვეთილის დაწყებისთანავე მასწავლებელი აჩვენებს კლასს წინასწარ მომზადებულ რეპროდუქციებს. რომლებზეც ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნაწარმოებებია აღბეჭდილი. იგი სთხოვს მოსწავლეებს, დააკვირდნენ რეპროდუქციებს და რიგრიგობით დაასახელონ ხელოვნების რომელ დარგს მიეკუთვნება წარმოდგენილი ნაწარმოები, რა მასალისგან არის ის შექმნილი, აღწერონ ფერები და ფორმები, გამოთქვან ვარაუდი, რა დანიშნულება აქვს მათ. მოსწავლეები ამოიცნობენ ხელოვნების დარგებს, აღწერენ გამოყენებულ ფერებსა და ფორმებს. ამა თუ იმ ნივთის დანიშნულების ამოცნობისას, შესაძლოა, მათი აზრები გაიყოს კიდეც. შედარებით ადვილად ამოსაცნობია თანამედროვე გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშები და, სავარაუდოდ, მოსწავლეები ადვილად მოახერხებენ ამ დავალების შესრულებას. მასწავლებელი სვამს სკითხვას: „როგორ ფიქრობთ, ყოველთვის ადვილია ხელოვნების ამა თუ ნიმუშის დანიშნულების ამოცნობა? დააკვირდით სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ფოტოებს, ხომ არ იცით, რომელი ქვეყნის ხელოვნებას გახსენებთ ისინი და შეეცადეთ ამოიცნოთ, რა დანიშნულება შეიძლება ჰქონოდათ მათ“. მოსწავლეებს გარკვეული ცოდნა უკვე აქვთ ეგვიპტური ხელოვნების შესახებ, ფიგურათა იერით, ვარცხნილობითა და სამოსით, შესაძლებელია ამოიცნონ, რომ ქანდაკებები ეგვიპტური კულტურის კუთვნილებაა. მათი მოსაზრებები ამ ნივთების დანიშნულების შესახებ სხვადასხვაგვარი შეიძლება იყოს.

დ.ი.მ. პირველ სურათზე ეგვიპტური სანელსაცხებლე კოვზებია წარმოდგენილი. მოცურავე გოგონების ფიგურები კოვზის ტარს წარმოადგენს, ხოლო თავად კოვზს თავზე სახურავი აქვს დახურული, რომელსაც ტრადიციულად ფრინველის ან ცხოველის ფორმა აქვს. ასეთი სახურავი მხოლოდ დეკორატიულ ფუნქციას არ ატარებდა, ის აქროლებისგან, ამოშრობისგან იცავდა ძვირფას ნელსაცხებელს.

მეორე სურათზე წვრილ-წვრილი ნივთების შესანახი ზარდახშაა მოცემული, მესამეზე კი, ე.წ. უშებტი – ფიგურები, რომლებსაც საკულტო დანიშნულება ჰქონდა. ისინი გარდაცვლილის მოახლეთა პატარა ფიგურებს წარმოადგენენ, რომლებსაც სამარხში ატანდნენ გარდაცვლილ პატრონს, რათა საიქიოშიც მომსახურებოდნენ მას.

აქტივობა II – პრაქტიკული სამუშაო

აქტივობის მიზანი:

მოსწავლეს განვუმტკიცოთ დეკორატიული დანიშნულების ნივთის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ერთჯერადი თეფშები, გუაშის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცი, ბაწარი (ძაფი), წებოვანი ლენტი.

აქტივობის მოკლე აღწერა

შემდეგი აქტივობა პრაქტიკული სამუშაოს კლასში შესრულებას ისახავს მიზნად. თავდაპირველად მოსწავლეები ყურადღებით ეცნობიან სახელმძღვანელოში მოცემულ დეკორატიულად გაფორმებულ თეფშებს, რომლებიც ინტერიერის შესამკობად შეიძლება გამოდგეს. მასწავლებელი უხსნის მათ, როგორ სეიძლება ნებისმიერ ნივთ შევუცვალოთ დანიშნულება და ის ხელოვნების ნიმუშად ვაქციოთ.

თითოეული მოსწავლე მუშაობის დაწყებამდე ირჩევს იმ მოტივს ან მოტივებს, რომლითაც გააფორმებს თეფშს. ეს შეიძლება იყოს ფოთლები, ყვავილები, ბუშტები, სათამაშოები, მხიარული ანაბეჭდები, წარწერები და მრავალი სხვა რამ.

აქტივობა III – პრეზენტაცია

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ.

მოსწავლეები წარადგენენ საკუთარ ნამიუშევრებს და საუბრობენ საკუთარი ჩანაფიქრის განხორციელების გზებზე.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: 1. ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების და მსჯელობის უნარი; 2. დეკორატიული ნივთის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა მისი დანიშნულების გათვალისწინებით; 3. ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენება; 4. საპრეზენტაციო უნარები.

15. ტყე შეუნახე შვილებსა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავუღვივოთ მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის გრძნობა ეკოლოგიურ თემებზე მსჯელობის და ამ პრობლემატიკის საკუთარ ნამუშევარში ასახვის უნარი, უკვე ნასწავლი პრინციპებისა და ელემენტების გამოყენებით; ასევე, კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში მუშაობის უნარ-ჩვევა.

შედეგი:

ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება: 1. ეკოლოგიურ თემებზე მსჯელობის უნარი; 2. ეკოლოგიური პრობლემატიკის საკუთარ ნამუშევარში ასახვის უნარი, უკვე ნასწავლი პრინციპებისა და ელემენტების გამოყენებით; 3. კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში მუშაობის უნარ-ჩვევა; 4. საპრეზენტაციო უნარები

16. ძველი სამყაროს ქანდაკება

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ძველი სამყაროს სხვადასხვა კულტურისა თუ ცივილიზაციის ქანდაკება; დავანახვოთ ამ დარგის სპეციფიკა და დამახასიათებელი ნიშნები და გამოვუმუშავოთ ქანდაკების ნიმუშებზე მსჯელობის, მათი გაანალიზების უნარი, ინფორმაციის მოგროვების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

შეფასება:

1. ძველი სამყაროს ქანდაკების ნიმუშების ცოდნა;
2. ქანდაკების სპეციფიკის ცოდნა,
3. ძველი ცივილიზაციების ნიმუშების განსხვავების დანახვა, მსჯელობა,
4. ინფორმაციის მოგროვების უნარი;
5. საპრეზენტაციო უნარები

შენიშვნა: გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს საშინაო დავალებას – მოიძიონ ინტერნეტის საშუალებით ინფორმაცია ძველი სამყაროს ქანდაკებების შესახებ და მომავალ გაკვეთილზე წარუდგინონ კლასს.

17. ღიმილი საჩუქრად

მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ კომპიუტერის მეშვეობით სხვადასხვა ემოციის ამსახველი ნახატის შექმნის უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ მიმიკაზე დაკვირვების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ

ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება: 1. მიმიკაზე დაკვირვების უნარი; **2.** მიმიკის ამსახველი სქემატური ნახატის შექმნის უნარი; **3.** კომპიუტერის მეშვეობით სხვადასხვა ემოციის გამომსახველი ნახატების შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა; **4.** საპრეზენტაციო უნარები.

18. ანაბეჭდი ცილინდრით

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ არატრადიციული ხერხებით ფერადი ანაბეჭდის მიღების უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება: 1. ხელოვნური მასალის მეშვეობით ფერადი ანაბეჭდის მიღების უნარ-ჩვევა; 2. დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა; 3. საპრეზენტაციო უნარები.

19. წვიმიანი ამინდი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ აპლიკაციის ხერხით სხვადასხვა განწყობილების მქონე ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს

ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება:

1. აპლიკაციის ხერხის ფლობა;

2. შემოქმედებითი მიდგომა ხელოვნური რესურსისადმი;

3. ჩანაფიქრის განხორციელების პრაქტიკული უნარ-ჩვევა;

4. საპრეზენტაციო უნარები.

20. ოთხფეხა მეგობარი

მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ აკვარელის საღებავით სასურველ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი, განვუმტკიცოთ გარემოზე, ნატურაზე დაკვირვების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება: **1.** გარემოზე, ნატურაზე დაკვირვების უნარი; **2.** მეხსიერებით ან წარმოსახვით ხატვის

უნარი; **3.** აკვარელის საღებავით მუშაობის უნარ-ჩვევა; **4.** საპრეზენტაციო უნარები.

21. ყველა ჩემი სამშობლოა

მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული სხვადასხვა დროის ძეგლები, ხელოვნების ნიმუშები და გამოვუმუშავოთ მათი ანალიზის უნარი; განვუვითაროთ ძეგლის შესახებ ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევა, ასევე, გამოვუმუშავოთ რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების, წყაროებში დაცული ცალკეული ეპიზოდების საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;
- ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

- საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;
- მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

შეფასება: 1. საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაცული ძეგლებისა და ხელოვნების ნიმუშების ცოდნა; 2. ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი; 3. რომელიმე ისტორიული ფაქტის ან ლეგენდის/თქმულების ცალკეული ეპიზოდების საკუთარი წარმოსახვით დასურათების უნარი. 4. საპრეზენტაციო უნარები.

პ.ი.კ. 1. მოსწავლეებმა შეიძლება დაასახელონ გრემი, იყალთო, გურჯაანის ყველაწმინდა, კვეტერა და ა. შ.

პ.ი.კ. 2. შუამთის ტაძარს ახასიათებს ზემოთ აზიდული, წაგრძელებული პროპორციები, ძალზე მაღალი გუმბათის ყელი. მისი ერთადერთი სამკაულია ფასადებზე წითელი აგურის წყობით გამოყვანილი დიდი ჯვრები. აგურით ნაგებ ამ ტაძარს სხვა შემკულობა (ორნამენტი) არ აქვს და ის სისადავის შთაბეჭდილებას ქმნის.

პ.ი.კ. 3. ათორმეტი ასურელი მამა: შიო მღვიმელი, დავით გარეჯელი, აბიბოს ნეკრესელი, იასე წილკნელი, ანტონ მარტყოფელი, იოანე ზედაზნელი, ისიდორე სამთავნელი, მიქაელ ულუმბოელი, ზენონ იყალთოელი, იოსებ ალავერდელი, თადეოზ სტეფანწმინდელი, პიროს ბრეთელი.

დ.ი.მ. ისტორიული წყაროებიდან ვიცით, რომ VI საუკუნეში სირიიდან საქართველოში ჩამოსულია საეკლესიო მოღვაწეთა ჯგუფი, რომლებსაც ასურელი მამების სახელით ვიცნობთ. მათი მიზანი ქრისტიანული რელიგიის დაცვა-განმტკიცება იყო. თითოეული მათგანის სახელთან დიდი ისტორიული მნიშვნელობის ქრისტიანული კულტურის კერებია დაკავშირებული.

22. წითელქუდა სოკოები

მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა სახის ხელოვნური რესურსის გამოყენებით დეკორატიული სამგანზომილებიანი ნამუშევრის შექმნის უნარი; სამუშაოს თანმიმდევრულად დაგეგმვისა და სხვებთან თანამშრომლობის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად

შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება: 1. სამგანზომილებიანი დეკორატიული ნამუშევრის შექმნა; 2. ხელოვნური რესურსისადმი შემოქმედებითი მიდგომა; 3. თანამშრომლობა.

23. ფიგურები და გარემო

მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ მრავალფიგურიანი კომპოზიციის ცნება, მისი აგების სხვადასხვა პრინციპი; განვუვითაროთ, ასევე, ახლო და შორი ხედვის წერტილის აღქმისა და გაანალიზების უნარი, გამოვუმუშავოთ მრავალფიგურიანი კომპოზიციის შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

შეფასება: 1. მრავალფიგურიანი კომპოზიციის აღწერა-ანალიზის უნარი; 2. მრავალფიგურიანი კომპოზიციის შექმნის უნარ-ჩვევა; 3. საპრეზენტაციო უნარები.

პ.ი.კ. 1. 1. კომპოზიციების აღწერისას მოსწავლეებმა ყურადღება უნდა გაამახვილონ იმაზე, თუ როგორაა შევსებული სასურათე სიბრტყე გამოსახულებებით წიგნში მოცემულ პირველ და მეორე ნამუშევარზე.

2. პირველ შემთხვევაში ეს სიბრტყე მთლიანად შევსებულია ფიგურებით, მეორე სურათზე კი მეტი თავისუფალი არეა დარჩენილი და იგივე კომპოზიცია ფორმატის ქვედა მარჯვენა კუთხეშია განთავსებული. ამის გამო მეორე სურათზე მეტი სიხალვათის შთაბეჭდილება რჩება.

პ.ი.კ. 2.

1. ამ სურათზე გამოსახულია ოთახი, რომელ-შიც ბევრი ადამიანი ირევა. ყოველი მათგანი თავისი საქმითაა დაკავებული. მოსწავლეებმა დეტალურად უნდა აღწერონ ოთახი, ანუ ის გარემო, რომელშიც ადამიანები იმყოფებიან.

2. მოსწავლეებმა უნდა დაახასიათონ ფიგურების მოქმედება, ჩაცმულობა, მოძრაობები და საქმიანობა.

3. ამ სურათზე საქმიანი ატმოსფერო სუფევს.

პ.ი.კ. 3

1. ბრეიგელის სურათზე წარმოდგენილია მოედანი, რომელზეც უამრავი ადამიანია გამოსახული. ფიგურები ჭიანჭველებივით ირევიან, საქმიანობენ. აქ დიდი, ფართო ხედია გადმოცემული. კირხნერის სურათზე კი სულ 4 მამაკაცია გამოსახული და ისინი მთლიანად ავსებენ სასურათე სიბრტყეს და, შესაბამისად, სივრცეც შეზღუდულია.

2. ბრეიგელის სურათზე გარემო შორი ხედვის წერტილიდანაა დანახული, კირხნერის სურათზე კი პირიქით – ახლო ხედვის წერტილია გამოყენებული.

3. ცხადია, გულდასმით დათვალიერებას ბრეიგელის სურათი ითხოვს, რაგან შორიდან დანახული მცირე ზომის მოფუსფუსე ფიგურები მნახველის ცნობისმოყვარეობას იწვევს, ხოლო კირხნერის სურათზე წინა პლანზე წამოწეული ფიგურები და გარემოს მინიმალური დეტალები მნახველის ყურადღებას იმთავითვე ფიგურებზე ამახვილებს.

24. დასურათებული ოდისეა

მიზანი:

მოსწავლეს განვუვითაროთ სახითი ხელოვნების ნიმუშში ლიტერატურული ან მითოსური პერსონაჟების ამოცნობის უნარი; ლიტერატურული ნაწარმოების კონკრეტული ეპიზოდის სხვადასხვა ხერხითა და საშუალებით დასურათების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

შეფასება: 1. სახვითი ხელოვნების ნიმუშში ლიტერატრული ან მითოსური პერსონაჟის ამოცნობა; **2.** ახვადასხვა ხერხითა და საშუალებით ლიტერატურული ნაწარმოების ან მითოსის ეპიზოდების დასურათება; **3.** საპრეზენტაციო უნარები.

25. მარაო

მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ დეკორატიულ-გამოყენებითი ნივთის მარტივად შექმნის უნარი; გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშის ამა თუ იმ სოციალური ფენისათვის მიკუთვნების უნარი, დეკორატიულ-გამოყენებითი ნივთის ამა თუ იმ კულტურისათვის მიკუთვნების უნარი, ანალიზისა და არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის

ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

შეფასება: **1.** დეკორატიულ-გამოყენებითი ნივთის შექმნა; **2.** გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშის აღწერა-ანალიზი; **3.** დეკორატიულ-გამოყენებითი ნივთის სოციალური ფენისათვის და კონკრეტული კულტურისათვის მიკუთვნება; **4.** საპრეზენტაციო უნარები.

26. პორტრეტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავუღვივოთ ხელოვნების ნაწარმოებიდან (პორტრეტი) ინფორმაციის ამოკითხვის უნარი (ეპოქა, ქვეყანა, სოციალური კუთვნილება); ასევე, გამოვუმუშავოთ პორტრეტის შექმნის უნარ-ჩვევა და მასში დეტალების ასახვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესა-

ხებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

პ.ი.კ. 1.

1. ნამუშევრების აღწერისას მოსწავლეებმა ყურადღება უნდა გაამახვილონ იმაზე, რომ რაფაელის პორტრეტზე ძვირფას სამოსში გამოწყობილი დიდებულია გამოსახული, რომელიც სრულიად სადა ფონზეა წარმოდგენილი. ვან გოგის პორტრეტზე კი ჩვეულებრივი ადამიანია წარმოდგენილი, რომელსაც ფონს უქმნის ჭრელი, იაპონური ნახატებით შემკული კედელი.

2. ბალდასარე კასტილიონე მაღალი წრის წარმომადგენელია, მისი სახე სიმშვიდესა და ღირსებას ასხივებს. მამილო ტანგი უბრალო ადამიანია, გაბურძგნული წვერით, მღელვარე, თითქოს შეწუხებული სახით, ის დაძაბული ზის.

პ.ი.კ. 2.

ბრონზინოს მიერ შექმნილ ელეონორა ტოლედოელის პორტრეტზე ჩვენ ყურადღებას იქცევს ქალის მდიდრული, მსხვილი ორნამენტით შემკული ქსოვილისაგან შეკერილი კაბა და ქალის სამკაულები.

პ.ი.კ. 3.

1. ვან გოგის მიერ შექმნილ პორტრეტზე ფონი ჭრელი და ბრტყელია. ის ფაქტიურად იაპონური ნახატებით მთლიანად დაფარულ კედელს წარმოადგენს. დეგას პორტრეტზე მამაკაცის უკან მაგიდაა, რომელზეც წიგნები და ნახატები უწესრიგოდ ყრია; უკან, კედელზე სურათის ქვედა კიდე მოჩანს, სურათის მარცხენა კიდეში კი კარადას ვხედავთ, რომლის მინის მიღმა ცხენის პატარა ზომის თეთრი ქანდაკება იკითხება.

2. ორივე შემთხვევაში ფონი გარკვეულ ინფორმაციას გვაწვდის ამ ადამიანების შესახებ.

ედგარ დეგას პორტრეტზე წარმოდგენილი ადამიანი ინტელექტუალია, ის ალბათ მხატვარია, რადგან მაგიდაზეც და კედელზეც სურათები კიდია; ამ აზრს კიდევ უფრო განამტკიცებს მის წინ, ფეხებთან დიდი საქაღალდე, რომელშიც სურათები აწყვია.

მამილო ტანგი კი ალბათ იაპონური ხელოვნების მოყვარულია, რადგან თავისი სახლის კედლები მთლად აუჭრელებია იაპონელი მხატვრების ნამუშევრებით.

ტერმინები: ინტერიერი – შენობის არქიტექტურულად და მხატვრულად გაფორმებული შიგნითა ნაწილი.

დეტალი – მთელის ნაწილი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოებიდან ინფორმაციის ამოკითხვა, პორტრეტის შექმნის, მასში სახასიათო დეტალების ასახვის უნარი.

27. სახალისო სარჭები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით ექსპერიმენტის ჩატარების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია, ხელოვნური და ბუნებრივი მასალის გამოყენების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, სარეცხის სარჭები, ფერადი ქაღალდები, ძაფები, ღილები და სხვ. ფლომასტერები, საღებავები, წებო, მაკრატელი.

მოსწავლეებს შეუძლიათ ნებისმიერი ცხოველი, ფრინველი ან თუნდაც ფანტასტიკური არსება გააკეთონ სარეცხის სარჭებისაგან. ასევე, მასწავლებელს შეუძლია ურჩიოს მოსწავლეებს, რომ მათ სურვილისამებრ რომელიმე ლიტერატურული პერსონაჟი ან მულტფილმის გმირი გააკეთონ. პრეზენტაციას შეიძლება „გამოცნობანას" თამაშის ფორმა მიეცეს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნური და ბუნებრივი მასალის შემოქმედებითად გამოყენების უნარი დეკორატიული ნივთების შექმნის მიზნით.

28. ინტერიერის ესკიზი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლემ შექმნას ინტერიერის ესკიზი, განვუვითაროთ სახვითი ხელოვნების პრინციპებისა და ელემენტების გამოყენებით შეთავაზებულ თემაზე მუშაობისა და გამოსახულებების კომპოზიციური განაწილების უნარი. განვუვითაროთ ფანტაზია და დასმული ამოცანისადმი შემოქმედებითი მიდგომის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფერადი ფანქრები ან ფლომასტერები

ტერმინები: ესკიზი-მხატვრული ნაწარმოების ან პროექტის წინასწარი მონახაზი, ჩანახატი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მოსწავლის მიერ ინტერიერის ესკიზში გამოყენებული სახვითი ხელოვნების ელემენტები და პრინციპები; შემოქმედებითობა და ფანტაზიის უნარი.

29. სურათი, ეპოქა, ქვეყანა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოების მეშვეობით ეპოქისა და ქვეყნის დამახასიათებელი ნიშნების ამოცნობის უნარი. განვუმტკიცოთ მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. განვუვითაროთ პრაქტიკულ ნამუშევარში ეპოქის, ქვეყნის დამახასიათებელი ნიშნების ასახვის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);
- მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);
- გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;
- საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი:მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებიდან მიღებული ინფორმაციის გაანალიზების უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების

მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი კითხვით მიმართავს კლასს: „თქვენი აზრით, საიდან ვიღებთ ინფორმაციას გარდასულ საუკუნეთა ცივილიზაციების, ქვეყნების შესახებ?“ სავარაუდოდ, მოსწავლეთა დიდი ნაწილის აზრით, ამგვარი ინფორმაცია ისტორიულ მატიანეებშია შემონახული.

შესაძლოა, ზოგიერთის აზრით, ინფორმაცია ხელოვნების ნაწარმოებმაც მოგვაწოდოს. მასწავლებელი საუბრობს იმის შესახებ, რომ ისტორიული დოკუმენტები მხოლოდ აღწერენ ამა თუ იმ მოვლენას, ხოლო ხელოვნების ძეგლები ვიზუალურ (ხილულ) ინფორმაციას გვაწვდის, რაც ფასდაუდებელ სამსახურს გვიწევს, რადგან მათ გარეშე, მხოლოდ აღწერის მიხედვით, ძნელი წარმოსადგენი იქნებოდა ამა თუ იმ ქვეყნის კულტურა საზოგადოდ.

მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს გაკვეთილის პირველი ნაწილის ტექსტს და სთხოვს ყურადღებით გაეცნონ რენესანსის ეპოქის ნიდერლანდელი მხატვრის იან ვან ეიკის სურათს „კანცლერ როლენის მადონა“. ინტერაქტივის კითხვებზე პასუხის გასაცემად, მოსწავლეებმა გულდასმით უნდა დაათვალიერონ სურათის ფრაგმენტი, რომელიც იქვეა წარმოდგენილი.

პ.ი.კ. 1. რენესანსის ეპოქის მხატვრის იან ვან ეიკის სურათზე წარმოდგენილია სავარძელზე მჯდომი მა-დონა ყრმით და მათ წინაშე მუხლმოყრილი მამაკაცი. მადონას ზურგს უკან ანგელოზის ფიგურაა გამოსახული. მას ხელში ძვირფასი გვირგვინი უკავია და თითქოს თავზე ადგამს მას მადონას. მოქმედება ინტერიერში ხდება, დარბაზის იატაკი ფილებით არის მოპირკეთებული, ხოლო სურათის სიღრმეში ღია თაღედი და პეიზაჟის ფრაგმენტი მოჩანს.

2. სურათის უკანა პლანზე, თაღებს მიღმა მდინარისა და მის ნაპირებზე გაშენებული ქალაქის ხედი მოჩანს. სურათის ფრაგმენტზე კარგად ჩანს, რომ ქონგურებიან კედელთან, მაყურებლისკენ ზურგშექცევით, ორი მამაკაცის ფიგურაა წარმოდგენილი. ისინი ინტერესით ათვალიერებენ რაღაცას, რაც კედლის მიღმა ხდება.

3. ერთი შეხედვით წინა და უკანა პლანზე წარმოდგენილ სცენებს შორის არავითარი კავშირი არ არსებობს. სურათის წინა პლანზე გამოსახული ფიგურები რელიგიური შინაარსის მქონე სიუჟეტს წარმოგვიდგენენ, რაზეც ღვთისმშობლის ზურგსუკან მდგომი ანგელოზი, გვირგვინი, აგრეთვე ლოცვის ჟესტით ხელაპყრობილი, დაჩოქილი მამაკაცის ფიგურა მეტყველებს. მაგრამ, მიუხედავად ამ რელიგიური შინაარსისა, სურათის უკანა პლანზე გამოსახული ადამიანები და პეიზაჟი თითქოს საკუთარი ცხოვრებით ცხოვრობენ, მათ არაფერი აქვთ საერთო. უფრო მეტიც, რომ არა ზემოთ აღნიშნული დეტალები, სურათის უკანა პლანი შუა საუკუნეების ქალაქის მშვიდი, ყოველდღიური ცხოვრების ამსახველ სურათად წარმოუდგებოდა მაყურებელს.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეებს განვუვითაროთ წყვილებში მუშაობის უნარი, მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნე-

ბის ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის შემდეგი მონაკვეთი ეთმობა მსჯელობას იმის შესახებ, ადამიანის ჩაცმულობის, ვარცხნილობის რომელი დეტალები მიგვანიშნებს მის წარმომავლობაზე. მოსწავლეები აღნიშნავენ, რომ მათ მიერ ნანახ პორტრეტებზე სამოსისა და სამკაულის მიხედვით შესაძლებელია ამოიცნო ესა თუ ის ქვეყანა, ეპოქა, გამოთქვა ვარაუდი საზოგადოების რომელ ფენას მიეკუთვნება წარმოდგენილი ადამიანი. მასწავლებლის თხოვნით მოსწავლეები ეცნობიან გაკვეთილის ტექსტის მომდევნო ნაწილს და გირლანდაიოს „ქალბატონის პორტრეტს". ინტერაქტივის მომდევნო შეკითხვებზე პასუხის გასაცემად მასწავლებელი წყვილებად ყოფს კლასს. თითოეულმა წყვილმა 2-3 წუთის შემდეგ მოკლედ უნდა დაასაბუთოს, რომელი დეტალები იქცევს ყურადღებას ამ პორტრეტზე და რას გვიყვება ის ქვეყნისა და ეპოქის შესახებ.

პ.ი.კ. 1. პორტრეტზე ახალგაზრდა ქალია წარმოდგენილი. იგი პეიზაჟის ფონზე ოდნავ შებრუნებული წელამდეა გამოსახული. მას გულამოღებული წითელი კაბა აცვია. შუაში გაყოფილი თმის ერთი ნაწილი კეფაზე აქვს დამაგრებული და თეთრი თავსაბური უკეთია, მეორე ნაწილი კი სახის გასწვრივ ხვეულებად ჩამოუშვია. სადა გულსაკიდი მკერდს უმშვენებს.

2. ყურადღებას იქცევს ქალბატონის წითელი კაბა, ხვეული თმა, პეიზაჟის დეტალები.

3. კაბისა და ვარცხნილობის მიხედვით შეიძლება დავასკვნათ, რომ ქალბატონი შუა საუკუნეების ევროპული სახელმწიფოს მკვიდრია. ამაზე მიუთითებს აგრეთვე პეიზაჟის დეტალები.

შემდეგი აქტივობა ეთმობა დომენიკო გირლანდაიოს კიდევ ერთი ნაწარმოების – „მარიამისა და ელისაბედის შეხვედრა" – გაცნობას. სურათს რელიგიური შინაარსი აქვს. მარიამ ღვთისმშობელი და იოანე ნათლისმცემლის დედა ელისაბედი ერთმანეთს თავიანთი პირმშოების დაბადებამდე ხვდებიან, მაგრამ მაყურებელი მხოლოდ მათი შარავანდებით (თავის გარშემო გამოსახული ნათება) მიხვდება, რომ ეს მანდილოსნები ჩვეულებრივი მოკვდავები არ არიან. სურათის სიღრმეში სივრცე ორ ნაწილად არის გაყოფილი. მარჯვენა მხარეს გალავნის კედელზე მაყურებლისკენ ზურგშექცევით გადაყუდებული ადამიანები ინტერესით ათვალიერებენ რაღაცას, რაც ქვევით ხდება. მარცხნივ, სიღრმიდან მომავალ ქუჩაზე შემთხვევითი გამვლელი და თავზე ლანგარშედგმული გამყიდველი ქალი მოჩანს. არაფერი მიგვანიშნებს, რომ ჩვენ თვალწინ ჩვეულებრივი ყოფითი სცენა კი არა, მისტიური მნიშვნელობის მქონე შეხვედრაა გამოსახული. გირლანდაიოს მიერ წარმოდგენილი პერსონაჟები და გარემო მათ ირგვლივ შუა საუკუნეების იტალიური ქალაქის ყოფას ასახავს.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ინფორმატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი რამდენიმე სახსიათო დეტალის გამოყენებით.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის ბოლო მონაკვეთი ეთმობა პრაქტიკულ სამუშაოს, რომლითაც მოსწავლეებმა საკუთარი ქვეყნისა და ეპოქის შესახებ წარმოდგენა უნდა შეუქმნან მომავლის ადამიანებს. მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეებს ნათლად ესმოდეთ, სურათის ნებისმიერი დეტალი ინფორმაციის შემცველია და ამიტომ მნიშვნელოვანია, რომ ის ზუსტად შეესაბამებოდეს ჩვენ დროს. სურათის სიუჟეტს მოსწავლეები თავად ირჩევენ. ნამუშევარში ჩვენი ეპოქის დამახასიათებელი ნიშნები უნდა ჩანდეს – მაგ., მრავალსართულიანი შენობები, თანამედროვე მანქანები, თვითმფრინავები და ა. შ.

მასშტაბური ნამუშევრის შექმნისას მოსწავლეს შეუძლია ნამუშევრის სახლში დასრულება. ასეთ შემთხვევაში მომდევნო გაკვეთილზე ეწყობა ნამუშევრების განხილვა. ავტორები მოკლედ ასაბუთებენ, რატომ გამოსახეს ესა თუ ის ელემენტი, რატომ ჩათვალეს ის ეპოქის დამახასიათებელ ნიშნად. მსჯელობა და კამათი მიმდინარეობს სათანადო არგუმენტების მოშველიებით. მოსწავლეები მსჯელობენ საკუთარ ჩანაფიქრსა და მიღწეულ შედეგზე.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვების უნარი, ანალიტიკური აზროვნების უნარი, ეპოქის დამახასიათებელი ნიშნების პრაქტიკულად ასახვის უნარ-ჩვევა.

30. მსოფლიოს ცნობილი კოშკები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავუღვივოთ ინტერესი მსოფლიო მნიშვნელობის არქიტექტურული ძეგლების მიმართ, განვუვითაროთ მათი საზოგადოებრივი დანიშნულებისა და ფუნქციის ამოცნობის უნარი. გამოვუმუშავოთ დამოუკიდებელი და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი:მოსწავლეს განვუვითაროთ არქიტექტურული ნაგებობის აღწერის და ანალიზის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი გაკვეთილს იწყებს საუბრით საქვეყნოდ ცნობილი არქიტექტურული ნაგებობების შესახებ. იგი სთხოვს მოსწავლეებს დაასახელონ მსოფლიოს ყველაზე ცნობილი ნაგებობები. მოსწავლეების პასუხები მრავალფეროვანია, თუმცა, სავარაუდოდ, დასახელებულ ნაგებობებს შორის აუცილებლად იქნება მაგალითად პირამიდები. მასწავლებელი აგრძელებს საუბარს და განუმარტავს მოსწავლეებს, რომ გაკვეთილის თემა არა უბრალოდ ცნობილი ნაგებობები, არამედ ყველაზე ცნობილი კოშკებია. თუ მოსწავლეების მიერ დასახელებულ ნაგებობათა შორის ეიფელის კოშკიც იყო, მასწავლებელი ყურადღებას ამახვილებს იმაზე,რომ ის დღევანდელი გაკვეთილის ერთ-ერთი მთავარი ობიექტია. იგი უყვება მოსწავლეებს, რომ იმ

ნაგებობების მშენებლობის ისტორია, რომელთაც შემდეგ საქვეყნოდ გაითქვეს სახელი, საკმაოდ დრამატული იყო. მასწავლებლის თხოვნით მოსწავლეები სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ფოტოებს ეცნობიან. მასწავლებელი განმარტავს ახალი ტერმინის – კამპანილეს – მნიშვნელობას და ეკითხება მოსწავლეებს, ხომ არ იციან რაიმე პიზას ცნობილი კამპანილეს შესახებ.

პ.ი.კ. 1. პიზას კოშკი ან პიზას კამპანილე მსოფლიოს ყველაზე ცნობილი გადახრილი ნაგებობაა.

2. მოსწავლეთა ერთი ნაწილი გამოთქვამს ვარაუდს, რომ კოშკი ასე დააპროექტეს, ხოლო მეორენი თვლიან, რომ ის შემდეგ გადაიხარა.

მასწავლებელი აგრძელებს საუბარს პიზას კოშკის შესახებ და აცნობს მოსწავლეებს ინფორმაციას, რომელიც სახელმძღვანელოშია მოცემული. შემდეგ იგი კითხვით მიმართავს მოსწავლეებს: „თქვენი აზრით, რატომ არ იგეგმება პიზის კოშკის გასწორება?“ სავარაუდოდ, მოსწავლეები პასუხობენ, რომ ასეთ შემთხვევაში კოშკი დაკარგავს მთავარ თავისებურებას, რაც დიდ ზარალს მოუტანს ქალაქს.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა ეპოქის და კულტურის სახასიათო ნიშნების ამოცნობის უნარი ცნობილ არქიტექტურულ ნაგებობებში. გავუღვივოთ ფანტაზია და შემოქმედებითი პროექტის ინიცირების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);
- საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის მომდევნო მონაკვეთი ეთმობა შემოქმედებით პროექტს, რომლის მიზანი შესაბამის ინტერაქტივშია ჩამოყალიბებული. მოსწავლეებმა უნდა მოიფიქრონ პიზას კოშკის გამაგრების მექანიზმი ისე, რომ არ გაასწორონ ის. ბუნებრივია, წინადადებები სხვადასხვაგვარი შეიძლება იყოს, ძალიან თამამიც და სრულიად ფანტასტიკურიც. აქტივობის არსი სწორედ ისაა, რომ დაანახოს მოსწავლეებს, რამდენი საინტერესო პრობლემაა მსოფლიოში, რომლებიც ამა თუ იმ ეპოქის ხელოვნების ნაწარმოებებს უკავშირდება და გაუღვივოს მათ ინტერესი ამ ძეგლების მიმართ.

მასწავლებელი განაგრძობს თხრობას და უყვება მოსწავლეებს კიდევ ერთი ცნობილი კოშკის და არანაკლებ ცნობილი საათის – ლონდონის ბიგ ბენის აგების ისტორიას. მოსწავლეები ეცნობიან ინფორმაციას და ვიზუალურ მასალას. ინფორმაცია სრულდება ცნობით იმის შესახებ, რომ ბიგ ბენის პოპულარობის დასტურია მისი პატარა ზომის ორეულების სიმრავლე ლონდონის გზაჯვარედინებზე. ინტერაქტივის შეკითხვა სთავაზობს მოსწავლეებს, თავად გამოიტანონ დასკვნა, რას უწოდებენ ინგლისელები მათ.

პ.ი.კ. ბიგ ბენი ინგლისურად დიდ ბენს ნიშნავს, შესაბამისად, პატარა ბენი სმოლ ბენია.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ არქიტექტურული ნაგებობების კრიტიკული ანალიზის უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);
- საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის შემდეგი მონაკვეთი ეძღვნება პარიზის სიმბოლოს – ეიფელის ცნობილ კოშკს. სავარაუდოდ, მოსწავლეები ინფორმაციის გაცნობამდე ამოიცნობენ მას ფოტოსურათებზე. მასწავლებელი ეკითხება მათ, საიდან იცნობენ ისინი ამ ნაგებობას. პასუხები მრავალფეროვანია: ზოგს ტელევიზიით აქვს კოშკი ნანახი, ზოგი სარეკლამო ბუკლეტებით ან წიგნებიდან იცნობს მას. ეიფელის კოშკის ისტო-

რია კიდევ ერთხელ ამტკიცებს, რომ ყოველ ახალ, ორიგინალურ იდეას, როგორც წესი, მომხრეებიც ჰყავს და მოწინააღმდეგეებიც. თუმცა ძველი პარიზელების აღშფოთების ობიექტი დღეს ქალაქის სიმბოლოდ არის ქცეული.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს გაეცნონ ელექტრონულ ან ნაბეჭდ რესურსში წარმოდგენილ თანამედროვე კოშკებს და გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები მათ შესახებ. მათი ყურადღება მახვილდება თანამედროვე კოშკების სიმაღლეზე, უცნაურ ფორმებზე და სამშებენლო მასალაზე (რკინის კონსტრუქციები, მინა), რომლითაც ისინი განსხვავდება წინა ეპოქების არქიტექტურისგან.

გაკვეთილი სრულდება მსჯელობით იმის თაობაზე, რამდენად მიზანშეწონილია ახალი, ორიგინალური ნაგებობების მშენებლობა ძველ, ისტორიულ ქალაქში. მოსწავლეები გამოთქვამენ თავიანთ მოსაზრებებს, მოჰყავთ მათთვის ცნობილი მაგალითები და ახასიათებენ მათ.

ტერმინები: კამპანილე – შუა საუკუნეების და აღორძინების ხანის იტალიურ არქიტექტურაში ეკლესიისაგან მოშორებით აგებული სამრეკლო, კოშკი.

პანორამა – გადაშლილი, ფართო და ვრცელი მიდამოს ხედი, ჩვეულებრივ, ზევიდან.

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მსოფლიოს ცნობილი არქიტექტურული ნაგებობების ცოდნა, მათი დანიშნულების განსაზღვრის უნარი, ძველი და თანამედროვე არქიტექტურის ნიმუშებზე მსჯელობის უნარი, დამოუკიდებლად და კრიტიკულად აზროვნების უნარ-ჩვევა.

31. მომავლის კოშკი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნური მასალის გამოყენებით სივრცითი კონსტრუქციის აგების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ მასალისადმი შემოქმედებითი მიდგომის უნარი, პრაქტიკული სამუშაოს შესრულებისას ორიგინალური გადაწყვეტილების მიღების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური ან წყვილებში (მასწავლებლის შეხედულებისამებრ)

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფერადი ქაღალდები, ერთჯერადი ჭიქები, ფლომასტერები, მუყაოს ყუთები, წებო, მაკრატელი, წებოვანი ლენტი.

ტერმინები: მაკეტი-რაიმე ობიექტის სემცირებული ზომის მოდელი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: შემოქმედებითი მიდგომა, ხელოვნური მასალის გამოყენებით სივრცითი კონსტრუქციის აგების უნარი, იდეის, ჩანაფიქრის ხორცშესხმის უნარ-ჩვევა.

32. ახალი წელი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ბუნებრივი და ხელოვნური მასალით ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია; ასევე, გამოვუმუშავოთ კონკრეტული ამოცანის გადასაჭრელად შესასრულებელი სამუშაოს თანმიმდევრულად დაგეგმვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური ან წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ბუნებრივი და ხელოვნური მასალა: ბოსტნეული – წითელი ბულგარული წიწაკა, კომბოსტოს ფოთლები, სტაფილო, ღილები, ლენტები, ბამბა, ფერადი ქაღალდები, წებო, მაკრატელი.

მოსწავლეებს შეუძლიათ, წიგნში მოცემული თოჯინები მხოლოდ ნიმუშად გამოიყენონ და საკუთარი ფანტაზიით შექმნან თოვლის ბაბუა და გოგონა სხვადასხვა ბუნებრივი თუ ხელოვნური მასალით

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დეკორატიულ-გამოყენებითი ნამუშევრის შექმნა, ფანტაზია, სამუშაოს სწორად, თანმიმდევრულად დაგეგმვა.

33. საახალწლო კარნავალი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის დამოუკიდებლად არჩევის უნარი, სხვადასხვა მასალითა და ფაქტურით ნამუშევარში განწყობილების გადმოცემის უნარი; ასევე, თეატრალური კოსტიუმის ცალკეული დეტალის დამზადების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური ან წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, სხვადასხვა სახის ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსი, წებო, მაკრატელი.

მოსწავლეებს შეუძლიათ დაამზადონ არა მარტო წიგნში მოცემული საკარნავალო კოსტიუმის დეტალები (ნიღაბი, ქუდი), არამედ სხვა ელემენტებიც. მაგ., ქამარი, ფეხსაცმელი, შარფი, საყელო, მოსასხამი და სხვ.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მასალისა და ტექნიკის დამოუკიდებლად არჩევა, სხვადასხვა მასალის შეხამების უნარი, ნამუშევარში განწყობილების შექმნა, თეატრალური კოსტიუმის დეტალების დამზადების უნარი.

34. გრაფიკა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავახსენოთ სახვითი ხელოვნებისა ერთ-ერთი დარგი – გრაფიკა და დავანახვოთ მისი მხატვრული შესაძლებლობების ფართო დიაპაზონი; გამოვუმუშავოთ ამ დარგის სახვითი საშუალებების პრაქტიკულ ნამუშევარში გამოყენების უნარი. თავისუფალი თემის შემოქმედებითად ინტერპრეტირების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, ნებისმიერი გრაფიკული (სასურველია, შავ-თეთრი, თუმცა შესაძლებელია ფერადიც) მასალა

ტერმინები: ემბლემა – საგანი ან გამოსახულება, გამოყენებული რაიმე იდეის სიმბოლოდ.

შენიშვნა: კლასში ან შინ შექმნილი ემბლემის კონკურსი შესაძლოა მომდევნო გაკვეთილზე ჩატარდეს. მოსწავლეებმა მოამზადონ მოკლე პრეზენტაცია, სადაც აღწერენ რისი ემბლემაა და რატომ აირჩიეს ესა თუ ის ფორმა, რა ხერხები და მხატვრული ელემენტები გამოიყენეს მისი შექმნისას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: გრაფიკის მხატვრული შესაძლებლობების თეორიული ცოდნა და მათი პრაქტიკაში გამოყენება. თავისუფალი თემის შემოქმედებითად ინტერპრეტირება.

35. დინამიკა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ბუნების მოვლენებზე დაკვირვების შედეგად მიღებული შთაბეჭდილებებისა და დინამიკის გადმოცემის უნარი, მარტივი მხატვრული ხერხების პრაქტიკულად გამოყენების უნარი. განვუმტკიცოთ საკუთარ ნამუშევარში გამოყენებული ხერხების შესახებ მსჯელობის უნარი, ნამუშევრის კრიტიკულად შეფასების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცლები, რბილი ფანქარი ან პასტელი.

პ.ი.კ. 1.2.3. მოსწავლეები აღწერენ პეიზაჟს, აღნიშნავენ, რომ მცენარეები ერთი მიმართულებით არის გადახრილი, რაც თვალნათლივ აგრძნობინებს მაყურებელს ქარის მიმართულებას. იაპონელი ქალების ფიგურებიც წელშია მოხრილი, მათი სამოსის კალთები გაფრიალებულია, ხოლო ქუდებს ხელით იკავებენ, რომ ქარისგან ისინიც არ გაუფრინდეთ. მათი პოზები, მოძრაობა, გაფრიალებული სამოსი მაყურებელს ძლიერი ქარის შთაბეჭდილებას უქმნის.

მხატვრები ძირითადად ირიბი, დახრილი ხაზების მეშვეობით გადმოსცემენ ქარის ქროლვას.

4.ფიგურები აქტიურად მოძრაობენ ჰალიკარნასის მავზოლეუმის ფრიზზე.

5.თესალონიკის ტაძრის მოზაიკა სტატიკურია.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: გარემოსა და ბუნების მოვლენებზე დაკვირვებით მიღებული შთაბეჭდილებების ასახვის უნარი, ნამუშევარში გადმოცემული დინამიკა, საპრეზენტაციო უნარები.

რეკომენდაციები: მასწავლებელი გაკვეთილის დაწყებისთანავე სთხოვს მოსწავლეებს, წარმოიდგინონ ქარიანი ამინდი და რამდენიმე სიტყვით აღწერონ, როგორ გამოიყურება გარემო, ბუნება ამ დროს. მოსწავლეები რიგრიგობით აღწერენ, როგორ შრიალებენ ხეები, იღუნება ტოტები, მიწაზე ცვივა მოწყვეტილი ფოთლები. წარმოდგენისას შესაძლებელია, მოსწავლეებმა სხეულის პლასტიკაც გამოიყენონ (მაგ., ხელების საშუალებით განასახიერონ ქარში მოშრიალე ხის ტოტები, აზვირთებული ტალღა და სხვა). სასურველია, რომ მათ მონაყოლში საკუთარი შეგრძნებებიც იყოს აღწერილი, მაგ., ქარი თმას წეწავს, აფრიალებს სამოსს, ხელიდან „გლეჯს“ საგნებს. ამგვარად, რამდენიმე წუთი ეთმობა იმ სურათის წარმოსახვას, რომელიც ქარიანი ამინდისთვის არის ტიპიური. ამ დროს მოსწავლეებს უაქტიურდებათ წარმოსახვა, ახსენდებათ სახასიათო დეტალები და ა. შ. საუბრისას მასწავლებელი იყენებს სხვადასხვა შედარებას, რათა შეძლებისდაგვარად სახიერად წარმოადგინოს, როგორ მოძრაობს ირგვლივ ყველაფერი ქარის დროს.

36. რიტმი მხატვრობაში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ რიტმის ცნება მხატვრობაში. გამოვუმუშავოთ კონკრეტული ნამუშევრის ანალიზის, მასზე მსჯელობის უნარი; საკუთარ ნამუშევარში რიტმული კომპოზიციის აგების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

სხვა სტრატეგიის შემთხვევაში (იხ. ქვემოთ რეკომენდაცია), კომპიუტერის სახატავი პროგრამა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კომპოზიციაში რიტმულობის დანახვის და გაანალიზების უნარი, რიტმული კომპოზიციის აგების უნარი.

რეკომენდაციები: სასურველია, პრაქტიკული სამუშაო შესრულდეს კომპიუტერის მეშვეობით. მოსწავლემ სახატავი პროგრამის მეშვეობით უნდა შექმნას რიტმული, სიმეტრიული ან ასიმეტრიული ნამუშევარი. შესაძლოა, გამოიყენოს უკვე ნასწავლი პრინციპები, მაგალითად, გამოიყენოს კონტრასტული ფერები; შეარჩიოს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალური ან ჰორიზონტალური პოზიცია, გამოსახულება გააზრებულად გაანაწილოს სასურათე სიბრტყეზე.

37. ნახატი კენჭებზე

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი, გავუღვივოთ ფანტაზია, გამოვუმუშაოთ მას მეხსიერებით პორტრეტის ხატვის და პორტრეტში მიმიკის ასახვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ბრტყელი კენჭები, გუაშის საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

შენიშვნა: თითოეულმა მოსწავლემ შესაძლოა რამდენიმე ნამუშევარი გააკეთოს და შემდეგ კლასში მოეწყოს გამოფენა

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსის გამოყენებით პორტრეტის შექმნის უნარი, პორტრეტში მიმიკის ასახვა, დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი.

38. ყველა ჩემი სამშობლოა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ მშობლიური კულტურის, ისტორიის უმნიშვნელოვანესი მოვლენების ცოდნა, განვუვითაროთ ქართული მატერიალური კულტურის შესახებ არსებული ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარ-ჩვევა; გავუღვივოთ ინტერესი საქართველოს ისტორიული მხარეების წარსულისა და აწმყოსადმი.

შედეგი: ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნე-

ბის ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

პ.ი.კ.

1. ჭყონდიდი წარმართთა კერპი იყო ქრისტიანობამდე. გადმოცემის მიხედვით ამ კერპს

ადგილობრივი მოსახლეობა ბავშვებს მსხვერპლად სწირავდა. ძველქართულად წამებულს მარტვილი ეწოდება, სწორედ აქ მსხვერპლად შეწირულთა ანუ მარტვილთა სახელზე აიგო პირველი ეკლესია და სოფლის და ტაძრის სახელიც ამ გადმოცემას უკავშირდება.

2. ჭყონდიდელი (ანუ ჭყონდიდის ეპისკოპოსი) დავით აღმაშენებლის სულიერი მოძღვარი და მისი უახლოესი თანამოაზრე იყო. ქვეყნის აღმშენებლობასთან დაკავშირებული ყველა ღონისძიება ჭყონდიდელის სახელთანაა დაკავშირებული. მას შეუთავსა მეფემ მწიგნობართუხუცესობა და თავის ვაზირად დანიშნა. ჭყონდიდის ეპისკოპოსი ყველაზე გავლენიანი მღვდელმთავარი იყო დასავლეთ საქართველოში.

პ.ი.კ. სამეგრელოს მთავრები – დადიანები ნათესაურ კავშირში იყვნენ ფრანგ დიდგვაროვნებთან მიურატებთან. სწორედ ამ კავშირის შედეგად დადიანთა სასახლეში ევროპის სხვადასხვა ქვეყნის ძვირფასი რელიქვიები მოხვდა, რომელსაც ისინი საჩუქრად იღებდნენ.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური. დავალების შესრულება, მასწავლებლის გადაწყვეტილებით, შესაძლოა, მოხდეს წყვილებში ან ჯგუფებში.

რესურსი: სახელმძღვანელო, საეკლესიო კალენდარი, წმინდა მამათა სწავლებანი, ზუგდიდის სახელმწიფო ისტორიულ-არქიტექტურული მუზეუმის მასალები (წმინდანთა შესახებ ინფორმაციის მოსაძიებლად).

შენიშვნა: სასურველია, გაკვეთილის ჩატარების შემდეგ მოსწავლეები ესტუმრონ დადიანების სასახლეს და მოინახულონ მარტვილის მონასტერი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ქართული კულტურის ძეგლების შესახებ ინფორმაციის მოძიებისა და გადამუშავების უნარ-ჩვევა, ანალიტიკური აზროვნების უნარი, ინტეგრაცია სხვა საგნებში გავლილ მასალასთან.

რეკომენდაციები: შესაძლებელია, მასწავლებელმა აირჩიოს გაკვეთილის ჩატარების სხვა სტრატეგია და თავად მოსწავლეებს დაავალოს სამეგრელოს ისტორიული ძეგლების, ქრისტიანული სიწმინდეების, დადიანების სასახლის შესახებ ინფორმაციის მოძიება, რომელსაც შემდეგ გაკვეთილზე საჯაროდ წარადგენენ კლასის წინაშე. ინფორმაციის მოძიების მიზნით მათ შეიძლება გამოიყენონ ინტერნეტი. დავალების შესასრულებლად მასწავლებელი სათანადო ლიტერატურას უსახელებს მოსწავლეებს. წმინდანთა შესახებ ინფორმაცია საეკლესიო კალენდრებში, წმინდა მამათა ქადაგებებსა და სწავლებებში მოიპოვება. ამავე მიზნით შესაძლებელია სამუზეუმო მასალის (კატალოგების, ბუკლეტების) გამოყენება.

39. პროპორცია

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ საგანთა პროპორციაზე დაკვირვების და მისი პრაქტიკულად ასახვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, შავი ან ფერადი ფანქრები, საშლელი

ტერმინები: პროპორცია იქმნება საგნის ნაწილების ზომათა თანაფარდობით.

შენიშვნა: მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლემ მეტნაკლებად დაიცვას დსახატი ობიექტის რეალური პროპორცია. მუშაობის პროცესში მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს სამუშაოს მიმდინარეობას და მითითებებს აძლევს მას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: საგნებზე, გარემოზე დაკვირვების უნარი. საგანთა პროპორციის პრაქტიკულად ასახვის უნარი.

40. სხვადასხვა ზომის ნივთები

გაკვეთილის მიზანი: მოწავლეს განვუვითაროთ საგნებზე დაკვირვების, მათი ზომების ურთიერთშეფარდების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, შავი და ფერადი ფანქრები, საშლელი.

შენიშვნა: მასწავლებელს მომზადებული უნდა ჰქონდეს ზომით განსხვავებული საგნები ნატურმორტის დასადგმელად. საკლასო დავალების შესრულებისას მასწავლებელი კონკრეტულ მითითებებს აძლევს მოსწავლეებს, რომ ერთმანეთს შეუფარდონ ნატურმორტის საგანთა ზომები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მოცემულ საგნებზე (ნატურმორტზე)დაკვირვების უნარი, დაკვირვების შედეგების პრაქტიკულად ასახვის უნარი. საპრეზენტაციო უნარები.

41. კიდევაც დაიზრდებიან

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოების აღქმის, ანალიზის და მისი დედააზრის ამოკითხვის უნარი, პირველწყაროსთან (ლიტერატურულ ტექსტთან) მისი მიმართების გაანალიზების უნარ-ჩვევა.

შედეგი:

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ალბომები ქართველ მოქანდაკეთა ნამუშევრების ფოტოებით.

პ.ი.კ.

1. მოსწავლეებმა თავისი სიტყვებით უნდა გადმოსცენ ამ სტროფის შინაარსი. პარალელურად მასწავლებელმა უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რა არის და სად მდებარეობს ალგეთი, რას გულისხმობს ,მგლის ლეკვებში“ ავტორი.

2. მოსწავლეებმა უნდა იმსჯელონ ამ სტროფის შინაარსზე. მასწავლებელმა მათი მსჯელობა იმგვარად უნდა მიმართოს, რომ სამშობლოს დასაცავად სამართლიანი ბრძოლის წარმოებაზე გაკეთდეს აქცენტი. აქვე მას შეუძლია, მოსწავლეებს კიდევ ერთი სტროფი გაახსენოს: ,სამშობლოს არვის წავართმევთ, ჩვენც ნურვინ შეგვეცილება, თორემ ისეთ დღეს დავაყრით, მტერსაც კი გაეცინება“.

1.სასურველია, მერაბ ბერძენიშვილის სხვა ნამუშევრების ფოტოები მასწავლებელს ჰქონდეს მომზადებული და წარუდგინოს ისინი მოსწავლეებს, სთხოვოს მათი დახასიათება.

2. გაკვეთილის ბოლო მონაკვეთი კი უნდა დაეთმოს ელგუჯა ამაშუკელის ქანდაკებას „ვეფხვი და მოყმე“. მასწავლებელმა უნდა მოუთხროს მოსწავლეებს, რომ ეს ქანდაკება მცხეთის მხრიდან თბილისის შემოსასვლელში დგას, შემდეგ სთხოვს მოსწავლეებს, აღწერონ ის (ყურადღება დინამიკაზე უნდა გამახვილდეს). ბოლოს კი მან აუცილებლად უნდა უთხრას მოსწავლეებს, რომ ეს ძეგლი ვეფხისა და მოყმის ქართული ბალადის მოტივებზეა შექმნილი. მასწავლებელმა აუცილებლად უნდა მოუყვეს მოსწავლეებს ბალადის შინაარსი, შესაძლოა ზოგიერთი ადგილი ამოწერილიც ჰქონდეს და ლექსად წაუკითხოს მათ. გაკვეთილის ბოლოს კი მისცეს მოსწავლეებს დავალება, რომელიც საგანგებო ჩარჩოშია მოთავსებული.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნიმუშის ანალიზის უნარი, ლიტერატურულ პირველწყაროსთან მისი მიმართების გაცნობიერების უნარი.

რეკომენდაციები: გაკვეთილის ჩატარების სხვა სტრატეგია შესაძლოა იყოს მოსწავლეებისთვის ამ ორი ქართველი მოქანდაკის ნამუშევრების მოძიება და მათზე მცირე ესსეს მომზადება.

42. სურათი და შთაბეჭდილება

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ მისთვის სასურველ თემაზე ნაწარმოების შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა, განვუმტკიცოთ თემის

შესაბამისი სახვითი ელემენტების შერჩევისა და გამოყენების უნარი, განვუვითაროთ ნაწარმოების წარდგენისა და მასზე მსჯელობის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

პ.ი.კ. 1. სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი ყველა სურათი დედაშვილობის თემაზეა შექმნილი. ოგიუსტ რენუარის სურათი ახალგაზრდა, მომღიმარ ქალსა და მის კალთაში მჯდომ ბავშვს ინტერიერში წარმოგვიდგენს. მათი ჩაცმულობა, ინტერიერის დეტალები ყოველდღიური ცხოვრებიდან აღებულს ჰგავს.

პიკასოს სურათზეც დედა-შვილია წარმოდგენილი, მაგრამ მხატვრული ენა აქ გაცილებით უფრო პირობითია, ფორმები – გამარტივებული, თითქოს მოქმედება ჩვეულებრივ გარემოში კი არა, სხვა მისტიკურ სივრცეში ხდება.

პაულ კლეეს ნაწარმოები დიდხანს უნდა ათვალიერო და მხოლოდ შემდეგ აღმოაჩენ, რომ აქაც დედისა და შვილის თითქოს დაშლილი, დანაწევრებული ფრაგმენტებია გამოსახული. ეს გამოსახულება ყველაზე უფრო პირობითია ამ თემაზე შექმნილ სხვა ნაწარმოებებთან შედარებით.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ჩანაფიქრის განხორციელების პრაქტიკული უნარ-ჩვევა, ჩანაფიქრის შესაბამისი სახვითი ხერხების, პრინციპებისა და ელემენტების შერჩევის უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

43. მრუდე სარკე

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ადამიანის ძირითად პროპორციებზე დაკვირვებისა და მისი პრაქტიკულად გამოყენების უნარი ფიგურის ხატვის დროს.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ადამიანის პროპორციაზე დაკვირვების, მისი დარღვევით გამოწვეული შედეგის გაცნობიერების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი სვამს შეკითხვას: „რა არის სარკის დანიშნულება?“ მოსწავლეები, რასაკვირველია, პასუხობენ, რომ სარკის მეშვეობით ადამიანი საკუთარ გამოსახულებას ხედავს. მასწავლებელი მორიგ შეკითხვას სვამს: „თუ სარკე რეალური გამოსახულების დასანახად არის საჭირო, როგორ ფიქრობთ, მრუდე სარკე რისთვისაა საჭირო?“ მოსწავლეები გამოთქვამენ ვარაუდებს, რომ მრუდე სარკეში ასახული გამოსახულება სასაცილოა. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დააკვირდნენ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ მრუდე სარკეებს და განსაზღვრონ, რატომ არის სასაცილო იქ ასახული ფიგურები. ამისთვის მოსწავლეები აღწერენ ორივე ანარეკლს.

პ.ი.კ. პირველი გამოსახულება სიგანეში გაწელილია და თავი ძალიან პატარა აქვს. მეორეს დაგრძელებული და დაწვრილებული ფეხები აქვს, ხოლო მისი თავი დეფორმირებულია.

მრუდე სარკეში არეკლილი გამოსახულებების აღწერის შემდეგ მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს, როგორ შთაბეჭდილებას ტოვებს ეს გამოსახულებები. მოსწავლეები პასუხობენ, რომ ამგვარი გამოსახულებები სასაცილოა. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დააკონკრეტონ, რა იწვევს ასეთ შთაბეჭდილებას. მოსწავლეების პასუხიდან ჩანს, რომ გამოსახულება სასაცილო ხდება, როდესაც მისი ნაწილები ერთმანეთს არ ეფარდება, მახინჯდება. მასწავლებელი ახსენებს მოსწავლეებს ცოტახნის წინ ნასწავლ ცნებას – პროპორციას (ნაწილთა ურთიერთშეფარდებას) და კლასი ერთობლივად აკეთებს დასკვნას, რომ პროპორციის გადაჭარბებული დარღვევა ამახინჯებს, სასაცილოს ხდის ფიგურას.

შემდეგ მასწავლებელი აცნობს გაკვეთილის პირველ მონაკვეთს და მოსწავლეები საუბრობენ მრუდე სარკეების ოთახის შესახებ. შესაძლოა, ზოგიერთი მათგანი ნამყოფია იქ. 2-3 წუთი ეთმობა უშუალოდ შთაბეჭდილებების გაზიარებას.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ხელოვნების ნაწარმოებებში ადამიანის ფიგურის პროპორციების დაფიქსირების პრაქტიკული უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში.

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, სახაზავი, მუყაო, ფანქარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მომდევნო აქტივობა ხელოვნების ისტორიაში ადამიანის ფიგურის პროპორციის შესწავლასა და მნიშვნელობას ეთმობა. მასწავლებელი სთხოვს გაეცნონ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ძველბერძნულ ქანდაკებასა და მის პროპორციათა ჩანახატს, აგრეთვე რენესანსის პერიოდის ცნობილი მხატვრების ლეონარდო და ვინჩისა და ალბრეხტ დიურერის ჩანახატებს, რომლებზეც სწორედ ადამიანის სხეულის სხვადასხვა ნაწილების ურთიერთშეფარდებაა გამოსახული. აქტივობის არსი ისაა, რომ მოსწავლემ ნათლად დაინახოს, რაოდენ დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ სხეულის პროპორციას დიდი ხელოვანები და როგორ იკვლევდნენ მას თავიანთ ნამუშევრებში.

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს თავადაც ჩაატარონ ექსპერიმენტი. ხელთ არსებული ვიზუალური მასალიდან წყვილებად დაყოფილი მოსწავლეები ირჩევენ ადამიანის მათთვის სასურველ (მათი აზრით ლამაზ, მოხდენილ) გამოსახულებას. სახაზავის ან მუყაოს ნაჭრის მეშვეობით მათ უნდა გაზომონ ჯერ თავის სიგრძე, ხოლო შემდეგ გაარკვიონ, რამდენჯერ ეტევა ეს ზომა მთელი ფიგურის სიგრძეში და სიგანეში. მონაცემები მოსწავლეებმა უნდა ჩაინიშნონ ფურცელზე. ექსპერიმენტის დროს მიღებული შედეგები მოსწავლეებს დაეხმარებათ ადამიანის ფიგურის გამოსახვისას, თუ ისინი დაიცავენ მსგავს პროპორციას. სასურველია, მასწავლებელმა ამგვარი საშინაო დავალება შესთავაზოს მოსწავლეებს.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ პორტრეტის ხატვისას ძირითადი პროპორციების დაცვის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს დააკვირდნენ ორი პერსონაჟის – მათი თანატოლი გოგონასა და ბიჭის პორტრეტებს, რომლებიც სახელმძღვანელოშია წარმოდგენილი. „რა განსხვავებაა ამ გამოსახულებებს შორის?" – სვამს კითხვას მასწავლებელი. მოსწავლეები პასუხობენ, რომ ერთ შემთხვევაში დაცულია პროპორცია, ხოლო მეორე შემთხვევაში ის დარღვეულია.

საკლასო დავალება, რომლის შესრულებასაც მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, სწორედ მეგობრის ორი პორტრეტის დახატვას გულისხმობს – სწორი და დარღვეული პროპორციებით.

მოსწავლეები ასრულებენ დავალებას და შემდეგ კლასში ეწყობა სახელდახელოდ შექმნილი სახუმარო პორტრეტების პრეზენტაცია. მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს პრეზენტაციის მსვლელობას. მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს და ასახელებენ სახელდობრ რა პროპორცია შეცვალეს ნამუშევარში. სასურველია, მასწავლებელმა განუმარტოს მოსწავლეებს, რომ ამგვარ ხერხს ხშირად მიმართავენ მხატვრები, როდესაც ქმნიან სახუმარო პორტრეტებს – კარიკატურებს. გაკვეთილი სრულდება მხიარულ ნოტაზე. მოსწავლეები იღებენ საშინაო დავალებას, სცადონ ადამიანის ფიგურის გამოსახვა ძირითადი პროპორციების დაცვით.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დაკვირვების უნარი, თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი.

44. ბატალური სცენები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა კულტურაში ერთი და იმავე თემაზე შექმნილი ნამუშევრების შედარების უნარი, განვუმტკიცოთ ნაწარმოებების მეშვეობით ინფორმაციის მიღების უნარ-ჩვევა. განვუვითაროთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ ნამუშევარში მარტივად გამოყენების უნარი (ბატალური სცენა საქართველოს ისტორიიდან აღებულ რომელიმე ეპიზოდზე).

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

პ.ი.კ. ჰალიკარნასის მავზოლეუმის რელიეფზე ამორძალების ბრძოლაა გამოსახული. მათი პოზები მკვეთრია, სამოსი გაფრიალებული, ერთ მათგანს ხელში ფარი უჭირავს. ფიგურების პოზები, დინამიკა ბრძოლის სიმძაფრეს უსვამს ხაზს.

პ.ი.კ. ალექსანდრე მაკედონელს ლითონის აბჯარი მოსავს; დარიოს III-ს მუზარადისმაგვარი თავსაბური ხურავს, მის მეომრებს ხელთ გრძელი შუბები უპყრიათ.

პ.ი.კ. ვერეშჩაგინის სურათზე მთებს შუა გაშლილ მდელოზე საომარი მოქმედებებია გამოსახული. ჯარისკაცთა ჯგუფი მოწინააღმდეგეს უმიზნებს და ესვრის. მინდორი დაჭრილებითა და მოკლულებითაა მოფენილი.

ჯარისკაცების სამოსისა და იარაღის მიხედვით ეს სურათი XIX საუკუნეს მიეკუთვნება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვების უნარი, სხვადასხვა კულტურაში ერთი და იმავე თემაზე შექმნილი ნამუშევრების შედარების უნარი. ვიზუალური ინფორმაციის მოძიების უნარი. შეძენილი ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი.

45. საჩუქარი დედას

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი; გავულვივოთ ფანტაზია; ასევე, გამოვუმუშავოთ სამუშაოს თანმიმდევრულად დაგეგმვის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის

ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატები, საღებავები, ფუნჯი, ღრუბელი, მაკრატელი, წებო, ფერადი ქაღალდები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დეკორატიული ნამუშევრის შექმნა, ფანტაზია, სამუშაოს თანმიმდევრული დაგეგმვა.

46. საკლასო სტენდი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ საკუთარი შემოქმედების წარმოჩენის უნარი, განვუმტკიცოთ მატერიალური კულტურის ძეგლების შესახებ ინფორმაციის მოძიების და წარმოდგენის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: წყვილებში ან ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო. ხის ან პლასტმასის სტენდი, ფოტომასალა, ჩანახატები და ნახატები, სქემები, საინფორმაციო ტექსტი, ფლომასტერები, ფორმატები, წებოვანი ლენტი. მაკრ

შენიშვნა: მზა მასალის არსებობის შემთხვევაში გაკვეთილს ეთმობა 45 წუთი. სხვა შემთხვევაში

გაკვეთილის მანძილზე იგეგმება საკლასო სტენდის შექმნისთვის აუცილებელი ღონისძიებები. მოსწავლეები იყოფიან წყვილებად ან ჯგუფებად. სამუშაო ნაწილდება ორ ან მეტ საგაკვეთილო საათზე.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ისტორიული ძეგლების და ხელოვანების შესახებ ინფორმაციის მოპოვების და წარმოჩენის უნარი, ექსპოზიციის წარმოდგენის კულტურა

47. აღდგომა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ქართული რელიგიური და კულტურული ტრადიციების ცოდნა, განვუვითაროთ მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვების უნარი, პრაქტიკულ ნამუშევარში ტრადიციული ელემენტების გააზრებულად გამოყენების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);
- გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;
- საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ისტორიული და კულტურული ტრადიციის

გაცნობიერების, დაფიქსირების უნარი, მხატვრული ნაწარმოების ისტორიულ და კულტურულ კონტექსტში გაცნობიერების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დაწყებისათანავე მასწავლებელი მოსწავლეებს ესაუბრება ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ქრისტიანული დღესასწაულის – აღდგომის შესახებ. იგი მოუთხრობს მათ ამ დღესასწაულის შინაარსზე, იმაზე, თუ როგორ აღდგა მკვდრეთით ჯვარცმული ქრისტე. ამ ბრწყინვალე დღესასწაულის აღსანიშნავად ქრისტიანები საგანგებოდ ემზადებიან; თითოეულ ოჯახში არსებობს ტრადიცია, რომელიც აღდგომის დღესასწაულის შეხვედრას უკავშირდება. მასწავლებელი კითხვით მიმართავს მოსწავლეებს: „როგორ შეიძლება შევიტყოთ, აღდგომის დღესასწაულთან დაკავშირებული ტრადიციები ასეთივე იყო მრავალი წლის წინ თუ შეიცვალა?“ მოსწავლეთა ერთი ნაწილი ვარაუდობს, რომ შესაძლებელია უფროსებს, ბაბუებსა და ბებიებს გამოვკითხოთ მათ შესახებ, მეორენი ლიტერატურულ ნაწარმოებებში აღწერილ ტრადიციებს იხსენებენ. ინფორმაციის მიღების წყაროდ შეიძლება სახვითი ხელოვნების ნაწარმოები გახდეს. მასწავლებელი სთავაზობს დააკვირდნენ ნიკო ფიროსმანის ორ სააღდგომო სურათს და ინტერაქტივის შეკითხვებზე პასუხის გასაცემად მოემზადონ.

პ.ი.კ. 1. ფიროსმანის ორივე სურათზე თეთრი კრავი, პასკა, წითელი კვერცხებია გამოსახული; გარდა ამისა, სააღდგომო ნატურმორტზე სხვადასხვა სახ-ის სურსათია წარმოდგენილი.

2. აღდგომის დღესასწაულზე მიგვანიშნებს ტრადიციული პასკა, წითელი კვერცხები.

3. დღევანდელ სააღდგომო სუფრაზე ისევ აუცილებლად დევს ეს სიმბოლური მნიშვნელობის მქონე საკვები, თუმცა, შესაძლებელია, ოდნავ სახეცვლილი სახით. მაგალითად, ბევრ ოჯახში აღდგომამდე ორი-სამი კვირით ადრე საგანგებოდ თესავენ მცირე რაოდენობის ხორბალს და ახ-ლად ამოსულ მწვანე ჯეჯილში დებენ წითელ კვერცხებს.

შემდეგ მასწავლებელი საუბარს აგრძელებს სწორედ იმ ელემენტებზე, რომლებიც აღდგომის აუცილებელ ატრიბუტებად არის მიჩნეული. მოუთხრობს მოსწავლეებს, რომ მაცხოვრის მიერ კაცობრიობის ცოდვების მოსანანიებლად გაღებული სისხლის სიმბოლური განსახიერებაა კრავი, რომელსაც ტრადიციულად აღდგომაზე ეკლესიას სწირავენ; ამიტომაც, ნიკო ფიროსმანის სურათებზე თეთრი კრავი ბრწყინვალე დღესასწაულის პირდაპირი მინიშნებაა. მასწავლებლის კითხვაზე: „როგორ ამზადებთ ტრადიციულ კვერცხებს სააღდგომო სუფრისათვის?“ – მოსწავლეები, სავარაუდოდ, თავადვე პასუხობენ, რომ აღდგომის წინა პარასკევს კვერცხები იხარშება და წითლად იღებება. ზოგ ოჯახში ეს ტრადიციულად იმ მცენარის მეშვეობით ხდება, რომელსაც ენდრო ეწოდება. ზოგი კი სხვა ხელოვნურ საღებავს ხმარობს. ზოგჯერ კვერცხები ხელით იხატება ფერადი საღებავების გამოყენებით.

სხვადასხვაგვარი ორნამენტების დატანა, ჯვრისა და წარწერის შესრულება ნაჭუჭზე ფაქიზად და გულდასმით შესასრულებელი სამუშაოა. სასურველია, თუ მოსწავლეები თავად იღებენ ამ პროცესში მონაწილეობას და ეხმარებიან უფროსებს.

აღდგომის ტრადიციებს ეხება მომდევნო ინტერაქტივის კითხვებიც. მოსწავლეებს საშუალება ეძლევათ მეგობრებს საკუთარი საოჯახო ტრადიციის შესახებ მოუთხრონ ან გაუზიარონ რომელიმე საინტერესო სააღდგომო ტრადიციის დეტალები, რომელზეც უფროსებისგან სმენიათ რაიმე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი:მოსწავლეს განვუმტკიცოთ სახვითი ელემენტების, ხერხების და პრინციპების არჩევის და გამოყენების უნარი ჩანაფიქრის შემოქმედებითად გადმოსაცემად.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მომდევნო აქტივობა მიზნად ისახავს სააღდგომო ნატურმორტის შექმნას. სახატავი მასალის არჩევანი მოსწავლის სურვილზეა დამოკიდებული. სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი ნიმუშები მათი თანატოლების შესრულებულია. სამუშაო რვეულში კი ის ნიმუშებია წარმოდგენილი, რომელ-თა გამოჭრა შეიძლება და შემდეგ მათი მეშვეობით სააღდგომო ნატურმორტის თემაზე კოლაჟის შექმნა. მოსწავლეები ხალისით ასრულებენ დავალებას. ნატურმორტი აუცილებლად უნდა ასახავდეს იმ ელემენტებს, რომლებიც სააღდგომო სუფრის ატრიბუტებს წარმოადგენს, თუმცა მოსწავლის ფანტაზიაზეც იქნება დამოკიდებული როგორი ფერის კვერცხებს გამოსახავს, ან როგორი ფორმა ექნება სააღდგომო პასკას. სურვილისამებრ შეიძლება ნატურმორტს წარწერაც გაუკეთდეს.

პრაქტიკული სამუშაოს დასრულების შემდეგ მოსწავლეები ემზადებიან ნამუშევრების წარსადგენად.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეც განვუმტკიცოთ ნამუშევრის წარდგენის უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს

კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: კლასში შექმნილი ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს, ათვალიერებენ ერთმანეთის ნახელავს, სვამენ კითხვებს, გამოთქვამენ აზრს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მხატვრული ნაწარმოების გაანალიზების უნარი, კულტურული და რელიგიური ტრადიციების ცოდნა, მხატვრული ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა.

48. ყველა ჩემი სამშობლოა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხე და იქ დაცული ქართული კულტურის ძეგლები; გამოვუმუშავოთ მასალის შეგროვების, გაანალიზებისა და საკუთარი ნაშრომის ფართო აუდიტორიის წინაშე წარდგენის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ალბომები ქართული კულტურისა და ხელოვნების ნიმუშების შესახებ.

პ.ი.კ. 1. დოლმენი დიდი ზომის ლოდებით ნაგები შენობაა. ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს ლოდები ერთმანეთთან მჭიდროდ არის დადებული. როგორც შემორჩენილი ფრაგმენტიდან ჩანს, გადახურული იყო ასეთივე უზარმაზარი ლოდით. შესასვლელს ვერტიკალურ ლოდში გაკეთებული მრგვალი ხვრელი წარმოადგენდა.

2. უძველეს ხანაში მიცვალებულს სამარხში ატანდნენ სამკაულს, იარაღს, საყოფაცხოვრებო ნივთებს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშის ანალიზი, მასალის მოძიება, გაანალიზება, პრეზენტაცია.

რეკომენდაციები:

49. ძველი და ახალი ქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ არქიტექტურულ ნაგებობებზე დაკვირვების, მათი დახასიათების უნარი, გავუღრმავოთ ცოდნა ძველი და თანამედროვე არქიტექტურული ნაგებობების თავისებურებათა თვალსაზრისით, განვუმტკიცოთ არქიტექტურული ესკიზის, გამოსახულების შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);
- საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);
- მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);
- გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;
- საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო,

შენიშვნა: შესაძლებელია პრაქტიკული სამუშაო ვერ დასრულდეს ერთ გაკვეთილზე. მასწავლებელი საკუთარი შეხედულებით წყვეტს, როდის გამართავს მოსწავლეთა ნამუშევრების საკლასო გამოფენას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: არქიტექტურულ ნაგებობათა თავისებურებების აღქმის და დახასიათების უნარი, არქიტექტურული ნაგებობების ესკიზის წარმოსახვით შემქნის უნარი.

50. მონასმი და ფერის გრადაცია

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ფერის გრადაციის ცნება და განვუვითაროთ მისი პრაქტიკულად გამოყენების უნარ-ჩვევა; განვუმტკიცოთ მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვებისა და მისი ანალიტიკური გააზრების უნარი, გავუღრმავოთ ნამუშევრით აღძრული შთაბეჭდილებების ჩამოყალიბებისა და ნაწარმოებთან მათი დაკავშირების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი)

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფანქარი, სახაზავი, აკვარელის საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

პ.ი.კ. 1. „არლეკინი“ ვარდისფრის გრადაციის მეშვეობით არის შესრულებული

2. პიკასოს შემოქმედების ამ პერიოდს „ვარდისფერი პერიოდი“ ეწოდება.

შენიშვნა: 1.მასწავლებელმა, საჭიროებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, აქტივობები ორ გაკვეთილზე გადაანაწილოს.

2. აქტივობების არსი ისაა, რომ მოსწავლეებმა ხელოვნების ნაწარმოებებში გამოყენებულ ფერებზე დაკვირვების შედეგად შეძლონ საკუთარი შთაბეჭდილებების, განწყობილებების გადმოცემა და დასაბუთება, ხოლო შემდგომ შეძლონ გრადაციის

პრაქტიკულად გამოყენება კონკრეტული განწყობილების გადმოსაცემად საკუთარ ნამუშევარში.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ფერსა და მხატვრულ ნაწარმოებებზე დაკვირვების უნარი, ანალიტიკური მსჯელობა, თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარ-ჩვევა.

რეკომენდაციები: გრადაციის ცნების უკეთ განსამარტად მასწავლებელმა, შესაძლებელია, თავდაპირველად ასეთი სტრატეგია აირჩიოს: მასწავლებელი მოსწავლეებს აცნობს გაკვეთილის მიზანს და ყოფს მოსწავლეებს 4-5-კაციან ჯგუფებად. ჯგუფის წევრებს სთხოვს, მერხზე დააწყონ ერთი ფერის ნივთები (მაგ. წითელი პენალი, განსხვავებული წითელი ფერის ფანქარი, თმის სარჭი და წითელი ფერის სხვა ნივთები). შესაძლებელია, ზოგიერთი მოსწავლე თავად მოხვდეს ამა თუ იმ ფერის ჯგუფში, თუ მას შესაბამისი ფერის სამოსი აცვია.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, შეადარონ ერთმანეთს ერთ ჯგუფში შემავალი ნივთების შეფერილობა და დაალაგონ ისინი გალიავების პრინციპით, ანუ ყველაზე მუქიდან თანდათანობით ღიასკენ. მოსწავლეები ასრულებენ ამ დავალებას და რამდენიმე წუთში კლასში კონკრეტული ფერების – მაგ. წითლის, მწვანის, ლურჯის, ყვითლის და სხვა ფერების მწკრივებია, სადაც ფერი მუქიდან ღიამდე არის წარმოდგენილი.

სასურველია, ფერების დახასიათებისას გამოიყენონ შედარებები, მაგ.: ღია ყვითელი და მუქი ყვითელი, ღია მწვანე – მუქი მწვანე და სხვ. ამის შემდეგ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დაახასიათონ სახელმძღვანელოში მოცემული ილუსტრაცია ყვითელი ფერის გრადაციით. მოსწავლეთა ჯგუფები შეჯერებულ აზრს წარმოადგენენ.

51. „ძველი“ და „ახალი“ ფერწერა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების, შედარებითი ანალიზის უნარი, განვუვითაროთ სხვადასხვა პერიოდის მხატვრობის ნიმუშთა თავისებურებების „ამოკითხვის უნარი; განვუმტკიცოთ განსხვავებული მხატვრულ ხერხებზე მსჯელობის უნარ-ჩვევა. გამოვუმუშავოთ მრავალფეროვანი მხატვრული ხერხებით ნამუშევრის შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი)

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების

დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი საღებავები, ფუნჟი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების უნარი, შედარებითი ანალიზის უნარი, მხატვრული ნამუშევრის შექმნისას სხვადასხვა მხატვრული ხერხის გამოყენების უნარი.

52. როგორ დავხატოთ ვაშლი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ შუქ-ჩრდილის, ბლიკის (ათინათის) და დაცემული ჩრდილის ცნებები. მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სიბრტყეზე მრგვალი საგნის ასახვის უნარ-ჩვევა შუქ-ჩრდილის, ბლიკის (ათინათის) და დაცემული ჩრდილის საშუალებით.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ დასახატ ფორმაზე (ამ შემთხვევაში ვაშლზე) დაკვირვების უნარი და მისი ფორმისა და მოცულობის ასახვის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა,

აქტივობის შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 30 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, რამდენიმე ვაშლი (ან სხვა ხილი), ფორმატი, ფანქარი, საშლელი, პასტელები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის დაწყებისთანავე მასწავლებელი მოსწავლეებს აცნობს გაკვეთილის თემას, ეუბნება, რომ ისინი დღეს ვაშლს დახატავენ. (სასურველია, ვაშლი ერთი ფერის იყოს). სანამ ხატვას დაიწყებენ, აუცილებელია,მოსწავლეები მას დააკვირდნენ. მასწავლებელი უყვება მოსწავლეებს, რომ მხატვრების მუშაობის დაწყებას წინ უსწრებს საგანზე ხანგრძლივი დაკვირვების პროცესი ვაშლის ფორმაზე, მოცულობაზე, ფაქტურაზე, ფერზე.. ის უხსნის მოსწავლეებს, რომ ხატვა მექანიკური საქმიანობა არაა და ეს აზროვნების პროცესია.

ამის შემდგომ მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, სიტყვიერად აღწერონ ვაშლის ფორმა, ფერი, ფაქტურა. მოსწავლეების პასუხები შესაძლოა, მასწავლებელმა დააზუსტოს და კიდევ უფრო დააკონკრეტოს.

მოსწავლეებმა უნდა შექმნან დასახატი ხილის (ცხადია, დასახატი ხილი შეიძლება იყოს ვაშლი, მსხალი, ატამი და სხვ.) კონტურული გამოსახულება და შემდეგ პასტელის გამოყენებით გამოსახულებას მიანიჭონ მოცულობა.

მოსწავლეები იწყებენ ვაშლის კონტურის ფანქრით მოხაზვას. მასწავლებელი აძლევს მათ რჩევას, რომ თავდაპირველი მონახაზი მქრქალი გააკეთონ, რადგან თუ პირველივე ცდაზე ფორმა ზუსტი არ გამოუვიდათ, მათ შეუძლიათ, წაშალონ ის მთლიანად ან ნაწილობრივ და ფორმა ამგვარად ჩაასწორონ.

მასწავლებელი სვამს კითხვას: „როგორ ფიქრობთ, რა უნდა ვქნათ ახლა?“ სავარაუდოდ, მოსწავლეები პასუხობენ, რომ ახლა ფერით, პასტელის საღებავებით უნდა დაიწყონ მუშაობა. მაშინ მასწავლებელი სვამს კითხვას – „როგორ?“ და თავადვე პასუხობს, ,მოდით, ჯერ დავაკვირდეთ რა ფერია ვაშლი? წითელი? მაგრამ, როდესაც ვაშლს უყურებთ, განა ეს წითელი ყველგან ერთნაირია?“ სად, რომელ ადგილასაა ყველაზე უფრო ღია წითელი, სად არის ყველაზე მუქი?“ სავარაუდოდ, მოსწავლეები დაასახელებენ ყველაზე ღია და მუქ ადგილებს. ამის შემდეგ მასწავლებელი სვამს კითხვას: ,რა ქმნის ამ მუქისა და ღიას ეფექტს?“ მოსწავლეებმა უნდა უპასუხონ, რომ ეს ეფექტი განათების საშუალებით იქმნება. ყველაზე ღიაა ის ადგილი, სადაც მეტი შუქი ეცემა, ყველაზე მუქი კი იქ სადაც ნაკლები შუქი ეცემა. ამის შემდეგ მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს ახალ ცნებას – შუქ-ჩრდილს და ეუბნება, რომ სწორედ შუქ-ჩრდილის სიბრტყეზე გამოსახვით შეიძლება დავამრგვალოთ ვაშლის ფორმა სიბრტყეზე. „ახლა საჭიროა ეს შუქ-ჩრდილი სწორად გავანაწილოთ“ – ამბობს მასწავლებელი. აქვე იგი ახსენებს მოსწავლეებს ფერის გრადაციის პრინციპს და ურჩევს, რომ ხატვისას გამოიყენონ ის.

მასწავლებელი ასევე ურჩევს მოსწავლეებს, რომ სურვილის შემთხვევაში, მათ შეუძლიათ ხატვისას შტრიხებიც გამოიყენონ, ოლონდ შტრიხებს ვაშლის ფორმის შესაბამისი მიმართულება უნდა მიეცეს. მოსწავლეები აცნობიერებენ ამ ინფორმაციას და იწყებენ პასტელით მუშაობას.

როდესაც მოსწავლეები ამ სამუშაოს შეასრულებენ, მასწავლებელი მათ ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ ვაშლის ერთი, შედარებით მცირე ადგილი ყველაზე ღიაა და პრიალებს კიდეც. ამ ადგილას ყველაზე ღია ფერი უნდა დაიდოს ათინათის სახით. მოსწავლეები ამ დავალებასაც ასრულებენ, რის შემდეგაც მასწავლებელი მათ ურჩევს, რომ

მუქსა და ღია ადგილებს შორის მკვეთრი ზღვარი არ იყოს და ვაშლის ფორმაც უკეთ დამრგვალდეს, მოსწავლეებს შეუძლიათ ნახატს ზემოდან თითი გადაუსვან, რაც ფერებს შორის მკვეთრ საზღვრებს წაშლის და ფერები ერთი-მეორეში რბილად გადავა.

ამის შემდგომ მასწავლებელი მოსწავლეების ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ ვაშლი, რომელიც მაგიდაზე დევს, ჩრდილს იკეთებს იმის საპირისპირო მხარეს, საიდანაც შუქი ეცემა. ამგვარ ჩრდილს დაცემული ჩრდილი ეწოდება. ახლა, როდესაც მოსწავლეებმა უკვე იციან რა არის დაცემული ჩრდილი, მათ პრაქტიკულად უნდა დახატონ ის. მასწავლებელი ურჩევს მათ, რომ ჯერ ჩრდილის ფორმას დააკვირდნენ, შემდეგ ფანქრით ფრთხილად მოხაზონ ის ფურცელზე, შემდეგ გაიაზრონ, რომელი ფერი იქნება უფრო შესაფერისი მის დასახატად და მხოლოდ ამის შემდგომ დაიწყონ ფერით ჩრდილის დამუშავება.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი:მოსწავლეს განვუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის უნარი, მასში გამოყენებული მხატვრული ხერხების, ტერმინების გააზრებულად გამოყენების ჩვევა.

აქტივობის შედეგი:ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო:15 წთ

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები კლასის წინაშე წარმოადგენენ თავიანთ ნამუშევრებს; საუბრობენ, რა გაუადვილდათ, რა გაუჭირდათ, რამდენად შეძლეს დასახული ამოცანის გადაჭრა. ისინი ერთმანეთს შეკითხვებსაც უსვამენ და აზრსაც გამოთქვამენ მეგობრების ნამუშევრებზე. მასწავლებელმა ყურადღება უნდა მიაქციოს, რომ მათი გამონათქვამები კორექტული და საქმიანი იყოს.

ტერმინები: შუქჩრდილი-რაიმე ფორმაზე განათებული და ჩაჩრდილული ადგილების მონაცვლეობა, დაცემული ჩრდილი-ჩრდილი, რომელიც სადგამზე ეცემა რაიმე საგნიდან განათების საპირისპირო მხარეს.

შენიშვნა: მიღებული ცოდნის და გამოცდილების გასამყარებლად მასწავლებელს შეუძლია მოსწავლეებს დაავალოს რომელიმე სხვა ხილის დახატვა სახლში.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სიბრტყეზე მრგვალი საგნის გამოსახვის უნარი შუქ-ჩრდილის, ათინათის, დაცემული ჩრდილის გამოყენების უნარ-ჩვევა.

რეკომენდაციები: პრაქტიკული სამუშაოს დაწყებამდე მასწავლებელი ახსენებს მოსწავლეებს სიბრტყეზე მოცულობის გადმოცემის ხერხებს, რომლებიც მათ უკვე ნასწავლი აქვთ, უხსნის ახალი მხატვრული ელემენტების-შუქჩრდილის და დაცემული ჩრდილის მნიშვნელობას.

53. გიგანტური ქანდაკებები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ მსოფლიოს ცნობილი გიგანტური ქანდაკებების შექმნის ისტორია, გამოვუმუშავოთ მათი დახასიათების უნარ-ჩვევა. განვუვითაროთ ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების, სისტემატიზაციის უნარი.

შედეგი:

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილე-

ბაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო,

ტერმინები: მონოლითი – მთლიანი ქვის ლოდი, მთლიანი ქვისგან გამოთლილი საგანი. მემორიალი – ვისიმე ხსოვნისადმი მიძღვნილი ძეგლი.

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოების დახასიათების, ანალიტიკური აზროვნების უნარი, ინფორმაციის მოძიების და სისტემატიზაციის უნარი.

რეკომენდაციები:

54. აპლიკაცია ქსოვილით

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა ხელოვნური რესურსისა და ტრადიციული სახატავი მასალის სინთეზის მეშვეობით აპლიკაციის შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ნებისმიერი სახის ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსი, წებო, მაკრატელი, გუაშის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნური მასალისა და სახატავი მასალის სინთეზის უნარი, აპლიკაციის ხერხის გამოყენების უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა დეკორატიული ნამუშევრის შექმნისადმი.

55. საქართველოს მეფეები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ ხელოვნების ნაწარმოებში ქართველ ისტორიულ პირთა ამოცნობის უნარი, განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების აღწერა-ანალიზის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

პ.ი.კ. 1. დავით აღმაშენებელი ამ სახელით მის მიერ ქვეყნის აღმშენებლობაში შეტანილი წვლილისთვის არის ცნობილი.

გიორგი ბრწყინვალე და დემეტრე თავდადებული ერის მეხსიერებაში მათი საგმირო საქმეებით შერჩნენ.

პ.ი.კ. 2. 1. თამარ მეფის ქანდაკება დიდებული, ბრძენი და ძლიერი მეფის სახეს გვიხატავს. თამარი სამეფო გვირგვინით და შესამოსელით არის წარმოდგენილი. იგი სამეფო ტახტზე ზის და ხელთ სამეფო ატრიბუტები უპყრია.

2. მოქანდაკემ ამ ქანდაკების შექმნისას შუა საუკუნეების ისტორიიდან, ფრესკებიდან ცნობილი ელემენტები გამოიყენა.

გაკვეთილის დასასრულს მოსწავლეები ეცნობიან ფარნავაზ მეფის ქანდაკებას. მასწავლებელი მოუთხ-

რობს მათ იმის შესახებ, რომ ფარნავაზი ქართული ანბანის შემქმნელად ითვლება. ამიტომ მოქანდაკემ გრაგნილით ხელში გამოსახა ფარნავაზი, რითიც ხაზი გაუსვა მის ღვაწლს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოებში ცნობილ ისტორიულ პირთა ამოცნობის უნარი სახვითი ხელოვნების ნაწარმოების აღწერა-ანალიზის უნარი.

56. აკვარელი – მსუბუქი და ფაქიზი საღებავი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ გარემოზე დაკვირვების უნარი და დაკვირვების შედეგების პრაქტიკულ ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა; გამოვუმუშავოთ აკვარელის საღებავით ქალაქის ან სოფლის პეიზაჟის შექმნის უნარი, სხვადასხვა ეფექტისა და ფაქტურის შექმნის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;
- ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;
- სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);
- ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);
- გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;
- უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;
- ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, აკვარელის ფორმატი ან ჩვეულებრივი ფურცელი, აკვარელის საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: გარემოზე დაკვირვების უნარი, აკვარელის საღებავით მუშაობის ჩვევა, ქალაქის ან სოფლის პეიზაჟის შექმნის უნარი.

57. ყველა ჩემი სამშობლოა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავუღვივოთ ინტერესი ქართული კულტურისადმი, განვუვითაროთ ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოპოვების უნარი. განვუვითაროთ ინფორმაციის მოძიების, დახარისხების და წარდგენის უნარები

შედეგი: ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო,

პ.ი.კ. 1. განდეგილი ბერები სოფელ/ქალაქიდან დაშორებულ დაუსახლებელ ადგილებში იყვნენ გადასახლებულები და თავიანთ ცხოვრებას ღვთისმსახურებასა და ლოცვაში ატარებდნენ.

2. განდეგილი ბერები, სავარაუდოდ, კიბის ან თოკების მეშვეობით ადიოდნენ ამგვარ სვეტზე.

ტერმინები: მღვიმე – ბუნებრივი გამოქვაბული. მეთუნეობა – თიხის დამუშავება და მისგან ჭურჭლის წარმოება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიული და ვიზუალური მასალის შეჯერების უნარი, სასურველ თემაზე ინფორმაციის მოპოვების უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

58. საგამოფენო დარბაზი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების აღქმის, ანალიზის უნარი, განვუმტკიცოთ სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტების – კომპოზიციის, ფერის, ხაზის და ა. შ. გაანალიზებისა და შთაბეჭდილებასთან დაკავშირების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

პ.ი.კ. საგამოფენო დარბაზებში გადაღებულ ფოტოებზე ასახულია მხატვრულ ნაწარმოებებთან მოსწავლეთა თანატოლების „ურთიერთობის“ ამსახველი მომენტები.

პ.ი.კ. მოსწავლეები ასახელებენ ყველაზე შთამბეჭდავ ნაწარმოებებს და აღწერენ ამ შთაბეჭდილების განმსაზღვრელ სახვით ელემენტებს.

პ.ი.კ. მარკ შაგალის სურათზე ცირკის არენაა წარმოდგენილი. სურათზე წითელი, მწვანე, ლურჯი ფერებია გამოყენებული. მისი განწყობილება საცირკო ზეიმის ატმოსფეროს შეესაბამება.

ბენჯამინ კელის სურათზე წვიმიან ამინდში ქოლგის ქვეშ შემალული მამაკაცია წარმოდგენილი. ქოლგა მას ნახევრად ფარავს და მაყურებელს მისი ეულობის, მარტოსულობის შთაბეჭდილება ეუფლება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ანალიტიკური აზროვნების უნარი, სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტების გაანალიზების და მათი შთაბეჭდილებასთან დაკავშირების უნარ-ჩვევა.

59. ადამიანი, საქმიანობა, გარემო

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების მეშვეობით სხვადასხვა სოციალური ფენის წარმომადგენელთა ამოცნობის უნარი, განვუმტკიცოთ სურათზე ასახული გარემოსა და დეტალების პერსონაჟებთან დაკავშირების უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფიროსმანის ნამუშევრების რეპროდუქციები (იხ. ქვემოთ)

პ.ი.კ. ფრანსუა ბუშეს სურათზე ძვირფას კაბაში გამოწყობილი ახალგაზრდა ქალი, მარკიზა დე პომპადურია გამოსახული. იგი სასახლის პარკში, გრაციოზული ქანდაკების გვერდით დგას. მოხდენილი ქალი არისტოკრატიის წარმომადგენელია. ჟან ფრანსუა მილეს ერთ სურათზე უბრალო სამოსში გამოწყობილი, წინსაფრიანი ქალი – გლეხის ცოლი, გრძელტარიანი ცოცხით გვის ოთახს. მისი იერი, სამოსი და საქმიანობა ნათლად მიუთითებს, რომ ეს დაბალი სოციალური ფენის წარმომადგენელია. მილეს მეორე სურათზე მინდორში სადა სამოსში გამოწყობილი ქალი და მამაკაცი ხვდება ერთმანეთს. სურათს ასე ეწოდება – „შეხვედრა მინდორში“. მათი სამოსი, სამუშაო იარაღები, კალათა, ურიკა მიგვანიშნებს იმაზე, რომ სურათზე გლეხები არიან წარმოდგენილი.

ვან დეიკის სურათზე დიდგვაროვანთა ძვირფას სამოსში გამოწყობილი უილიამ ორლეანელი და მარიამ სტიუარტი არიან წარმოდგენილი. მათი სამოსი პრიალა ატლასის და მოქარგული ფარჩის ქსოვილისგანაა დამზადებული. სამოსი, ფეხსაცმელი, ინტერიერის დეტალები (მაგ., სვეტი) მიუთითებს მათ წარჩინებულობაზე.

შენიშვნა: სასურველია, თუ მასწავლებელს მომზადებული ექნება ფიროსმანის სამი სურათის რეპროდუქცია – მეეზოვე, შეშის გამყიდველი და გლეხის ქალი, რომელიც ძროხას წველის. მოსწავლეები გაეცნობიან სურათებს, აღწერენ, დაასაბუთებენ, რა ინფორმაციას აძლევს მათ ეს ნამუშევრები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების და მისი ანალიზის უნარი, სხვადასხვა სოციალური ფენის წარმომადგენელთა ამოცნობის უნარი გარემოსა და უტილიტარული დანიშნულების დეტალებზე დაკვირვების მეშვეობით.

60. ვმუშაობთ თიხით

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ თიხით პლასტიკური ფორმების შექმნის უნარი; გავუღრმავოთ დეკორატიული და გამოყენებითი საგნების შექმნის უნარი, გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა მასალით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, თიხა, გუაშის საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თიხით მუშაობის უნარ-ჩვევები, ექსპერიმენტები ნაცნობი მასალით, შემოქმედებითი მიდგომა.

61. აკვარიუმი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ქაღალდის პლასტიკითა და აპლიკაციის ხერხით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი, განვუმტკიცოთ ფაქტურის სხვადასხვა ხერხით მიღების უნარ-ჩვევები.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესა-

ხებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი, ფერადი ქაღალდები, მაკრატელი, აკვარელი ან გუაშის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, წებო.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ქაღალდის პლასტიკის გამოყენების უნარი, ჩანაფიქრის შესაბამისი ფერების შერჩევის უნარი, დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა.

62. საქართველოს ხედები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ ხელოვნების ნაწარმოეზე დაკვირვების უნარი, მისი დახასიათების და ანალიზიც უნარი, განვუვითაროთ პეიზაჟის ხატვის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ნებისმიერი სახატავი მასალა, ფურცელი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ანალიტიკური აზროვნების, შედარებითი დახასიათების უნარი, პრაქტიკული ნამუშევრის შექმნის უნარი სხვადასხვა მხატვრული ხერხის, პრინციპებისა და ელემენტების გამოყენებით.

პროექტი – სკოლის ეზო

მიზანი: მოსწავლეებს გამოვუმუშაოთ პრობლემის განსაზღვრისა და ერთმანეთთან თანამშრომლობის გზის პრობლემის გადაჭრისა და შესასრულებელი სამუშაოსადმი შემოქმედებითად მიდგომის უნარი.

შედეგი: ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

• ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს გარემოში არსებული განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

პროექტის მიმდინარეობა

1. ბუნებრივი მასალის (ფოთლები, ყვავილები, ფიჩხები, ქვები და სხვა) გამოყენებით ჩვენ თვითონ გავალამაზოთ ჩვენი სკოლის ეზო (სიტუაციის ანალიზი და მიზანი); მოვიფიქროთ როგორი გამოსახულებებით მოვრთავთ თითოეულ კუთხეს (მაგ. ეზოს მარცხენა კუთხეში ფოთლებისგან შევქმნით პეპელას, ეზოს შუაში ქვებისგან თევზს და ა.შ.) ვინაიდან ეს ადგილები ეზოში ძალიან მოშიშვლებულია და უსიამოვნო შთაბეჭდილებას ტოვებს.

2. ამოცანები – კონკრეტული ნაბიჯები (1. ჯერ შევისწავლოთ ეზო, რომელი ადგილებია პირველ რიგში მისახედი 2. დავხატოთ გამოსახულებები, თუ რომელ გამოსახულებებს გამოვსახავთ ამ ადგილას, რა მეორე ადგილას 3. რა მასალას გამოვიყენებთ თითოეული კომპოზიციის შესაქმნელად)

3. განხორციელების გზები – პროცესი, რომელმაც უნდა უპასუხოს კითხვებს: როგორ? ვინ? (გავინაწილოთ ფუნქციები: ვინ რომელ სამუშაოს შეასრულებს);

4. ბიუჯეტი – იმ საჭირო რესურსის ჩამონათვალი, რომელთა დახმარებითაც უნდა შესრულდეს პროექტი. (შევაგროვოთ ის მასალა რომელიც გვჭირდება ამა თუ იმ გამოსახულების, კომპოზიციის შესაქმნელად. მაგ. ქვები. ტოტები და სხვა)

5. შედეგები – ყოველი ამოცანის გადაჭრის შემდეგ მივიღებთ კონკრეტულ შედეგებს. (როგორ შევასრულეთ პირველი ამოცანა, მეორე, რა ვერ გავითვალისწინეთ, რა გამოგვივიდა კარგად)

6. შეფასება – პროექტი უნდა შეფასდეს იმ კრიტერიუმებით, რომლებიც წინასწარ იქნება ერთობლივად (მასწავლებელთან და თანაკლასელებთან ერთად) შემუშავებული

შემაჯამებელი გაკვეთილი 1

(გაკვეთილი ტარდება პირველი თავის ბოლოს)

მიზანი: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების დონის შემოწმება.

შეფასება: 1. განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება; 2. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება; 3. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების დონის შემოწმება.

შეფასების ხერხი: ტესტირება, პრაქტიკული სამუშაო.

აქტივობა და დროის ორგანიზება: 1. ვიზუალური და სიტყვიერი ტესტები – 20 წთ; 2. პრაქტიკული სამუშაო – 25 წთ.

რესურსი: სამუშაო რვეული, ფორმატი, საღებავები, ფუნჯები, ხელსახოცები

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

შედეგი:

ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციებისა და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

პასუხები:

1. ა) ძველი ეპოქა – 1, 2;

ბ) ახალი ეპოქა – 3, 4.

2. კომპოზიცია, სიმეტრია, პროფესიონალი, ატრიბუტი – მოსწავლემ საკუთარი სიტყვებით მარტივად უნდა ახსნას ეს ტერმინები.

3. კროსვორდის პასუხები:

1. კახეთი; 2. ბოდბე; 3. სიმეტრია; 4. პენელოპე; 5. ჰომეროსი; 6. ალაზანი; 7. ილიადა//ოდისეა; 8. სივრცე; 9. გრაფიკა; 10. ემბლემა.

მუქ ზოლში – კომპოზიცია

შემაჯამებელი გაკვეთილი 2

(გაკვეთილი ტარდება მეორე თავის ბოლოს)

მიზანი: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების დონის შემოწმება.

შეფასება: 1. განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება; 2. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება; 3. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების დონის შემოწმება.

შეფასების ხერხი: ტესტირება, პრაქტიკული სამუშაო.

აქტივობა და დროის ორგანიზება: 1. ვიზუალური და სიტყვიერი ტესტები – 20 წთ; 2. პრაქტიკული სამუშაო – 25 წთ.

რესურსი: სამუშაო რვეული, ფორმატი, საღებავები, ფუნჯები, ხელსახოცები

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

შედეგი:

ს.გ.V.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად;

• ავითარებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენების ხერხებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით;

ს.გ.V.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

• ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას;

• უზიარებს თანაკლასელებს დაკვირვების შედეგებს და საკუთარ გამოცდილებას;

• იჩენს სხვებთან თანამშრომლობის ინიციატივას, ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში;

• ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

• იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, სა-

კულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

• საუბრობს, როგორ აისახება ერთი და იგივე მოვლენა სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვნების ნიმუშებში (მაგ., დღესასწაული, ისტორიული ფაქტი და სხვ.).

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

2. მე-3 კომპოზიცია არის მრავალფიგურიანი

3. ა) დასავლეთი (ევროპა) – 2, 4, 5, 6; ბ) აღმოსავლეთი (იაპონია, ჩინეთი) – 1, 3, 7, 8

4. ა) ეგვიპტე – 4; ბ) შუამდინარეთი – 2; გ) ჩინეთი – 3; დ) ძველი საბერძნეთი – 1.

5. კროსვორდის პასუხები:

1. როდენი; 2. ალავერდი; 3. კვირიკე; 4. ნიკოლაძე; 5. რიტუალი; 6. მიმიკა; 7. ფაქტურა; 8. უტივა; 9. ლუკიანე; 10. ილუზია; 11. ბიუსტი.

შუა მუქ ზოლში – დეკორატიული

შემაჯამებელი გაკვეთილი 3

(გაკვეთილი ტარდება მესამე თავის ბოლოს)

მიზანი: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.

შეფასება: 1. განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება; 2. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება; 3. ვიზუალურ მასალასა და თეორიულ ცოდნას შორის სწორი, გააზრებული კავშირის დამყარება; 4. პრაქტიკული უნარ-ჩვევების შემოწმება (კომიქსის ხატვის უნარი)

შეფასების ხერხი: ტესტირება, კროსვორდი

აქტივობა და დროის ორგანიზება: 1. პრაქტიკული ტესტი – 15 წთ; 2. ვიზუალური და სიტყვიერი ტესტები – წთ; (1 ტესტი – 5 წთ,2 ტესტი – 5 წთ, 3 ტესტი – 5 წთ, 4 ტესტი – 5 წთ) 2. კროსვორდი – 10 წთ.

რესურსი: სახელმძღვანელო, მასწავლებლის წიგნი

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

შედეგი: ს.გ.V.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებითა და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს სხვადასხვა ტიპისა და სისქის ხაზს, კონტურსა და შტრიხს;

• იყენებს კონტრასტულ ფერებსა და ფერის გრადაციას;

• ცდილობს შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახოს საგანთა მოცულობა;

• ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას ჩანაფიქრის უკეთ გადმოსაცემად;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ავლენს პერსპექტივის კანონების ელემენტარულ/საწყის ცოდნას – წინა და უკანა ხედების გამოყენებით;

• სივრცის გამოსახატავად იყენებს ნახევარტონებს (წინა ხედი – მკვეთრი, უკანა ხედი მკრთალი);

• ქმნის სიმეტრიულ და ასიმეტრიულ ნამუშევრებს;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით ნამუშევარში გადმოსცემს დინამიკასა და სტატიკას (ფიგურების მოძრაობა, ქარი);

• გადმოსცემს საგნის საერთო პროპორციას.

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილე-

ბაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

ტესტური სავარჯიშოების პასუხები:

1. მოსწავლეები ხატავენ კომიქსებს ფერად ფონებზე.

2. მოსწავლეები ახასიათებენ სამივე პორტრეტზე წარმოდგენილ ადამიანებს.

3. საკუთარი სიტყვებით განმარტავენ ტერმინებს.

4. 1, 3 – სამეგრელო; 2, 4 – კახეთი

5. 1 – საფრანგეთი; 2 – საქართველო; 3 – ინგლისი; 4 – იტალია.

7. კროსვორდის პასუხები

1. რიტმი; 2. სენსუ; 3. პიზა; 4. კვართი; 5. პანორამა; 6. დინამიკა; 7. სამურაი; 8. რელიქვია; 9. ფუნქცია; 10. ჯაფარიძე; 11. კამპანილე.

ჰორიზონტალურ ზოლში – რეპროდუქცია

შენიშვნა: შესაძლოა, კროსვორდის შევსება მოსწავლეებს შინ მოუწიოთ. დამოუკიდებლად შესასრულებელი დავალება საშუალებას აძლევთ მათ, თვითშეფასების გზით თავად გაარკვიონ საკუთარი ცოდნის ხარისხი და გაიმეორონ ის ტერმინი ან უცხო სიტყვა, რომლის გახსენებაც გაუჭირდათ დავალების შესრულებისას. ჰორიზონტალურ სვეტში მისაღები გვარი მიანიშნებს მათ, რამდენად სწორად შეასრულეს ეს დავალება. მომდევნო გაკვეთილზე მასწავლებელი ამოწმებს მათ მიერ შევსებულ კროსვორდს.

შემაჯამებელი გაკვეთილი 4

(გაკვეთილი ტარდება მეოთხე თავის ბოლოს)

მიზანი: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.

შეფასება: 1. განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება.

2. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.

3. ვიზუალურ მასალასა და თეორიულ ცოდნას შორის სწორი, გააზრებული კავშირის დამყარება

შეფასების ხერხი: ტესტირება, კროსვორდი

აქტივობა და დროის ორგანიზება: 1. ვიზუალური და სიტყვიერი ტესტები – 25 წთ;(1 ტესტი-15წთ,2 ტესტი- 5 წთ, 3 ტესტი- 5 წთ.) 2. კროსვორდი – 20 წთ. პაუხების შემოწმება -5 წთ.

რესურსი: სახელმძღვანელო, მასწავლებლის წიგნი

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

შედეგი:

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილე-

ბაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

სავარჯიშოების პასუხები:

მიზანი: მოსწავლის მიერ თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის ათვისების ხარისხის შემოწმება

1. დავალებებს მოსწავლეები დამოუკიდებად ასრულებენ.

2. 1 – მ. ბერძენიშვილი; 2 – ე. ამაშუკელი; 3 – ი. ნიკოლაძე

3. 1 – პ. პიკასო; 2 – ფიროსმანი; 3 – ა. მატისი; 4 – ვარლა

4. კროსვორდის პასუხები:

1. აფხაზეთი; 2. ნოსტალგია; 3. ინტერპრეტაცია; 4. ვარლა; 5. დოლმენი; 6. მოქვი; 7. ბერძენიშვილი; 8. სტატიკა; 9. მიმიკა; 10. კრავი.

შუა ფერად ზოლში ფსევდონიმი

შემაჯამებელი გაკვეთილი 5

(გაკვეთილი ტარდება მეხუთე თავის ბოლოს)

მიზანი: განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება.

შეფასება: 1. განვლილი მასალის ათვისების ხარისხის შეფასება; 2. ახალი ტერმინების ათვისების დონის შემოწმება; 3. ვიზუალურ მასალასა და თეორიულ ცოდნას შორის სწორი, გააზრებული კავშირის დამყარება.

შეფასების ხერხი: ტესტირება, კროსვორდი

აქტივობა და დროის ორგანიზება: 1. ვიზუალური და სიტყვიერი ტესტები – 20 წთ; 2. კროსვორდი – 20 წთ. პაუხების შემოწმება -5 წთ.

რესურსი: სახელმძღვანელო, მასწავლებლის წიგნი

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური.

შედეგი:

ს.გ.V.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• იყენებს შესაბამის ტერმინებს ნამუშევარზე საუბრისას;

• უსმენს, აცდის სხვებს აზრის გამოთქმას მსჯელობის, დისკუსიის დროს, სვამს და პასუხობს კითხვებს, ურჩევს და თავად იღებს რჩევებს, ხმარობს კორექტულ გამოთქმებს;

• ნამუშევრის წარდგენისას მხარს უჭერს და ამხნევებს თანაკლასელებს.

ს.გ.V.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ცნობილ ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით (არქიტექტურული ძეგლები, დეტალები, ორნამენტი და სხვ.);

• საუბრობს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების ფუნქციურ დანიშნულებაზე (თავდაცვითი, საკულტო, საყოფაცხოვრებო არქიტექტურა და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (სახვითი, დეკორატიული) ცალკეული ნიმუშის დანიშნულებაზე (გამოყენებითი, რელიგიური, ესთეტიკური, საინფორმაციო);

• გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელი სოციალური ფენისთვის იყო განკუთვნილი გამოყენებითი ხელოვნების ესა თუ ის ნიმუში;

ს.გ.V.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

• საუბრობს ქართული ქანდაკებისა და არქიტექტურის რამდენიმე ნიმუშზე;

• მსჯელობს მატერიალური კულტურის ძეგლებზე, რომლებიც უნახავს და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

ტესტური სავარჯიშოს პასუხები

1. 1 – გ; 2 – ა; 3 – გ; 4 – ა; 5 – ბ.

3. 1 – გ; 2 – ა; 3 – ბ; 4 – დ; 5 – დ; 6 – გ.

4. 1 – ბ; 2 – გ; 3 – ბ; 4 – ა.

5. 1 – დ; 2– ა; 3 – გ; 4 –ა; 5 – ბ; 6 – დ; 7 – გ; 8 – ა.

5. კროსვორდის პასუხები

1. გრადაცია; 2. აკვარელი; 3. მემორიალი; 4. ასოციაცია; 5. შტრიხი; 6. მეთუნეობა; 7. ამაშუკელი; 8. როჯევანი; 9. რამზესი; 10. ბიუსტი; 11. მღვიმე; 12. დაცემული.

შუა ფერად ზოლში – არისტოკრატია

ტერმინები

არისტოკრატია – გაბატონებული კლასის ფენა, დიდგვაროვნები.

ასოციაცია – ერთი მოვლენით ან საგნით გამოწვეული აზრობრივი კავშირი სხვა მოვლენასთან ან სა-განთან.

ათლეტი – სპორტსმენი ძველ საბერძნეთში, რომელიც ათლეტიკას, ძალოსნობას მისდევს.

ბატალური ფერწერა – საომარი მოქმედებების ამსახველი მხატვრობა.

ბიუსტი – სკულპტურული პორტრეტი, რომელზეც წარმოდგენილია ადამიანის მხოლოდ თავი და მხრები.

დეკორატიული – დამამშვენებელი, შემამკობელი.

დეტალი – მთელის ნაწილი.

დინამიკა – რისამე მოძრაობა, ცვალებადობა, განვითარება.

ეკოლოგია – მეცნიერება, რომელიც ადამიანის საქმიანობის შედეგად გარემოს გადაგვარების საკითხებს და ბუნების დაცვის პრობლემებს შეისწავლის.

ემბლემა – საგანი ან გამოსახულება, გამოყენებული რაიმე იდეის სიმბოლოდ.

ილუზია – რაიმეს დამახინჯებულად, მცდარად აღქმა.

ინტერიერი – შენობის არქიტექტურულად და მხატვრულად გაფორმებული შიგნითა ნაწილი.

ინტერპრეტაცია – რაიმე მხატვრული ნაწარმოების თავისებური, შემოქმედებითი შესრულება. რაიმეს თავისებურად, განსხვავებულად განხილვა.

კამპანილე – შუა საუკუნეებისა და აღორძინების ხანის იტალიის არქიტექტურაში: ტაძართან მდგომი, ჩვეულებრივ, ოთხკუთხა (ზოგჯერ მრგვალი) სამრეკლო.

კერპი – ღვთაების გამოსახულება, რომელსაც თაყვანს სცემდნენ.

კოლორიტი – ფერების შეხამება, თანწყობა, რაც სურათის მთლიანობას ქმნის.

კვართი – ერთიანად ნაქსოვი, უნაკერო გრძელი სამოსელი.

მემორიალი – ვისიმე ხსოვნისადმი მიძღვნილი ძეგლი.

მეთუნეობა – თიხის დამუშავება და მისგან ჭურჭლის წარმოება.

მონოლითი – მთლიანი ქვის ლოდი, მთლიანი ქვისგან გამოთლილი საგანი.

მოზაიკა – სურათი ან სახე, რომელიც შედგენილია ცემენტის ფენაზე დამაგრებული, ერთმანეთთან მჭიდროდ მიწყობილი ფერადი კენჭების, ფერადის მინის და სხვ. პატარ-პატარა ნაჭრებისაგან; ასეთი სურათის, სახის შედგენის ხელოვნება.

მღვიმე – ბუნებრივი გამოქვაბული.

პანორამა – გადაშლილი, ფართო და ვრცელი მიდამოს ხედი, ჩვეულებრივ ზევიდან.

პროპორცია იქმნება საგნის ნაწილების ზომათა თანაფარდობით.

რელიქვია – რელიგიური თაყვანისცემის საგანი, რომელსაც სასწაულმოქმედი ძალა აქვს.

რეზიდენცია – მთავრობის, სახელმწიფოს მეთაურის ან სხვა მაღალი თანამდებობის პირის ადგილ-სამყოფელი.

რიტუალი – სარწმუნოებრივი ხასიათის წეს-

ჩვეულებათა ერთობლიობა.

სამურაი – სიტყვასიტყვით ნიშნავს მსახურებას. სამხედრო ფეოდალური ფენა იაპონიაში, იგივე რაინდი.

ტერაკოტა – გამომწვარი ფერადი თიხა.

ტერმინი – სიტყვა, რომელსაც იყენებენ რომელიმე სპეციალური ცნების ან საგნის აღსანიშნავად.

ტრაპეზი – ტაძარში, საკურთხევლის შუაგულში მოთავსებული ოთხკუთხა მაგიდა.

ფუნქცია – დანიშნულება, მოვალეობა.

შტრიხი – ხაზი, რომელიც ხელის ერთი მოსმით იქმნება და რომელიც წარმოადგენს ნახატის ერთ-ერთ ძირითად ელემენტს.

ჰარმონია – სურათის ნაწილების, ფერების შეთანხმებულობა.

I თავის შემაჯამებელი გაკვეთილის კროსვორდი

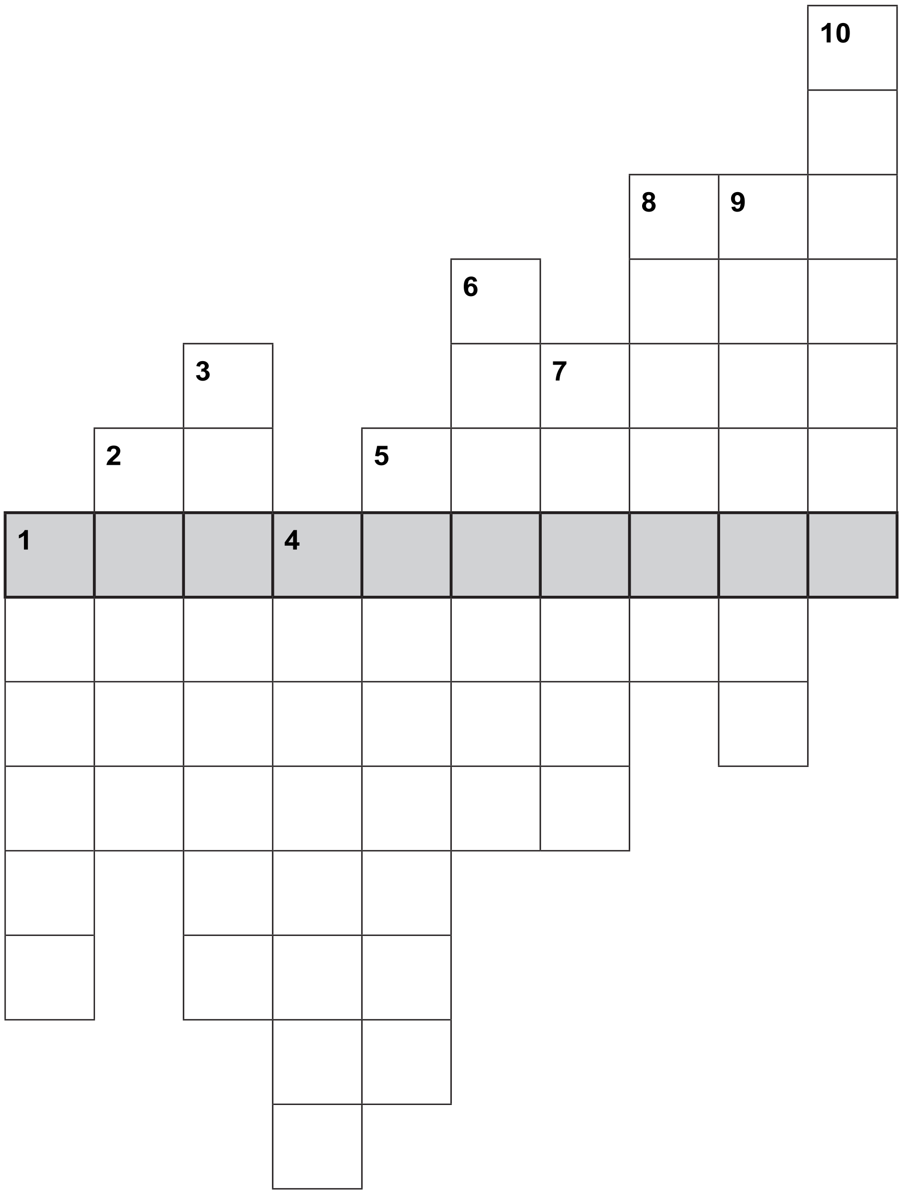

1. საქართველოს ერთ-ერთი კუთხე; 2. ადგილი, სადაც დაკრძალულია წმინდა ნინო; 3. კომპოზიციის აგების ერთ-ერთი ხერხი; 4. ოდისევსის ერთგული მეუღლე; 5. „ოდისეას“ ავტორი; 6. მდინარე კახეთში; 7. ჰომეროსის ნაწარმოები; 8. რასაც მხატვრები სურათზე ფიგურების შემცირების ხერხით გადმოსცემენ; 9. სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი დარგი; 10. საგანი ან გამოსახულება, გამოყენებული რაიმე იდეის სიმბოლოდ.

ჰორიზონტალურ, მუქ ზოლში – სიტყვა, რომელიც შედგენას, დაკავშირებას ნიშნავს.

I თავი – ცოდნის სკივრი

რა ვიცოდი ____

____

____

____

____

რა ვისწავლე ____

____

____

____

____

რა მინდა ვიცოდე ____

____

____

____

____

II თავის შემაჯამებელი გაკვეთილის კროსვორდი

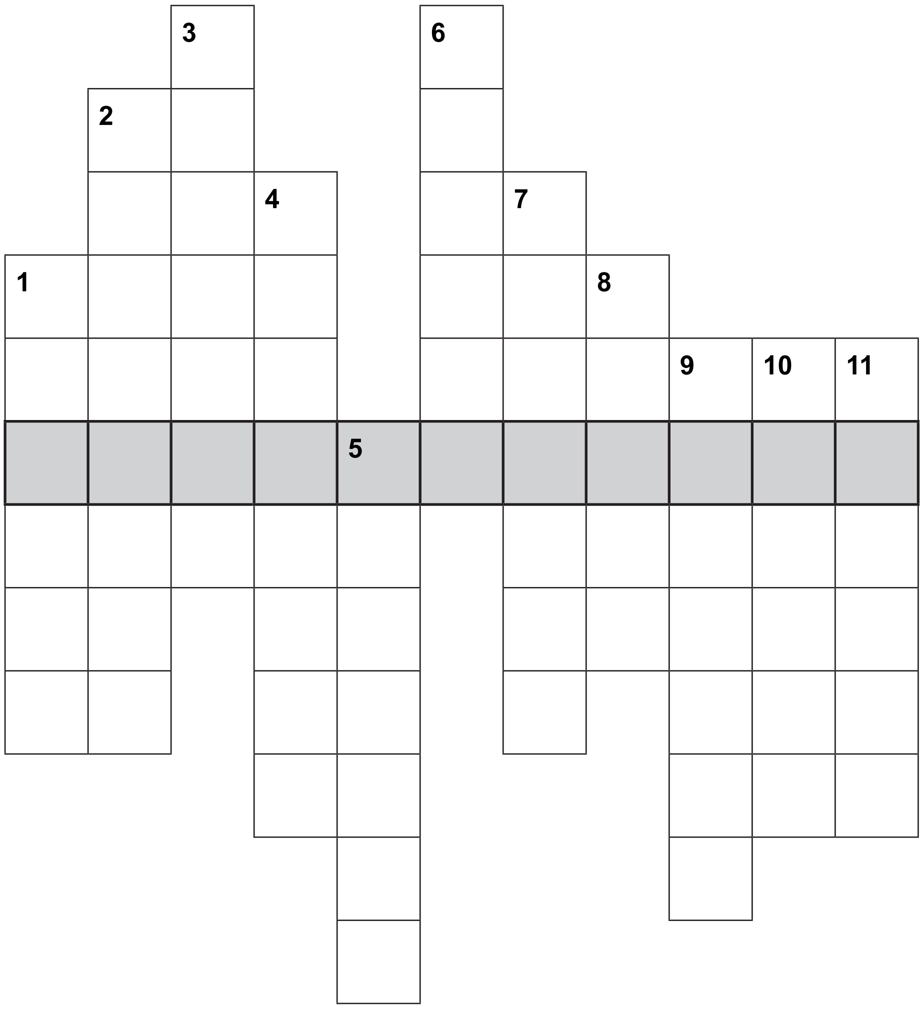

1. ფრანგი მოქანდაკე, რომლის სახელოსნოშიც მუშაობდა იაკობ ნიკოლაძე პარიზში; 2. შუა საუკუნეების ყველაზე მაღალი ტაძარი საქართველოში; 3. მეფე, რომელმაც ამჟამინდელი ალავერდის ტაძარი ააგო XI ს-ის დასაწყისში; 4. ქართველი მოქანდაკე, ილია ჭავჭავაძის საფლავის ძეგლის ავტორი; 5. სარწმუნოებრივი ხასიათის წეს-ჩვეულებათა ერთობლიობა; 6. სახეზე აღბეჭდილი ემოცია, სახის გამომეტყველება; 7. ზედაპირის თვისება, მისი დამუშავების ხასიათი; 8. მრგვალი, სახელურიანი მარაო ჩინეთში; 9. დავით გარეჯელის მოწაფე; 10. რაიმეს დამახინჯებულად, მცდარად აღქმა; 11. სკულპტურული პორტრეტი, რომელზეც წარმოდგენილია მხოლოდ ადამიანის თავი და მხრები.

შუა, მუქ ზოლში – იგივე დამამშვენებელი, შემამკობელი.

II თავი – ცოდნის სკივრი

რა ვიცოდი ____

____

____

____

____

რა ვისწავლე ____

____

____

____

____

რა მინდა ვიცოდე ____

____

____

____

____

III თავის შემაჯამებელი გაკვეთილის კროსვორდი

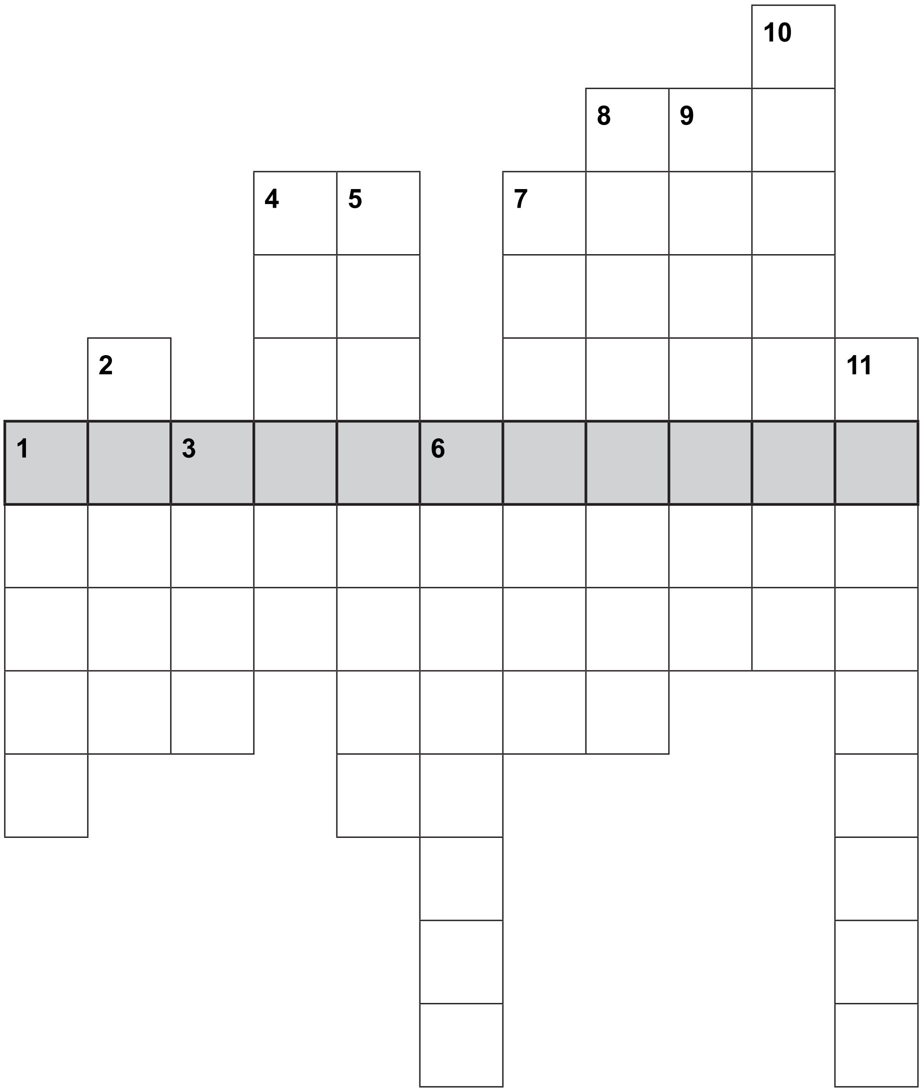

1. მსგავსი ელემენტების გამეორებით სურათზე იქმნება...;
2. იაპონური გასაშლელი მარაო;
3. ქალაქი იტალიაში, სადაც მდებარეობს ცნობილი დახრილი კოშკი;
4. ერთიანად ნაქსოვი, უნაკერო გრძელი სამოსელი;
5. გადაშლილი, ფართო და ვრცელი მიდამოს ხედი ზემოდან;
6. ტერმინი, რომლითაც ხელოვნების ნიმუშზე ასახული აქტიური მოძრაობა აღინიშნება;
7. სამხედრო ფეოდალური ფენის წარმომადგენელი იაპონიაში;
8. რელიგიური თაყვანისცემის საგანი, რომელსაც სასწაულმოქმედი ძალა აქვს;
9. დანიშნულება, მოვალეობა;
10. ქართველი მხატვარი, რომელიც ქართული სოფლის ყოფას ასახავს;
11. ტაძართან მდგომი სამრეკლო იტალიაში.

ჰორიზონტალურ, მუქ ზოლში – სხვადასხვა გამოსახულების (სურათის, ნახატის, ნაბეჭდი ტექსტის) ხელახლა გადაღება და გამრავლება.

III თავი – ცოდნის სკივრი

რა ვიცოდი

რა ვისწავლე

რა მინდა ვიცოდე

IV თავის შემაჯამებელი გაკვეთილის კროსვორდი

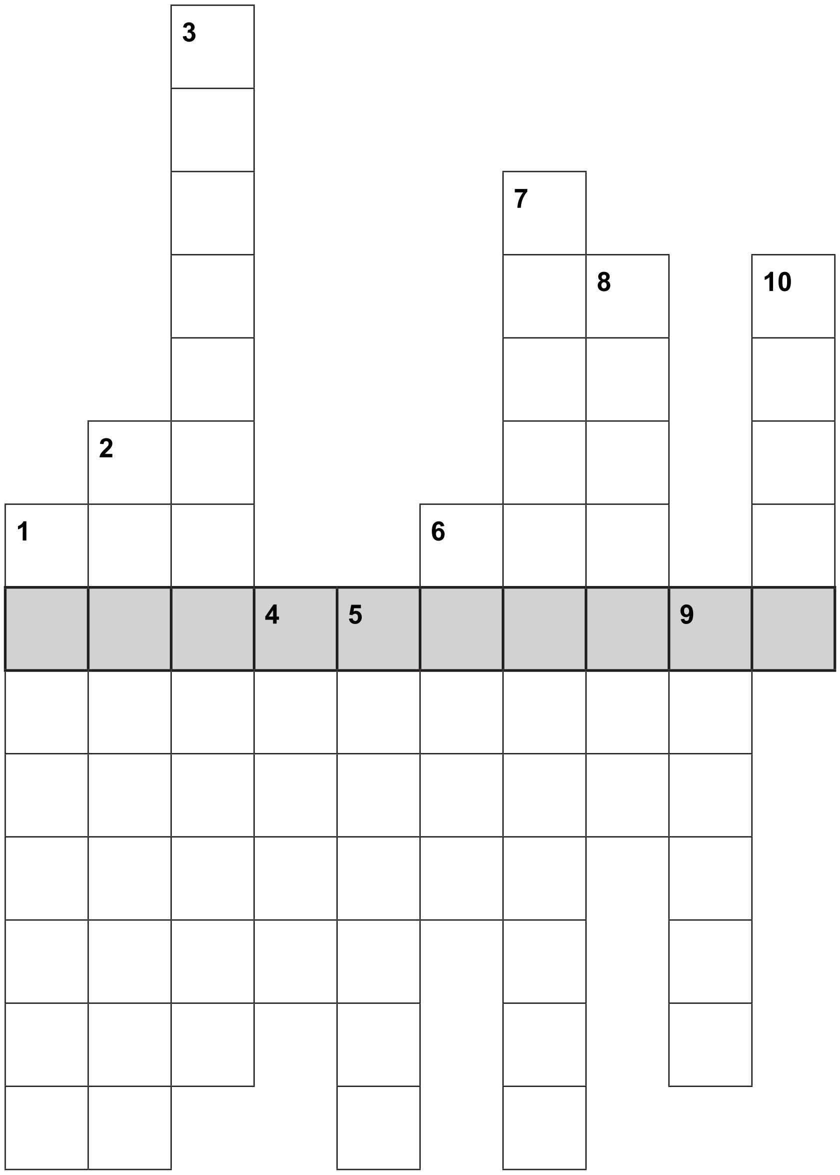

1. საქართველოს ძირძველი კუთხე; 2. სევდა, გამოწვეული სამშობლოში დაბრუნების შეუძლებლობის გამო; 3. რაიმე მხატვრული ნაწარმოების თავისებური, შემოქმედებითი შესრულება; 4. პარიზში მოღვაწე ქართველი მხატვარი; 5. უძველესი ადამიანის მიერ დიდი ქვებით ნაგები სამარხი ნაგებობა; 6. ადგილი აფხაზეთში, სადაც საუკუნეების განმავლობაში ქართული კულტურის კერა იყო; 7. ქართველი მოქანდაკე; 8. უძრაობა; 9. სახის გამომეტყველება, სახეზე აღბეჭდილი ემოცია; 10. მაცხოვრის მიერ გაღებული მსხვერპლის სიმბოლო.

ჰორიზონტალურ, მუქ ზოლში – გამოგონილი გვარი ან სახელი, რომელსაც ზოგიერთი მწერალი, ჟურნალისტი და სხვ. ატარებს.

IV თავი – ცოდნის სკივრი

რა ვიცოდი

რა ვისწავლე

რა მინდა ვიცოდე

V თავის შემაჯამებელი გაკვეთილის კროსვორდი

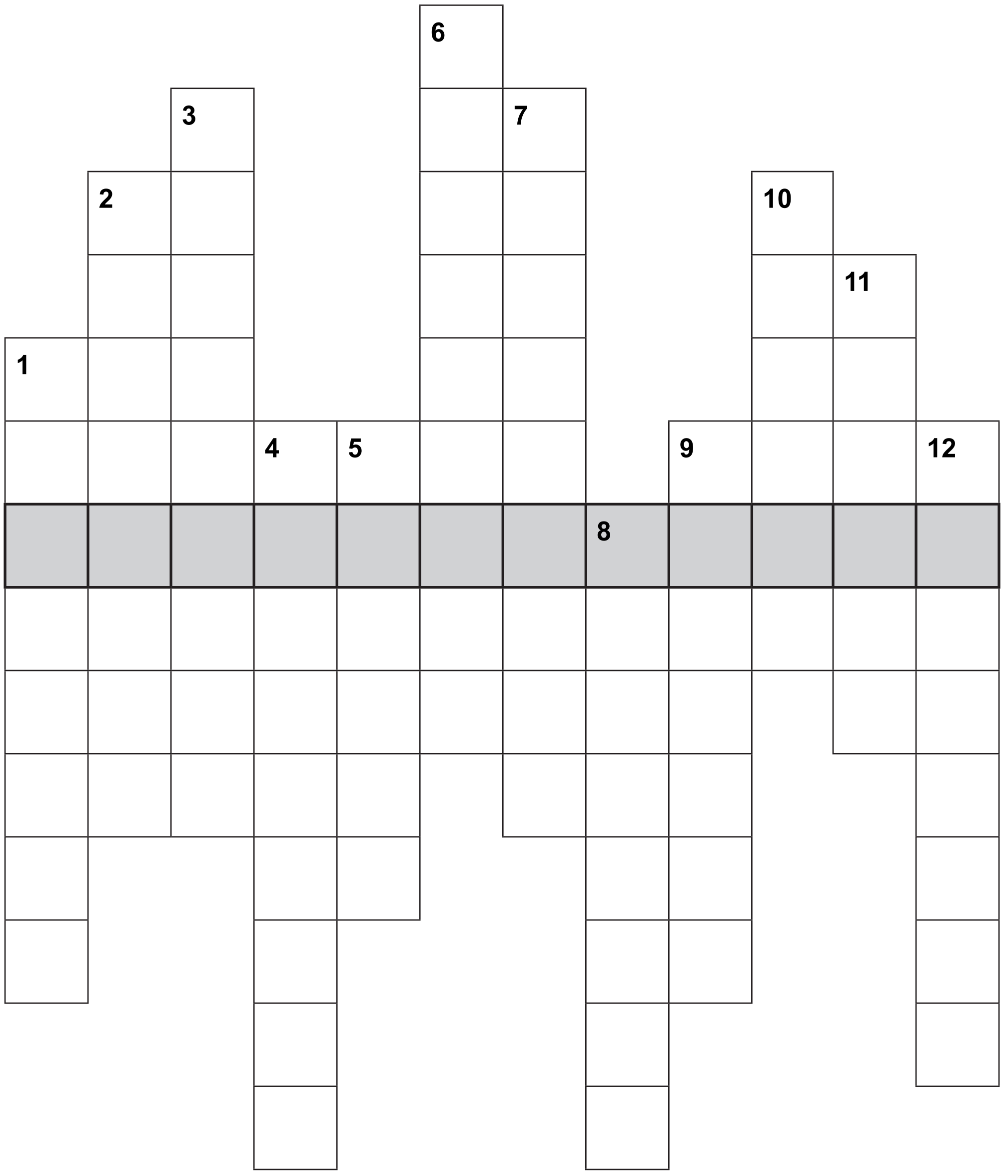

1. ერთი ფერის მუქიდან ღიასაკენ თანდათანობით გადასვლა; 2. წყლის საღებავი, რომელსაც ჰაეროვნება და გამჭვირვალობა ახასიათებს; 3. ვისიმე ხსოვნისადმი მიძღვნილი ძეგლი; 4. ერთი მოვლენით ან საგნით გამოწვეული აზრობრივი კავშირი სხვა მოვლენასთან ან საგანთან. 5. ხაზი, რომელიც ხელის ერთი მოსმით იქმნება; 6. თიხის დამუშავება და მისგან ჭურჭლის წარმოება; 7. გამოჩენილი ქართველი მოქანდაკე; 8. აღდგომის კუნძულის აღმომჩენი; 9. ფარაონი, რომლის ქანდაკებები აბუ სიმბელის ტაძარს ამშვენებს; 10. სკულპ-ტურული პორტრეტი, რომელზეც მხოლოდ ადამიანის თავი და მხრებია წარმოდგენილი; 11. ბუნებრივი გამოქვაბული; 12. ჩრდილი, რომელიც საგნისაგან ცალ მხარეს წარმოიქმნება.

ჰორიზონტალურ მუქ ზოლში – გაბატონებული კლასის ფენა, დიდგვაროვნები.

V თავი – ცოდნის სკივრი

რა ვიცოდი ____

____

____

____

____

რა ვისწავლე ____

____

____

____

____

რა მინდა ვიცოდე ____

____

____

____

____

ამ სახელმძღვანელოს გაყიდვის ფაქტის აღმოჩენის შემთხვევაში, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ ცხელ ხაზზე (+995 32) 2 200 200

დამატებითი ინფორმაცია სახელმძღვანელოს/სერიის შესახებ იხილეთ ვებ-გვერდზე: https://www.facebook.com/PublishingHouseklio

ISBN 978-9941-441-40-0

დაფინანსებულია „მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით
უზრუნველყოფის პროგრამის“ ფარგლებში